

ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง

นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์

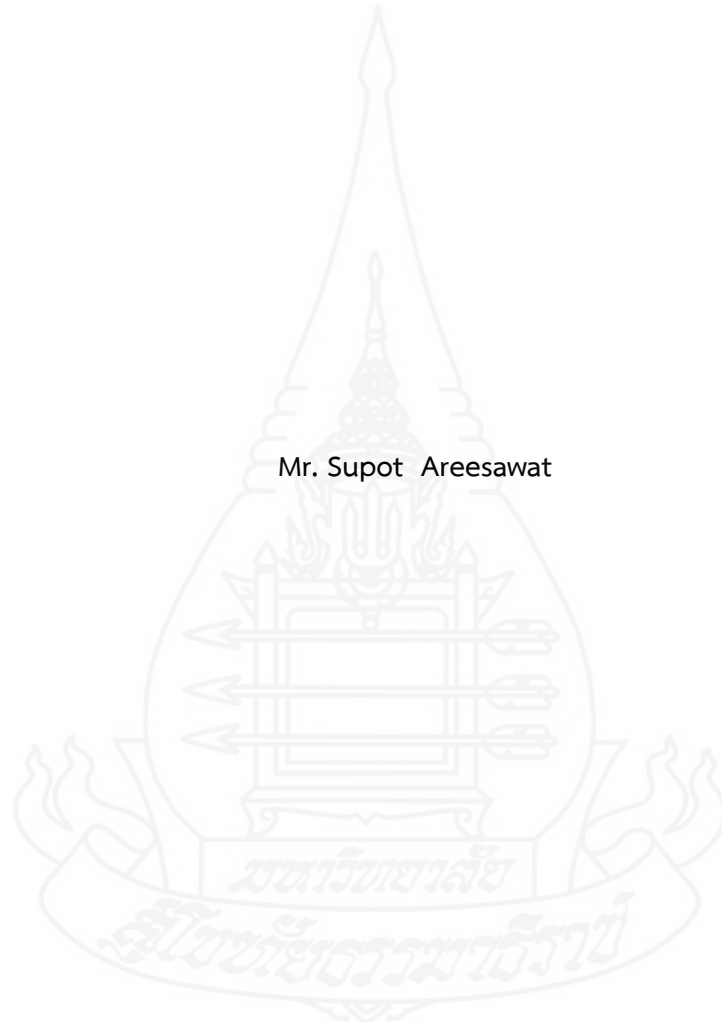

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

The Durability of Self-Control of Imprisoned People

Mr. Supot Areesawat

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง
ชื่อและนามสกุล	นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์
แขนงวิชา	การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. จิระสุข สุขสวัสดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

จิระสุข สุขสวัสดิ์

(อาจารย์ ดร. จิระสุข สุขสวัสดิ์)

ประธานกรรมการ

นรนาท แสนสา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรนาท แสนสา)

กรรมการ

ท. วิวัฒน์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง
ผู้ศึกษา นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ **รหัสนักศึกษา** 2572800502
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. จิระสุข สุขสวัสดิ์ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานวิธีประเภทอธิบายเป็นลำดับในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง และ (2) ศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 360 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ มีคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเองในระดับดีขึ้นไป ไม่เคยกระทำผิดวินัยของเรือนจำตลอดระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเอง มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .87 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบบันทึกภาคสนาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสามารถในการควบคุมตนเองอยู่ในระดับดีมาก และ (2) ประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางพบประเด็นหลัก 3 ประเด็น ได้แก่ (ก) วิถีชีวิตในสังคมใหม่ ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ การเผชิญความยากลำบาก และแสงสว่างในความยากลำบาก (ข) กุญแจสำคัญในการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ ปล่อยกายนอก และปล่อยภายใน และ (ค) จุดมุ่งหมายในชีวิต ประกอบด้วยประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ การประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง และการทำหน้าที่เสาหลักคู่ดูแลครอบครัว

คำสำคัญ ความมั่นคงในการควบคุมตนเอง คนหลังกำแพง ผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง

Independent Study title: The Durability of Self-Control of Imprisoned People

Author: Mr. Supot Areesawat; **ID:** 2572800502;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent Study advisor: Dr. Jirasuk Suksawat;

Academic year: 2015

Abstract

The purposes of this mixed-method research with successive explanation approach were (1) to study the level of self-control of imprisoned people; and (2) to explore self-control experience of imprisoned people in Bang Kwang Central Prison.

The research sample for the quantitative research consisted of 360 prisoners obtained by incidental sampling; while the key informants for the qualitative research were 8 prisoners purposively selected based on their self-control scores as assessed by a self-control assessment scale being at the high level, having good behaviour records during the past ten years, being able to communicate well, and willing to participate in this study. The employed research instruments were a self-control assessment scale with the whole scale reliability coefficient of .87, a semi-structured interview form, and a field work note taking form. Quantitative data were statistically analysed using the mean, standard deviation, and percentage; while qualitative data were analysed with content analysis to derive at inductive conclusions.

The research findings revealed that the overall self-control ability of the majority of prisoners was at the excellent level; and (2) as for self-control experience of prisoners in Bang Kwang Central Prison, three main themes were found, namely, (a) the way of life in a new society, which included two sub-themes as follows: the confrontation with the hard way of life, and the light amidst the hardship; (b) the main keys for self-control, which included two sub-themes, namely, the external factors and the internal factors; and (c) the goal of life, which included two sub-themes, namely, having honest and sufficient occupations, and performing the duty as the main pillar to take care of the family.

Keywords: Durability of self-control, Imprisoned people, Prisoner, Bang Kwang Central Prison

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์ เป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำพร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่าน และขอขอบคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร อาจารย์สุภาภรณ์ ผลบุญ และ นางสาวอารีย์รัตน์ ไกรเกตุ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือและข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายอนุวัฒน์ โชคเฉลิมวงศ์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจเรือนจำกลางบางขวาง ขอขอบคุณเพื่อนๆ สมาชิกร่วมห้องปริญญาโททุกท่านที่คอยให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กัน ตลอดเวลาการศึกษา และที่สำคัญยิ่งขอขอบคุณคนในครอบครัว บิดา มารดา และญาติพี่น้องที่คอยให้กำลังใจให้การสนับสนุนด้วยความห่วงใยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ให้ประสบการณ์ แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขออานิสงค์แห่งประโยชน์เหล่านี้ โปรดแผ่ไปยังบุคคลที่ผู้วิจัยได้กล่าว นามไว้ด้วยแล้วข้างต้น ขอให้มีความสุข ความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

สุพจน์ อารีย์สวัสดิ์

กันยายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับโทษจำคุก	8
แนวคิดเกี่ยวกับเรือนจำ	10
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง	27
ทฤษฎีการควบคุมตน	31
การวิจัยแบบผสมวิธี	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ	47
ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
สรุปการวิจัย	120
วัตถุประสงค์การวิจัย	120
วิธีดำเนินการวิจัย	120
ผลการวิจัย	122
อภิปรายผล	127
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	142
ก ความรู้เกี่ยวกับเรือนจำกลางบางขวาง	143
ข เอกสารขอความอนุเคราะห์	
เอกสารขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	
เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย	
แบบสังเกตภาคสนาม	
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	147
ค แบบสอบถามความสามารถในการควบคุมตนเองของคนหลังจำคุก	
ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Item Objective Congruence Index)	
สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องและการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม	
แบบสำรวจตนเองที่ได้รับการปรับข้อความ	
ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (ITC)	
แบบสำรวจตนเอง	
แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบกึ่งมีโครงสร้าง)	159
ประวัติผู้ศึกษา	177

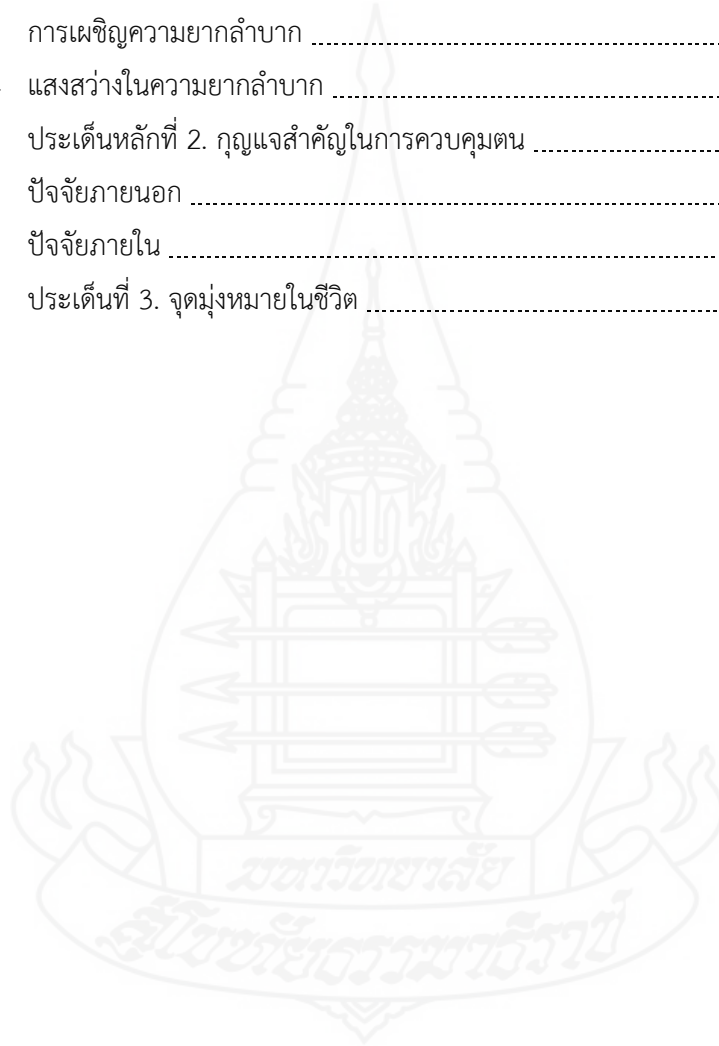
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงเกณฑ์การให้คะแนน	49
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ ผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	57
ตารางที่ 4.2 แสดงระดับคะแนนความสามารถในการควบคุมตน	59
ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล	60

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 ประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง	71
ภาพที่ 4.2 ประเด็นหลักที่ 1. วิถีชีวิตในสังคมใหม่	72
ภาพที่ 4.3 การเผชิญความยากลำบาก	73
ภาพที่ 4.4 แสงสว่างในความยากลำบาก	85
ภาพที่ 4.5 ประเด็นหลักที่ 2. ฤกษ์แจสำคัญในการควบคุมตน	87
ภาพที่ 4.6 ปัจจัยภายนอก	88
ภาพที่ 4.7 ปัจจัยภายใน	101
ภาพที่ 4.8 ประเด็นที่ 3. จุดมุ่งหมายในชีวิต	116

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางด้วยการพัฒนาคนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคม และประเทศชาติ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544, น. ง) ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาคือเป็นศูนย์กลาง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549, น. 38) ทั้งนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ได้อันเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติควบคู่กับการบูรณาการองค์รวมโดยคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมและยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554, น. 47) นอกจากนี้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งประเทศไทยจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 การเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้สามารถปรับตัวรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขที่ยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, น. 3) จะเห็นได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 4 ฉบับได้กล่าวตรงกันโดยเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลเพื่อให้สามารถปรับตัว เกิดการควบคุมตน และเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมจนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมและก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในโลกหลังกำแพงที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า “คุกหรือเรือนจำ” มีผู้ต้องขังทั้งเด็ดขาดและอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ประมาณ 253,474 คน (กรมราชทัณฑ์, 2558) เรือนจำกลางบางขวางเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ที่มีระดับความมั่งคั่งสูงสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีผู้ต้องขังจำนวน

3,895 คน (เรือนจำกลางบางขวาง, 2558) โดยเรือนจำกลางบางขวางมีการควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างเข้มงวดเนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จนถึงโทษประหารชีวิต การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงเน้นการควบคุมมากกว่าการพัฒนาพฤตินิสัย ซึ่งหมายถึง ความประพฤติจนเป็นนิสัย โดยสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังที่โดนพันธนาการด้วยโซ่ตรวนจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัดจากทั้งสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด ยังต้องเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ในบริบทของเรือนจำรวมทั้งความกลัวถึงโทษประหารชีวิตหรืออาจถูกจำคุกเป็นเวลานานและห่วงใยในความเป็นอยู่ของครอบครัวทางบ้านส่งผลให้เกิดปัญหาที่หลากหลายและสำคัญจนส่งผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของเรือนจำได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ปัญหาความผิดปกติทางจิต ปัญหาการเจ็บป่วย เป็นต้น

ผู้ต้องขังเมื่อต้องมาอยู่ในเรือนจำซึ่งถือเป็นสังคมใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่และมีความแตกต่างไปจากสภาพแวดล้อมเดิมอย่างสิ้นเชิงทำให้ผู้ต้องขังแต่ละคนจะต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ความตื่นเครียดความวิตกกังวลและการปรับตัวให้เข้ากับกับสภาพสังคมที่ตนเองต้องอยู่อาศัย ส่งผลต่อความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น ผู้ต้องขังบางคนแสดงออกโดยการแยกตัว เก็บตัว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผู้ต้องขังคนอื่น ต่อต้านขัดขืนเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขังบางคนพยายามแสวงหาหนทางเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ดีที่สุดจากการอาศัยอยู่ในเรือนจำ ดังงานวิจัยของประธาน วัฒนาวานิชย์ (2546, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 29-30) ที่กล่าวว่า สภาพภายในบริบทของเรือนจำนอกจากการสูญเสียอิสรภาพแล้วยังขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต การสูญเสียสิทธิเสรีภาพ ขาดการติดต่อสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม สูญเสียอิสระความเป็นตัวของตัวเองเพราะกฎระเบียบมากมายและอยู่ภายใต้การควบคุมจากเจ้าหน้าที่อย่างเข้มงวด นอกจากนี้ปัญหาความแออัดภายในเรือนจำสร้างความเครียดความอึดอัดให้แก่ผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนัทธี จิตสว่าง (ม.ป.ป., น. 119, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 30-31) ที่กล่าวว่า โดยสภาพความเป็นอยู่ภายในบริบทของเรือนจำได้ส่งผลกระทบในทางลบทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก และรัตนภรณ์ อ่อนแก้ว (2539, อ้างถึงในนิภา นิมนวล, 2548, น. 3-4) กล่าวว่า การที่บุคคลเข้าสู่สังคมในบริบทเรือนจำ ผู้ต้องขังจะต้องปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยก้าวแรกที่เข้าสู่เรือนจำจะมีเจ้าหน้าที่ตรวจค้นตัวและสิ่งของที่ติดตัวมาอย่างละเอียด การแต่งกายและตัดผมตามระเบียบของเรือนจำ การนอนร่วมกับผู้ต้องขังอื่นซึ่งล้วนแต่เป็นอาชญากรรายสำคัญ การกินอยู่ การทำงาน และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่ล้วนแต่จะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ

จากสถานการณ์ความเป็นอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่เคร่งครัดของผู้ต้องขังในบริบทของเรือนจำ ความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขัง เป็นพลังที่สามารถช่วยให้ผู้ต้องขังในเรือนจำก้าวผ่านปัญหาอุปสรรคความยากลำบาก

ต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิต ในขณะที่เดียวกันจะเป็นทิศทางในการกำหนดตนเองของผู้ต้องขัง ด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึกให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536, อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 1) ได้ให้ความเห็นว่า การควบคุมตนเองเป็นวิธีที่พึงประสงค์ที่สุดเพราะ ผู้ที่มีความสามารถควบคุมตนเองจะช่วยให้สามารถแสดงพฤติกรรมหรือมีการกระทำที่เหมาะสมรวมทั้ง ตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของตนออกไป สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุนาวัน (2549, อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 1) ให้ความเห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถในควบคุมตนเองสูงจะมีความสามารถบังคับและปรับปรุงตนเองหรือสามารถจัดการกับ พฤติกรรมบางอย่างของตนโดยการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และ ไม่จำเป็นต้องพึ่งการควบคุมจากผู้อื่น สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุนาวัน (2538, อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 3) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย ลักษณะทาง จิตใจหลายประการ เช่น การรู้จักและรับรู้อารมณ์ของตนเอง การมีสติและรู้จักยั้งคิด มองเห็น ความสำคัญของประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต เพราะเชื่อว่าการกระทำของตนในวันนี้จะส่งผลให้เกิดผลดี ตามที่ตนเองต้องการได้อย่างแน่นอน

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสนใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวและกำลังศึกษา อยู่ในหลักสูตร ศึกษาศาสตร ศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มีความเชื่อว่าเมื่อ ผู้ต้องขังผ่านกระบวนการปรับตัวจนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในบริบทของเรือนจำได้อย่างเป็นปกติ เช่นเดียวกับผู้ต้องขังคนอื่นๆ แล้ว สิ่งที่จะเกิดตามมาคือความสามารถในการควบคุมตน เป็น ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ รู้จักตนเอง มีสติ รู้จักยั้งคิด สามารถลดหรือละเว้นการกระทำ พฤติกรรมที่รู้ว่าไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงระดับในการควบคุมตนและศึกษาประสบการณ์ ทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเองโดยมีเป้าหมายในการทำความเข้าใจ ภาวะจิตใจของผู้ต้องขังที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำเลยตลอดระยะเวลา 10 ปีผ่านมาของ การดำเนินชีวิตในเรือนจำผ่านบริบทในชีวิตของบุคคลเหล่านั้น โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ เทคนิคการวิจัยแบบผสานวิธีแบบอธิบายตามลำดับ ทั้งนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังเอง แล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อเรือนจำในด้านการใช้เป็นแนวทางในการอบรมผู้ต้องขังให้มีความรู้ความ เข้าใจความสามารถในการควบคุมตนจนสามารถใช้ชีวิตในเรือนจำได้อย่างมีความสุขและพร้อมจะก้าว พ้นกำแพงคุกสู่อิสราภาพอย่างบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง
- 2.2 เพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

3. คำถามในการวิจัย

- 3.1 ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางมีระดับการควบคุมตนเองในระดับใด
- 3.2 ประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางเป็นอย่างไร

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ (Sequential Explanatory Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางและเพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางโดยแบ่งการควบคุมตนเองเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง 2) ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตนเอง และ 3) ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1) ประชากร คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ในช่วงปีพุทธศักราช 2558 จำนวน 3,895 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 360 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2544)

4.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ต้องขัง 8 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่ได้คะแนนในระดับเยี่ยม จากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าดังนี้

(1) ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ

(2) เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถสื่อสารได้ดี และ

(3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

4.3.1 ชั้นศึกษาวรรณกรรมผู้วิจัยใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1-30 กันยายน 2558

4.3.2 ชั้นพัฒนาและตรวจคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1-15 ตุลาคม 2558

4.3.3 ชั้นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคมถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558

4.3.4 ชั้นเขียนรายงานผู้วิจัยใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 1-31 ธันวาคม 2558

4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความสามารถในการควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการจัดการตนเองด้านการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตน การรู้จักตนเอง การมีสติ รู้จักยับยั้งและละเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบ จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสม มี 3 ด้านคือ 1) ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง 2) ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม

4.5 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านพื้นที่ไว้เฉพาะในเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ที่มีระดับความมั่นคงสูง สังกัด กระทรวงยุติธรรม มีการควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างเข้มงวด เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงโทษประหารชีวิต ประกอบด้วย 5 แคนหลักๆ ในการควบคุมผู้ต้องขัง ได้แก่ แคน 2 แคน 3 แคน 4 แคน 5 และ แคน 6 สำหรับโทษประหารชีวิตจะควบคุมไว้ที่ แคน 2 และ แคน 5 ซึ่งเป็นแดนความมั่นคงสูง

5. นียามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความมั่นคง หมายถึง ความทนทานและยาวนานในการแสดงพฤติกรรมหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ความอดทนและความพยายามอย่างสูงติดต่อกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

5.2 ความสามารถในการควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการจัดการตนเองด้านการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตน การรู้จักตนเอง การมีสติรู้จักยับยั้งและละเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบ จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสม มี 3 ด้านคือ 1) ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของตนเอง 2) ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม

5.3 ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องกักกันและผู้ต้องกักขัง ซึ่งกระทำความผิดได้ถูกพิพากษาลงโทษจำคุกอยู่ในความควบคุมและรับผิดชอบของเรือนจำ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางบางขวาง

5.4 เรือนจำกลางบางขวาง หมายถึง สถานที่ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ตั้งอยู่เลขที่ 117 หมู่ที่ 3 ถนน นนทบุรี 1 ตำบล สวนใหญ่ อำเภอ เมือง จังหวัด นนทบุรี 110000 โดยการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนีจนกว่าจะพ้นกำหนดโทษ มีกระบวนการในการบำบัดแก้ไขหลายรูปแบบ ผู้ต้องขังเมื่อเด็ดขาดจากคดีจะอยู่ชั้นกลางและมีการสอบเลื่อนชั้นเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ แต่ถ้าหากมีการกระทำผิดวินัยก็จะถูกตัดชั้นไปตามลำดับเริ่มจากชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว และชั้นเลวมาก

5.5 กระทำผิดวินัย หมายถึง การประพฤติดีกฎระเบียบทางด้านวินัย ตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์พ.ศ. 2479 และการลงโทษจะลงโทษตาม หมวด 5 การลงโทษฐานผิดวินัย ตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์พ.ศ. 2479 การกระทำผิดวินัย เช่น การประพฤติดิบระเบียบหรือข้อบังคับอันมิไว้สำหรับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก การพยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้ว แต่ได้ตัวคืนมา การนำเข้ามาหรือมีสิ่งของต้องห้ามไว้ในเรือนจำ การนำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนออกจากเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาต การทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือของผู้อื่นเสียหายโดยประมาท

5.6 สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ หมายถึง สิ่งที่ห้ามนำเข้าหรือมีไว้ในครอบครองในเรือนจำ ได้แก่ (1) ยาเสพติดให้โทษวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและสารระเหย (2) สุราหรือของมีนเมาอย่างอื่น (3) อุปกรณ์สำหรับเล่นการพนัน (4) เครื่องมืออันเป็นอุปกรณ์ในการหลบหนี (5) อาวุธ

เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ (6) ของเน่าเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย (7) น้ำมันเชื้อเพลิง (8) สัตว์เลี้ยงมีชีวิต (9) เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่นรวมทั้งอุปกรณ์สำหรับสิ่งของดังกล่าว (10) วัตถุเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเสื่อมเสียต่อศีลธรรม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทราบระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง
- 6.2 มีความรู้ความเข้าใจใน ความคิด ความรู้สึก การให้ความหมาย และเข้าใจในพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเองโดยที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ
- 6.3 สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาและใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ในการดูแลและอบรมผู้ต้องขังให้มีความรู้ความเข้าใจในการควบคุมตนเองจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีความสุข
- 6.4 นำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาพจนานุกรมด้านการศึกษาและการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังด้วยการให้การปรึกษาหรือด้านการแนะแนว

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังจำคุกครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบในการออกแบบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล และอภิปรายผลการค้นพบ รวมทั้งเป็นพื้นฐานและแนวทางการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับโทษจำคุก (Imprisonment)
2. แนวคิดเกี่ยวกับเรือนจำ (Prison)
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง (Prisoner)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตน (Self Control)
5. ทฤษฎีการควบคุมตน (Self Control)
6. การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research)
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับโทษจำคุก (Imprisonment)

1.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับโทษจำคุก

ในสมัยโบราณการลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดจะเน้นการลงโทษต่อเนื้อตัว จนกระทั่งในศตวรรษที่ 13 เริ่มต้นด้วยการสร้างตาราง (Jail) และมีการใช้โทษจำคุกขึ้นสำหรับควบคุมผู้ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ต่อมาในปี ค.ศ.1552 ได้มีการก่อตั้งโรงดัดสันดาน (Houses of Correction) ขึ้นในประเทศอังกฤษ (ประเสริฐ เมฆมณี, 2522, น.17-18, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 25) และได้มีการก่อตั้งอย่างแพร่หลายตามประเทศต่างๆ ในยุโรปในเวลาต่อมาจนกระทั่งศตวรรษที่ 17 คุกและโรงดัดสันดานใช้สำหรับคุมขังนักโทษที่มีโทษเบาและได้พัฒนาเป็นสถานที่ควบคุมในการอบรมฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดเรือนจำและทัณฑสถานในปัจจุบัน

รูปแบบของเรือนจำทั่วโลกได้รับการพัฒนามาจากการปฏิรูปเรือนจำในประเทศอังกฤษ ทำให้การลงโทษโดยวิธีการจำคุกได้รับความนิยมกันมาจนถึงปัจจุบัน (นที จิตสว่าง, ม.ป.ป., น. 39-40, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 25-26)

มีการให้ความสำคัญกับอาชญากรรมและอาชญากรรมมากขึ้นในเวลาต่อมา การลงโทษ (punishment) จึงถูกนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดต่อกฎเกณฑ์ของสังคมและเพื่อยับยั้งมิให้เอาเป็นเยี่ยงอย่าง แต่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อชุมชนเท่าที่ควร และยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการชดใช้เยียวยา กับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ โดยเหยื่อส่วนใหญ่จะถูกปล่อยให้อยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้นตามลำพัง ส่วนผู้กระทำความผิดจะถูกคุมขังในสถานที่ที่เรียกว่า คุก และเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นภาระของประเทศที่จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลเพิ่มขึ้นทุกปี (สำนักงานยุติธรรม, 2546, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 27)

1.2 การลงโทษจำคุกในสังคมไทย

กฎหมายตราสามดวงได้มีการระบุถึงการลงโทษของสังคมไทย โดยใช้คำตามแบบอย่าง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งหมด คือ คุก ตะราง และเรือนจำ (วิวิทย์ จาตุปารีสฤทธิ์, 2540, น. 82-86, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 28-29) โดยมีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของไทย ใน พ.ศ. 2435 การคุมขังนักโทษได้มีการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 มีการจัดตั้ง กรมราชทัณฑ์ขึ้นใน พ.ศ. 2458 ส่งผลให้การคุมขังผู้กระทำความผิดโดยใช้คุกของสังคมไทยในปัจจุบัน ดำเนินการโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 รวมถึงกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ เพื่อรองรับ อำนาจหน้าที่ในการคุมขังคนไว้ในคุก โดยมีการพัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการตามแบบมาตรฐานสากล งานของกรมราชทัณฑ์จึงเป็นงานในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด แต่การที่สังคมจะ ปฏิบัติอย่างไรต่อผู้กระทำความผิดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิด ซึ่งวิธีการ ที่ใช้ในการจัดการกับผู้กระทำความผิดจะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย โดยในสมัยโบราณมีความเชื่อกันว่าคนที่ทำผิดนั้นเป็นเพราะกมลสันดาน จึงจะต้องปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการที่รุนแรงโดยการลงโทษต่อเนื่องต่อตัวและการทรมานเพื่อให้สาสมกับความผิด และเพื่อให้หลายจำไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นอีก รวมทั้งยังได้ทำให้คนทั่วไปเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิด แนวคิดดังกล่าวนี้ ยังมีอิทธิพลอยู่จนถึงในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ความคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดได้มีเปลี่ยนแปลงไปด้วย สังคมเริ่มที่จะเรียนรู้ว่าการลงโทษ ด้วยวิธีที่รุนแรงและโหดร้ายจะยิ่งทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเคียดแค้นและเป็นอันตรายต่อสังคม โดยจะกระทำความผิดที่หนักขึ้นด้วยวิธีการที่แยบยลมากขึ้น การลงโทษด้วยวิธีที่รุนแรงโหดร้ายจึงไม่เป็นผลดีต่อสังคมในทางตรงกันข้ามสังคมเริ่มคิดว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดควรมุ่งแก้ไขความบกพร่องหรือความผิดปกติที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดซ้ำ โดยการอบรมแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมได้

จากการที่สังคมมีความเชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผลมาจากความชั่วร้ายในกมลสันดานของผู้กระทำความผิด ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงต้องมีการลงโทษให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำ

ไปเพื่อให้เกิดความยุติธรรม จึงมีการลงโทษแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่จะแก้แค้นทดแทน วิธีการลงโทษต่อเนื้อตัวและการทรมานอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเข็ญ การตี การบีบขมับ การใส่ชื่อคา การตอกเล็บ ถ่างแขนขา การแขวน การใส่หีบปิดฝา และการตัดอวัยวะ เช่น ตัดนิ้ว ตัดมือ ควักลูกนัยน์ตา ส่วนการลงโทษประหารชีวิตในสมัยโบราณ จะเป็นการประหารชีวิตด้วยวิธีการที่โหดร้ายและทารุณ เช่น การกดให้จมน้ำตายโดยจะกดผู้กระทำผิดให้จมน้ำไปชั่วขณะแล้วปล่อยให้ขึ้นมาหายใจและจึงกดให้จมน้ำใหม่ทำเช่นนั้นจนกระทั่งขาดใจตาย การขว้างด้วยหินจนตาย โดยจะมัดผู้กระทำผิดไว้กับไม้หลักแล้วให้ประชาชนเอาก้อนหินขว้างใส่จนตาย หรือการเผาไฟให้ตาย ซึ่งมักจะใช้กับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับศาสนา นอกจากนี้ยังมีวิธีการประหารโดยการแขวนคอและการตัดศีรษะ จนถึงเมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมาสังคมจึงได้เริ่มปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำแทนการลงโทษด้วยวิธีการเข็ญตีหรือการทรมาน ในส่วนของการประหารชีวิตได้หันมาใช้วิธีการประหารด้วยปืน การใช้เก้าอี้ไฟฟ้า การใช้ก๊าซ และการฉีดยา การใช้เรือนจำเป็นสถานที่ควบคุมและลงโทษผู้กระทำความผิดจึงได้มีการพัฒนา มีการปฏิรูประบบและแยกประเภทของเรือนจำที่ใช้ในลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการพัฒนารูปแบบและการกำหนดกิจกรรมในเรือนจำขึ้นตามมาเป็นลำดับ

2. แนวคิดเกี่ยวกับเรือนจำ (Prison)

2.1 ความหมายของเรือนจำ

เรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 4 (1) หมายถึง สถานที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังและกับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้ความหมายรวมถึงที่อื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนด และประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าอาณาเขตไว้โดยชัดเจน (พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ.2479)

สุพจน์ สุทธา (2539, อ้างถึงใน เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 8) กล่าวว่า สังคมได้กำหนดให้เรือนจำเป็นสถานที่อยู่ร่วมกันของผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายของสังคม เพื่อเป็นการลงโทษต่อความผิดที่ได้ก่อขึ้น

จารุวรรณ รังสิมันตุชาติ (2544, อ้างถึงใน เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์ 2553, น. 8) กล่าวว่า เรือนจำเป็นสถาบันที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดบทลงโทษและการแก้ไขพฤติกรรมอาชญากรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนากำลังคนของชาติ เรือนจำจึงเป็นองค์กรที่ต้องปฏิบัติการหลายด้านในเวลาเดียวกัน

เรือนจำในความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึงที่คุมขังนักโทษ (อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 74)

ประเสริฐ เมฆมณี (2523, น.209 อ้างถึงใน จารุวรรณ คยศ, 2551, น. 74-75) กล่าวว่า เรือนจำเป็นองค์กรที่เน้นการควบคุมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในลักษณะเบ็ดเสร็จ หรือกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการลงโทษ

สรุปได้ว่า เรือนจำเป็นที่สำหรับคุมขังนักโทษหรือสถานที่อยู่ร่วมกันของผู้กระทำ ความผิดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อเป็นการลงโทษต่อความผิดที่ได้ก่อขึ้น ยังเป็นเป็นสถาบันที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดบทลงโทษและการแก้ไขพฤติกรรม อาชญากรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เรือนจำจึงเป็นองค์กรที่ต้องปฏิบัติภารกิจหลายด้าน ในเวลาเดียวกัน

2.2 การบริหารงานเรือนจำ

ประเสริฐ เมฆมณี (2523 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 8-10) กล่าวว่า เรือนจำเป็นกลไกหนึ่งในระบบยุติธรรมมีฐานะเป็นกลไกลำดับสุดท้ายในการรับตัวผู้กระทำผิดมาคุมขังไว้เพื่อแก้ไขปรับปรุงจิตใจ โดยมุ่งให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสช่วยตนเองได้อย่างแท้จริงตามหลักการ ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ และเพื่อดำรงไว้ซึ่งความผาสุกและความปลอดภัยของชุมชน การบริหารงานของเรือนจำจึงจะต้องปฏิบัติภารกิจหลายด้านในเวลาเดียวกัน

นที จิตสว่าง (2541 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 10) ได้กล่าวถึงงานของเรือนจำว่า เป็นการควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล เพื่อให้การอบรมแก้ไข โดยจัดให้มีการศึกษา การฝึกวิชาชีพ การอบรมศีลธรรม ตลอดจนการจัดสวัสดิการและบริการทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อช่วยให้การแก้ไขอบรมให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

2.3 การจัดประเภทเรือนจำ

นที จิตสว่าง (2541 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 10-12) ได้กล่าวถึงการจัดประเภทเรือนจำว่า การจัดประเภทของเรือนจำในการควบคุมผู้ต้องขังเพื่อแยกปฏิบัติให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท โดยมีเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดประเภทเรือนจำ ได้แก่

1. การจัดประเภทเรือนจำตามระดับความมั่นคง โดยยึดถือเกณฑ์ด้านความมั่นคง แข็งแรงในการควบคุมที่ลดหลั่นไปตามความมั่นคงแข็งแรงของทางเรือนจำ ความร้ายแรงของการกระทำผิดและระยะเวลาที่ถูกลงโทษ ซึ่งจัดเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 เรือนจำระดับความมั่นคงสูง (Maximum Security Prison) เน้นการควบคุมเป็นหลัก ใช้สำหรับคุมขังผู้กระทำผิดร้ายแรง มีโทษสูง โดยเรือนจำจะมีกำแพงสูง บนป้อมยาม จะมีเจ้าหน้าที่ถืออาวุธประจำการ มีเรือนนอนที่แข็งแรง จัดห้องนอนเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์แจ้งเหตุร้ายและสังเกตความเคลื่อนไหวอย่างทั่วถึง และเจ้าหน้าที่จะตรวจตราควบคุมดูแลการเข้าออกอย่างใกล้ชิด

1.2 เรือนจำระดับความมั่นคงปานกลาง (Medium Security Prison) เน้นการควบคุมพอสมควร โดยใช้ควบคุมผู้กระทำความผิดที่มีความร้ายแรงน้อยกว่าประเภทแรก หรือผู้ที่ผ่านเรือนจำที่มีความมั่นคงสูงมาแล้ว เมื่อโทษลดลงก็นำมาควบคุมไว้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

1.3 เรือนจำระดับความมั่นคงต่ำ (Minimum Security Prison) ไม่เน้นหนักด้านการควบคุม โดยใช้คุมขังผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษซึ่งจะคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีและไว้วางใจได้ไปควบคุมที่มีการให้อิสระเสรีภาพในการเคลื่อนไหวแก่ผู้ต้องขัง

2. การจัดประเภทเรือนจำตามประเภทของผู้กระทำความผิด เพื่อให้การอบรมแก้ไขให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท การจัดประเภทเรือนจำตามประเภทของผู้กระทำความผิดนี้อาจแยกได้ดังนี้

2.1 เรือนจำชาย เป็นเรือนจำที่ใช้คุมขังผู้ต้องขังชายหลายประเภทไว้ด้วยกันแต่มีการจัดแยกประเภทออกเป็นแดนต่างๆ จากกัน เช่น ผู้ต้องขังในคดีเกี่ยวกับทรัพย์ คดีเกี่ยวกับชีวิต และคดีอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งเรือนจำประเภทนี้มีอยู่แพร่หลาย

2.2 เรือนจำหญิงหรือทัณฑสถานหญิง เป็นเรือนจำที่ใช้สำหรับคุมขังผู้ต้องขังหญิงโดยเฉพาะ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีแนวทางในการดำเนินการที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย การควบคุมและการอบรมแก้ไขจะใช้หญิงเกือบทั้งหมด

2.3 ทัณฑสถานวัยหนุ่ม เป็นสถานที่ใช้คุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่ม เพื่อป้องกันการรังแกและถ่ายทอดนิสัย หรือเทคนิคการกระทำความผิดจากผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากร การอบรมแก้ไขผู้ต้องขังวัยหนุ่มจึงต้องเน้นการศึกษาอบรมเป็นพิเศษที่แตกต่างจากผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่

2.4 ทัณฑสถานบำบัดหญิง เป็นสถานที่ใช้คุมขังผู้ต้องขังหญิงที่ในคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะเพื่อให้การบำบัดรักษา โดยถือว่าผู้ต้องขังหญิงเหล่านี้เป็นผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษามากกว่าการลงโทษในฐานะที่เป็นอาชญากร

2.5 ทัณฑสถานเปิด เป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ จึงมุ่งเน้นในเรื่องการเตรียมการปลดปล่อยให้ได้รับการฝึกอาชีพด้านเกษตร ทัณฑสถานเปิดจึงไม่มีกำแพงสูงหรือไม่มีเจ้าหน้าที่ถืออาวุธประจำการณบ้นป้อมยาม มีเพียงรั้วลวดหนามธรรมดา เพราะมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมที่แตกต่างไปจากเรือนจำโดยทั่วไป

2.6 เรือนจำชั่วคราว เป็นสถานที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะเป็นการชั่วคราว เช่น การใช้สถานีดำรงเป็นเรือนจำชั่วคราวสำหรับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี หรือเรือนจำชั่วคราวสำหรับการฝึกวิชาชีพด้านการเกษตรให้แก่ผู้ต้องขังและประกาศเป็นเรือนจำชั่วคราว ซึ่งจะส่งผู้ต้องขังไปประจำหรืออาจส่งไปทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับก็ได้

2.7 เรือนจำพิเศษ เป็นสถานที่ใช้สำหรับคุมขังผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี เพราะถือว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำผิด ผู้ต้องขังเหล่านี้จึงมีสิทธิมากกว่านักโทษเด็ดขาดในเรือนจำทั่วไป

สรุปได้ว่า การจัดประเภทเรือนจำ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการทำหน้าที่ของเรือนจำแต่ละประเภท ซึ่งได้มีการแยกปฏิบัติให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องตามลักษณะและประเภทของผู้ต้องขัง โดยเรือนจำได้บริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน

3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง (Prisoner)

3.1 ความหมายของผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขังในความหมายของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 4 (2) หมายความรวมถึงนักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก ซึ่งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 4 (3)-(5) ได้กล่าวว่า นักโทษเด็ดขาด หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย คนต้องขัง หมายถึง บุคคลที่ถูกฝากขังไว้ตามหมายขัง และคนฝาก หมายถึง บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

แกรแฮม ไชคิส (Gresham Syhes, 1958, อ้างถึงใน เพ็ญพรษา ปกาลิทธิ, 2553, น. 13-15) ได้กล่าวว่า การคุมขังผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำได้ก่อให้เกิดความกดดันและมีผลกระทบ ต่อร่างกายและจิตใจเกิดเป็นความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ (Pain of Prisonment) โดยการถูกจำกัด ดังกล่าวมีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ ได้แก่

1. การถูกจำกัดด้านเสรีภาพ เมื่อผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำจะต้องถูกจำกัดให้อยู่แต่ในบริเวณของเรือนจำไม่สามารถเดินไปอีกแดนหนึ่งได้ตามใจชอบ นอกจากนี้การถูกจองจำยังหมายถึง การถูกตัดขาดจากครอบครัว ที่ไม่ใช่เป็นการแยกจากกันธรรมดาแต่เป็นการแยกจากกันในฐานะของผู้ที่ถูกลงโทษ ซึ่งไชคิส ได้เห็นว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดมากที่สุดคือ ความจริงที่ว่า การถูกคุมขัง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการถูกปฏิเสธจากสังคมภายนอกและถูกตีตราว่าเป็นนักโทษนับตั้งแต่วันที่ก้าวเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

2. การถูกจำกัดด้านเครื่องอุปโภคบริโภคและบริการ แม้ในเรือนจำผู้ต้องขังจะได้รับความต้องการด้านพื้นฐานต่างๆ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่หลับนอน ซึ่งยังได้เปรียบคนภายนอก ในสังคมภายนอก แต่ไชคิส เห็นว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำถูกจำกัดสิทธิในการเลือก ไม่มีที่พักผ่อนและไม่มีอุปกรณ์เครื่องใช้เป็นของตนเอง ไม่มีแม้กระทั่งเวลาที่จะเลือกทำในสิ่งที่ชอบ เหมือนกับตอนอยู่ที่บ้าน

3. การถูกจำกัดด้านความสัมพันธ์ทางเพศ โดยเฉพาะการถูกตัดขาดจากการมีเพศสัมพันธ์และการคบหาจากเพศตรงข้ามติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ผู้ต้องขังเกิดความกดดัน ซึ่งเกิดจากการที่ต้องอยู่ร่วมกับเพศเดียวกัน ผู้ต้องขังจึงเกิดความวิตกว่าความเป็นชายของเขา กำลังถูกคุกคาม และการยั่วยวนให้หันเหไปสู่ความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศหรือถูกข่มขืนจากชายด้วยกัน ทำให้พวกเขาไม่แน่ใจว่าจะเกิดความต่างพร้อยขึ้นเมื่อไหร่

4. การถูกจำกัดด้านอิสรภาพ เกิดจากการที่ผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบและคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งคอยควบคุมอยู่ตลอดเวลา การตรวจตราเฝ้าดูทุกฝีก้าว การตรวจจดหมาย การกำหนดเวลาให้กินและนอนเป็นเวลา เป็นต้น กฎเกณฑ์คำสั่งเหล่านี้ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าการถูกจำกัดอิสรภาพ แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความกดดัน คือ การไม่มีเหตุผลของกฎระเบียบหรือคำสั่งต่างๆ ในหลายๆ เรื่องซึ่งหาข้ออธิบายไม่ได้และเจ้าหน้าที่ก็มักจะปฏิเสธที่จะอธิบาย โดยคำตอบที่ผู้ต้องขังจะได้รับ คือ มันเป็นกฎระเบียบของเรือนจำ

5. การถูกจำกัดด้านความปลอดภัย เมื่อผู้ต้องขังต้องอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่นๆ ทำให้เกิดความวิตกว่า ตนอาจถูกกลั่นแกล้ง ลักขโมย ทำร้าย ฆาตกรรม ถูกข่มขืน หรืออาจถูกทดสอบจากเจ้าถิ่น ในบรรยากาศของการแข่งขันกันเป็นเจ้าในเรือนจำซึ่งผู้ชนะจะใช้กำลังข่มขู่ผู้แพ้หรือผู้อ่อนแอ ในขณะที่การดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ผู้ต้องขังเกิดความวิตกกังวลว่าสักวันหนึ่ง ตนเองจะต้องประสบกับการทดสอบดังกล่าว

สรุปได้ว่า ความเจ็บปวดที่ผู้ต้องขังได้รับอันเนื่องมาจากการถูกจองจำในบริบทต่างๆ ของเรือนจำ โดยการถูกจำกัดในด้านต่างๆ นั้น มิใช่แต่เกิดเป็นความเจ็บปวดทางด้านร่างกายเท่านั้น แต่ยังเกิดเป็นความกดดันทางด้านจิตใจที่ผู้ต้องขังได้รับจากการถูกจำกัดดังกล่าว อันเป็นผลให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกกดดัน ไม่สบายใจ เบื่อหน่าย เหนงา กลัวและเกิดความเครียดในจิตใจเป็นอย่างมาก

3.2 วัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขัง

โดนัลด์ เคลมเมอร์ (Donald Clemmer, 1958 อ้างถึงใน จารูวรรณ คงยศ, 2551, น. 36-39) ได้กล่าวว่าวัฒนธรรมของเรือนจำ หมายถึง การจัดระเบียบทางสังคมในเรือนจำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน และระหว่างผู้ต้องขังกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ วัฒนธรรมของเรือนจำจึงประกอบด้วยลักษณะนิสัย ระบบ พฤติกรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม วิถีประชา ข้อบัญญัติ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เป็นตัวนำทางให้ผู้ต้องขังมีความคิดทัศนคติต่อต้าน หรือยอมรับในสิ่งต่างๆ รอบตัวของเขา และไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า วัฒนธรรมของเรือนจำคืออะไร เนื่องจากสังคมเรือนจำนั้นมีความซับซ้อนที่เฉพาะ

วัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขัง เป็นผลที่เกิดจากการปรับตัวของผู้ต้องขังจากการที่ถูกนำมาคุมขังอยู่ในสภาพบริบทของเรือนจำเป็นเวลานานทำให้เกิดแบบแผนพฤติกรรม ความคิด

ค่านิยมที่เป็นกลาง และเกิดการยอมรับเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน โดยธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคมทั่วไป มนุษย์จะได้รับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เพื่อรับรู้แบบแผน กฎระเบียบและบรรทัดฐาน ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผลให้สังคมมีระเบียบ เกิดความสงบเรียบร้อย ในสังคมของเรือนจำก็เช่นกัน ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับการขัดเกลาหล่อหลอมให้มีแบบแผนความประพฤติ ความคิด ทศนคติ และค่านิยมตามรูปแบบที่เกิดการยอมรับและยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม ซึ่งการขัดเกลาโดยเรือนจำ เคลมเมอร์ ได้เรียกว่า Prisonization (พรธมเลขา พลอยสระศรี, 2546, น.31 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 40-41)

เออร์วินกับเครสซี กล่าวว่า ผู้ต้องขังจะเลือกยึดถือแบบแผนพฤติกรรมใดนั้นขึ้นอยู่กับแนวคิดในเรือนจำ แนวทางการดำเนินชีวิต ความคิด ทศนคติ และค่านิยมเดิมที่มีมาก่อนสู่เรือนจำ วัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงแบบแผนพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะโดยรวมของผู้ต้องขัง แต่การเรียนรู้วัฒนธรรมย่อยในเรือนจำของผู้ต้องขังแต่ละคนจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับผู้ต้องขังที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ต้องขังอื่น และมีระยะเวลาการถูกคุมขังยาวนานเพียงใด สแตนตัน วิลเลอร์ เห็นว่า ผู้ต้องขังเข้าใหม่จะมีการถ่ายทอดค่านิยมและวัฒนธรรมที่ประพฤติปฏิบัติซึ่งและกัน ในขณะที่อยู่ด้วยกันในแดนแรกรับและจะเพิ่มความโน้มเอียงเข้าหาวัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ของเรือนจำมากขึ้น เมื่อผู้ต้องขังเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นมากขึ้น เช่น ผู้ต้องขังมีความจงรักภักดีต่อกลุ่มเพื่อนของตนมากกว่าสนใจในกฎระเบียบของเรือนจำเมื่ออยู่เรือนในจำนานขึ้น (Louis P. Carney, 1985 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 41)

ผู้ต้องขังแต่ละคนเข้าสู่เรือนจำด้วยค่านิยมที่ต่างกัน บางคนมีค่านิยมที่พร้อมจะรับวัฒนธรรมในเรือนจำได้ตลอดเวลา ในขณะที่บางคนมีค่านิยมในทางต่อต้าน การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจะเป็นส่วนของการเกิดวัฒนธรรมย่อย ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังนี้จะเข้ามามีอิทธิพลและเป็นตัวควบคุมแบบแผนการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังทุกคน เพราะสังคมของผู้ต้องขังเป็นสังคมเดียวที่ผู้ต้องขังจะพึงได้ขณะอยู่ในเรือนจำ ดังนั้น การที่ผู้ต้องขังรับเอาวัฒนธรรมของเรือนจำและวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังไปประพฤติปฏิบัติจึงเป็นไปด้วยความสมัครใจ อย่างไรก็ตามอาจจะมีบางคนที่รอดพ้นจากอิทธิพลของวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังไปได้ โดยไซคิส ให้ฉายาว่า Real man ซึ่งมักเป็นผู้ต้องขังที่รักษาความเป็นตัวของตัวเอง มีความผูกพันที่มั่นคงกับสังคมภายนอกเรือนจำและเป็นคนบุคคลที่สามารถทนต่อสภาพของการจำคุกได้โดยไม่ต้องการสถานะใดๆ จากเรือนจำ (Louis P. Carney, 1985 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 41-42)

3.2.1 ระบบการรวมกลุ่มของผู้ต้องขัง เป็นการสร้างความสัมพันธ์และรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มของผู้ต้องขังด้วยตนเอง การรวมกลุ่มทำให้ชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำมีคุณค่าขึ้น เพราะผู้ต้องขังที่เป็นสมาชิกของกลุ่มจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มและใช้กลุ่มเป็นที่ระบายความคับข้องใจของตนตลอดจนช่วยป้องกันการถูกรังแกจากผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ เคลมเมอร์ ได้แบ่งกลุ่มของผู้ต้องขัง

ออกเป็น 3 ประเภท (พรรณเลขา พลอยสระศรี, 2546, น.34-35 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 42-43) คือ

1. กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มของผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำมานานจึงเข้าใจชีวิตในเรือนจำดีและพร้อมที่จะรวมกลุ่มกับผู้ต้องขังอื่นๆ สมาชิกในกลุ่มจะมีความผูกพันกันมาก เกิดความรู้สึกเป็นพวกของเรา ความขัดแย้งที่มีระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะมีไม่มาก และไม่เป็นการขัดต่อความสัมพันธ์ของกลุ่ม

2. กลุ่มกึ่งปฐมภูมิ เป็นกลุ่มของผู้ต้องขังที่รวมกลุ่มโดยจะไม่ผูกพันตนเองกับกลุ่มมากนัก อาจจะมีการใช้สิ่งของร่วมกันเพื่อบอกความลับในระดับหนึ่งแต่จะไม่บอกทุกสิ่งทุกอย่าง และจะไม่คบคนกลุ่มเดียวแต่จะเป็นเพื่อนกับหลายๆ กลุ่ม

3. พวกไม่สังกัดกลุ่ม โดยจะอยู่อย่างอิสระ คือพวกที่ยังมีความผูกพันกับครอบครัวเป็นอย่างดี ทำให้กลุ่มอ้างอิงสังคมภายนอกเรือนจำเพื่อเป็นตัวควบคุมความประพฤติของเขาในเรือนจำ โดยพวกนี้อยากหลีกเลี่ยงปัญหาจึงไม่เข้ากลุ่มหรือแก๊งใด ยังอาจหมายถึงพวกที่ไม่มีกลุ่มโดยยอมรับ หรือเป็นพวกอ่อนแอ หนีโลก ไม่สามารถปรับตัวเองให้กับกลุ่มต่างๆ ได้จึงแยกออกมาโดดเดี่ยวและมีความเย็นชาต่อการคบหาสมาคมกับผู้อื่น

3.2.2 ระบบสังคมของผู้ต้องขัง ภายใต้บริบทของเรือนจำและการที่ผู้ต้องขังจำนวนมากถูกคุมขังอยู่รวมกันซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ทัศนคติ ค่านิยม และความ เป็นอยู่ ย่อมจะทำให้เกิดเป็นระบบสังคมของผู้ต้องขังขึ้นมาภายในเรือนจำ ดังนั้น เพื่อให้เรือนจำเป็น ทั้งสถานที่ควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสังคมของผู้ต้องขัง เพื่อจะได้เข้าใจถึงรูปแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เกิดขึ้น

3.2.3 ภาษาแสดงของผู้ต้องขัง ภาษาที่พูดกันเฉพาะในหมู่ของผู้ต้องขัง คือ ภาษาแสดง (Argot) เช่น ขาใหญ่ หมายถึง นักโทษที่มีอิทธิพลในเรือนจำ (ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2543, น.10, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 55) สาเหตุของการใช้ภาษาแสดงก็เพื่อต้องการปกปิดความลับระหว่างการสื่อสารไม่ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำหรือผู้ต้องขังด้วยกันเองรู้ และอาจจะเป็นการแสดงถึงความเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกัน ซึ่งผู้ต้องขังที่เข้ามาใหม่จะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้

ผู้วิจัยได้รวบรวมภาษาแสดงของผู้ต้องขังจากบทความดังกล่าวและเพิ่มเติม บางคำจากการที่ได้สัมภาษณ์พูดคุย ตัวอย่างเช่น

“นก”	หมายถึง	โทรศัพท์มือถือ
“หัวใจ”	หมายถึง	ซิมโทรศัพท์
“เลี้ยว”	หมายถึง	ตาย
“สด”	หมายถึง	เงินสด

“ปอง/การ์ด”	หมายถึง	การ์ดที่ร้านค้าออกให้ใช้ซื้อของ
“เข้าบ๊อค”	หมายถึง	ไป/เข้าส้วม
“ขึ้นตึก”	หมายถึง	การขึ้นเรือนนอน
“เก็บยอด”	หมายถึง	การทำร้ายร่างกายจนกว่าจะหมดหนี้
“บ๋อย”	หมายถึง	โรงเลี้ยงอาหาร
“ดูเล”	หมายถึง	การดูเป็นต้นทางในการกระทำผิด
“ร้ว/ซือด”	หมายถึง	บ้า/มีอาการทางประสาท
“ลั่น”	หมายถึง	เมียมี่สามี่ใหม่
“เก๋ำซิม”	หมายถึง	แกล้งทำซิม
“หัวหมอ”	หมายถึง	ผู้ต้องขังที่คอยแนะนำข้อคดีความต่างๆ
“เนื้อ”	หมายถึง	กัญชา
“อีขาว” หรือ “ตั้ว”	หมายถึง	เฮโรอีน
“น้องดำ”	หมายถึง	ฝิ่น
“นาย”	หมายถึง	เจ้าพนักงานที่เป็นผู้ชาย
“คุณ” หรือ “แม่”	หมายถึง	เจ้าพนักงานที่เป็นผู้หญิง
“เล่นมิตร”	หมายถึง	การเขียนจดหมายหมิ่นมิตรกับเรือนจำ

หญิงหรือเขียนถึงหญิงภายนอก

ตัวอย่างขั้นต้นผู้วิจัยได้รวบรวมวัฒนธรรมการใช้ภาษาแสดงของผู้ต้องขัง ที่จะแตกต่างกับการใช้ภาษาของคนในสังคมปกติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม สภาพสังคมและวิถีชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำได้เป็นอย่างดี

3.2.4 กฎของผู้ต้องขัง กฎของผู้ต้องขังตามความหมาย โบวเกอร์ หมายถึง บรรทัดฐานความประพฤติโดยทั่วไป ซึ่งใช้บังคับครอบคลุมบทบาทต่างๆ ของผู้ต้องขังในบริบทของเรือนจำ ในขณะที่ โชวเวอร์ ให้ความหมาย กฎของผู้ต้องขังว่าเป็นระบบความเชื่อมั่นของผู้ต้องขังที่จะระบุงถึงสิ่งที่เขาควรปฏิบัติในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ต้องขังอื่นๆ และกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ส่วนกฎของผู้ต้องขังในความหมายของเคลอเมอร์ เป็นสิ่งที่ผู้ต้องขังเรียนรู้ปากต่อปาก เพราะกฎเหล่านี้ไม่มีการเขียนประมวลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ไซคีส และ เมสซิงเจอร์ (อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 56-58) ได้จำแนกกฎของผู้ต้องขังออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. กฎที่ห้ามยุ่งเกี่ยวหรือขัดผลประโยชน์ของผู้ต้องขังอื่นๆ โดยเฉพาะกฎที่ว่าผู้ต้องขังต้องไม่ทรยศต่อผู้ต้องขังด้วยตนเอง เช่น อย่าปากมาก หรือจงซื้อสัตย์ต่อผู้ต้องขัง โดยถือว่าผู้ต้องขังพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยพวกเขาด้วยกัน

2. กฎที่ห้ามทะเลาะหรือมีปากเสียงกับผู้ต้องขังด้วยกันเอง เช่น คำกล่าวที่ว่า อย่าหัวเสียกับผู้ต้องขังอื่น หรือใจเย็นๆ แล้วอยู่อย่างสงบ

3. กฎที่ห้ามเอาเปรียบผู้ต้องขังอื่นโดยการหลอกลวงหรือใช้วิธีอื่นใด ดังคำกล่าวที่ว่า อย่าดักดวงผลประโยชน์จากผู้ต้องขังอื่น อย่าขโมยของจากผู้อื่น หรืออย่ามิดคำพูด

4. กฎที่เตือนให้ผู้ต้องขังเป็นตัวของตัวเอง หรือให้อดทนต่อการบีบคั้นจากเรือนจำ ดังที่มีคำกล่าวที่ว่า อย่าตาขาว หรือจงเข้มแข็งและเป็นคนจริง

5. กฎที่ห้ามผู้ต้องขังให้เคารพหรือยอมต่อผู้เจ้าหน้าที่ของเรือนจำ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า เจ้าหน้าที่คือตัวร้ายไว้ใจไม่ได้ และจะต้องไม่ทำตัวให้เป็นคนว่าง่ายในทัศนคติของเจ้าหน้าที่ เมื่อมีปัญหาขึ้นเจ้าหน้าที่จะต้องผัดเสมือ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กฎเหล่านี้มีลักษณะเป็นการต่อต้านเรือนจำและเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ จนทำให้นักทฤษฎีวิทยาเชื่อกันว่า กฎของผู้ต้องขังเป็นสิ่งขวางกั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับเจ้าหน้าที่ เพราะทำให้เกิดการยึดมั่นในกฎของผู้ต้องขังอันเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ต้องขัง โบวเคอร์ เชื่อว่า กฎของผู้ต้องขังในเรือนจำได้ลดความสำคัญลงในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมในเรือนจำได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ขณะที่เออร์วิน กล่าวว่า ในเรือนจำไม่มีกฎของผู้ต้องขังที่ใช้ครอบคลุมบังคับต่อผู้ต้องขังได้ทั้งหมด เพราะในเรือนจำจะมีความแตกต่างของวัฒนธรรมย่อยต่างๆ ดังนั้น จากที่เคยมีความเชื่อกันว่าพวกเขามีกฎเฉพาะของผู้ต้องขังร่วมกันนั้นไม่อาจจะอธิบายปรากฏการณ์ของระบบสังคมเรือนจำของผู้ต้องขังในปัจจุบันได้ เพราะผู้ต้องขังที่มีหลายพวก ซึ่งกฎของผู้ต้องขังบางพวกอาจจะต่อต้านเจ้าหน้าที่ แต่บางพวกอาจสนับสนุน ในเรื่องนี้ แอควานี ได้จำแนกประเภทของผู้ต้องขังต่อความผูกพันต่อกฎเกณฑ์ ดังนี้คือ

1. พวกที่ยึดมั่นและเคารพต่อกฎเกณฑ์ของเรือนจำ
2. พวกที่ยึดมั่นและเคารพต่อกฎของผู้ต้องขังโดยเฉพาะ
3. พวกที่เคารพต่อทั้งกฎของผู้ต้องขังและกฎเกณฑ์ของเรือนจำ

อย่างไรก็ตาม แม้ในปัจจุบันกฎของผู้ต้องขังอ่อนแอลงและไม่มีอิทธิพลเช่นอดีต แต่การยึดมั่นต่อกฎของผู้ต้องขังที่แตกต่างกันเท่ากับเป็นการยอมรับว่ากฎของผู้ต้องขังนั้นยังคงมีอยู่ในเรือนจำ

ส่วนกฎของผู้ต้องขังในเรือนจำของไทย เออร์วิน ระบุว่า เป็นกฎของผู้ต้องขังในแต่ละกลุ่มแต่ละพวก เช่น พวกผู้ต้องขังที่เป็นดาวปล้น หรือแก๊งอาชญากรมืออาชีพ ส่วนใหญ่จะมีกฎอยู่ว่าจะต้องสีกายให้เหมือนกันในลักษณะเป็นพวกเดียวกัน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่กล่าวว่าผู้ต้องขังที่อยู่บ้านเดียวกันต้องจริงใจและแบ่งปัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ใครที่ผิดกฎของบ้านก็จะถูกล่อออกไป ในขณะที่ กำจัด ชื่นศิริ (สุพจน์ สุทธา, 2539, น.24-26 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 58)

กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังจะราบรื่นแค่ไหนขึ้นอยู่กับ การเคารพกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ ของกลุ่มเพียงใด กฎของผู้ต้องขังบางอย่างอาจจะต่อต้านเจ้าหน้าที่ แต่บางอย่างก็เป็นประโยชน์ต่อ การบริหารงานของเรือนจำ

นที จิตสว่าง (ม.ป.ป., น.101 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 43-44) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของเรือนจำ คือ การควบคุมผู้ต้องขังเพื่อให้การอบรมแก้ไขจนสามารถปรับตัวให้สามารถ เข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมภายนอกได้ ดังนั้น เรือนจำต่างๆ จึงได้จัดให้มีการฝึกวิชาชีพ การจัดการศึกษา การอบรมศีลธรรม ตลอดจนการจัดสวัสดิการและบริการทางสังคมสงเคราะห์อีก หลายประการ แต่ความสำเร็จของการอบรมแก้ไขจะต้องขึ้นอยู่กับฝ่ายผู้ต้องขังด้วย เพราะการที่ ผู้ต้องขังอยู่รวมกันนานๆ ได้มีการถ่ายทอดค่านิยมและแบบแผนความประพฤติที่ต่อต้านสังคมและ นิสัยอาชญากรให้แก่กัน รวมตลอดถึงการทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเคยชินต่อสภาพของเรือนจำ หาก เจ้าหน้าที่ของเรือนจำมีความเข้าใจถึงลักษณะและผลกระทบของสังคมผู้ต้องขังต่อการปรับตัวและ การควบคุมตนเพื่อใช้ชีวิตในเรือนจำก็จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนงานในการอบรมแก้ไขให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังได้

สรุปได้ว่า การใช้คำว่าแบบแผนพฤติกรรมมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของ ผู้ต้องขัง โดยพิจารณาจากวิถีชีวิต การปฏิบัติตนในบริบทของเรือนจำ ความสัมพันธ์กันเจ้าหน้าที่และ ผู้ต้องขังอื่น ตลอดจนโลกทัศน์และค่านิยมของผู้ต้องขังแต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจพฤติกรรมของผู้ต้องขังในโลกหลังกำแพงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.3 ประเภทของผู้ต้องขัง

นที จิตสว่าง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 44-51) ได้แบ่งประเภท ของผู้ต้องขังโดยยึดเอาแบบแผนพฤติกรรมเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้ต้องขังและได้อธิบาย พฤติกรรมของผู้ต้องขังประเภทต่างๆ ดังนี้ พวกเก๋าคูก พวกขาใหญ่ พวกเบาปัญญา พวกเพี้ยน พวก หัวหมอ พวกอิทธิพล พวกแท็กซี่ พวกขี้ยา พวกพ่อค้า พวกน้อง และพวกเสื่อเดียว

1. พวกเก๋าคูก คือ ผู้ต้องขังที่อยู่คุกจนเสมือนว่าคุกคือบ้านของตน โดยพวกเก๋าคูกมี ความชินชาต่อการถูกคุมขังในเรือนจำ เพราะจะวนเวียนเข้าออกในเรือนจำจึงมีความชินชาต่อการถูก ลงโทษและไม่สนใจกับความผิดที่กระทำขึ้นในเรือนจำ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่ชอบพวกเก๋าคูกเพราะ ถือว่าเป็นพวกคือด่าน บางครั้งจะแก้งปวย แก้งงโง่เพื่อจะไม่ต้องทำงาน ขอรับการทะเลาะวิวาท หรือ หาพวกเก๋าคูกเหมือนกันเพื่อกระทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำหรือขอแสดงพฤติกรรมที่ผู้ต้องขัง อื่นๆ ไม่กล้าทำ เพื่อแสดงว่าตนนั้นเก๋าคูก บางคนชอบดมกาว เลี้ยงน้อง รับจ้างเป็นขามูไร หรือบาง คนชอบแสดงตนเป็นอันธพาลรังแกผู้ต้องขังอื่นๆ

2. พวกขาใหญ่ คือ ผู้ต้องขังที่มีความสนิทกับเจ้าหน้าที่หรือได้รับการฝากมา พวกขา ใหญ่มีหลายประเภท พวกแรกเป็นพวกเด็กฝาก คือ โดยได้รับการฝากมาจากผู้ใหญ่ นักการเมืองหรือ

รู้จักกับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับความสะดวกในเรือนจำ พวกเขาสองเป็นพวกที่มีเงิน โดยพวกนี้จะทำความรู้จักและให้ความสะดวกกับเจ้าหน้าที่เพื่อแลกเปลี่ยนกับความสะดวกของตนในเรือนจำ พวกสุดท้ายคือพวกที่เจ้าหน้าที่คิดว่าเพื่อใช้งาน เช่น เป็นผู้ช่วยเหลือ เป็นสายลับหรือทำงานต่างๆ แทนเจ้าหน้าที่ พวกสุดท้ายนี้จะเป็นผู้ที่มีความฉลาดรู้จักประจบ และชอบแสดงผลงานให้เห็นเพื่อประโยชน์ของตนในการได้อยู่อย่างสบาย

โดยส่วนใหญ่แล้วพวกเขาใหญ่จะเป็นพวกที่มีพื้นฐานการศึกษาดี เคยผ่านงานบริษัทเอกชน เคยรับราชการ หรืออาจเป็นนักธุรกิจ พวกเขาใหญ่มักจะถือว่าการติดคุกของตนเพราะพลาดพลังไปหรือถูกกลั่นแกล้ง การอยู่ในคุกจึงแค่ชั่วคราว ด้วยเหตุที่ตนรู้จักกับผู้ใหญ่หรือนักการเมือง จึงควรได้รับการคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ก็ควรอำนวยความสะดวกต่อเขาบ้าง โดยทั่วไปพวกเขาใหญ่ไม่กลัวคุกเพราะถือว่าตนสามารถอยู่ได้ไม่ลำบากนัก

โดยปกติพวกเขาใหญ่จะชอบคุยว่าตนได้รับความสะดวกทำให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยไม่ค่อยชอบ ผู้ต้องขังด้วยกันเองส่วนใหญ่ก็ไม่ชอบเพราะพวกเขาใหญ่ชอบแบ่งและข่มขู่ แม้จะดูเหมือนพวกเขาใหญ่มีอิทธิพลในทางแสวงหากิจกรรมที่ผิดกฎหมายเปียบของเรือนจำเหมือนกับพวกอิทธิพล แต่พวกเขาใหญ่ต้องการเพียงความสะดวกสบายแก่ตนเท่านั้น โดยปกติในเรือนจำหนึ่งๆ จะมีพวกเขาใหญ่ไม่กี่คน แต่จุดเด่นซึ่งผู้ต้องขังจะทราบกันดีว่าใครอยู่ในจำพวกนี้บ้าง พวกเขาใหญ่จะอยู่ในเรือนจำแบบฆ่าเวลาให้หมดไปวันๆ จนกว่าจะถึงวันออก

3. พวกเบาปัญญา คือ ผู้ต้องขังที่โง่เขลาเบาปัญญา ซึ่งจะได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกและเป็นที่ยอมรับในเรือนจำ โดยส่วนใหญ่เป็นพวกยากจนมีการศึกษาน้อยอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้หรือมีปัญหาที่บ และเข้าเรือนจำมาในคดีที่โทษไม่สูง มักจะถูกผู้ต้องขังคนอื่นๆ หลอกหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ต้องขังอื่นเสมอๆ โดยเฉพาะพวกหัวหมอ พวกอิทธิพล และพวกเขาใหญ่ เพราะพวกเบาปัญญาจะใช้ง่ายและทำทุกอย่างโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ในการทำงานให้กับเรือนจำแม้เป็นงานที่ใช้แรงงานพวกนี้ก็ขยันมากจนเป็นที่พอใจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะให้ความสงสารเพราะไม่มีปัญหาในการปกครองและมักจะถูกผู้ต้องขังอื่นหลอกเพราะเขาไม่มีความคิดเป็นของตัวเองชอบมिनายหรือลูกพี่ หากพวกเบาปัญญาตกเป็นเครื่องมือของผู้ต้องขังอื่นๆ ก็จะเป็นภัยต่อเรือนจำเช่นกัน โดยพวกเบาปัญญาจะอยู่ในเรือนจำแบบเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการฝึกวิชาชีพและการศึกษาผู้ใหญ่ของเรือนจำ แต่บางส่วนก็อยู่แบบฆ่าเวลา

พวกเบาปัญญาไม่มีปัญหาการใช้ชีวิตในเรือนจำเพราะสามารถปรับตัวได้ดีและคิดว่าการอยู่ในเรือนจำก็มีข่าวกิมมิตื่นนอน เจ็บป่วยมีคนรักษาไม่ได้มีความเดือดร้อน การที่ต้องมาติดคุกก็คิดว่าเป็นกรรมเก่าแม้หลายคนจะถูกเพื่อนหลอกให้ทำผิดก็ตาม

พวกเขาปัญญาจะยอมทำงานรับใช้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังที่เป็นลูกพี่ แต่การรับใช้ของพวกเขาปัญญาจะแตกต่างไปจากพวกแท็กซี่ที่มีค่าตอบแทน การรับใช้ของพวกเขาปัญญาเป็นเพราะถูกหลอกหรือทำเพราะความเกรงใจโดยไม่ได้ค่าตอบแทนใดๆ

4. พวกเพี้ยน คือผู้ต้องขังที่มีสภาพจิตใจไม่สมประกอบและแสดงพฤติกรรมที่เพี้ยนๆ ให้เห็นอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังทุกคนต่างรู้ว่าผู้ต้องขังคนใดจัดอยู่ในประเภทนี้ โดยปกติผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะไม่ยุ่งหรือคบหาสมาคมกับพวกเพี้ยน นอกเสียจากจะมีบางคนที่ชอบแหย่หรือล้อเลียนเพื่อความตลกขบขัน เจ้าหน้าที่ก็ต้องยุ่งยากกับพวกเพี้ยน โดยเฉพาะคนที่มีอาการหนัก บางครั้งถึงกับต้องแยกเพื่อขังเดี่ยว

พวกเพี้ยนนี้อาจจะเพี้ยนมาก่อนเข้าเรือนจำหรืออาจจะเพี้ยนหลังจากเข้าเรือนจำมาแล้ว แต่ไม่ว่ากรณีใดพวกเพี้ยนจะไม่มีวันออกจากเรือนจำไปโดยหายจากอาการเพี้ยน

5. พวกหัวหมอ คือ ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาดีอาจเคยรับราชการมาก่อนหรือไม่ก็เป็นพวกเก๋าคูที่เคยติดคุกมาหลายครั้งจนรู้เรื่องในคุกเป็นอย่างดี และมีความรู้ในเรื่องกฎหมายพอสมควร มีทักษะในการพูด การเขียน เป็นพวกที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำผู้ต้องขังอื่นๆ โดยจะทำตัวเป็นทนายประจำเรือนจำ มีอาชีพรับจ้างเขียนคดีความชั้นอุทธรณ์ และฎีกา รวมถึงให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคดีความต่างๆ

พวกหัวหมอจะมีทัศนคติว่าผู้ต้องขังก็มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในฐานะของความเป็นมนุษย์เช่นกัน แม้ว่าจะเสียสิทธิเสรีภาพไปแล้ว ดังนั้น บ่อยครั้งที่การแนะนำของพวกเขาหัวหมอได้ขยายขอบเขตไปมากกว่าการแนะนำโดยทั่วไป และอาจถูกมองจากเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังอื่นๆ ร้องเรียนเกี่ยวกับสวัสดิการของเรือนจำ เช่น ในเรื่องอาหารการกิน ที่อยู่อาศัย หรือกฎระเบียบต่างๆ ของเรือนจำ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของเรือนจำมักไม่ชอบพวกหัวหมอเพราะถือว่าเป็นตัวก่อความยุ่งยากให้กับเรือนจำ พวกหัวหมอจึงอยู่ตรงข้ามกับเจ้าหน้าที่ของเรือนจำทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงและระดับผู้น้อย อย่างไรก็ตามพวกหัวหมอจะไม่แสดงในการต่อต้านเรือนจำตัวอย่างเปิดเผยแต่จะใช้วิธีการแนะนำผู้ต้องขังอื่นๆ หรือยุยงพวกเก๋าคูให้ร่วมกันต่อต้านหรือประท้วงกฎระเบียบต่างๆ ของเรือนจำ

6. พวกอิทธิพล คือ ผู้ต้องขังที่เคยมีอิทธิพลมาก่อน มักชอบทำตัวเป็นผู้มีอำนาจคอยสะสมพรรคพวกหรือลูกน้องในเรือนจำโดยใช้เงินหว่านและมีความเป็นนักเลงในตัว ภายนอกมักจะแสดงว่าเป็นผู้ประพฤติตนเรียบร้อยไม่มีปัญหากับใครแต่ความจริงมีเล่ห์เหลี่ยมมากเพราะชอบอยู่เบื้องหลังการกระทำผิดต่างๆ ในเรือนจำ โดยมีลูกน้องเป็นคนปฏิบัติการ เช่น การขายของราคาแพง ในร้านค้าสงเคราะห์ของเรือนจำ การลักลอบค้าสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ เช่น ยาเสพติด หรือเป็นเจ้าของบ่อนการพนัน แม้เรือนจำจะพยายามปราบปรามอยู่ตลอดเวลาแต่ก็มักจะหลุดรอดการจับกุม

เพราะส่วนใหญ่ใช้ลูกน้องดำเนินการส่วนตนเองจะอยู่เบื้องหลัง โดยอิทธิพลจะอยู่ในเรือนจำแบบฆ่าเวลาเพื่อรอวันออกไปประพาศเช่นเดิมเหมือนที่เคยอยู่นอกเรือนจำ

แม้ว่าตอนอยู่ข้างนอกพวกอิทธิพลจะมีพวกมากและส่วนใหญ่จะได้รับการฝากมา แต่พวกอิทธิพลก็ไม่ใช่พวกขาใหญ่ซึ่งจะไม่ทำสิ่งผิดกฎระเบียบของเรือนจำยกเว้นเรื่องที่เกิดความสะอึกสยดต่อตนเท่านั้น เพราะพวกอิทธิพลจะไม่อยู่ข้างเดียวกับเจ้าหน้าที่และมักอยู่เบื้องหลังการกระทำผิดกฎระเบียบต่างๆ ลูกน้องของพวกอิทธิพลที่เงินซื้อได้มีตั้งแต่พวกขี้ยา พวกเก๋าคูก พวกเบาปัญญา พวกแท็กซี่และบางครั้งก็พยายามครอบงำเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยให้หลงผิด

เจ้าหน้าที่มักไม่ชอบพวกอิทธิพลเพราะก่อให้เกิดปัญหาในการปกครองของเรือนจำ โดยมักเอาอำนาจเงินและผู้ต้องขังอื่นๆ ที่เป็นพวกมาเป็นเครื่องต่อรองยังชอบดูถูกเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อย โดยเฉพาะในเรือนจำเล็กๆ หรือเรือนจำต่างจังหวัดที่พวกนี้มีอิทธิพลอยู่

7. พวกแท็กซี่ คือ ผู้ต้องขังที่รู้ญาติทำให้ขาดเงินใช้สอยในเรือนจำ พวกนี้จึงต้องเอาตัวรอดโดยการเป็นแท็กซี่ด้วยการรับจ้างพวกผู้ต้องขังที่มีเงินเพื่อหารายได้มาซื้อปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในเรือนจำ พวกแท็กซี่จึงยอมทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการไปซื้อของ ซักผ้า นวด ตักแมลง (ตักส้วม) ทำงานให้ได้ยอด เป็นคูหมอหรือเป็นม้าเร็วนำข่าวไปบอกคนอื่นๆ ในกรณีที่มีสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ แท็กซี่บางคนรูปร่างแข็งแรงจะรับจ้างแทงและเก็บยอดผู้ต้องขังคนอื่นๆ เรียกว่าซามูไร แท็กซี่จะอยู่อย่างเป็นอิสระไม่รวมกลุ่มและไม่ขึ้นต่อใคร แต่จะทำงานให้กับผู้ต้องขังที่มีเงินจ้าง พวกแท็กซี่จึงใช้ชีวิตในเรือนจำโดยการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากทางฝ่ายเรือนจำและจากผู้ต้องขังด้วยกันเอง แท็กซี่บางคนเข้ามาหลายครั้งจึงอยู่ในเรือนจำเหมือนบ้าน บางคนก็ฆ่าเวลาด้วยการเล่นการพนันซึ่งได้มาจากการรับจ้างของตน

ส่วนใหญ่พวกแท็กซี่จะมีฐานะยากจน และมักจะเป็นพวกหัวอ่อนที่พร้อมจะรับใช้ทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังอื่นๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ในทัศนะของเจ้าหน้าที่พวกนี้จะเป็นพวกที่ปกครองง่ายและซื่อสัตย์ต่อผู้มีพระคุณซึ่งจะต้องดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอดในเรือนจำโดยการรับใช้ผู้อื่น ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะชอบพวกแท็กซี่เพราะไม่มีพิษภัยและยังทำประโยชน์ต่อเพื่อนผู้ต้องขัง

8. พวกขี้ยา คือ ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดซึ่งอาจจะเข้าเรือนจำมาในคดียาเสพติดหรือคดีอื่นๆ พวกนี้จะชอบรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มและมีจุดนัดพบที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ความเป็นอยู่ของพวกขี้ยาจะสกปรกไม่มีระเบียบ มักมีพื้นเพจากสลัมหรือครอบครัวแตกแยก แต่บางส่วนก็มาจากครอบครัวฐานะดี โดยพวกขี้ยาจะวนเวียนเข้าออกเรือนจำหลายครั้ง ขณะอยู่ในเรือนจำก็จะหลบเจ้าหน้าที่เพราะมักจะทำเรื่องวุ่นวายต่างๆ เช่น ลักขโมย หรือไม่ก็หาทางเสพยาโดยพวกขี้ยาจะพยายามนำยาเสพติดจากนอกเรือนจำเข้ามาด้วยวิธีการต่างๆ หากไม่สามารถหาเสพยาจากภายนอกได้เพราะเรือนจำมีการปราบปรามตรวจค้นก็จะหากาสิโนโรงงานมาเสพแทน

สำหรับพวกขี้ยาการอยู่ในเรือนจำจึงเหมือนเป็นการอยู่บ้านของตนซึ่งเป็นการอยู่อย่างไร้จุดหมาย แต่ก็เป็นที่พวกนี้พอใจเพราะปกติก็ไร้ญาติขาดมิตรอยู่แล้ว การพ้นโทษออกไปก็มีแต่จะสร้างความเอือมระอาให้กับญาติพี่น้องที่อยู่กับเพื่อนในเรือนจำไม่ได้เพราะมีข่าวให้กินพริ้มที่ให้ชุกหัวนอน พวกขี้ยาจะพยายามหาโอกาสตีสนิทหรือเข้ามารับใช้ให้เจ้าหน้าที่ไว้ใจเพื่อลักลอบเสพยา บางครั้งตีสนิทกับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ พวกขี้ยาบางคนก็ใช้วิธีแบบพวกแท็กซี่ คือ การรับจ้างทั่วๆ ไปในเรือนจำ เช่น บีบ นวด ชงน้ำชา กาแฟ หรือซักรองเท้า

ในทัศนะของเจ้าหน้าที่จึงไม่ค่อยพอใจพวกขี้ยาเพราะพวกนี้ชอบกระทำความผิด กฎระเบียบของเรือนจำอยู่เสมอและไม่ชอบทำงานของเรือนจำโดยมักจะอ้างว่าป่วยอยู่บ่อยครั้ง ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ก็ไม่ชอบพวกขี้ยาเช่นกันเพราะชอบขโมยของอยู่เป็นประจำ

9. พวกพ่อค้า คือ ผู้ต้องขังที่ชอบค้าขายซึ่งมีลักษณะเป็นพ่อค้าเร่ โดยพวกนี้จะไม่สนใจอะไรนอกจากการค้าขาย การติดคุกของพวกเขาก็จึงเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ที่สุดด้วยการแสวงหากำไร พวกพ่อค้าอาจเป็นพวกอิสระหรือเป็นลูกน้องพวกเขาใหญ่ หรือมีพื้นเพส่วนใหญ่เคยค้าขายมาก่อน พวกพ่อค้าจะสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ต้องขังทุกคน วิธีการของพ่อค้า คือ การหาเงินทุนสำรองมาไว้ซื้อของจากร้านค้าส่งเคราะห์หรือรับซื้อฝากจากญาติแล้วขายต่อให้ผู้ต้องขังในราคาเงินผ่อนหรือเงินเชื่อในราคาสูงกว่าปกติ

พวกพ่อค้าไม่เป็นภัยต่อการปกครองของเรือนจำ เพราะจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามของเรือนจำ แคร่รายได้จากการค้าขายก็เพียงพอแล้วและยังไม่เป็นเป้าสายตาของเจ้าหน้าที่ด้วย แต่บ่อยครั้งที่พวกพ่อค้าทำให้เกิดเรื่องขึ้นโดยการทะเลาะกับลูกค้า แต่พ่อค้าก็ไม่ใช่ที่ชื่นชอบสำหรับผู้ต้องขังโดยทั่วไปเพราะพวกพ่อค้าคือพวกหน้าเลือดที่ชอบเอาเปรียบเกินกำไร ยกเว้น พวกขาใหญ่ที่เป็นลูกพี่ของพวกพ่อค้า

10. พวกน้อง คือ ผู้ต้องขังที่เป็นกะเทยในเรือนจำ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้ต้องขังที่เป็นกะเทยก่อนถูกคุมขัง และผู้ต้องขังที่พบกับพฤติกรรมรักร่วมเพศภายหลังถูกคุมขัง ผู้ต้องขังจะเรียกกะเทยทั้ง 2 ประเภทนี้ว่าน้อง โดยพวกน้องจะถูกเอาอกเอาใจและได้รับสิ่งของจากผู้ต้องขังที่มีรสนิยมทางด้านนี้จนบางครั้งอาจเกิดการทะเลาะวิวาทเพื่อแย่งชิงกัน ผู้ชนะก็จะได้ครอบครองและเลี้ยงดูแลน้องต่อไป ผู้ต้องขังจะเรียกคนที่เลี้ยงน้องว่าติดเหลือง ส่วนใหญ่แล้วพวกที่มีความสามารถเลี้ยงน้องมักจะเป็นผู้ต้องขังประเภทขาใหญ่ พวกอิทธิพล และพวกเก่าๆ รวมถึงพวกพ่อค้าหรือพวกขี้ยาที่มีฐานะทางการเงิน

พวกน้องจะมีความสุขสบายในเรือนจำพอสมควรเนื่องจากการได้รับการเลี้ยงดูแลจากผู้ต้องขัง อีกทั้งพวกน้องจะหัวอ่อนสามารถเข้ากับเจ้าหน้าที่และปรับตัวเข้ากับชีวิตในเรือนจำได้ การที่ต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำจึงไม่ใช่เรื่องเลวร้ายแต่เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อมาหาเพื่อนหรือ

คู่รักคนใหม่ พวกน้องจึงมีความเป็นอยู่ที่ดีเพราะมีแต่คนเอาใจได้รับทั้งของกินของใช้มากมาย บางคนยังสามารถหารายได้จากการมีพฤติกรรมเช่นนี้

ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ พวกน้องจะซื้อสัตย์ไว้ใจได้ทั้งต่อเจ้าหน้าที่และเรือนจำ ยกเว้นมักเป็นต้นเหตุให้มีการทะเลาะวิวาทเพื่อแย่งชิงกันเป็นเจ้าของและมักมีข้อเสียที่ขาดความขยัน ไม่ชอบทำงานหนัก แต่ชอบแต่งตัวสวยๆ เดินไปเดินมา

11. พวกเสื้อเดียว มี 2 ประเภท ได้แก่ พวกที่เป็นผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงหรือคดีร้ายแรง เช่น ปล้น ฆ่า เสื้อเดียวประเภทแรกจะเก็บความรู้สึกได้ดีและมักเป็นที่ยำเกรงของผู้ต้องขังอื่น เจ้าหน้าที่ก็มักจะดูอยู่ห่างๆ เนื่องจากพวกนี้มีความเสี่ยงที่จะหนีได้ตลอดเวลา การอยู่ในเรือนจำก็เพื่อฆ่าเวลา และรอวันที่จะออกจากเรือนจำไม่ว่าโดยการหลบหนีหรือได้รับการปล่อยตัว โดยปกติแล้วเสื้อเดียวพวกนี้จะทำตัวอยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำเป็นอย่างดี โดยจะทำงานฝึกอาชีพไปเรื่อยๆ ไม่ยุ่งกับเจ้าหน้าที่และก็ไม่อยากให้เจ้าหน้าที่มายุ่งเช่นเดียวกัน ส่วนเสื้อเดียวประเภทที่สองส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในคดีทั่วๆไป แต่มีพฤติกรรมชอบเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสังสรรค์กับใคร มักจะเป็นพวกไร้ญาติ มีฐานะยากจนจึงไม่ต้องการที่จะคบหากับผู้ต้องขังอื่น และไม่ชอบความวุ่นวาย แต่จะอยู่ในเรือนจำรอวันออกไปเท่านั้น การทำงานของพวกนี้มักเป็นการทำเพื่อฆ่าเวลาไม่คิดมุ่งจะเอาประโยชน์ในอนาคต ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ เสื้อเดียวประเภทหลังนี้จึงไม่มีปัญหาในด้านการปกครองแต่อย่างไร

นที จิตสว่าง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 51-53) ได้อธิบายไว้ว่าการพิจารณาถึงผู้ต้องขังประเภทต่างๆ จะเห็นได้ว่าพวกเขาใหญ่กว่าเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีความสำคัญ เพราะทำหน้าที่เสมือนแขนและขาของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะเขาใหญ่ที่เป็นผู้ช่วยเหลือ จนกล่าวได้ว่าเรือนจำสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้เพราะพวกเขาใหญ่เหล่านี้ โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับสูงเป็นผู้ตัดสินใจและสั่งการในเรื่องที่นอกเหนือไปจากงานประจำ พวกเขาใหญ่จึงมีอำนาจที่ชอบธรรมในการปกครองผู้ต้องขังอื่นๆ อำนาจนี้ก่อให้เกิดการยอมรับในหมู่ผู้ต้องขังระดับหนึ่ง ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยชอบเพราะถือว่าพวกเขาใหญ่มีอภิสิทธิ์มักจะแบ่ง ชมชู้ และบังคับตน มีแต่ผู้ต้องขังบางพวกที่อาจจะเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อผลประโยชน์ โดยเฉพาะพวกแท็กซี่ซึ่งจะคอยรับใช้และรับจ้างพวกเขาใหญ่ พวกน้องก็มีความเชื่อว่าพวกเขาใหญ่คุ้มครองตนเองได้

ในส่วนของเจ้าหน้าที่ พวกเขาใหญ่จะมีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ระดับสูง โดยพร้อมที่จะรับคำสั่งในการปฏิบัติงาน ถ้าพวกเขาใหญ่ที่เป็นเด็กฝากก็จะแยกออกไปปฏิบัติงานอย่างอิสระ ทำให้ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยมักจะเป็นไปในทางลบ

พวกอิทธิพลก็สร้างความลำบากให้กับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยพอสมควร แม้ส่วนใหญ่จะไม่มีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ชั้นสูง แต่พวกอิทธิพลก็ก่อความยุ่งยากในการปกครองเพราะมักอยู่เบื้องหลังของกิจกรรมที่ผิดกฎระเบียบของเรือนจำ โดยเฉพาะการคำสั่งของต้องห้ามในเรือนจำ พวกอิทธิพลจะไม่ออกหน้า แต่จะใช้พวกเบาปัญญาดำเนินการแทน โดยมีพวกเก่าๆ เป็นคนคอย

ควบคุมและคุ้มกัน พวกอิทธิพลบางคนอาจเล็งน้อง และอาจมีพวกขี้ยากับพวกแท้กซี่เป็นคนรับใช้ บ่อยครั้งที่กิจกรรมของพวกอิทธิพลจะเกี่ยวข้องกับพวกพ่อค้าซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกัน

พวกพ่อค้าจัดว่ามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่สุด การที่พวกพ่อค้าจำเป็นต้องรู้จักกับ ผู้ต้องขังทุกประเภท ยกเว้นพวกเพี้ยน ก็เพื่อผลประโยชน์ของตนในการค้าขาย ในขณะที่เดียวกันผู้ต้องขัง ประเภทพวกเสื่อเดียวก็จำเป็นต้องติดต่อกับพวกพ่อค้าเพื่อใช้บริการของพวกพ่อค้า อย่างไรก็ตามมี ผู้ต้องขังหลายคนที่ไม่ชอบพวกพ่อค้าเพราะเห็นว่าพวกพ่อค้าชอบเอาเปรียบและค้ากำไรเกินควร

พวกหัวหมอมักมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเจ้าหน้าที่ แต่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพวก ผู้ต้องขังบางกลุ่มที่พวกหัวหมอเข้าไปช่วยเหลือนำโดยเฉพาะพวกเก่าคุก พวกเบาปัญญา สำหรับพวกน้องจัดว่าไม่มีพิษภัยต่อใครจึงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ต้องขังทั่วๆ ไป อย่างไรก็ตาม พวก ผู้ต้องขังที่มีปัญญาเล็งน้องได้ก็คงมีแต่พวกขาใหญ่ พวกอิทธิพล พวกพ่อค้า พวกแท้กซี่ และพวกเก่า คุกที่มีฐานะทางการเงินดีเท่านั้น

การจัดประเภทผู้ต้องขังโดยอาศัยเกณฑ์ด้านพฤติกรรมจะทำให้เห็นแบบแผนการ ดำเนินชีวิต ทักษะคติ ค่านิยมและความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นสังคมของ ผู้ต้องขังในบริบทของเรือนจำ ดังนั้น การทำความเข้าใจกับแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังจึงเป็นประโยชน์ ต่อแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงประเภทของผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมแตกต่างกัน

นอกจากการแบ่งประเภทเพื่อให้เข้าใจกับแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละประเภท แล้ว การถูกจำกัดในด้านต่างๆ ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียดและความกดดัน ซึ่งแนวทางการปรับตัว และการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังแต่ละคนไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะนิสัย อารมณ์ และ ประสบการณ์ก่อนเข้าเรือนจำ รวมถึงสภาพในบริบทต่างๆ ของเรือนจำจะเป็นตัวที่ทำให้ผู้ต้องขังมีการ ควบคุมตนเองที่แตกต่างกันออกไป โดย เออร์วิน เสนอการควบคุมตนเองของผู้ต้องขัง ไว้ 3 รูปแบบคือ (พัฒนา พัวพัฒนกุล, 2533 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 53-55)

1. ปล่อยเวลาให้ผ่านไปวันๆ ผู้ต้องขังหลายคนมีแนวคิดว่าการใช้ชีวิตในเรือนจำ เป็นเพียงการหยุดการประกอบอาชีพของโลกภายนอกแค่ชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้น ถือว่าการเข้ามาอยู่ใน เรือนจำก็เพื่อฆ่าเวลาจึงพยายามให้เวลาในเรือนจำผ่านไปอย่างรวดเร็วและเจ็บป่วยให้น้อยที่สุด และให้ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่จะทำได้ โดยผู้ต้องขังพวกนี้พยายามหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหา ยุ่งยากกับผู้ต้องขังอื่นและจะหางานทำเพื่อฆ่าเวลา ตลอดจนพยายามทุกอย่างที่จะทำให้สามารถ พ้นโทษออกไปได้เร็วที่สุด

ในการหลีกเลี่ยงความยุ่งยาก พวกนี้จะพยายามปฏิบัติตามกฎระเบียบของ เรือนจำหรือทำตามแบบแผนของคนคุก โดยเฉพาะคติที่ว่าห้ามยุ่งเรื่องของผู้อื่น ในการฆ่าเวลานั้นอาจ ทำได้โดยการทำงานในโรงงานฝึกวิชาชีพ การอ่านหนังสือ การออกกำลังกาย หรือถ้าเลือกได้ก็จะ เลือกทำงานที่ได้รับประโยชน์มากๆ เช่น การทำงานในแดนสุทกรรมหรือทำอาหารของเจ้าหน้าที่ ซึ่ง

จะมีอิสระและได้รับประทานอาหารมากกว่าผู้ต้องขังอื่น นอกจากนี้ถ้าเป็นงานที่มีรายได้ก็จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำได้ พวกนี้ก็จะพยายามทำงานให้ดีเพื่อความสะดวกที่จะได้รับตามมา

วิธีการที่จะทำให้สามารถออกจากเรือนจำไปได้เร็วที่สุด คือ การพยายามไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่เป็นตัวก่อความยุ่งยากหรือกระทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำ ซึ่งจะทำให้ถูกลงโทษทางวินัยและมีผลต่อการพักโทษหรือวันลดโทษได้ ด้วยเหตุผลที่ทางเรือนจำมุ่งเน้นในด้านการแก้ไข เช่น การจัดการศึกษา การฝึกวิชาชีพ การประกอบกิจกรรมตามหลักศาสนาต่างๆ และอื่นๆ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จึงเลือกการใช้ชีวิตในเรือนจำแบบฆ่าเวลา

2. คุณคือบ้าน เป็นผู้ต้องขังที่อยู่คนเดียวเหมือนว่าคุณคือบ้านของคุณ โดยพวกนี้จะพยายามสร้างโลกของพวกเขาขึ้นมาเองในเรือนจำ เพราะถือว่าเรือนจำเป็นโลกที่พวกเขาคุ้นเคยจึงรู้จักวิธีการดำรงชีวิตในเรือนจำได้ดีกว่าสังคมภายนอก เพื่อนของเขาส่วนใหญ่ก็อยู่ในเรือนจำ ดังนั้นจึงไม่ต้องการที่จะออกไปสู่โลกภายนอก การพ้นโทษออกไปก็เปรียบเสมือนการออกไปพักผ่อนเพื่อที่จะกลับเข้ามาอีก ผู้ต้องขังประเภทนี้มักได้แก่ ผู้ต้องขังที่ติดคดียาเสพติด หรือเป็นผู้ต้องขังที่มีประวัติการต้องโทษหลายครั้ง โดยพฤติกรรมอาชญากรนี้มักได้รับการถ่ายทอดจากสถานกักขัง

3. เก็บเกี่ยวผลประโยชน์ เนื่องจากเรือนจำมีกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง เช่น การฝึกวิชาชีพ การการศึกษา และกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ทำให้ผู้ต้องขังพยายามที่จะเก็บเกี่ยวประโยชน์จากโครงการดังกล่าว เพื่อปรับปรุงพัฒนาจิตใจของตนให้ดีขึ้น ซึ่งบางคนพยายามเอาชนะความด้อยโอกาสทางการศึกษาของตน จึงใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการอ่านหนังสือเพื่อตักตวงความรู้ โดยบางคนเข้าเรียนในระดับศึกษาผู้ใหญ่ และเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย การเก็บเกี่ยวผลประโยชน์มักเป็นผู้ต้องขังที่มาจากชนชั้นสูง ซึ่งจะถือว่าตนไม่ใช่อาชญากรโดยสันดาน จึงไม่เข้ากลุ่มกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดกฎระเบียบหรือเป็นอาชญากรโดยสันดาน การเก็บเกี่ยวของพวกนี้ไม่ใช่การเข้าร่วมในการฝึกวิชาชีพเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ แต่จะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมด้านการปรับปรุงพัฒนาจิตใจ เช่น การศึกษา การอบรมธรรมศึกษาหรือการนั่งสมาธิ นอกจากการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากเรือนจำแล้วผู้ต้องขังบางคนใช้เวลาในเรือนจำให้เกิดประโยชน์ โดยการหาประโยชน์จากเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน เช่น รับจ้างเขียนคำร้องอุทธรณ์ ฎีกา รับจ้างซักผ้า รับจ้างเขียนจดหมายหรือค้าขายของกินของใช้ที่จำเป็นด้วยระบบเงินผ่อน โดยคิดกำไรมากๆ เป็นต้น

นันทิ จิตสว่าง (2529 อ้างถึงใน เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 17-18) ได้กล่าวว่า สังคมของผู้ต้องขังในบริบทของเรือนจำเป็นสังคมของการถูกจำกัดสิทธิและเต็มไปด้วยกฎระเบียบยังเป็นสังคมที่ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก จึงทำให้เป็นสังคมของคนเพศเดียวและถูกโดดเดี่ยว ดังนั้นการพิจารณาถึงผลกระทบของการถูกจองจำจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะลักษณะพิเศษของสังคมดังกล่าวจะมีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขัง ซึ่งผลกระทบดังกล่าวจะนำไปสู่การปรับตัวและ

การควบคุมของผู้ต้องขัง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเวลาต่อมา

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทและสังคมของผู้ต้องขัง เป็นการอธิบายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกควบคุมภายใต้บริบทของเรือนจำ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มนี้ ไม่ว่าจะวิถีชีวิตในสังคมใหม่ ภูมิลำเนาสำคัญในการควบคุมตน และจุดมุ่งหมายในชีวิต ซึ่งการศึกษาวิจัยดังกล่าวเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่อาจมีความแตกต่างกันตามปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความมั่นคงในการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (Self-Control)

4.1 ความหมายของ การควบคุมตนเอง มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

แคนเฟอร์ และฟิลลิปส์ (Kanfer and Phillips, 1970 อ้างถึงใน สุภัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 6) ได้สรุปการควบคุมตนไว้ว่า เป็นการกระทำที่จะมีผลกรรมในปัจจุบัน โดยขัดแย้งกับผลกรรมในอนาคต บุคคลที่สามารถคุมตนได้ หมายถึง บุคคลที่เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลกรรมที่พึงพอใจในปัจจุบันเพื่อให้ได้ผลที่น่าพึงพอใจในอนาคต

ไรท์ (Wright, 1976 อ้างถึงใน โสภณ พรหมพลจร. 2547, น.3) กล่าวว่า การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการบังคับพฤติกรรมของตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งยั่วยุหรือสถานการณ์กดดันต่างๆ โดยไม่มีรางวัลหรือการสนับสนุนภายนอก โดยเน้นว่า การควบคุมตนเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคมและจริยธรรม

บริกแฮม (Brigham, 1978, p.263 อ้างถึงใน โสภณ พรหมพลจร. 2547, น.3) ให้แนวคิดการควบคุมตนว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมโดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หากเขาแสดงพฤติกรรมที่เป็นของตนเองมากเท่าใดก็จะมีอิทธิพลต่อชีวิตตนเองมากเท่านั้น

คาลิช (Kalish, 1981, p. 294 อ้างถึงใน โสภณ พรหมพลจร, 2547, น.3) กล่าวว่า การควบคุมตนเป็นวิธีที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมโดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งเชื่อว่า พฤติกรรมเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ขณะเดียวกันการแสดงพฤติกรรมก็มีผลทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง เมื่อสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ย่อมสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ พฤติกรรมนี้จะก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ตามมา ทั้งนี้การควบคุมตนเองมีลักษณะที่สำคัญคือ 1) ความพยายามของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมใหม่

2) เมื่อบุคคลเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้แล้วผลที่ตามมา ได้แก่ พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

แบนดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 6) ได้นิยามการควบคุมตนว่าหมายถึง ความสามารถในการกำหนดตัวเองด้าน อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล ไม่ว่าจะกำลังเผชิญปัญหา อุปสรรคต่างๆ หรือสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งในจิตใจ

โคไมเออร์ และโคไมเออร์ (Comier and Comier, 1979, อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 6-7) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนไว้ว่า คือ กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกันเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมและกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง”

นงนุช โรจนเลิศ (2533, น.15 อ้างถึงใน โสภณ พรหมพลจร, 2547, น. 3-4) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นหรือหลีกเลี่ยงการกระทำบางชนิดที่ไม่ดี ตลอดจนความสามารถในการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ตนมุ่งหวังไว้ แม้ในขณะที่บุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรือเกิดปัญหาความขัดแย้งในจิตใจ

สมพร สุทัศน์ีย์ (2535, น.16 อ้างถึงใน โสภณ พรหมพลจร, 2547, น.4) กล่าวถึงการควบคุมตนว่าเป็นเทคนิคการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองโดยการระงับพฤติกรรมบางอย่างที่จะส่งผลไม่น่าพึงพอใจในปัจจุบัน และแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่จะส่งผลให้ได้พฤติกรรมที่พึงพอใจในอนาคต

แคชดิน (Kazdin, 1984 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 7) กล่าวถึง การควบคุมตนว่า เป็นพฤติกรรมที่กระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ โดยสิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ตนพิจารณาและตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

สเปียมเบิร์ก (Schiamberg, 1988 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 7) แบ่งการควบคุมตนออกเป็น หากการควบคุมตนที่เราเป็นผู้ควบคุมเอง เรียกว่า การควบคุมจากภายใน (Internal locus of control) และการควบคุมตนที่สิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกำหนด เรียกว่า การควบคุมจากภายนอก (External locus of control)

กรมวิชาการ (2542 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 7) กล่าวว่า การเพิ่มความสามารถของบุคคลในการควบคุมสิ่งแวดล้อมโดยที่บุคคลจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองมีบทบาทความรับผิดชอบส่วนใหญ่ในการดำเนินการปฏิบัติ รวมทั้งการวางเงื่อนไขและการเสริมแรงตนเอง เรียกว่า การควบคุมตน

โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2547 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 7) กล่าวว่า การควบคุมตน หมายถึง การบังคับตนเองให้สามารถขยันทำงานทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

รวมถึงสามารถกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการควบคุมจากภายนอก

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549 อ้างถึงใน สุภิญญา เสมอมาศ, 2550, น. 7) ให้ความหมายของการควบคุมตน คือ การบังคับ ปรับปรุงตน และการจัดระเบียบพฤติกรรมบางอย่างของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่พึงปรารถนา และเพิ่มปริมาณพฤติกรรมนั้น หรือการอนุรักษ์พฤติกรรมที่ดี รวมถึงการลดและขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้หมดไป เป็นการจัดการด้วยตนเอง โดยไม่พึ่งการควบคุมจากผู้อื่น”

กาญจนา พูนสุข (2541 อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 25) กล่าวว่า การควบคุมตน (Self-Control) หมายถึง การที่บุคคลพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับผลที่ตามมาทั้งในด้านที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา

แสงอรุณ ธรรมเจริญ และ ลินดา สุวรรณดี (2545 อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น.25) กล่าวว่า การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ การเล็งเห็นถึงผลดีและผลเสีย และสามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีและป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการอดทนได้ในสภาพการณ์ต่างๆ

สรุปได้ว่า การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการบังคับ จัดระเบียบพฤติกรรม กำหนดการเพิ่มหรือลดพฤติกรรมของตน การอดทนหรือยับยั้งการกระทำบางอย่างเพื่อรองรับผลที่จะเกิดขึ้นตามมาในทางที่พึงประสงค์ เป็นการจัดการด้วยตนเองโดยไม่พึ่งการควบคุมจากผู้อื่น สามารถควบคุมตนให้กระทำในทิศทางที่ตนต้องการ และดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกต้อง รวมทั้งสามารถให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อสามารถบรรลุเป้าหมายได้ เนื่องจากการควบคุมตนนั้นให้ความสำคัญกับการมีเป้าหมายที่ชัดเจน และแน่นอน โดยจัดระเบียบพฤติกรรมของตนให้ทำเป็นระเบียบ และทำต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายเกิดผลตามต้องการ คือ ความมั่นคงในการควบคุมตนของตนหลังกำแพง

4.2 กลวิธีในการควบคุมตน

โอเลียรี และคูเบย์ (O’Leary: & Dubey, 1997 อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 26-27) กล่าวว่า กลวิธีในการควบคุมตนที่สำคัญ คือ การฝึกการควบคุมตน ซึ่งได้แก่

1. การฝึกควบคุมตน โดยการจัดประสบการณ์การควบคุมพฤติกรรม เพื่อให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง
2. การฝึกควบคุมตน โดยการสังเกตและเลือกเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบ การรู้จักสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายจากตัวแบบ
3. การฝึกควบคุมตน โดยการสังเกตพฤติกรรมและความเปลี่ยนแปลงของตนเอง มีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่คาดหวังและตั้งเป้าหมายไว้

4. การฝึกควบคุมตน โดยการกำหนดเงื่อนไขให้แก่ตนเอง ซึ่งอาจเป็น เงื่อนไขการเสริมแรงหรือการลงโทษตนเอง

5. การฝึกควบคุมตน โดยการขจัดพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นการบังคับใจตนเอง หรือการไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้นๆ

6. การฝึกควบคุมตน โดยการขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ ที่จะทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถบรรลुพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า กลวิธีในการควบคุมตน เป็นการฝึกการควบคุมตนเอง โดยการฝึกการควบคุมตน การสังเกตและเลือกเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบ การสังเกตพฤติกรรมและความเปลี่ยนแปลงของตนเอง การกำหนดเงื่อนไข การขจัดพฤติกรรมบางประการ หรือการขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง เพื่อให้เกิดเป็นความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง

4.3 ขั้นตอนในการควบคุมตน

ทอร์เซน และมาโฮนี (Thoresen & Mahoney, 1974 อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 27-28) กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการในการควบคุมตนว่า มีดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้รู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการอย่างชัดเจน ควรเป็นเป้าหมายที่แท้จริง และสามารถทำได้
2. การสังเกตตนเอง (Self-Monitoring) เป็นพิจารณาว่าตนเองได้ทำพฤติกรรมตามเป้าหมายหรือไม่
3. การประเมินผล (Self-Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งทำให้พิจารณาพฤติกรรมที่ทำได้อย่างถี่ถ้วน
4. การเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement) เป็นการขจัดพฤติกรรมที่เป็นแรงเสริม เพื่อให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น

ภรณ์ อินทสร (2526, อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 28) กล่าวว่า กระบวนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. บุคคลที่จะปรับพฤติกรรม เป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย
2. บุคคลที่จะปรับพฤติกรรม เป็นผู้วางเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ
3. บุคคลที่จะปรับพฤติกรรม เป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง
4. บุคคลที่จะปรับพฤติกรรม เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง
5. บุคคลที่จะปรับพฤติกรรม เป็นผู้ให้การเสริมแรงและลงโทษด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การควบคุมตน เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการปรับพฤติกรรม และมีความสำคัญในการกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะหากผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เกิดความสามารถในการควบคุมตน และพัฒนาตนเองได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ เกิดเป็นความมั่นคงในการควบคุมตน ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็จะลดลง

5. ทฤษฎีการควบคุมตน (Self Control)

5.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554, น. 11-13) กล่าวว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณมาตั้งแต่เกิด คือ สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต (Eros or Life) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Thanatos or Death Instinct) โดยสัญชาตญาณแห่งการมีชีวิตจะผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาเป็นความรักและการมรณ ส่วนสัญชาตญาณแห่งความตายจะเป็นสัญชาตญาณที่คนเราต้องการจะตาย ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวร้าว Freud เชื่อว่าพลังความก้าวร้าวของคนเราจะสั่งสมและถูกปลดปล่อยออกมาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนเรามีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวมาตั้งแต่เกิด ความก้าวร้าวจึงเป็นสัญชาตญาณของคนเรา โดยสัญชาตญาณเป็นส่วนหนึ่งของอิด (ID) และเป็นความต้องการทางร่างกาย โดยธรรมชาติความก้าวร้าวจัดอยู่ในประเภทเดียวกับความต้องการทางเพศที่จะต้องมีการระบายออกไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งแนวคิดนี้เชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) อาจจะระบายออกโดยการทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น ฟรอยด์ (Freud) ได้อธิบายถึงโครงสร้างทางจิตที่ประกอบด้วย อิด อีโก้ และซูปเปอร์อีโก้ มีรายละเอียดดังนี้

1. อิด (ID) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ยังไม่ได้ผ่านการขัดเกลาทำให้คนเราพยายามทำทุกอย่างเพื่อความพึงพอใจของตน โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดเป็นเสมือนสันดานดิบของมนุษย์ แบ่งออกเป็น สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิตอยู่ (Life Instinct) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) ซึ่งอิดเป็นพลังดั้งเดิมและเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพของคนเรา ยังเป็นแหล่งพลังงานที่คอยกระตุ้น Ego และ Super Ego

2. โก้ (Ego) หมายถึง ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของอิดยังเป็นตัวประสานระหว่าง อิด และซูปเปอร์อีโก้ โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและหลักแห่งความเป็นจริง (Reality Principle) มาช่วยในการตัดสินใจ เพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมตามความพอใจของตนเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคิดและแสดงพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล อีโก้จึงเป็นส่วนของจิตที่ประกอบไปด้วยความรู้ ความจำ ความคิด และเป็นสัดส่วนที่สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่เป็นศูนย์กลางของบุคลิกภาพและการกระทำของบุคคล

3. ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego) หมายถึง มโนธรรมหรือจิตส่วนที่ได้รับการขัดเกลา และได้รับการอบรมสั่งสอน โดยอาศัยขนบธรรมเนียมประเพณี กฎเกณฑ์ ค่านิยม หลักศีลธรรม และกฎข้อบังคับต่างๆ ของสังคม ซึ่ง Super Ego จะเป็นตัวควบคุมความคิดให้แสดงออกในลักษณะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งจากการที่บุคคลได้รับการขัดเกลาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จนเป็นความรู้สึกใฝ่ดีที่สามารถพิจารณาว่า อะไรถูก อะไรผิด ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งจะเป็นตัวกวดความต้องการที่ไม่ดีหรือที่ขัดกับกฎเกณฑ์ของสังคม โดยปรอยด์ถือว่า Super Ego นั้นเป็นผลผลิตของสังคม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการควบคุมตนเอง ดนหลังกำแพงว่า ผู้ต้องขังจะมีแรงขับอยู่ภายในตนซึ่งมีลักษณะเป็นจิตไร้สำนึกและพร้อมจะแสดงออกตามความต้องการเสมอหากขาดการควบคุมยับยั้ง ผู้ต้องขังจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรม บ่มนิสัย เพื่อทำให้เกิดการควบคุมตนทั้งระดับทั่วไปโดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและหลักแห่งความเป็นจริงมาช่วยในการตัดสินใจ และการพัฒนามโนธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อควบคุมจิตไร้สำนึก บุคคลนั้นให้สามารถพัฒนาตนเองและเป็นผู้มีคุณภาพทางจิตใจที่สูงขึ้นซึ่งเป็นความรู้สึกใฝ่ดีที่สามารถพิจารณาว่า อะไรถูก อะไรผิด ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ เกิดเป็นความมั่นคงในการควบคุมตน จนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงได้อย่างปกติสุข

5.2 การควบคุมตนตามทฤษฎีของ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสซ์ (Walter C. Reckless)

(จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น. 16 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 10-11) กล่าวว่า บุคคลจะมีพลังที่ผลักดันมาจากภายในให้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ จึงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป ในขณะที่บางคนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปแต่บางคนสามารถควบคุมตนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการควบคุมตน เร็คเลสซ์ ได้วางทฤษฎีไว้ดังนี้

การควบคุมจากภายใน เป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคนที่อาจจะมีมากน้อยต่างกัน ได้แก่ 1) ความสำนึกที่สามารถควบคุมตนได้ 2) ความสำนึกที่ตีงาม 3) ความเคารพตน 4) มโนธรรม ได้รับการพัฒนาอย่างดี 5) ความอดทนต่อความคับข้องใจ 6) ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ 7) ความสำนึกรับผิดชอบสูง 8) ความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย 9) การหาความพึงพอใจอย่างอื่นชดเชย 10) การหาเหตุผลในการถ่วงโยงความเครียด

การควบคุมจากภายนอก เป็นพลังผลักดันให้เกิดการควบคุมตนมาจากภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่ควบคุมตัวบุคคลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ความยึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณี ความคาดหวังของสังคม ภาวะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามปทัสถานของสังคมและตามเป้าหมาย โอกาสความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และสำนึกในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัดอยู่

สรุปได้ว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองเกิดจากปัจจัยภายในซึ่งเป็นพลังผลักดันให้ผู้ต้องขังเมื่อเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ในบริบทของเรือนจำ ส่วนปัจจัยภายนอกเกิดขึ้นในลักษณะที่ความสำนึกของผู้ต้องขังที่สามารถควบคุมตนเองได้ มีความสำนึกที่ตึงการความเคารพในตน มโนธรรมที่ได้รับการพัฒนามาอย่างดี ความอดทนต่อความคับข้องใจ ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ ความยึดมั่นผูกพันที่จะปฏิบัติตามปทัสถานของสังคม เรือนจำ ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่ควบคุมตัวผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพงอาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

5.3 ทฤษฎีการควบคุมตนเองจากทฤษฎีของ เอฟ อีแวน ไนย์ (F. Ivan Nye, 1958, จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น.18, อ้างถึงใน สุภัญญา เสมอมาศ 2550, น. 11-12) กล่าวถึงความการควบคุมตนเองว่า สังคมเป็นองค์การสำคัญในการควบคุมและสร้างสำนึกความผูกพันให้เกิดกับสมาชิกของสังคม โดยแบ่งได้ดังนี้คือ

1. การควบคุมภายในสังคมโดยผ่านสถาบันต่างๆ ซึ่งได้อบรมบ่มนิสัยสมาชิกของสถาบันให้เกิดความสำนึกยึดมั่นในค่านิยม และปทัสถานของสังคมให้ฝังลึกเข้าไปในจิตสำนึก และจิตสำนึกจะเป็นพลังภายในที่ควบคุมไม่ให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน
2. การควบคุมโดยตรง โดยพ่อแม่เป็นตัวแทนสถาบันครอบครัว ตำรวจและเจ้าหน้าที่ของเรือนจำเป็นตัวแทนสถาบันปกครอง และเพื่อนเป็นตัวแทนกลุ่มปฐมภูมิ ซึ่งเป็นผู้ห้ามปรามไม่ให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน จึงได้ถือว่าการควบคุมโดยตรงจากบุคคลภายนอก
3. การควบคุมโดยทางอ้อม การที่บุคคลอยู่ในสถาบันครอบครัวมานาน ย่อมเกิดความรักความผูกพันตอบสนองต่อพ่อแม่ซึ่งเป็นตัวแทนสถาบัน ซึ่งช่วยให้บุคคลไม่ทำอะไรนอกกลุ่ม
4. ความต้องการความพอใจที่ชอบธรรมในสังคม เช่น ความรัก ความยอมรับนับถือ และความมั่นคงในชีวิต ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะเป็นพลังควบคุมป้องกันไม่ให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

สรุปได้ว่า ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง เกิดจากสังคมของเรือนจำเป็นองค์การสำคัญในการควบคุมและสร้างจิตสำนึกของผู้ต้องขังจึงเป็นการควบคุมโดยตรงจากเรือนจำ และการควบคุมโดยอ้อมจากครอบครัว โดยพ่อ แม่ ภรรยา และลูกเป็นตัวแทนสถาบันครอบครัวซึ่งจะเป็นผู้ห้ามปรามไม่ทำให้ผู้ต้องขังทำอะไรนอกกลุ่ม รวมถึงความต้องการความพอใจที่ชอบธรรมในสังคมของผู้ต้องขัง และอาจรวมถึงเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ

5.4 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

จอห์น บี. วัตสัน (John B. Watson, อ้างถึงในนิธิพัฒน์ เมฆขจร, 2554, น. 16) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ โดยศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของบุคคลเป็นศักยภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การเรียนรู้จึงเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจน ความหมายของการเรียนรู้

คือ การที่บุคคลสามารถกระทำสิ่งต่างๆ โดยเพิ่มปริมาณขึ้น การเรียนรู้อย่างหนึ่งจะเป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้อย่างอื่นไม่จบสิ้น ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นว่า พฤติกรรมทุกอย่างจะต้องมีสาเหตุ และสาเหตุนี้เกิดจากสิ่งเร้า (Stimulus) ในรูปใดก็ได้มากระทบกับอินทรีย์ (Organism) ทำให้อินทรีย์นั้นตอบสนอง (Response) สามารถจำแนกการพัฒนาทางความคิดของเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดังนี้

แนวคิดของ ไอแวน เพโทรวิช พาฟลอฟ (Ivan Petrovich Pavlov อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต, 2554, น. 9-16) อธิบายว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นต้องมีสาเหตุมาจากเงื่อนไข (Condition) หมายถึง การเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะต้องมีสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้น พฤติกรรมของบุคคลก็เช่นกัน พฤติกรรมจะเกิดขึ้นหรือจะยุติจะต้องมีเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขสิ่งเร้า โดยพาฟลอฟ เชื่อว่าในสภาพแวดล้อมทั่วไปมีสิ่งเร้า (Stimulus) มากมายที่สามารถกระตุ้นให้บุคคลเกิดการตอบสนอง (Response) และบุคคลจะเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นกับการตอบสนองอยู่ตลอดเวลา

แนวคิดของ บี เอฟ สกินเนอร์ (B. F. Skinner อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต, 2554, น. 16-21) อธิบายว่า พฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ คือ หากผลที่เกิดจากการกระทำเป็นสิ่งที่พึงพอใจจะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นบ่อยขึ้น และหากผลที่เกิดจากการกระทำเป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจจะทำให้พฤติกรรมเกิดลดน้อยลง สกินเนอร์ มีแนวคิดว่าการกระทำของบุคคลทำให้เกิดผลของการกระทำเสมอ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นตั้งใจหรือไม่ก็ตาม จะทำไปโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม และสกินเนอร์เรียกพฤติกรรมที่ทำให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามมานี้ว่า Operant ซึ่งจะเรียกว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ และเรียกผลที่เกิดจากการกระทำนี้ว่า Consequence หรือผลที่เกิดจากการกระทำ หรือผลกรรม จากแนวคิดนี้จะมีผลที่เกิดจากการกระทำทุกครั้งเพียงแต่ผลที่เกิดขึ้นนั้นบุคคลอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และอาจเกิดขึ้นทันทีหรือไม่ทันที

แนวคิดของ แบนดูรา (Albert Bandura อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต, 2554, น. 22-24) ที่อธิบายว่า บุคคลเรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การเห็นตัวแบบ (Modeling) โดยบุคคลจะดูว่า ตัวแบบทำอะไรรแล้วได้รับผลจากการกระทำอย่างไร บุคคลจึงระลึกแบบแผน พฤติกรรมและกระทำตัวตามแบบนั้น แบนดูรา ได้อธิบายว่า ตามแนวคิดของพาฟลอฟ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่า เงื่อนไขสิ่งเร้า และตามแนวคิดของสกินเนอร์ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากผลของการกระทำ หากทำแล้วได้รับสิ่งที่พึงพอใจก็จะทำสิ่งนั้นอีก ผลของการกระทำที่ควบคุมให้บุคคลต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนี้เรียกว่า เงื่อนไขที่เกิดจากการกระทำ แต่แบนดูราอธิบายว่า บุคคลมีความคิด (Thinking) ได้แก่ การสังเกต จินตนาการ ความจำ และบุคคลมีความรู้สึก (Feeling) ได้แก่ ความกลัว ความโกรธ ความชอบ ซึ่งความคิด ความรู้สึกของบุคคลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วย ซึ่งแบนดูรา ได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมว่า

1. พฤติกรรมทั้งหลายของบุคคลนอกจากปฏิกิริยาสะท้อนล้วนเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้
2. สิ่งที่คุณคนเรียนรู้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมา จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล
3. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการสังเกต
4. การเรียนรู้จากการทำตามแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ และการเรียนรู้จากกระบวนการสังเกต
5. ผลจากการเรียนรู้ของบุคคลจะกลายเป็นความเชื่อ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญให้สอดคล้องกับความเชื่อด้วย
6. การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลด้วยการประมาณค่าโดยวางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่ออันเกิดจากการเรียนรู้จะทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และจะนำไปสู่การควบคุมตนให้ประพฤติตามพฤติกรรมที่ได้ตั้งใจไว้
7. หลังจากการเรียนรู้ บุคคลจะเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นคุณค่ามากกว่า พฤติกรรมที่ถูกลงโทษหรือไม่ได้รับการเสริมเพื่อให้ได้ผลขึ้นตามความต้องการ โดยจะต้องมีการควบคุม และประเมินตน
8. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุมโดยผลที่จะตามมาจากการประเมินตนเอง ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันไป การประเมินตนนี้ จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม
9. พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลเนื่องมาจากการประเมินตนเอง และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบ ล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีแบบอย่าง การให้เสริมต่อตนเองเป็นเรื่องสำคัญเพราะจะมีผลต่อการพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้ถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้ และทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตน สามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไป

สรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้ต้องขังทั้งหมดไม่ได้เกิดจากผลทางสภาพแวดล้อมในบริบทต่างๆ ของเรือนจำเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดจากปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงประเมินค่าตนเองของผู้ต้องขังด้วยเงื่อนไขสิ่งเร้า เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมและสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้ พฤติกรรมส่วนใหญ่ของผู้ต้องขังจึงเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หากผลที่เกิดจากการกระทำเป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจจะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นบ่อยขึ้น ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังจำเริญจึงเกิดจากการวางเงื่อนไขสิ่งเร้า ที่ผู้ต้องขังจะเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการสังเกตจากการใช้ชีวิตในเรือนจำผลจากการเรียนรู้จะกลายเป็นความเชื่อ โดยจะพยายามกระทำพฤติกรรมให้สอดคล้อง

กับความเชื่อด้วย จนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างปกติ เกิดเป็นความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง

6. การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research)

6.1 นิยามและขอบเขต

การวิจัยแบบผสมวิธี หมายถึง การวิจัยที่เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งอาจเกิดขึ้นพร้อมกันหรือเกิดขึ้นก่อนหรือหลังก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะให้ความสำคัญกับข้อมูลใดมากกว่ากัน และเป็นการบูรณาการข้อมูล ณ จุดหนึ่งจุดใดในกระบวนการวิจัย (Creswell, 2003 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 37)

การวิจัยแบบผสมวิธี หมายถึง การทำวิจัยในเรื่องเดียวกัน แต่ได้ผสมผสานกันทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อใช้ตอบคำถามในการวิจัยได้สมบูรณ์ขึ้นกว่าในอดีต โดยมีพื้นฐานแนวคิดจากการหลอมรวมปรัชญาของกลุ่มปฏิฐานนิยมและกลุ่มปรากฏการณ์นิยมเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นกลุ่มแนวคิดของกลุ่มปฏิบัตินิยม (Pragmatist) โดยมีความเชื่อว่าการยอมรับธรรมชาติของความจริงนั้นมีทั้งสองแบบตามแนวความคิดของนักปรัชญาทั้งสองกลุ่ม (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 37)

การวิจัยแบบผสมวิธี เป็นการวิจัยที่ใช้ทั้งเทคนิควิธีวิจัยเชิงปริมาณและเทคนิควิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจในผลการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งอาจให้คำตอบที่เหมาะสมกว่าการใช้แค่วิธีใดวิธีหนึ่ง (สุวิมล ว่องวานิชและดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2553 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 37-38)

สรุปได้ว่า การวิจัยแบบผสมวิธี หมายถึง เป็นการทำวิจัยเรื่องเดียวกันที่ผสมผสานเทคนิคทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เริ่มจากวิธีการใดก่อนก็ได้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อลดข้อจำกัดในการวิจัยทั้งสองแบบ เห็นภาพความสัมพันธ์ของตัวแปร ได้ข้อมูลเชิงลึกมาเสริมผลการวิจัยเชิงปริมาณ และค้นหาความขัดแย้งของข้อค้นพบหรือค้นพบประเด็นใหม่ที่น่าสนใจทำให้เกิดการขยายความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้น

6.2 แนวคิดพื้นฐานของการวิจัยแบบผสมวิธี

งานวิจัยทางสังคมศาสตร์เป็นงานวิจัยผสมวิธีชิ้นแรกได้ริเริ่มขึ้นก่อนทศวรรษที่ 60 Campbell และ Fiske (1959 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 38) โดยศึกษาลักษณะ (Traits) ของบุคคลซึ่งนำวิธี Triangulation มาใช้ผสมกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ มีการเก็บข้อมูลหลายวิธีเพื่อ

ยืนยันความถูกต้องซึ่งกันและกันและกันและใช้วิธีการสำรวจกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ต่อมาในระหว่างทศวรรษที่ 60-70 การวิจัยเชิงคุณภาพได้รับความนิยมมาก โดยยึดแนวคิดปฏิฐานและการวิจัยที่ยึดแนวคิดธรรมชาตินิยม Guba และ Lincoln (1988 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 38) ได้ชี้ความแตกต่างทางกระบวนทัศน์ระหว่างแนวคิดปฏิฐานนิยมและแนวคิดธรรมชาตินิยมในแง่ของญาณวิทยา (Epistemology) ภาววิทยา (Ontology) อรรถวิทยา (Axiology) และวิธีวิทยา (Methodology) ซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างของกระบวนทัศน์

โดย สิทธิ ธีรธรรม (2553 อ้างถึงใน จิระสุข สุขสวัสดิ์, 2554, น. 38) กล่าวถึง การวิจัยแบบผสวนวิธีว่าเป็นแนวคิดของปราชญ์กลุ่มหนึ่งในอดีต โดย Rossman และ Wilson ได้สร้างความแตกต่างระหว่างนักวิจัยที่เคร่งครัดในเรื่องระเบียบวิธี (Methodological Purists) นักวิจัยที่เน้นสภาพการณ์ (Situationalists) และนักปฏิบัตินิยม (Pragmatists) โดยนักวิจัยที่เคร่งครัดเชื่อว่า วิธีทางคุณภาพและวิธีทางปริมาณมาจากข้อสันนิษฐานทางภาววิทยาและญาณวิทยาที่ต่างกันจึงต้องแยกออกจากกัน แต่นักวิจัยที่เน้นสภาพการณ์เชื่อว่าวิธีวิจัยทั้งสองแบบมีคุณค่าในตัวแต่ความเหมาะสมในการใช้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการวิจัย ส่วนนักปฏิบัตินิยมเชื่อว่าการวิจัยหนึ่งๆ ผู้วิจัยสามารถใช้ได้ทั้งสองวิธี เป็นต้น

6.3 วิธีกรวิจัยแบบผสวนวิธี มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยแบบผสวนวิธีในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ คือ มีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลเมื่อได้ข้อสรุปแล้วก็ตามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพลักษณะโดยมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเฉพาะกลุ่มที่สนใจเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการสรุปผลการวิจัย

2. การวิจัยผสวนวิธีในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงดำเนินการตามแบบของการวิจัยแต่ละแบบ โดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณจะมีการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การพรรณนาความ และการสรุปเชิงเหตุผล ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองแบบจะเสริมจุดอ่อนของการวิจัยแต่ละแบบทำให้ได้ข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป

6.4 แบบแผนการวิจัยแบบผสวนวิธี

มีนักวิชาการได้จัดกลุ่มและนำเสนอแบบแผนการวิจัยแบบผสวนวิธีไว้ในหลายลักษณะ แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอแบบแผนตามที่ไครสเวลล์ และพลาโน คลาค ได้อธิบายไว้ (Creswell and Plano Clark, 2007 อ้างถึงใน Creswell, 2008 และ Creswell and Plano Clark, 2011) โดยแบ่งเป็น 6 ลักษณะ คือ

1. แบบแผนแบบคู่ขนาน (convergent parallel design) มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการวิจัย/การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กัน โดยวิเคราะห์ข้อมูลแยกออกจากกัน มีการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ชุด และตีความว่าผลการวิจัยสนับสนุนหรือขัดแย้งกัน เดิมเรียกแบบแผนนี้ว่าเป็นแบบแผนแบบสามเส้า (triangulation) แต่การใช้คำว่า “สามเส้า หรือ triangulation” ทำให้สับสนกับการตรวจข้อมูลแบบสามเส้าในการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่การใช้แบบแผนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาการวิจัยในประเด็นเดียวกันด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เพราะว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการลักษณะหนึ่งอาจมีจุดแข็งที่สามารถทดแทนจุดอ่อนของการเก็บข้อมูลอีกลักษณะหนึ่งได้ เช่น การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้ค่าสถิติจากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บจากคนจำนวนมากจะสามารถทดแทนจุดอ่อนของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งเก็บจากคนเพียง 2-3 คน กล่าวโดยสรุปแล้ว แบบแผนการวิจัยแบบสามเส้ามีลักษณะ ดังนี้ 1) การให้น้ำหนักของข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเท่ากัน 2) การดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กัน และ 3) การเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ส่วนเพื่อพิจารณาถึงความเหมือนและแตกต่างกันของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งนักวิจัยอาจจะเปรียบเทียบข้อมูลโดยการแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ชุดอีกครั้งเพื่อหาความสัมพันธ์กันแล้วจึงตีความผลการวิจัย

2. แบบแผนแบบอธิบายตามลำดับ (explanatory sequential design) เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีที่ดำเนินการเป็น 2 ระยะต่อเนื่องกัน (two phases mixed methods design) จัดเป็นการวิจัยที่นิยมมากในการวิจัยทางการศึกษา โดยเริ่มด้วยวิธีการเชิงปริมาณก่อนแล้วจึงนำผลการเชิงปริมาณไปออกแบบในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อช่วยอธิบายและให้รายละเอียดผลการวิจัยเชิงปริมาณที่มีความซับซ้อนด้วยความเชื่อที่ว่าผลการวิจัยเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพจะช่วยให้เพียงพอของปัญหาการวิจัย การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีการวิเคราะห์อย่างละเอียดลึกซึ้งจะช่วยปรับแต่งและขยายข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยแบบผสมวิธีตามแบบแผนแบบอธิบายตามลำดับ มีลักษณะสำคัญโดยสรุป ดังนี้ 1) การให้น้ำหนักมากกับการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลหลัก 2) การเก็บข้อมูล 2 ระยะ โดยระยะแรกเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อนแล้วจึงเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับ และ 3) การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจะช่วยอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนขึ้น

3. แบบแผนแบบสำรวจบุกเบิกตามลำดับ (exploratory sequential design) เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีที่ดำเนินการ 2 ระยะต่อเนื่องกัน (two phases mixed methods design) เริ่มด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพก่อนแล้วจึงตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนเพื่อศึกษาสำรวจปรากฏการณ์ ผลการสำรวจจะถูกนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ได้

ข้อมูลมาอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่พบจากการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบแผนการวิจัยแบบนี้นำมาประยุกต์ใช้มากในการศึกษาปรากฏการณ์ แบบการวิจัยนี้ใช้เมื่อเครื่องมือ ตัวแปร และสิ่งที่จะวัดยังไม่เป็นที่รู้จักหรือยังหาไม่ได้จากกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา การวิจัยแบบผสมผสานแบบสำรวจบุกเบิกตามลำดับมีลักษณะ ดังนี้ 1) การเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้คำถามเปิดที่ครอบคลุม และมีการกล่าวถึงรายละเอียดมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ 2) การเก็บข้อมูล 2 ระยะ โดยเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพก่อนแล้วจึงตามด้วยการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ และ 3) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อค้นพบเชิงคุณภาพ การสำรวจเบื้องต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ได้รายละเอียดแต่ด้วยการเชิงปริมาณจะใช้เพื่อการอ้างอิงลักษณะทั่วไปได้

4. แบบแผนแบบฝังตัวอยู่ภายใน (embedded design) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามลักษณะของการวิจัยทั่วไป แต่จะใช้วิธีการวิจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น ในการวิจัยเชิงทดลองซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณก็อาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อจะสำรวจความพึงพอใจหรือประสบการณ์ของผู้ทดลองในกระบวนการทดลองนั้นๆ หรือในการวิจัยเชิงคุณภาพก็อาจใช้แบบสอบถามเพื่อจะช่วยยืนยันคำตอบการวิจัย กล่าวโดยสรุปแบบแผนแบบฝังตัวอยู่ภายใน มีลักษณะ ดังนี้ 1) การให้น้ำหนักกับข้อมูลหลัก ส่วนข้อมูลชุดที่ 2 จะใช้เพื่อการสนับสนุนข้อมูลหลัก 2) การเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กัน หรือเก็บข้อมูลแบบใดก่อนหรือหลังก็ได้ แต่ต้องเป็นการตอบคำถามการวิจัยที่แตกต่างกัน และ 3) การเก็บข้อมูลในชุดที่ 2 เพื่อให้ข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่สนับสนุนข้อมูลหลัก

5. แบบแผนการวิจัยแบบเปลี่ยนแปลง (transformative design) เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีที่นักวิจัยจะใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (transformative theoretical framework) ในการออกแบบรูปแบบการวิจัยเพื่อตัดสินใจว่าจะใช้แบบแผนลักษณะใด แบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธีโดยทั่วไปจะพิจารณาทั้งในด้านปฏิสัมพันธ์ การให้น้ำหนักกับข้อมูล ช่วงระยะเวลา การเก็บข้อมูลและลักษณะการผสมผสานข้อมูลเพื่อกำหนดว่าจะเก็บข้อมูลพร้อมกันแบบเป็นลำดับต่อเนื่องและให้น้ำหนักกับการวิจัยแบบใดมากกว่ากัน แต่สำหรับแบบแผนการวิจัยแบบเปลี่ยนแปลงนี้จะขึ้นอยู่กับบริบทของกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ศึกษา โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของมุมมองเชิงทฤษฎีซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงการออกแบบการวิจัยได้ตามความเหมาะสม ดังนั้น แบบการวิจัยอาจจะเป็นลักษณะใดก็ได้และตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เฉพาะเจาะจง

6. แบบการวิจัยหลายขั้นตอน (multiphase design) เป็นการวิจัยที่รวมการวิธีการเก็บข้อมูลตามลำดับต่อเนื่องและการเก็บข้อมูลพร้อมๆ กันไว้ด้วยกันโดยมีการแบ่งระยะการดำเนินการหรือการเก็บข้อมูลไว้หลายระยะและให้น้ำหนักหรือความสำคัญของการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเท่าเทียมกัน แบบการวิจัยหลายขั้นตอนโดยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่มีลักษณะดังนี้ 1) เป็นการศึกษาในเรื่องที่มีขอบข่ายกว้าง (large-scale) 2) เป็นการศึกษาที่มีความ

ซับซ้อนหลายระดับ (multilevel statewide studies) เช่น ในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และ3) เป็นแบบการวิจัยแบบผสมวิธีแบบเดียวที่ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลทั้งแบบพร้อมกันและแบบลำดับขั้นต่อเนื่องกัน ซึ่งอาจใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพสลับกันในแต่ละระยะ และในบางช่วงก็อาจใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิจัยหลายขั้นตอนนี้นิยมใช้มากในการวิจัยพัฒนาและประเมินโครงการ

การวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับเป็นรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังจากปัจจัยด้านอายุ การศึกษา คดี โทษ ระยะเวลาที่ถูกคุมขัง และความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม และเพื่อศึกษาประสบการณ์ทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเองด้วยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยเริ่มการวิจัยด้วยวิธีการเชิงปริมาณเพื่อศึกษาถึงระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังจากปัจจัยในด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจในภาพรวมของผลการวิจัยเชิงปริมาณแล้วจึงใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายขยายประเด็นเฉพาะศึกษาแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลและค้นพบประเด็นใหม่ที่น่าสนใจทำให้เกิดการขยายความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้น รูปแบบการวิจัยนี้ยังเหมาะสมกับการวิจัยในสถานการณ์ที่ซับซ้อน การมองเห็นประเด็นเดียวอาจไม่เพียงพอ ดังนั้น การใช้วิธีวิจัยมากกว่าหนึ่งวิธีจะช่วยให้การสรุปผลการวิจัยเกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น และสามารถเข้าใจปัญหาการวิจัยดีขึ้น สำหรับขั้นตอนวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะแรกผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการเก็บและรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณก่อน ต่อจากนั้นเป็นระยะที่สอง คือ ผู้วิจัยเริ่มต้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีคะแนนการควบคุมตนเองในระดับเยี่ยมได้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 8 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะแยกส่วนวิเคราะห์กันอย่างชัดเจน ส่วนการบูรณาการทั้งสองส่วนจะเกิดขึ้นในขั้นตอนการอภิปรายผลการวิจัยในลำดับต่อไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา เสมอมาศ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อเปรียบเทียบการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย (2) เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรม

แนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย กับไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว และ (3) เพื่อหาประเภทของนักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการประโยชน์มากที่สุดจากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยรุ่นชาย-หญิง อายุ 13-15 ปี โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 ห้องเรียน และสุ่มนักเรียนเข้าสู่กลุ่มวิจัย โดยจับฉลากเข้า 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย จำนวน 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมอื่น จำนวน 10 ครั้งเช่นกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบวัดจิตลักษณะจำนวน 5 แบบ มีค่าความเที่ยง 0.67-0.89 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย จำนวน 10 กิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐานการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายและเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลดังกล่าวปรากฏชัดเจนในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นเพศชาย (2) การวิจัยยังพบว่านักเรียนที่มีเหตุผลทางจริยธรรมสูงจะควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายและเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีเหตุผลทางจริยธรรมต่ำ และ (3) นักเรียนวัยรุ่นเพศชายควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายได้สูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศหญิง ขณะที่นักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว การควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย นักเรียนวัยรุ่น จิตลักษณะ

โสภณ พรหมพลจร (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมตนเองด้านการเรียนของนักเรียนในสถานการณ์ต่างกัน (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมตนเองด้านการเรียนของนักเรียนที่มีจิตลักษณะต่างกัน และ(3) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองด้านการเรียนของนักเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2546 โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร ตัวแปรจิตลักษณะ 3 ตัวแปร ส่วนตัวแปรตามของการวิจัย คือ พฤติกรรม

ควบคุมตนด้านการเรียนของนักเรียน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.74-0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบ 2 ทาง และแบบ 3 ทาง การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณและการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่มีพฤติกรรมควบคุมตนด้านการเรียนสูง ได้แก่ นักเรียนที่อยู่ในสถานการณ์ทางสังคมโดยรวมที่ดีมาก มีการสนับสนุนจากครอบครัวทางบ้านดีมาก มีแบบอย่างจากเพื่อนดีมาก และอยู่ในบรรยากาศชั้นเรียนที่ดีมาก (2) นักเรียนที่มี พฤติกรรมควบคุมตนด้านการเรียนสูง คือ นักเรียนที่มีความพร้อมทางจิตสูงและนักเรียนที่มีการเชื่ออำนาจในตนสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และ(3) ตัวแปรจิตลักษณะร่วมกับตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมทำนายพฤติกรรมควบคุมตนด้านการเรียน 57.70 % โดย ตัวทำนายสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวทางบ้าน แบบอย่างจากเพื่อน บรรยากาศในชั้นเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำสำคัญ สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะ พฤติกรรมควบคุมตนด้านการเรียน นักเรียนมัธยมศึกษา

จรรุวรรณ คงยศ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้ต้องขังและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ แสวงหาแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำคลองเปรม จำนวน 334 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติ ไคสแควร์ (Chi-square) สรุปผลการศึกษา ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 29-39 ปี สถานภาพสมรสโสด จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพบริษัท/เอกชน/ลูกจ้าง และมีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดียาเสพติด กำหนดโทษตั้งแต่ 2-7 ปี

ผลการวิจัย พบว่า การยอมรับในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กับครอบครัวและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง การปรับตัวทางสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพเรือนจำได้ในระดับปานกลาง ปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขัง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เรือนจำขาดทักษะและขาดจิตวิทยาในการควบคุมผู้ต้องขัง ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและสวัสดิการของผู้ต้องขัง มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและแสวงหาประโยชน์จากผู้ต้องขัง ความแออัดในเรือนจำ ปัญหาอาคารสถานที่ สวัสดิการต่างๆ ไม่เพียงพอ ขาดแคลนเครื่องอุปโภค สาธารณูปโภค มีพาหะนำโรคต่างๆ แพร่กระจาย ปัญหาการจำกัดการส่งพัสดุ

เวลาเยี่ยมญาติน้อย การฝึกวิชาชีพไม่สามารถใช้ประโยชน์ตอนที่พ้นโทษได้ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการทำงานในเรือนจำถูกบีบคั้นและกดดัน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ คือ การยอมรับกระบวนการยุติธรรม ความสัมพันธ์กับครอบครัว และความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ส่วนปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส กำหนดโทษ ระยะเวลาที่ถูกจองจำไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพของเรือนจำ โดยอาชีพและรายได้ก่อนต้องโทษมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมในเรือนจำ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ กรมราชทัณฑ์ควรมีการอบรมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเรื่องจิตวิทยาในการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง อาชญาวิทยา ทักษะชีวิต เพื่อให้อาสาสมัครเรือนจำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมรวมถึงทัศนคติเกี่ยวกับการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ส่งเสริมการมีจริยธรรมในการทำงานเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ต้องขัง เรือนจำควรจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ให้เพียงพอ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนจำ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ รวมไปถึงการเพิ่มเวลาในการเยี่ยมญาติหรือการให้เยี่ยมในกรณีพิเศษสำหรับผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี กรมราชทัณฑ์และเรือนจำควรมีการกำหนดมาตรการ กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดระเบียบขึ้นในเรือนจำและมีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกับผู้ต้องขังทุกคน นอกจากนี้กระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการศึกษาและส่งเสริมให้มีการใช้มาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้แทนการจำคุกเพื่อลดความแออัดภายในเรือนจำ เพื่อให้การดำเนินของเรือนจำในด้านการควบคุมและแก้ไขพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในการทำงานของกระบวนการยุติธรรมว่าจะสามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ผู้ต้องขังได้

เพ็ญพรรณ ปากสิทธิ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต: ศึกษากรณีกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาภูมิหลังชีวิตที่เชื่อมโยงกับการกระทำผิดของนักโทษประหารชีวิต (2) เพื่อศึกษาบริบทของเรือนจำที่ส่งผลต่อกระบวนการปรับตัวของนักโทษประหารชีวิต (3) เพื่อศึกษาการยอมรับโทษของนักโทษประหารชีวิต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ต้องโทษประหารชีวิตจำนวน 6 ราย และบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้ต้องโทษประหารชีวิต จำนวน 5 ราย และใช้วิธีการศึกษาประวัติชีวิตในกลุ่มผู้ต้องโทษประหารชีวิตหญิง การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นลักษณะพรรณนาความ

ผลการวิจัย พบว่า ภูมิหลังชีวิตที่เชื่อมโยงกับการกระทำความผิดของผู้ต้องโทษประหารชีวิตมีปัจจัยและสาเหตุของการนำไปสู่การกระทำความผิด มีการให้ความหมายของชีวิตที่แตกต่างกัน

ตามประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน บริบทของเรือนจำเชิงพื้นที่ เชิงปฏิสัมพันธ์ ด้านกฎระเบียบ ด้านกิจกรรม และเหตุการณ์สำคัญภายในเรือนจำส่งผลกระทบต่อกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต สำหรับการปรับตัวและการยอมรับโทษประหารชีวิตมีจุดเริ่มต้นที่แตกต่างกันโดยมีผลจากภูมิหลังชีวิตประสบการณ์ชีวิตภายใต้บริบทเรือนจำและพลังล้อมรอบในชีวิตของแต่ละคน โดย เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์ ให้แนวคิดว่าการดูแลผู้ต้องขังโทษประหารชีวิตควรให้ความสำคัญถึงประสบการณ์ชีวิต การให้ออกาสได้มีส่วนในการถ่ายทอดประสบการณ์ การให้คุณค่าในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม เพื่อเป็นบทเรียนและการเห็นคุณค่าของชีวิตที่นำไปสู่การป้องกันการกระผิดของบุคคล การเกิดอาชญากรรมหรือปัญหาสังคมอื่นๆ ในสังคม

นิภา นิมนวล (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ ศึกษาเฉพาะกรณีของทัณฑสถานหญิงกลาง วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวและศึกษาระยะเวลาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวและปัญหาอุปสรรคในการปรับตัวรวมทั้งแสวงหาแนวทางในการสนับสนุนการปรับตัวของผู้ต้องขังหญิง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังหญิงซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด จำนวน 342 คน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส โทษฐานความผิด ประวัติต้องโทษ ระยะเวลาที่อยู่ในทัณฑสถานหญิงกลาง มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ต้องขังหญิง ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถานหญิงกลาง ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ กฎระเบียบ ข้อบังคับ สัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ กับเพื่อนผู้ต้องขัง และสวัสดิการของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการปรับตัวของผู้ต้องขังหญิง โดย นิภา นิมนวล ให้แนวคิดว่าการคัดเลือกบุคลากรควรมีพื้นฐานความรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เน้นการอบรมเจ้าหน้าที่ทุกระดับเพื่อสร้างความเข้าใจและเสริมทัศนคติในแง่บวกเป็นมืออาชีพ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณในความเป็นข้าราชการ ควรมีการย้ายระบายผู้ต้องขังกลับภูมิลำเนาเพื่อลดความแออัด ควรมีการจัดสถานที่ออกกำลังกายในแต่ละแดน มีการจ้างกฎระเบียบ และข้อบังคับให้ผู้ต้องขังได้ทราบอย่างชัดเจนและทั่วถึง ควรจัดสวัสดิการให้เพียงพอ ควรมีบทลงโทษกับผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเป็นขี้ใหญ่หรือมืออิทธิพล จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้ต้องขังมีจิตใจอ่อนโยนและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขัง

ยุพิน พุ่มหิรัญ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อเปรียบเทียบการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อ

การควบคุมตนเอง และ(2) เพื่อเปรียบเทียบการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเองกับนักเรียนที่ได้รับข้อในเทคนิควัดอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ จำนวน 40 คน ที่ได้มาด้วยความสมัครใจจากการสำรวจของครูประจำชั้นแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมให้การศึกษารื่องการควบคุมตนเองจากข้อสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสอบถามการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเที่ยง 0.96 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเอง จำนวน 12 กิจกรรม และ(3) ข้อในเทคนิควัดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง จำนวน 19 เรื่อง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพงครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ (Sequential explanatory mixed methods research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางและเพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง โดยผู้วิจัยได้วางขั้นตอนการวิจัยไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 2.5 จริยธรรมในการวิจัยเชิงคุณภาพ
- 2.6 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ในช่วงปีพุทธศักราช 2558 จำนวน 3,895 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 360 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ในการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2544)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ การศึกษา การต้องโทษในคดี การถูกกำหนดโทษ ระยะเวลาที่ถูกควบคุม และความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม เป็นต้น

ส่วนที่ 2 แบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้งานวิจัยของ สุกัญญา เสมอมาศ (2550) เป็นแนวทาง โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 ความสามารถในการจัดการตนเองในการริเริ่มการกระทำบางชนิด โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละ และต่อเนืองยาวนานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

2.2 ความสามารถในการจัดการตนเองในการละเว้นการกระทำบางชนิด โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละ และต่อเนืองยาวนานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

2.3 ความสามารถในการจัดการกับสภาพแวดล้อมเพื่อให้ละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือริเริ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.4 ความสามารถในการจัดระบบระเบียบในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และให้รางวัลตนเองเมื่อประสบความสำเร็จในทุกเป้าหมายย่อยๆ หนึ่ง

1.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางเพื่อกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้ได้แนวคิดรวบยอด (Concept) ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2) กำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการวัด

ความสามารถในการควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการจัดการตนเองด้านการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก การรู้จักตนเอง การมีสติรู้จักยับยั้งและลดความคิดหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบข้อบังคับหรือละเว้นการกระทำพฤติกรรมที่รู้ว่าไม่เหมาะสม จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสม โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง คือ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเองเพื่อยับยั้งจิตใจให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำและละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม

(2) ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน คือ ความสามารถในการคิดและวิเคราะห์เพื่อปรับพฤติกรรมของตนด้านต่างๆ ยับยั้งพฤติกรรมของตนที่อาจกระทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำ เพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม

(3) ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม คือ ความสามารถในการควบคุมตนด้านชีวิตความเป็นอยู่ กิจวัตรประจำวัน การร่วมกิจกรรมต่างๆ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ และเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ เพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม

3) กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามทั้งปลายเปิดและปลายปิด

4) ลักษณะและองค์ประกอบของเครื่องมือวัดตัวแปร เครื่องมือวัดตัวแปรในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ซึ่งจะได้นำเสนอตัวอย่างองค์ประกอบของแต่ละแบบวัด พร้อมทั้งคุณภาพต่อไป

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริงมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริงบางครั้ง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริงบ้าง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับความเป็นจริงเลย

ตารางที่ 3.1 แสดงเกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	6	1
จริง	5	2
ค่อนข้างจริง	4	3
ค่อนข้างไม่จริง	3	4
ไม่จริง	2	5
ไม่จริงเลย	1	6

ข้อคำถามในทางบวกมี 24 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32 และ 33

ข้อคำถามในทางลบมี 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 5, 6, 13, 14, 15, 24 และ 31

การแปรผลคะแนน ใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์โดยกำหนดระดับการปรับตัวออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

33-65 คะแนน เป็นระดับต่ำ หมายความว่า ผู้ทำแบบทดสอบมีระดับความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับต่ำมาก ต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนให้สูงขึ้น

66-98 คะแนน เป็นระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้ทำแบบทดสอบมีระดับความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับปานกลาง ควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนให้สูงขึ้น

99-131 คะแนน เป็นระดับดี หมายความว่า ผู้ทำแบบทดสอบมีระดับความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีพอใช้ อาจจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านความสามารถในการควบคุมตนให้สูงขึ้น

132-164 คะแนน เป็นระดับดีมาก หมายความว่า ผู้ทำแบบทดสอบมีระดับความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก ไม่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านความสามารถในการควบคุมตน

165-198 คะแนน เป็นระดับเยี่ยม หมายความว่า ผู้ทำแบบทดสอบมีระดับความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับเยี่ยม ควรใช้เป็นแบบอย่างอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงในการควบคุมตนแก่เพื่อนผู้ต้องขังอื่น

5) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

(1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) ให้พิจารณาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดผลและประเมินผลและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence หรือ IOC)

(2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาค่า IOC (Item Objective Congruence) ได้ค่า 0.5 ขึ้นไปแสดงว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (ภาคผนวก ค)

(3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขปรับปรุงและปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

(4) เมื่อแบบวัดผ่านการพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยตรวจคุณภาพด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้วิจัยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ Item-Total Correlation (ITC) ด้วยการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Chronbach, 1951 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2555, น. 35) ค่าที่ได้คือ 0.152 ถึง 0.636 ITC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.10 ขึ้นไปแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี (Office of Educational Assessment, University of Washington. Citing in Sax G. and Newton J.w., 1997, น. 239 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2555, น.36) (ภาคผนวก ค)

ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ค่าครอนบาคอัลฟาที่ได้เท่ากับ 0.867 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.70 นั้นแสดงว่ามีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

(5) ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามจนถูกต้องสมบูรณ์และจัดพิมพ์แบบสมบูรณ์แล้วจึงนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

6) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ประสานขอความร่วมมือกับทางมหาลัสสุโขทัยธรรมมาธิราชถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์และผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Random Sampling) โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 5 แคน ได้แก่ แคน2 แคน3 แคน4 แคน 5 และแคน 6 แคนละ 80 ชุด รวมจำนวนทั้งหมด 400 ชุด พร้อมกับได้ชี้แจงการกรอกแบบสอบถามเพื่อให้เข้าใจตรงกัน

(3) หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ โดยมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 360 ชุด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.4.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด
- 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาลงรหัสตามแบบการลงรหัส
- 3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ในช่วงปีพ.ศ. 2558 จำนวน 3,895 คน

2.1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางในช่วงปีพ.ศ. 2558 ที่มีคะแนนความสามารถการควบคุมตนอยู่ในระดับเยี่ยม จำนวน 8 คน จาก 360 คน จากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าดังนี้

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ตัวผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ระเบียบวิธีวิจัยรวมถึงการศึกษา

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนและผ่านการเรียนรายวิชาการวิจัยทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

2.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตน จากตำรา วารสาร ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษาวิจัยและมีลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามในขั้นเริ่มการสนทนา

โดยผู้วิจัยแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ รายบุคคล กระบวนการสัมภาษณ์รายบุคคลและสิทธิของผู้ให้ข้อมูล สร้างสัมพันธภาพ พูดคุยด้วยความเป็นกันเอง ชักถามเรื่องทั่วไปเพื่อให้เกิดความไว้วางใจพร้อมทั้งขออนุญาตในการบันทึกเสียง และจดบันทึกอย่างย่อ ตัวอย่างคำถามเช่น

(1) อายุของท่าน ระดับการศึกษาของท่าน ท่านต้องโทษในคดีโทษเดิมโทษปัจจุบัน ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามในการเข้าสู่ประเด็นที่ศึกษา ตัวอย่างคำถามเช่น

(1) ขอให้ช่วยเล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่าเป็นอย่างไรบ้าง

(2) กิจกรรมอะไรในแดนที่ท่านจะต้องทำเป็นประจำ
(3) บุคคลใดบ้างที่มีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ของท่านและช่วยอย่างไร (พ่อแม่ คนในครอบครัว เพื่อน)

(4) ความคิด ความเชื่อของท่านมีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้
อย่างไร

(5) กฎระเบียบของเรือนจำ มีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ของท่าน
อย่างไร

(5) ท่านเคยคิดจะทำผิดกฎระเบียบหรือสิ่งที่ไม่เหมาะสมบ้าง
หรือไม่อย่างไร

(6) อะไรเป็นจุดเริ่มต้นให้ท่านคิดเปลี่ยนพฤติกรรมให้ควบคุม
ตนเองได้

- อย่างไร
- (7) ท่านมีวิธีการบังคับตนเองและอดทนต่อสิ่งยั่วยุ (ควบคุมตน)
- รู้สึกอย่างไรบ้าง
- (8) เมื่อท่านสามารถควบคุมตนได้ไม่ให้เกิดการทำผิดกฎได้ ท่านคิด
- ไม่ทำผิดกฎ) หรือไม่อย่างไร
- (9) ท่านพอใจหรือภูมิใจในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ (ควบคุมตนได้
- ไม่ทำผิดกฎ) หรือไม่อย่างไร
- (10) อะไรบ้างที่มีส่วนช่วยให้ท่านสามารถควบคุมตนไม่ให้เกิดการทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำ (การศึกษา อายุ โทษที่ได้รับ คดี ระยะเวลาในการจำคุก ครอบครัว ญาติ กำลังในอะไรบ้าง ข้อดีหรือประโยชน์อะไรบ้าง)
- คือ
- (11) สิ่งสำคัญสุดที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนของท่าน
- อย่างไร
- (12) ท่านมีการให้รางวัลจากการควบคุมตนทุกวันนี้ของท่าน
- ควบคุมในเรื่องใดอย่างไร
- (13) ท่านคิดว่าตัวท่านเองยังต้องปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองในการ
- ชีวิตอยู่ในทุกวันนี้ เป็นต้น
- ส่วนที่ 3 เป็นส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและยุติการสนทนา ตัวอย่างคำถามเช่น
- (1) ท่านมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น
- 3) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจ แนะนำในรายละเอียดและแก้ไขแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย

2.2.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและจดบันทึกขณะสัมภาษณ์ นอกจากการสัมภาษณ์รายบุคคล ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและจดบันทึกขณะสัมภาษณ์ด้วยการสังเกตและจดบันทึกลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น ลักษณะน้ำเสียง การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.4 เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับบันทึกเสียงสนทนาในระหว่างการสัมภาษณ์

2.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ได้มาตรวจให้คะแนน คำนวณหาค่าทางสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยมีเกณฑ์คือ

เป็นผู้ที่มีคะแนนการควบคุมตนในระดับเยี่ยม โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย เมื่อได้จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลแล้ว ผู้วิจัยได้พูดคุยโดยตรงแบบตัวต่อตัว และนัดหมายเวลาในการสัมภาษณ์ ภายหลัง

2.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการก่อนการทำการสัมภาษณ์ เริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคย ในช่วง 3-5 นาทีแรก จากนั้นได้อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย ลักษณะการสนทนาเป็นรายบุคคล ขออนุญาตบันทึกเสียง การเก็บรักษาความลับ การทำลายเมื่อสิ้นสุดการวิจัยและการวิเคราะห์ การนำเสนอข้อมูลจะทำในภาพรวมผู้วิจัยจะใช้นามสมมติแทนชื่อจริง เป็นต้น หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 50 นาที

2.3.3 หลังจากได้ข้อมูล ผู้วิจัยทำการถอดความบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำจากเทปบันทึกการสัมภาษณ์เป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรแล้วจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้พร้อมกับการฟังเทปบันทึกการสัมภาษณ์ซ้ำแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

หลังจากที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 50 นาที ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ถอดข้อความจากเทปบันทึกการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อค้นพบประเด็นใหม่ๆ และประเด็นที่ไม่ชัดเจนแล้วต้องการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสิ้นสุด ผู้วิจัยถอดข้อความแบบคำต่อคำ (verbatim) จากเทปบันทึกเสียงและตรวจสอบความถูกต้องด้วยการอ่านบทสัมภาษณ์อย่างละเอียด เมื่อค้นพบข้อสงสัยในบทสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะฟังเทปบันทึกเสียงอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความถูกต้องของบทสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์บริบทและเนื้อหา (context & content analysis) ตามขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะศึกษามาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของข้อมูลในประเด็นหรือคำสำคัญที่เกิดขึ้นจากข้อมูล จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยถอดรหัสข้อความ (coding) ด้วยการดึงกลุ่มคำหรือประโยคที่สำคัญในประเด็นที่ศึกษาและจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะที่มีความหมายคล้ายคลึงกันให้เป็นหมวดหมู่ (categories) จากนั้นจัดเป็นประเด็นย่อย (sub themes) และสรุปเป็นประเด็นหลักด้วยการรวบรวมประเด็นย่อยที่มีความเกี่ยวข้อง สอดคล้องกันไว้ด้วยกันในประเด็นหลัก (themes) ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการเรียงร้อยเรื่องราวตามประเด็นหลักที่ค้นพบร่วมกับการนำบริบทที่ศึกษาเข้ามาอธิบาย

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการจดบันทึกภาคสนามตลอดระยะเวลาของการสัมภาษณ์

2.5 จริยธรรมในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยยังต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการดำเนินการและรักษาจรรยาบรรณในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 (ภาคผนวก ข) ใน 3 ประเด็นหลัก คือ การยินยอมของผู้ให้ข้อมูล (Informed consent) การปกป้องสวัสดิภาพและเกียรติภูมิของผู้ให้ข้อมูล (Respondent welfare) การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล (Confidentiality) ในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 2.5.1 ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนต่างๆ เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนดำเนินการสัมภาษณ์
- 2.5.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ จนไม่มีข้อสงสัยใดๆ
- 2.5.3 ผู้วิจัยแจ้งสิทธิ์ในการตัดสินใจยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยและอิสระในการถอนตัวจากการวิจัย ก่อนการให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงชื่อในใบยินยอมให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้
- 2.5.4 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนที่จะทำการบันทึกเสียงและจดบันทึกทุกครั้ง
- 2.5.5 ผู้วิจัยอธิบายเรื่องวิธีเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูลในการรายงานผลการวิจัย

2.6 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลโดยคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างเป็นหลักตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย ก่อนทำการสัมภาษณ์มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี (Rapport) เพื่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลักและสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกราย ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา จำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ ระยะเวลา และสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ การขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีสิทธิตอบหรือไม่ตอบคำถามใดๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจหรือบอกละทิ้งการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆ ของการวิจัยได้ ชื่อที่ใช้ในการถอดเทปบันทึกเสียงจะเป็นนามสมมุติ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลถามข้อสงสัย ก่อนลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ (Sequential Explanatory Mixed Methods Research) คือ เป็นการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขัง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความสามารถในการควบคุมตน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าความถี่ (Frequency) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) ขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความสามารถในการควบคุมตน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความสามารถในการควบคุมตนในแต่ละส่วนมีเนื้อหาสาระสำคัญสามารถนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ ผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1. อายุ	20-30 ปี	39	10.80
	31-40 ปี	125	34.70
	41-50 ปี	129	35.80
	50 ปีขึ้นไป	67	18.60
	รวม	360	100
2. การศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.30
	ระดับประถมศึกษา	45	12.50
	ระดับมัธยมศึกษา	114	31.70
	ระดับ ปวช.	29	8.10
	ระดับ ปวส.	53	14.70
	ระดับปริญญาตรี	112	31.10
	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	6	1.70
	รวม	360	100
3. ต้องโทษในคดี	ประทุษต่อทรัพย์	3	0.80
	ประทุษต่อชีวิต	89	24.70
	เกี่ยวกับเพศ	13	3.60
	พระราชบัญญัติยาเสพติด	255	70.80
	รวม	360	100
4. ถูกกำหนดโทษ	ประหารชีวิต	86	23.90
	จำคุกตลอดชีวิต	183	50.80
	โทษสูงกว่า 30 ปี	57	15.80
	โทษต่ำกว่า 30 ปี	34	9.40
	รวม	360	100
5. ระยะเวลาที่ถูกควบคุม	สูงกว่า 10 ปี	161	44.70
	5-10 ปี	144	40.00
	ต่ำกว่า 5 ปี	55	15.30
	รวม	360	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
6. ความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม	มากกว่า 1 ครั้ง / เดือน	31	8.60
	1 ครั้ง / เดือน	85	23.60
	1 ครั้ง / 3 เดือน	88	24.40
	1 ครั้ง / 6 เดือน	33	9.20
	1 ครั้ง / ปี	48	13.30
	ไม่แน่นอน	75	20.80
	รวม	360	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละส่วนมีเนื้อหาสาระสำคัญ สามารถนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความจากตารางที่ 4.1 ปรากฏผลที่สามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

1) **จำแนกตามช่วงอายุ** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่างอายุ 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 125 คนคิดเป็นร้อยละ 34.70 อายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

2) **จำแนกตามการศึกษา** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 และระดับปวส. จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 ระดับประถมศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และระดับปวช. จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

3) **จำแนกตามการต้องโทษในคดี** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 รองลงมาคือ ต้องโทษในคดีประทุษต่อชีวิต จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับเพศ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 และต้องโทษในคดีประทุษต่อทรัพย์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

4) **จำแนกตามการถูกกำหนดโทษ** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกกำหนดโทษตลอดชีวิต จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือ ถูกกำหนดโทษประหารชีวิต จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 ถูกกำหนดโทษสูงกว่า 30 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และถูกกำหนดโทษต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตามลำดับ

5) **จำแนกตามระยะเวลาที่ถูกควบคุม** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำสูงกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาคือ ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ 5-10 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 ตามลำดับ

6) **จำแนกตามความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/3 เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 รองลงมาคือ ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/6เดือน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงระดับคะแนนความสามารถในการควบคุมตน

ระดับการควบคุมตน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1) ระดับต่ำ	33-65	0	0
2) ระดับปานกลาง	66-98	0	0
3) ระดับดี	99-131	33	9.20
4) ระดับดีมาก	132-164	247	68.60
5) ระดับเยี่ยม	165-198	80	22.20
รวม	33-198	360	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีคะแนนความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก กล่าวคือ มีคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 132-164 จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ ผู้ต้องขังที่มีความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับเยี่ยม มีคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 165-198 จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 และผู้ต้องขังที่มีความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดี มีคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 99-131 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับความสามารถการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังจำนวน 360 คน พบว่า มีผู้ต้องขังคะแนนความสามารถการควบคุมตนเองในระดับเยี่ยม จำนวน 80 คน ผู้วิจัยใช้คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยทำการเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล และส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรื่องจำกลางบางขวางสามารถนำเสนอในรูปของการพรรณนาความเรียง ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

ลำดับ	อายุ (ปี)	แปรผล คะแนนการ ควบคุมตนเอง	ภูมิลำเนา	คดี	คำ พิพากษา	จำมา แล้ว	ชั้น	บทบาทหน้าที่ ในเรือนจำ
ID01	37	เยี่ยม	เขียงราย	พรบ.ยา	ประหารฯ	14 ปี	เยี่ยม	เรียนปวช.
ID02	53	เยี่ยม	ตรัง	ฆ่า	ประหารฯ	10 ปี	เยี่ยม	เรียนปริญญาโท
ID03	56	เยี่ยม	สมุทรปราการ	ฆ่า	ประหารฯ	13 ปี	เยี่ยม	เรียนดนตรีไทย
ID04	66	เยี่ยม	แพร่	ลักทรัพย์	28 ปี	10.5 ปี	เยี่ยม	เรียนพระคัมภีร์
ID05	59	เยี่ยม	เขียงราย	พรบ.ยา	ประหารฯ	16.5 ปี	เยี่ยม	เรียนธรรมศึกษา
ID06	42	เยี่ยม	ระนอง	ฆ่า	ประหารฯ	10.3 ปี	เยี่ยม	เรียนปริญญาตรี
ID07	52	เยี่ยม	พะเยา	พรบ.ยา	ตลอดชีวิต	16 ปี	เยี่ยม	ช่างไฟฟ้าในแดน
ID08	50	เยี่ยม	เขียงราย	พรบ.ยา	ตลอดชีวิต	15 ปี	เยี่ยม	ทำงานในร้านค้า

รายละเอียดผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 (ID01)

“เราต้องบังคับตัวเองให้ได้ ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำ
 ยังไงก็ต้องพ้นจากจุดนี้ให้ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 นามสมมติ คือ SV 01 เพศชาย อายุ 37 ปี เป็นคนจังหวัดเชียงราย กำลังศึกษาในระดับ ปวช. ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด โทษเดิมคือประหารชีวิต จำคุกมาแล้ว 14 ปี ปัจจุบันเหลือโทษ 33.8 ปี รูปร่างสันทนต์ ผิวดำสองสี บุคลิกกระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว พูดไม่ชัดแต่ก็ชอบพูดคุย พูดจาตรงไปตรงมา อัจฉริยะ ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “ผมโดนจับมาอยู่ที่ ปปส. (หน่วยปราบปรามยาเสพติด) 14 วันก็ถูกส่งเข้ามาที่บำบัดพิเศษโดนใส่ตรวนตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรือนจำรู้สึกใจสลายน้ำตาจะไหลรับในสภาพแบบนั้นไม่ได้ อยู่บำบัดประมาณ 3 เดือนเศษๆ ก็ถูกส่งมาอยู่ที่ครองเปรมอีก 3 เดือน ก็ตัดสินใจขึ้นต้นวันที่ 1 พฤษภาคมจึงย้ายมาที่เรือนจำกลางบางขวางแดน 2 โทษประหารชีวิต แรกๆ ก็รับไม่ได้กลัวโดนฉีดยา การนั่งสมาธิและศึกษาพระคัมภีร์ทำให้คิดว่าเกิดมาก็ตายหนีตายอยู่ที่ไหนถ้าถึงที่ตายก็ต้องตายจึงเริ่มสมัครตั้งแต่นั้นไม่รู้หนังสือ ตอนอยู่ข้างนอกไม่มีโอกาสเรียนช่วงที่อยู่โทษประหารฯ เครียดจะเป็นจะตายไม่รู้แต่เรียนไว้ก่อน ทุกวันอาทิตย์จะต้องเข้าร่วมพิธีกับเพื่อนๆ คริสตจักรอ่านพระคัมภีร์ได้คำสอนคติเตือนใจทำให้เราสงบจิตใจได้มากขึ้นได้เจอเพื่อนแบ่งปันความรู้สึกได้ร้องเพลง ครอบครัวยังเป็นเหมือนความหวังและมีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ พอใจภูมิใจที่อยู่มาได้ยังไง 14 ปีไม่เคยสร้างปัญหาให้ตัวเองและไม่เคยสร้างปัญหาให้ใครคนใดคนหนึ่งเลย มีความคิดความเชื่อที่โทษเหลืออีก 2-3 อยุ่ก็จะได้กลับแล้วยังจะต้องอดทนและบังคับตนเองให้มากกว่าเดิม เพื่อจะออกไปทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 8 ไร่ และให้ความอบอุ่นกับครอบครัวลูกเมียอีกครั้งหนึ่ง”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 (ID02)

“ติดคุกนานเพราะว่าการอยู่ตรงนี้ที่เรารู้สึกที่เราควบคุมตนจริงๆ
เมื่อเราปฏิบัติอยู่ในแบบเป็นปกติ มันเป็นความเคยชิน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 นามสมมติ คือ CS 01 เพศชาย อายุ 53 ปี เป็นคนจังหวัดตรัง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องโทษในคดีฆ่า โทษเดิมคือ ประหารชีวิต จำคุกมาแล้ว 10 ปี ปัจจุบันเหลือโทษ 26 ปี รูปร่างผอมสูง ผิวสองสี มีผมขาวทั้งศีรษะ แหวดตาจริงจิง พุดจาฉะฉานชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำท่าทางคล่องแคล่วว่องไวกระฉับกระฉ่าง ได้เล่าถึงแรกเข้าเรือนจำว่า “ผมคุ้นเคยกับเรือนจำมาพอสมควรเคยเข้า-ออกด้วยการทำงานในหน้าที่แต่ว่าครั้งนี้มาในสภาพที่ไม่เหมือนครั้งนั้น ถ้าไม่ชนะคดีจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในนี้ 10 กว่าปีขึ้นไปแน่นอน กฎระเบียบก็เยอะการควบคุมก็ใช้วิธีที่เข้มงวดคือต้องปรับตัวกันพอสมควร โดยเฉพาะความแออัดห้องเดี่ยว 25 คนและก็ผมป่วยปรับตัวไม่ได้เพราะแพ้ควันทูบรี มีนักโทษที่เขาเข้ามาอยู่ก่อนเป็นพวกกันหลายคนคอยดูแลเรื่องการกินและเรื่องการพูดให้กำลังใจเตือนอะไรก็ช่วยเหลือ กิจกรรมสุดโปรดคือการเรียน-อ่านหนังสือ และการออกกำลังกาย มีความคิดความเชื่อที่ว่าถ้าเราควบคุมตนได้ไม่ผิดวินัยไม่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ของเรือนจำเราก็จะได้รับปล่อยตัวเร็วขึ้น ครอบครัวเป็นสิ่งที่ตั้งใจให้ไม่ทำผิดวินัย ให้อยู่ในกรอบ คิดว่ายังต้องปรับปรุงในเรื่องการฝึกตัวเองด้านความอดทนและมีสติในการยับยั้ง อนาคตคาดหวังว่าจะเรียนให้จบปริญญาโทเพื่อที่จะได้พ้นโทษนำความรู้ไปใช้สำหรับเลี้ยงชีพ ตั้งใจว่าจะต้องดูแลครอบครัวให้ดีที่สุด”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3 (ID03)

“เราก็อัดทนเอา ว่าเออบางครั้งก็มีเรื่องแรงๆ อะไรอย่างเงี้ยะ
ไม่ใช่ว่าเราหนีนะ บางทีเราก็อปล่อย ไม่อยากไปต่อลื้อต่อเถียงกัน
คือไม่อยากจะต่อสู้กันเพราะรู้ว่ามันจะต้องผิดวินัยแน่”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 นามสมมติ คือ SP 01 เพศชาย อายุ 56 ปีเป็นคนจังหวัด สมุทรปราการ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องโทษในคดีจำคุกนานห้า โทษเดิมประหารชีวิต จำคุกมาแล้ว 13 ปี ปัจจุบันเหลือโทษจำคุกตลอดชีวิต รูปร่างเล็ก ผิวดำ ผมบาง มีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ท่าทางใจดีมีเมตตา พูดจาตรงไปตรงมา ได้เล่าความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “ตอนแรกเข้าเรือนจำพิเศษกรุงเทพเดือน พฤศจิกายนปี 45 มีความรู้สึกว่เครียดมากเพราะว่าเรื่องทางบ้านลูกเล็กๆ อยู่ เรื่องการต่อสู้คดี เรื่องเงินทองที่ขัดสนในช่วงที่โดนจับ อยู่ที่พิเศษกรุงเทพสู้คดี 2 ปี 1 เดือน ช่วงนั้นผู้ต้องขังเยอะไม่มีที่จะนั่ง ทำให้รู้สึกอึดอัดและลำบากมาก พอถูกตัดสินประหารชีวิตก็ถูกย้ายมาบางขวาง เข้าแดน 1 ก็ยังกินข้าวแดงอยู่เหมือนเดิมกินไม่ได้เลยข้าวแข็งกรวดหินเพียบ ตัวเรานิดเดียวแต่ตรวนใหญ่รู้สึกรำคาญ ตรวนมากจะใส่เสื้อผ้าสักทีก็ยุ่งยาก อาบน้ำก็ต้องขัด นอนก็ลำบาก ช่วงที่แอดรู้สึกอึดอัดบ้างนิดหน่อยเพราะห้องรกมากทำอาหารในห้อง การอยู่ในกฎระเบียบมาตลอดทำให้ไม่ต้องปรับตัวอะไรมาลงมาอยู่โทษตลอดก็หายอึดอัดเพราะรู้แล้วว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร ได้สมัครออกมาฟังการบรรยายความรู้ต่างๆ ที่แดนการศึกษา การสมัครมาเรียนดนตรีไทยทำให้จิตใจเราสบายขึ้นคลายเครียดยังได้เจอกับพรรคพวกแต่ละแดน มีความคิดความเชื่อว่ถ้าเราไม่ทำผิดวินัยก็จะได้อยู่กับโทษเต็มๆ ยังสามารถทำเรื่องขอพักโทษและวันลดโทษกลับบ้านก่อนเวลา ครอบครัวมีส่วนมากกับการดำเนินชีวิตอยู่ในเรือนจำเพราะอนาคตจะออกไปเขียนหนังสือขาย ใช้ชีวิตเพื่อเลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4 (ID04)

“การศึกษาพระคัมภีร์มาตลอด 10 ปี และใช้หลักคำสอน
ในการดำเนินชีวิตไม่ทำให้ทำผิดอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 นามสมมุติ คือ SR 01 เพศชาย อายุ 66 ปี เป็นคนจังหวัดแพร่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ต้องโทษในคดีลักทรัพย์ โทษเดิม 28 ปี จำคุกมาแล้ว 10.5 ปี ปัจจุบันเหลือโทษ 9 ปี 4 เดือน รูปร่างผอม ตัดผมสั้นเกรียน ใส่แว่นตา ผิวดำแดง มีตดกระและผิวหนังที่ยิวบ่างย้อมแสดงถึงประสบการณ์ที่มากมาย ยึดแก่ง จะตั้งใจฟังและตอบทุกๆ คำถามเป็นอย่างดี มักจะพูดถึงหลักคำสอนในพระคัมภีร์ตลอดเวลา ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “รู้สึกแปลกตาแปลกใจในสถานที่เพราะที่เคยอยู่มาไม่เป็นแบบนี้ ไม่โดนใส่ตรวนเพราะโทษน้อย ของกลางอยู่ในรถคิดว่าสู้คดีไปก็ไม่ชนะ จากประสบการณ์เข้าคุกหลายรอบจึงไม่คิดเรื่องต้องติดคุกนาน ตอนเข้ามาใหม่ๆ มีเพื่อนคอยช่วยเหลือแนะนำต่างๆ แม้ถูกระเบียบทำให้คุณแคลงจนรู้สึกอึดอัด ก็พยายามทำใจให้ออดทน มีความรู้สึกที่ไม่อยากกินข้าวแดงแต่ก็ต้องกิน ได้รู้จักพระเจ้าตอนติดคุกครั้งแรกทุกวันนี้ก็ยังศึกษาพระคัมภีร์ทางไปรษณีย์และเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ใช้หลักคำสอนในการดำเนินชีวิต ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้แม้จะให้มาเฉพาะที่มีเยี่ยมใกล้ชิด ก็สร้างความดีใจและมีความสุขทุกครั้งที่ได้เจอกัน ครอบครัวมักปลอบเสมว่าอีกไม่นานก็ได้กลับบ้านแล้ว พันโทษไปจะเป็นคนดีของครอบครัวจะดูแลไร่นาให้เจริญใช้ชีวิตอย่างสุขสงบและพอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5 (ID05)

“เราโทษเยอะอยู่แล้ว ถ้าทำผิดอีกก็มีโทษต่ออีก
ยิ่งปัจจุบันโทษน้อย ก็ยิ่งกลัวไม่ยอมทำผิดอีกมันไม่คุ้ม”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 นามสมมุติ คือ PS 01 เพศชาย อายุ 59 ปี เป็นคนจังหวัดเชียงราย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด โทษเดิมประหารชีวิต จำคุกมาแล้ว 16 ปี 5 เดือน ปัจจุบันเหลือโทษ 44 ปี 5 เดือน รูปร่างสมส่วน ศีรษะล้าน ผิวขาว ท่าทางใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาชัดถ้อยชัดคำ ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “ตกใจโดนใส่ตรวน 17 มิลลิเมตรตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรือนจำเพราะโทษสูง ชีวิตความเป็นอยู่ก็ลำบากมากทำอะไรก็ไม่สะดวก ใจไม่ค่อยดีเหมือนหมดสิ้นทุกอย่างคิดว่าต้องตายแน่ คิดมากเรื่องหาทางต่อสู้คดี ห่วงความเป็นอยู่ของพ่อแม่และครอบครัวจะเป็นอยู่กันอย่างไร กินข้าวแดงอยู่ 3 ปีกว่า รู้สึกไม่ดีเลยแต่ก็ต้องกิน ช่วงที่แอดกภูระเปียบก็เข้มงวดทำให้รู้สึกเครียดและไม่สบายใจ การเรียนธรรมศึกษา สวดมนต์และนั่งสมาธิใจก็สงบขึ้น การรับจ้างทุกอย่างทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องรบกวนญาติแต่จะไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎระเบียบเด็ดขาดเพราะมีความคิดความเชื่อว่าจะถ้าไม่ทำผิดจะทำให้ได้อยู่เยอะๆ แม้ครอบครัวจะอยู่ไกลนานๆ มาครั้ง แต่ทุกครั้งที่มาเยี่ยมก็จะดีใจมากๆ คำพูดของลูกทำให้ไม่อยากทำผิดวินัยจะได้กลับบ้านเร็วๆ พันโทษไปจะทำสวนเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาทำเกษตรผสมผสานและอยู่กับลูกหลาน”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6 (ID06)

“การปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ใช่เรื่องยากเลยแม้ตอนนี้ยังเข้มงวดอยู่แต่เราก็อยู่ได้
เราเป็นนักโทษถือเป็นหน้าที่ รู้และเข้าใจว่าเขาต้องการแก้ไขฟื้นฟู”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 นามสมมุติ คือ VP 01 เพศชาย อายุ 42 ปี เป็นคนจังหวัดระนอง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องโทษในคดีความผิดต่อชีวิต โทษเดิมประหารชีวิต จำคุกมาแล้ว 10 ปี 3 เดือน ปัจจุบันเหลือโทษ 40 ปี รูปร่างสูงโปร่งผิวดำแดง บุคลิกเป็นคนนิ่งเงียบขรึม แววดาจริงจัง ไม่ค่อยพูดแต่ก็ตั้งใจฟังและตอบทุกๆ คำถามเป็นอย่างดี ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “อยู่เรือนจำระนองแค่ 10 วันก็ถูกย้ายมาบางขวางเพราะโทษสูง ตอนที่โดนใส่ตรวนมีความรู้สึกว่าตัวเองเหมือนสัตว์ร้ายสร้างความรำคาญและเป็นภาระให้กับชีวิต ข้าวแดงกินไม่ค่อยได้เพราะรู้สึกเหม็นและไม่สะอาด ช่วงที่แออัดต้องนอนสายกลางเป็นเดือนๆ ตอนคนอื่นเข้าห้องน้ำจะต้องเดินข้ามเราไป มีความรู้สึกว่าการคุมขังไม่เข้มงวดแต่การควบคุมจากเจ้าหน้าที่จะเข้มงวดกว่า มีความหวังจากการสู้คดีและการที่ภรรยามาเยี่ยมทุกเดือนทำให้มีกำลังใจเผชิญความยากลำบากอยู่ได้ จากการที่ตนได้สร้างสวนเอาไว้จึงมั่นใจว่าครอบครัวจะอยู่ได้อย่างไม่ลำบาก ไม่กลัวโทษประหารเพราะคิดว่าพฤติกรรมที่ทำไปไม่ได้โหดร้ายทารุณแต่กลัวมากเรื่องจะต้องติดคุกนาน มีความเชื่อว่าการสวดมนต์ไม่สามารถทำให้ใครเป็นคนดีขึ้นมาได้ ถ้าเป็นพระมาเทศจะมีประโยชน์มากกว่า เริ่มเรียนหนังสือตั้งแต่ตอนอยู่แดนประหารในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อด้วยการสมัครเรียนในสาขากฎหมายของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชควบคู่กับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกวันนี้ก็ยังคงศึกษาในสาขารัฐศาสตร์และเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่ทางเรือนจำจัดขึ้นเพื่อจะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยมีความคิดความเชื่อที่ว่าพยายามทำตัวเองให้ดีที่สุดและอยู่ในระเบียบเพราะไม่อยากใช้ชีวิตแย่ไปกว่านี้อภัยมาก็ได้เต็มๆ จากการมาเยี่ยมของภรรยาทุกเดือนมีส่วนอย่างมากในการไม่ทำผิดกฎระเบียบจะทำอะไรก็ต้องคิดถึงลูกเมียที่คอยอยู่ พันโทษไปจะทำสวนยาง กาแฟ และทุเรียน ทำเกษตรผสมผสานใช้ชีวิตอย่างพอเพียงเลี้ยงดูครอบครัวอย่างตอนที่อยู่ข้างนอก”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7 (ID07)

“ต้องอยู่ในระเบียบเปะๆ ยิ่งในคนหมู่มากยิ่งต้องเน้นระเบียบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 นามสมมติ คือ TK 01 เพศชาย อายุ 52 ปี เป็นคนจังหวัดพะเยา จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด โทษเดิมตลอดชีวิต จำคุกมาแล้ว 16 ปี ปัจจุบันเหลือโทษ 29 ปี รูปร่างสูงใหญ่ ผิวขาว อารมณ์ดียิ้มเก่ง คุยสนุกโดยการพูดคุย เป็นไปอย่างเป็นกันเอง ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “คิดมากต่างๆ นาๆ กินไม่ได้นอนไม่หลับจนพอม ตอนถูกใส่ตรวนรู้สึกน้อยใจในโชคชะตาตัวเองนอกจากเสียงดังจนน่ารำคาญแล้วยังจะต้องขัดทำความสะอาดทุกวัน ตอนกินข้าวแดงใหม่ๆ ถึงกับน้ำตาตกและคิดถึงบ้านเลย ในช่วงที่แอดก็ยังไม่พออยู่ได้ในสภาพห้วกเดียวกัน กลัวโดนประหารชีวิตแม้แต่ญาติยังคิดว่าต้องตายแน่ กลัวจะติดคุกนานเพราะตำรวจบอกต้องติดประมาณ 20 ปี เข้าใหม่ๆ ไม่ค่อยรู้ระเบียบ ข้อบังคับเยอะ เจ้าหน้าที่ก็เข้มงวดยิ่งซ้ำเติมความรู้สึกให้แย่ลงไปอีก แต่พยายามดูคนอื่นๆ แล้วทำตาม ญาติเอาหนังสือพระมาให้จนอ่านแทบไม่ทัน การสวดมนต์ นั่งสมาธิและเริ่มคุยกับเพื่อนๆ ก็ทำใจได้ มีความหวังจากการสู้คดีเพราะตอนที่โดนจับไม่ใช่บ้านของตน เพื่อนไม่มีส่วนต่อการดำเนินชีวิตในเรือนจำแต่อยู่ที่การรู้ตัวเอง เคยเข้าร่วมอบรมวิชาชีพ การเรียนธรรมศึกษาสามารถนำมาใช้ในแต่ละวัน ตนยังมีหน้าที่เป็นช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในแดน การออกกำลังกายคือกิจกรรมสุดโปรด มีความคิดความเชื่อว่า จะต้องอยู่ในกฎระเบียบเปะๆ ยิ่งอยู่ในคนหมู่มากต้องเน้นระเบียบ ครอบครัวคือสิ่งที่ทำให้ตนมีสติกับสิ่งที่เป็นอยู่ทุกวัน พันโทษไปจะทำนา ทำสวนลั่นจี่ มะขามหวานและเลี้ยงปลาจะทำให้มีขายทั้งปี จากการที่เมียเก่าคอยดูแลทุกๆ อย่างที่บ้าน เมื่อวันที่ได้ออกไปจะต้องตอบแทนและดูแลเขาด้วยชีวิตที่มีเลย”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8 (ID08)

“ทุกวันนี้ไม่คิดแล้ว (กฎระเบียบเข้มงวด) เขาสั่งอะไรก็ทำไป
เราอยู่ในกฎระเบียบมาตลอดจึงอยู่ได้อย่างไม่ลำบาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 นามสมมุติ คือ AS 01 เพศชาย อายุ 50 ปี เป็นคนจังหวัดเชียงราย จบการศึกษาระดับผู้ไม่รู้หนังสือ (ผู้ที่อ่าน-เขียนภาษาไทยไม่ได้) ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด โทษเดิมตลอดชีวิต จำคุกมาแล้ว 15 ปี ปัจจุบันเหลือโทษ 33 ปี 11 เดือน รูปร่างเล็ก ผิวขาว พุดไม่ชัด จากการสนทนาทำให้รู้ว่าเขาเป็นคนอหังการดี ยิ้มแย้มตลอดเวลา ได้เล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่า “เครียดและคิดมากกว่าเมื่อไหร่จะได้กลับ แค่นี้ก็แย่แล้วยังต้องใส่ตรวนอีกซึ่งจะต้องดูแลรักษาความสะอาดทุกวันถ้าเป็นสนิมก็จะอันตรายต่อร่างกาย เจ้าหน้าที่ที่เข้มงวด มีความหวังจากการสู้คดีเพราะจำคุกที่อื่นและมาจับตนภายหลัง รู้สึกไม่ชอบข้าวแดงแต่ก็ต้องกิน ช่วงที่แอดถึงกับต้องนอนตะแคงกลับจากห้องน้ำไม่มีที่นอน ห่วงความเป็นอยู่คนทางบ้านว่าจะอยู่กันอย่างใดใครจะทำไรทำสวน แต่ด้วยระยะทางที่ไกลครอบครัวจึงไม่ค่อยได้มาเยี่ยม กลัวเรื่องติดคุกนานเพราะเพื่อนบอกว่าตัดโทษตลอดต้องติดประมาณ 25 ปี มีน้องจังหวัดเดียวกันคอยดูแลความเป็นอยู่ทุกอย่าง เริ่มรับจ้างซักเสื้อผ้าตั้งแต่ย้ายมาอยู่บางขวางจะไม่ยอมทำอะไรผิดเพราะมีความคิดว่าไม่คุ้มไม่ทำผิดก็อยู่ได้สบายไม่เดือดร้อน การสวดมนต์อธิฐานต่อพระเจ้าทำให้รู้สึกดีและสบายใจ การเรียนหนังสือทำให้สามารถเขียนจดหมายคุยกับลูกทุกเดือน มีความคิดความเชื่อว่าจะไม่ทำผิดเพื่อจะได้ภัย พอใจภูมิใจตลอดที่ผ่านมาไม่เคยทำผิดวินัย พันโทษไปตั้งใจจะทำเกษตรผสมผสานใช้ชีวิตอย่างพอเพียงจะช่วยเลี้ยงหลานๆ และส่งเรื่องการเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระของลูกๆ”

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรื่องจำกลางบางขวาง

พบว่า มี 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. วิธีชีวิตในสังคมใหม่

1.1 การเผชิญความยากลำบาก

1.1.1 พันธนาการแห่งชีวิต

1.1.2 ข้าวแดงแกงหลวง

1.1.3 สลัมมนุษย์

1.1.4 กฎระเบียบที่เคร่งครัด

1.1.5 ไร้สิทธิเสรีภาพ

1.1.6 ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว

1.1.7 กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน

1.2 แสงสว่างในความยากลำบาก

1.2.1 ความหวังจากการสู้คดี

2. กุญแจสำคัญในการควบคุมตน

2.1 ปัจจัยภายนอก

2.1.1 มิตรสหาย

2.1.2 ขอบเขตของกฎระเบียบ

2.1.3 กิจกรรมสุดโปรด

2.1.4 การศึกษาพัฒนาจิตใจ

2.1.5 ด้วยวัยที่ผ่านไป

2.1.6 ระยะเวลาที่ถูกควบคุม

2.2 ปัจจัยภายใน

2.2.1 ศาสนาเป็นหลักยึด

2.2.2 แรงใจจากครอบครัว

2.2.3 การตระหนักต่อโทษของตน

2.2.4 หวังอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์คุณ

2.2.5 การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตน

2.2.6 การบังคับตนเองและอดทนต่อสิ่งยั่วยุ

2.2.7 ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต

2.2.8 การยอมรับและปรับปรุงตน

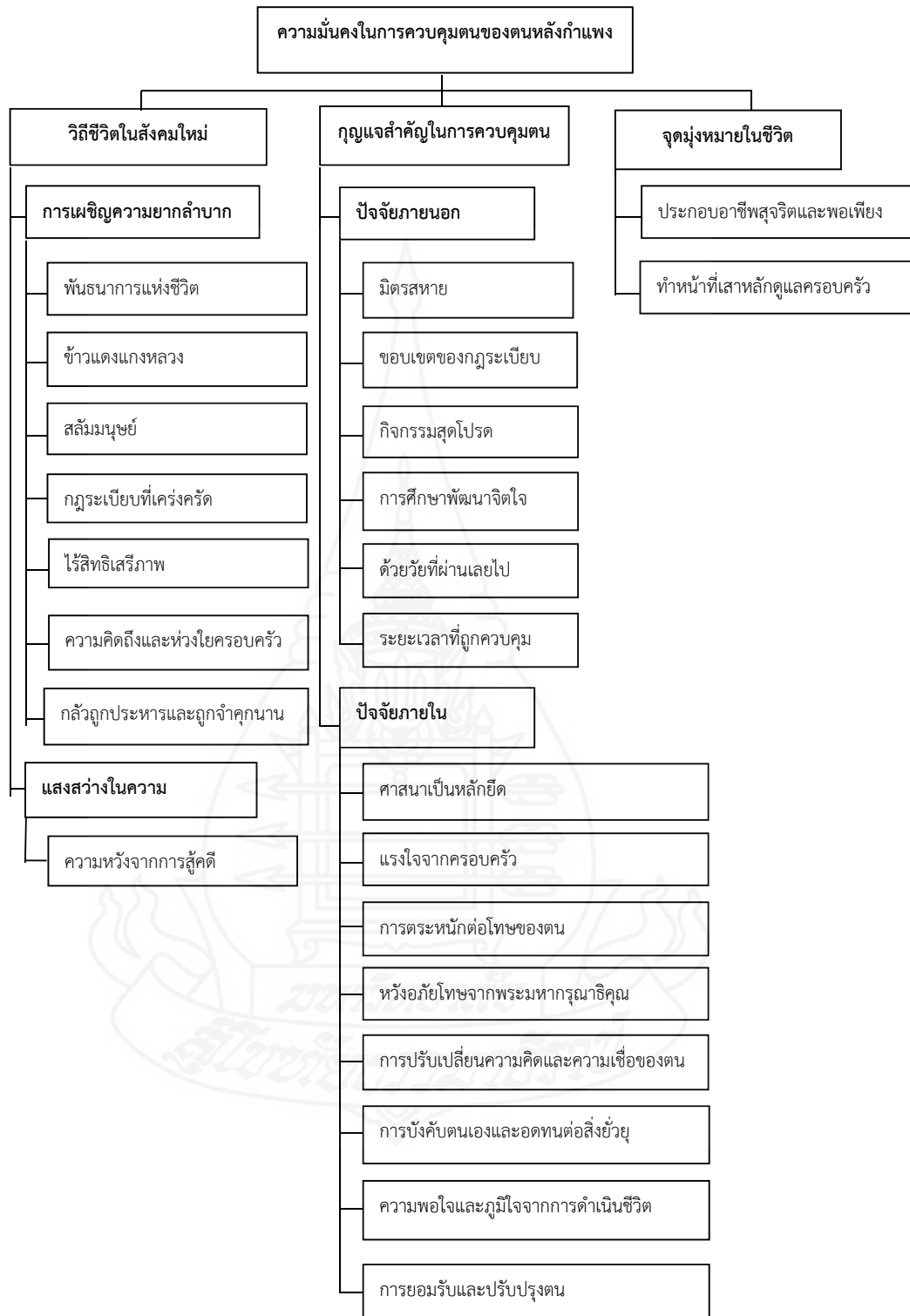
3. จุดมุ่งหมายในชีวิต

3.1 ประกอบอาชีพสุจริตและพอเพียง

3.2 ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ความมั่นคงในการควบคุมตนของต้นหลัง
กำแพง จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 8 ราย นำเสนอใน 3 ประเด็นหลัก คือ วิถีชีวิตในสังคมใหม่ กุญแจ
สำคัญในการควบคุมตน และจุดมุ่งหมายในชีวิต ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย มีดังต่อไปนี้
ประเด็นหลักที่ 1 วิธีชีวิตในสังคมใหม่

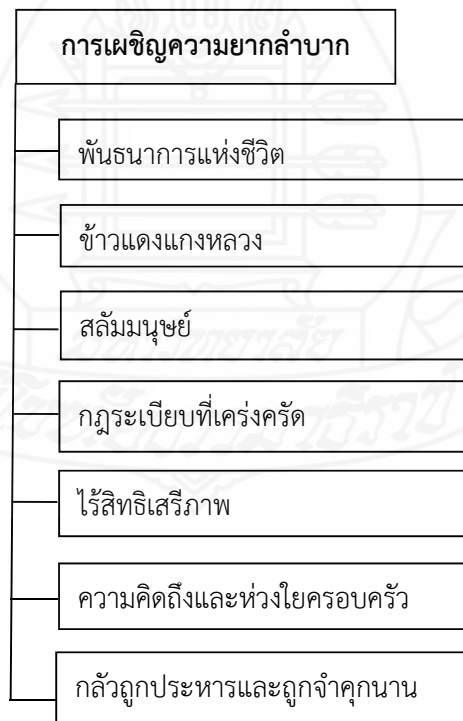
ประเด็นหลักที่หนึ่ง วิธีชีวิตในสังคมใหม่ เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติอันเกิดจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องโทษจำคุกและถูกส่งตัวเข้าสู่โลกหลังกำแพงหรือที่คนส่วนใหญ่เรียกว่าเรือนจำ ซึ่งเรือนจำกลางบางขวางจัดได้ว่าเป็นคุกอันดับหนึ่งของเมืองไทยมีอายุไม่ต่ำกว่า 80 ปี จะด้วยรูปลักษณ์ทางกายภาพที่มีความมั่งคั่งสูงมีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงโทษประหารชีวิตหรือมีสถานที่สำหรับประหารชีวิตผู้ต้องโทษสูงสุดให้ประหารชีวิต ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างรู้ดีว่าถ้าหากแพ็คดีและรอดโทษประหารไปได้ก็จะต้องอยู่ ณ ที่แห่งนี้ไม่ต่ำกว่า 15-20 ปี การดำรงชีวิตอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชะตาชีวิตของผู้ให้ข้อมูลที่พลิกผันเข้าสู่โลกหลังกำแพงจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขา รู้สึกว่าชีวิตของตนนั้นได้หมดสิ้นลงแล้วทั้งชีวิตในปัจจุบันและอนาคต เพราะสภาพความเข้าใจของคำว่าเรือนจำได้ถูกสะท้อนในความหมายออกสู่สังคมภายนอกกว่าเป็นพื้นที่แห่งความมืดมนไร้ซึ่งความหวังและหมดอนาคต แต่ในขณะที่กำลังเผชิญกับความยากลำบากก็ยังมีแสงสว่างในความยากลำบากเพื่อสร้างสมดุลให้กับชีวิต ดังนั้น คำสัมภาษณ์จึงเป็นสิ่งยืนยันความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ให้ข้อมูล วิธีชีวิตในสังคมใหม่จึงเป็นเหมือนทัศนคติและประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับจากการเป็นผู้ต้องถูกคุมขังในเรือนจำ สามารถจำแนกเป็นประเด็นรอง 2 ประเด็น คือ (1) การเผชิญความยากลำบาก และ (2) แสงสว่างในความยากลำบาก ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 ประเด็นหลักที่ 1. วิธีชีวิตในสังคมใหม่

1.1 การเผชิญความยากลำบาก

ในประเด็นนี้เป็นประสบการณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง จากการที่ต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงซึ่งเป็นโลกที่แตกต่างจากสังคมภายนอกโดยสิ้นเชิงไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นที่แห่งความซ้ำซากจำเจ การใส่ชุดตรวน ความแออัด การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เข้มงวด สิทธิเสรีภาพต่างๆ ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังอื่นๆ รวมถึงบางครั้งต้องยอมจำนนต่อเพื่อนผู้ต้องขังด้วยตนเองเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา การทำงาน การใช้เวลาว่าง สภาพจิตใจ อารมณ์ ความวิตกกังวล ความกลัวในโทษทัณฑ์ที่จะได้รับ ความเศร้าอันเกิดจากการถูกบังคับให้แยกจากบุคคลและครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของเขา รวมทั้งเรื่องของสุขภาพอนามัย จนเกิดเป็นความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ (Pain of Imprisonment) ประเด็นการเผชิญความยากลำบาก จึงเป็นเหมือนประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญในขณะที่ถูกบังคับให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็นประเด็นย่อยได้ 7 ประเด็น คือ (1) พันธนาการแห่งชีวิต (2) ข้าวแดงแกงหลวง (3) สลัมมนุษย์ (4) กฎระเบียบที่เคร่งครัด (5) ไร้สิทธิเสรีภาพ (6) ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว และ (7) กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 การเผชิญความยากลำบาก

1.1.1 พันธนาการแห่งชีวิต

เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำความมั่นคงสูง เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงโทษประหารชีวิต การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงเน้นการควบคุมและการดูแลอย่างเข้มงวด ผู้ต้องขังจึงถูกพันธนาการทางจิตใจด้วยการควบคุมอย่างเข้มข้น การใส่เครื่องพันธนาการ (โซ่ตรวน) เป็นวิธีที่ปฏิบัติมานาน ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าตอนที่เข้ามาในโลกหลังกำแพงใหม่ๆ เกิดความรู้สึกใจสลายที่โดนใส่โซ่ตรวนเหมือนกับตนไม่ใช่คน รู้สึกน้อยใจในโชคชะตา รู้สึกไม่คุ้นชินเกิดความรำคาญและเครียดมาก รู้สึกขาดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขาดอิสรภาพ จิตใจห่อเหี่ยวท้อแท้และรำคาญเวลาจะสวมใส่หรือถอดกางเกงสร้างความลำบากมาก ตรวนซึ่งเป็นเหล็กชิ้นสนิมง่ายต้องหมั่นล้างขัดทำความสะอาดทุกวันเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของอวัยวะในร่างกายมีฉะนั้นอาจทำให้เป็นบาดทะยักเกิดเป็นแผลอักเสบได้ ตอนกลางคืนอากาศเย็นทำให้ตรวนที่เท้าเย็นจนเข้าถึงกระดูก การถูกพันธนาการทั้งทางจิตใจและทางร่างกายด้วยเครื่องพันธนาการโซ่ตรวนที่ข้อมือทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับความทรมาณทั้งทางกายและใจอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน ดังตัวอย่างเช่น

“โดนใส่ตรวนตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรือนจำ รู้สึกใจสลาย น้ำตาจะไหลคือเหมือนจะรับในสภาพแบบนั้นไม่ได้ โซ่ทั้งใหญ่และมีสนิม คิดว่าตัวเองไม่ใช่คนแต่เหมือนวัว-ควาย ใส่นานๆ ไปก็ปวดหลัง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ผมใส่อยู่ 5 ปี ความรู้สึกเหมือนไม่ใช่คน เราเป็นอะไรสักอย่างที่ยิ่งกว่าสุรกายเลวร้ายที่น่ารังเกียจ เพราะคำว่าโซ่ตรวนแม้จะทำจากทองคำก็ไม่มีใครปรารถนาจะสวมใส่เพราะมันเป็นความหมายของความสิ้นอิสรภาพ ต้องดูแลเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ผมใส่ตรวนตั้งแต่ ปี 47-55 เราตัวนิดเดียวแต่ตรวนใหญ่ ไม่คิดถึงเหตุผลเลยรู้สึกรำคาญตรวนมากจะใส่เสื้อผ้าสักทีก็ยุ่งยาก อาบน้ำก็ต้องขัด ตรวนเป็นส่วนเกินของร่างกายที่เราต้องดูแล รำคาญตอนนอนก็ลำบาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ตอนที่โดนใส่ตรวนรู้สึกไม่ดีเลย ชีวิตการเป็นอยู่ก็ลำบากจะทำอะไรก็ไม่สะดวก ผมใส่ตั้ง 13 ปี หลังๆ มากี่เริ่มจะชิน ตอนที่ถอดออกความรู้สึกเหมือนยังใส่อยู่ต้องฝึกเดินใหม่กันเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“เหมือนเราเป็นสัตว์ร้ายยังงี้ก็ไม่รู้นะ สร้างความรำคาญเกะกะและภาระกับชีวิตเดินก็ไม่ค่อยสะดวก ต้องฝึกใส่กางเกงอยู่หลายวัน นานๆ เข้าเห็นเพื่อนก็ใส่เลยทำใจได้ ผมใส่ตรวนอยู่ 7 ปี ใส่นานๆ จนเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“เข้าใหม่ๆ ก็ใส่ตรวนเลย รู้สึกน้อยใจในโชคชะตาของตัวเองที่สุด รำคาญเพราะเสียงดัง ถอดกางเกงก็ ไม่เป็น ยังต้องขัดทุกวันจนเงาคุณเลยยิ่งกว่าลูกเมียซะอีก เคยเปลอก้าวแรงขาบวมเลย ใส่อยู่ 5 ปี เต็มๆ พ.ศ.43-47”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เครียดสุดๆ แค่คดีก็แ่แล้วยังต้องใส่ตรวนอีก ดีที่ใส่อยู่ไม่นาน แค่ 1 ปีกับ 3 เดือนเองแต่ก็ต้องดูแล ต้องขัดทุกวันไม่สะอาดไม่ได้เลยถ้าเป็นสนิมก็จะอันตรายต่อร่างกาย รำคาญมากแต่ก็ต้องทนเอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.2 ข้าวแดงแกงหลวง

ข้าวแดงของเรือนจำไม่ใช่ข้าวกล้องที่มีคุณสมบัติรักษาโรคเหน็บชา ไม่ใช่ข้าวกล้องคุณภาพดี ข้าวแดงที่ให้ผู้ต้องขังรับประทานเป็นข้าวที่มีคุณภาพต่ำและมีราคาถูกซึ่งนอกจากจะ แห้งแล้งก็ยังมีส่วนผสมอื่นๆ ปะปนไม่ว่าจะเป็นดอกหญ้า แกลบ กรวด หิน เวลารับประทานจึงต้อง ค่อยๆ เชี่ยสิ่งแปลกปลอมต่างๆ เหล่านี้ออกเสียก่อนและจะต้องรับประทานอย่างระมัดระวัง รวมถึง การประกอบอาหารที่มีคุณภาพน้อยไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของรสชาติและปริมาณของอาหารยังทำให้ ข้าวแดงแกงหลวงในแต่ละมื้อซึ่งนอกจากไม่เป็นประโยชน์แล้วยังเป็นโทษในขณะรับประทานอีกด้วย เปรียบเสมือนฝืนร้ายในคำคืนที่สุดแสนจะยาวนาน ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าย้อนประสบการณ์และยอมรับว่า การรับประทานข้าวแดงแกงหลวงในแต่ละครั้งจึงเป็นเรื่องที่ลำบากไม่น้อย จึงนับเป็นช่วงชีวิตที่สุด แสนจะทรมาณอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน ดังตัวอย่างเช่น

“แย่มากเลย มีทั้งกรวด ททราย บางวันเปียก บางวันไหม้ แงงก็กินไม่ได้มีแต่น้ำและรสชาติที่ไม่ชิน กินอยู่ 6-7 ปี แงงก็กินไม่ได้มีแต่น้ำและรสชาติที่ไม่ชิน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เห็นตอนแรกนึกว่าเป็นข้าวคลุกกะปิสีเหมือนกันเลยความรู้สึกช่วงแรกๆ ที่เคี้ยวไม่อยากจะกลืนเลย ข้าวก็แข็ง แงงก็ไม่ได้เรื่อง ผมกินข้าวแดงอยู่ปีกว่าๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“กินข้าวแดงอยู่ประมาณ 6 ปีกว่าก็ย้ายมาบางขวาง มาบางขวางก็ยังกินข้าวแดงอยู่เหมือนเดิม กินไม่ได้เลยข้าวแข็ง กับข้าวก็มีแต่น้ำกับพริก ปลาที่มีแต่ก้าง ผักก็ไม่มี ข้าวแดงกรวดหินเพียบก่อนกิน ต้องแช่น้ำเพื่อให้ข้าวนิ่มและเลือกตักเอาแต่น้ำๆ ไม่ให้ช้อนถึงกันซาม”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“มีทั้งแข็งและเปียก มีหิน กรวด ต้องใส่ข้าวในขันเติมน้ำแล้วก็ช้อนเอาแต่ข้าว ไม่อยากกินแต่ก็ต้องกิน ยิ่งทำให้ชีวิตรู้สึกแย่งลงไปอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“กินไม่ลง ข้าวค้ำน้ำค้ำ กินได้น้อย มีทั้งหินและกรวดเลือกกินเอา รู้สึกไม่ดีเลยแต่ก็ต้องกิน คิดซะว่ากินเพื่อประทังชีวิตทนกินอยู่ 3 ปีกว่า”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ข้าวแดงเรากินไม่ค่อยได้ มันเหม็นไม่สะอาด ดินเหนียวที่แกงหลวงพอกินได้ แต่พอกินไปนานๆ ก็ชิน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“กินซี หลายปีด้วย กินใหม่ๆ น้ำตาตกคิดถึงบ้านเลย เพราะข้าวแดงมันแข็งแต่ก็ถ่ายคล่องดี ถ้าไม่มีหินกรวดก็กินได้ขนาดกินระวังๆ ฟันยังแตกเลย แกงหลวงจำเป็นต้องกินแย่มากๆ ไม่มีรสชาติ แงงไถมีแต่กระดูกกับมะเขือทั้งลูก ย้ายมาบางขวางอาหารการกินก็พอกินได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“กินอยู่ 3 ปีกว่า เป็นช่วงชีวิตที่แย่มากๆ ไม่ชอบแต่ก็ต้องกิน บางครั้งมีทั้งหิน กรวด เมล็ดพืช เคี้ยว ระวังๆ เอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.3 สลัมมนุษย์

เรือนจำกลางบางขวางจัดได้ว่าเป็นคุกอันดับหนึ่งของเมืองไทยมีอายุไม่ต่ำกว่า 80 ปี ด้วยจำนวนของผู้ต้องขังและความเก่าแก่ของตัวเรือนจำอาจมีเนื้อที่คับแคบและอยู่ใจกลางเมือง เพียงแค่เดินออกจากประตูเรือนจำก็คือแหล่งชุมชน ในขณะที่เรือนจำบางแห่งเป็นเรือนจำสร้างใหม่จึง มีรูปแบบตัวอาคารดูทันสมัยสะอาดตา แต่ไม่ว่าทางกายภาพจะแตกต่างกันอย่างไร เรือนจำก็ยังเป็น สถานกักขังและลงโทษผู้ต้องขังที่ถูกตัดสินตามความผิดที่ได้กระทำ จึงไม่ได้สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และให้ความสุขสบายแก่ผู้ต้องขัง นับตั้งแต่เรื่องของการนอน ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าย้อนประสบการณ์ และยอมรับว่าตอนที่เข้ามาในโลกหลังกำแพงใหม่ๆ สภาพห้องนอนค่อนข้างแออัดไปด้วยผู้ต้องขังที่ ต้องนอนตะแคง กลับจากห้องน้ำไม่มีที่นอน รู้สึกอึดอัดคับแคบ หรือการนอนสายกลาง ซึ่งเป็นบริเวณ กลางห้องและอยู่ปลายเท้าของผู้ต้องขังมีไว้สำหรับทางเดินไปห้องน้ำ การไม่คุ้นเคยกับสภาพการนอน เช่นนั้นทำให้รู้สึกเครียดไม่สบายใจและเป็นทุกข์ ไม่เพียงแต่เรื่องการนอนเท่านั้นที่ผู้ต้องขังรู้สึกถึง ความแออัดคับแคบแต่ยังรวมถึงความแออัดคับแคบภายในบริเวณเรือนจำด้วยโดยเฉพาะในช่วง วันหยุดเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดต่างๆ ที่ผู้ต้องขังไม่ต้องเข้าโรงงานจึงกระจายพักผ่อนกันตามบริเวณ ต่างๆ ภายในแดนซึ่งค่อนข้างคับแคบ แออัด วันหยุดจึงกลายเป็นวันแห่งความทุกข์แทนการพักผ่อน อย่างที่ควรจะเป็นของผู้ต้องขัง ดังตัวอย่าง เช่น

“ลำบากมาก เหมือนคำพูดที่ว่าตกรนกรจริงจัง ทุกอย่างต้องแย่งกันทั้งเรื่องอาหารการกินและเรื่องความ เป็นอยู่ น้ำอาบน้ำกินก็น้อย แออัดจนหาที่จะเดินที่จะนั่งไม่มีเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ตอนอยู่ประหารแดน 5 ห้อง 8 ต้องนอนห้องละ 25 คนนอนเบียดกันจนใบหน้าห่างกันแค่คืบกว่าๆ ใกล้เคียงกว่านอนกับเมียอีก ก็มีมาจากทุกที่ทุกทาง มาถึงประมาณที่ต้องปรับตัวและก็ผมป่วยปรับตัว ไม่ได้และก็ความแออัดและก็ผมแพ้ควันทูบรี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ความเป็นอยู่ก็รู้สึกอึดอัดเพราะไม่เคยอยู่สถานที่ แรกตอนที่เข้ามาใหม่ๆ ห้องรกมากเลยใส่ผ้าปิดจมูกตลอด ระเบียบไม่มี เสื้อผ้าแขวนข้างในกัน นอนกัน กินกัน ทำอาหารในห้องก็มี ทีวีก็ดู”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“มีบางช่วงที่แออัดโดยเฉพาะวันหยุดจะเต็มไปด้วยผู้ต้องขังจนไม่อยากจะเดินไปไหน รู้สึกว่าทำไมมันแน่นอย่างนี้วะ มีหงุดหงิดบ้างเหมือนกันแต่ก็ทำใจอยู่ไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“แน่นซึบหายเลย ห้อง 20 กว่าคน 22-23 คน กลับจากห้องน้ำไม่มีที่นอนเลย รู้สึกเครียดไม่สบายใจแต่ทำใจได้ก็ต้องทนเอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“รู้สึกแย่มาก อึดอัดคับแคบไปหมด ที่กินที่นอนก็ลำบาก ผมต้องนอนสายกลางเป็นเดือนๆ หันไปทางไหนก็มีแต่ตื่น ตอนเขาเข้าห้องน้ำก็ต้องเดินข้ามเราไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ตอนอยู่แดนประหารแออัดมากคนเยอะ แต่ก็พออยู่ได้ คับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก ไม่มีปัญหาอะไรเหมือนหัวอกเดียวกัน (ยิ้ม)”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เรื่องคดีก็แย่มากแล้วตรวนก็ใส่ยังต้องนอนตะแคงอีก ลูกไปเยี่ยมกลับมาไม่มีที่นอน รู้สึกหงุดหงิดนะแต่ก็ทนเอาคนอื่นอยู่ได้เราก็ต้องอยู่ให้ได้ซิวะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.4 กฎระเบียบที่เคร่งครัด

การเข้าสู่เรือนจำของผู้ต้องขังเป็นไปโดยมิได้สมัครใจแต่เป็นการถูกบังคับให้ต้องเข้ามาอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้โดยกฎหมาย ภารกิจหลักของเรือนจำคือการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนีและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดเพื่อควบคุมผู้ต้องขังที่เข้ามาสู่เรือนจำในฐานะของผู้ต้องขังให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยปราศจากการต่อต้านขัดขืน เกิดการปฏิบัติตามกฎระเบียบรวมถึงทำให้เรือนจำมีความปลอดภัยทั้งสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจึงสร้างความกดดันทางจิตใจที่ได้รับจากการถูกควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวด ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าตอนที่เข้ามาในโลกหลัง

กำแพงใหม่ๆ เกิดความรู้สึกรับไม่ได้กับกฎระเบียบที่มากมายต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา การตรวจตราทุกฝีก้าว การกำหนดให้กินนอนเป็นเวลา จนส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลขาดอิสรภาพ เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ อึดอัด เครียดและเบื่อหน่ายนับเป็นความกดดันทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานมากกว่าทางร่างกายเสียอีก ดังตัวอย่างเช่น

“ตอนเข้ามาใหม่ๆ ห้ามนี้ห้ามโน่นคืออะไรก็ได้ ตั้งแต่เกิดจากท้องพ่อท้องแม่ไม่มีใครบังคับเราได้ขนาดนี้รู้สึกอึดอัดมากๆ เลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เพราะมาใหม่ๆ อยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่และพี่เลี้ยง ซึ่งคอยรายงานตลอดแม้แต่ผมไปนั่งขัดโซ่อยู่คนเดียว หึ! ขัดตรวนอยู่คนเดียว เจ้าหน้าที่ก็ต้องตามไปดูว่ามันทำอะไร”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“รับไม่ได้เลยกฎหมาย ผู้ช่วยเหลือพูดไม่เข้าหูหูเชื้ญสารพัดทำตัวเหมือนเจ้าหน้าที่ รู้สึกอึดอัดและไม่พอใจนะแต่ทำอะไรไม่ได้ จากแต่ก่อนที่ไม่เคยมีใครมาบังคับเรา ใช้ไปถอนหญ้าเหมือนแกล้ง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“จากการเข้าคุกออกคุกหลายรอบ ก็มีรู้สึกอึดอัดบ้างนิดหน่อย แต่พยายามทำใจ อดทนเอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“เบื่อ เครียด กฎระเบียบเข้มงวดมากเลย ที่เบื่อสุดๆ คือตอนโดนค้นข้าวของกระจาย บางทีก็หาไม่เจอ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ผมว่ากฎระเบียบไม่เข้มงวดนะ การควบคุมจากเจ้าหน้าที่จะเข้มงวดกว่า”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“มาใหม่ๆ ไม่ค่อยรู้ระเบียบ ข้อบังคับก็เยอะเจ้าหน้าที่ก็เข้มงวด ยิ่งซ้ำเติมความรู้สึกให้แย่งไปอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เข้มงวดทุกอย่างตอนมาใหม่ๆ รู้สึกเบื่อที่สุดเลย แต่ก็ต้องทนเอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.5 ไรลิตีเสรีภาพ

ผู้ต้องขังทุกคนที่ต้องเข้ามาใช้ชีวิตในเรือนจำ แม้จะเข้ามาด้วยความผิดที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต้องโทษประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิตถือว่าเป็นโทษที่หนัก หากว่าแพ็คดีและรอดโทษประหารไปได้ก็จะต้องอยู่ ณ ที่แห่งนี้ไม่ต่ำกว่า 15-20 ปี เมื่อก้าวเท้าผ่านประตูที่แข็งแรงแน่นหนานับสิบๆ ประตูเข้าสู่บริเวณโลกหลังกำแพง อิศรภาพของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำผิดก็เป็นอันหมดสิ้นลง ผู้ต้องขังไม่สามารถก้าวเท้าออกจากบริเวณเรือนจำได้อีกตามใจปรารถนา ไม่สามารถเดินจากแดนหนึ่งไปยังอีกแดนหนึ่งได้ตามใจชอบ ไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ อย่างที่เคยกระทำเช่นตอนอยู่ที่บ้าน ชีวิตความเป็นอยู่ได้ถูกกำหนดเอาไว้แล้วอย่างเป็นแบบแผน จึงเป็นความทุกข์จากการถูกควบคุมให้ต้องสิ้นไร้ซึ่งอิสรภาพทางกาย ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าตอนที่เข้าเรือนจำมาใหม่ๆ เกิดความรู้สึกว่าอิสรภาพช่างต่างกับข้างนอกอย่างฟ้ากับดินคนละขั้ว แทบจะไม่มีอะไรดีเลย ชีวิตไม่มีอิสระและน่าเบื่อ อยากกินอะไรก็ไม่ได้กิน จะไปไหนหรือทำอะไรก็ไม่ได้ การรักษาพยาบาลก็ไม่ดีทำเหมือนเราไม่ใช่คน ดังตัวอย่างเช่น

“ต่างกันเยอะ ในนี้มีสิทธิแค่หายใจเข้าออก ผมเคยไปผ่าฝีที่ก้นมา 2 ครั้ง ทำกันเหมือนไม่ใช่คนที่กว่าจะออกโรงพยาบาลได้ ถ้าใจไม่สู้จริงๆ ตายได้เลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เหมือนฟ้ากับดินต่างกันคนละขั้วทั้งอาหารการกินที่อยู่อาศัยหาความสบายใจไม่เจอ การรักษาพยาบาลไม่ต่างจากสัตว์”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“หมดรูปคนไปเลย แล้วยังจะต้องอยู่ในกฎระเบียบตลอด รู้สึกอึดอัด ท้อใจ ไหนจะเรื่องคดีอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เราอยากจะทำอะไรก็ไม่ได้ ที่ข้างนอกเราเสียเงินจะรักษายังไงก็ได้ แต่ในนี้แล้วแต่หมอ มันผัดกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ไม่มีอะไรดีเลย ชีวิตไม่มีอิสระ สิทธิมีแค่หายใจเข้าออก เปื่อมากแต่ต้องทน การรักษาพยาบาลก็พอใช้นะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ต่างกันเยอะ อยากกินอะไรก็ได้กิน จะไปไหนก็ไปไม่ได้ จะทำอะไรก็ได้ การรักษาพยาบาลก็ไม่ค่อยดีสมัยนั้นหมอมานาที่ตย์ละครั้งเอง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“มีสิทธิแค่ความเป็นคน ในนี้จึงแตกต่างจากข้างนอกมาก ใครไม่มาอยู่ไม่รู้หรอก แต่การรักษาได้รับการดูแลเอาใจใส่พอสมควรนะ ทำบัตรทองให้ด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“อยู่บนดอยจะไปไหนก็ได้ ที่นี้ไม่ได้ต้องอยู่ในระเบียบ เจ้าหน้าที่ก็ตรวจเข้ม ผู้ช่วยทำตัวเป็นเจ้าของที่ก็มีหลายคน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.6 ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว

เมื่อผู้ต้องขังต้องแยกจากครอบครัวเข้าไปสู่โลกหลังกำแพงในฐานะของผู้กระทำผิดต่อกฎหมายและถูกลงโทษ ความทุกข์ของพวกเขาจะหนักหนาสาหัสกว่าการต้องจากไปทำงานในที่ไกลๆ เพราะว่าการจากครอบครัวในห้วงเวลาปกติทั่วๆ ไปนั้นเขายังสามารถที่จะติดต่อกับครอบครัวได้อย่างอิสระทั้งทางโทรศัพท์หรือการเดินทางกลับมาเยี่ยมบ้าน แต่ในเรือนจำผู้ต้องขังไม่ได้มีอิสระที่จะทำเช่นนั้นได้ เพราะว่าในโลกหลังกำแพงมีกฎระเบียบที่เข้มงวดที่จะทำได้ในบางเรื่องและทำไม่ได้อีกในหลายๆ เรื่องและแม้บางเรื่องจะทำได้ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง เช่น การกำหนดจำนวนบรรทัดและจำนวนครั้งต่อสัปดาห์ในการเขียนจดหมายหาครอบครัว ด้วยระยะห่างของระยะทางหรือแม้แต่การมาเยี่ยมของครอบครัวยังต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการของโลกหลังกำแพง จึงเกิดความรู้สึกเครียดและเป็นทุกข์เพราะการต้องพลัดพรากจากครอบครัวรวมถึงความห่วงใยในวิถีการใช้ชีวิตของคนในครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าตอนที่เข้ามาในโลกหลังกำแพงใหม่ๆ เกิดความรู้สึกเครียดและเป็นทุกข์เรื่องครอบครัวอันเนื่องมาจากความคิดถึง ความห่วงหาอาวรณ์และความห่วงใยวิตกในความเป็นอยู่ ความปลอดภัย จะกินอยู่กันอย่างไร สิ่งเหล่านี้นับเป็นการเผชิญความยากลำบากที่จะก้าวผ่าน ดังตัวอย่างเช่น

“ก็คิดมากนะ ถ้าไม่มีเราพวกเขาจะลำบากมั้ย จะกินอยู่กันอย่างไร ไม่อยากให้เขารู้ว่าเราเป็นอย่างไร แต่ก็บอกว่าอีกไม่กี่ปีก็กลับ ก็หลอกเขามาเรื่อยๆ ข้างนอกลำบากเจ็บไข้ได้ป่วยพอได้ยินข่าวอย่างนี้ทำให้เรารู้สึกผิด ถึงแม้เขาจะเตือนเราก็ดูเหมือนเราไม่สามารถช่วยเขาได้ มีลูกก็ดูแลลูกไม่ได้ บางครั้งเจ็บป่วยเขียนจดหมายมา มันก็โธ่ ทำให้เรารู้สึกผิดกับครอบครัวมากเลยอะไรอย่างนี้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“จะต้องหาแนวทางระดับประคองครอบครัวลูกเมียให้เขาเข้มแข็งและฝ่าฟันนำพาชีวิตที่ขาดเราไปให้ได้ ผมคิดหมกมุ่นมาหว่านกับเรื่องลูกเมียครอบครัว นี่ก็จะเป็นสิ่งที่ก้าวข้ามยากมากๆ เพราะเรากระทำผิดอย่างมหันต์ผิดต่อพวกเขา ผิดต่อตัวเอง ตอนนี้ก็ยังไม่รู้สึกเช่นนั้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ตอนเข้าเรือนจำมาเครียดมากๆ เพราะว่าห่วงเรื่องทางบ้าน เรื่องลูกเล็กเด็กๆ กังอยู่ เรื่องคดีการต่อสู้ เรื่องเงินเรื่องทองขัดสนอยู่ช่วงที่เราโดนจับ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ก็ห่วงคนทางบ้านนะ ไม่ได้กลัวพวกเขาลำบากหรือเพราะเราสร้างไว้เยอะแล้ว แต่กังวลว่าไร้ผลไม้กับนาข้าวใครจะทำ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“เครียด คิดมาก ห่วงความเป็นอยู่ของพ่อแม่และครอบครัว ขาดเราไปคนหนึ่งจะกินอยู่กันอย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“แรกเข้ามาก็คิดถึงทุกคนที่บ้านมาก แต่ห่วงนิดหน่อยเพราะเขาอยู่ได้ไม่ลำบาก เราสร้างสวนเอาไว้ไม่ต้องทุกข่ว่าลูกเมียจะกินอะไร”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ครอบครัวอยู่ไกลไม่ค่อยได้พบ เมีย (น้อย) ก็เข้าคุกมาด้วยจึงเป็นห่วงว่าใครจะดูแลพ่อแม่ แกก็แก่แล้วพี่น้องก็มีครอบครัวกันหมด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เครียดๆ คิดแต่ว่าเมื่อไหร่จะได้กลับ ห่วงลูกเมียเขาจะอยู่กันยังไง ใครจะทำไรทำสวนให้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.1.7 กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน

ความทุกข์ของผู้ให้ข้อมูลเริ่มก่อตัวตั้งแต่วันที่เข้าคุกจับ โดยแต่ละคนต่างจดจำเรื่องราวเหตุการณ์ในวันนั้นได้เป็นอย่างดีในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาคดียังต้องเผชิญกับความทุกข์และความเจ็บปวดอีกหลายประการ เช่น การถูกเอารัดเอาเปรียบและการแสวงหาผลประโยชน์บนความทุกข์ยากของเขาจากผู้แสดงตนว่าปรารถนาจะช่วยเหลือทั้งจากตำรวจและ

ทนายความ การต้องสูญเสียเงินทองบางครั้งก็ต้องขายทรัพย์สินหรือการกู้ยืมทรัพย์สินเงินทองด้วยหวังที่จะได้รับอิสรภาพ แต่กลับกลายเป็นว่าเขาเสียเงินไปโดยไม่ได้รับอะไรเป็นการตอบแทน ยกเว้นความชอกช้ำและหนี้สิน ยิ่งหากเป็นการต้องคดีที่รับโทษถึงประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิตซึ่งถือว่าเป็นโทษที่หนัก ในขณะที่คดียังไม่สิ้นสุดและอยู่ระหว่างรอการพิจารณาของศาล ซึ่งอาจเป็นการต่อสู้คดีชั้นอุทธรณ์ หรือชั้นฎีกา ห้วงเวลาของการรอคอยการพิจารณาคดีจากศาลว่าเขาจะเป็นฝ่ายชนะหรือแพ้ นำมาซึ่งความกลัว ความกังวล ความน้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตา เพราะไม่รู้แน่ชัดว่าที่สุดแล้วศาลจะตัดสินอย่างไร ดังนั้นความไม่แน่นอนและความไม่รู้ว่าจะสภาพการณ์ของตนจะเป็นอย่างไรรวมถึงระยะเวลาของการรอคอยการพิจารณาคดีบางครั้งใช้เวลายาวนานหรืออาจต้องถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิต จึงเป็นความทุกข์ทรมานทางใจอย่างหนึ่งที่ผู้ต้องขังในโลกหลังกำแพงจะต้องประสบ แต่ก็พยายามทำใจยอมรับความเป็นจริง ดังตัวอย่างเช่น

“ตอนแรกๆ รับไม่ได้กลัวโดนฉีดยาเพราะเราไม่เคยทำผิด ยิ่งเราเป็นคนดอยแล้วเราไม่รู้ในด้านกฎหมายทำไมเขาไม่ให้โอกาสเรา ไม่ให้โอกาสกันเลยหรือ ก็คิดมากนะเพราะถ้าพลาดแพ็คดีก็ต้องติดคุกนานอาจถึง 20 ปี ที่น้อยใจในตัวเองว่าทำไมสังคมไม่ให้โอกาสเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“รู้สึกว่าการที่เรากำลังสู้กับอะไรสักอย่างที่เราได้ตัวตนและสิ่งนั้นก็เกาะติดตัวและจิตใจของเราตลอดเวลาเหมือนกับจะกระตุ้นให้เราต้องคิดวางแผนในการสู้คดี โอกาสถ้าผมไม่ชนะคดีผมจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในนี้ 10 กว่าปีขึ้นไปแน่นอน หากถูกประหารจริงๆ ก็จะได้ชดใช้ในสิ่งที่ค้างคา เช่น ลูกเมียที่เราไม่ได้ดูแลเขา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“พยายามทำใจเพราะคดีใหญ่ญาติแข็งด้วยคงมีโอกาสชนะน้อย กลัวโดนประหารชีวิตนะแต่ยอมรับสภาพ ถ้าแพ็คดีจะต้องอยู่ใช้ชีวิตในเรือนจำประมาณ 16 ปี ทำเอาคิดมากอยู่เหมือนกันเพราะอายุเยอะแล้วไม่สามารถเริ่มต้นใหม่ได้ อยู่ในเรือนจำก็หมดทุกอย่างลูกเมียก็ต้องหากินกันเอง อนาคตจบแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“คิดเรื่องโดนประหารมาตลอด ถ้าต้องติดคุกก็ทำใจคิดว่าตายแน่อายุก็เยอะแล้ว ขนาดพ่อแม่ยังรอไม่ไหว สิ่งเสียไว้ว่าถ้าตายให้เอาไปฝังกับพ่อแม่เนะ เต็ดขาดอยู่ปีกว่าใจไม่อยู่กับตัวคิดว่าโดนเอาไปประหารแน่ๆ กลัวมากๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“กลัวนิดๆ เพราะพฤติกรรมของเราทำไปไม่ได้โหดร้ายทารุณ คิดว่าเขาคงไม่ประหาร เรามีการเรียนหนังสือแก้ไขฟื้นฟูคนอื่นหนักกว่า แต่กลัวมากเรื่องติดคุกนานน่าจะประมาณ 15 ปี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“จำได้ดีตำรวจเคยบอกว่าจะต้องติดประมาณ 20 ปี ก็เลยทำใจเพราะไม่รู้กฎหมาย แต่ตอนตัดสินประหารใหม่ๆ กลัวซี คิดมากด้วย ญาติเราก็มารู้คิดว่าเราตายแน่ๆ เป็นความผิดครั้งแรกศาลเลยไม่ประหาร”

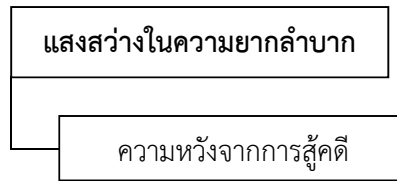
ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เข้ามาใหม่ๆ กลัวมากตัดสินตลอดชีวิต ต้องอยู่ไป 100 ปี เมื่อไหร่จะได้ออก เพื่อนบอกว่าจะตัดสินตลอดชีวิต ติดประมาณ 25 ปีก็ยังเครียดอยู่ดี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

1.2 แสงสว่างในความยากลำบาก

ในประเด็นนี้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ต้องขังเข้าเรือนจำมาใหม่ๆ และต้องเผชิญความยากลำบากในชีวิต การถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขังและด้วยสภาพของเรือนจำจะทำให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกกลัวและซึมเศร้าอย่างหนัก กำแพงปูนในห้องขังได้ดูดซับความอบอุ่นไปจนหมดสิ้น ลูกกรงเหล็กที่แข็งแรงกั้นความเห็นอกเห็นใจจากโลกภายนอกไปจนหมดสิ้น เสียงกระแทกของประตูเหล็กปิดกั้นความหวังให้ไกลเกินเอื้อมออกไปทุกวัน ใจของผู้ต้องขังจมดิ่งถึงลงเท่ากับโทษจำคุกที่อาจจะต้องยาวนาน ผู้ให้ข้อมูลจะต้องแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลของชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งเพื่อคลายจากความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจที่ได้รับจากการถูกคุมขังพร้อมกับการสร้างความหวังให้กับจิตใจที่สำคัญได้แก่ความหวังจากการสู้คดีจึงเป็นเหมือนแสงสว่างในการเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ แสงสว่างในความยากลำบากนี้สามารถจำแนกเป็นประเด็นย่อยได้ 1 ประเด็น คือ (1) ความหวังจากการสู้คดี ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แสงสว่างในความยากลำบาก

1.2.1 ความหวังจากการสู้คดี

ในขณะที่กำลังเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตในบริบทต่างๆ ของโลกหลังกำแพงและอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ให้ข้อมูลจะแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลของชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งเพื่อคลายจากความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจที่ได้รับจากการถูกคุมขังพร้อมกับการสร้างความหวังให้กับจิตใจในการเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ความหวังของผู้ให้ข้อมูลอาจเกิดจากความมั่นใจในตัวของท่านาย จากผู้ที่แสดงตนว่าจะช่วยเหลือโดยแลกกับจำนวนเงิน ทรัพย์สินมีค่าในการวิ่งเต้นเพื่อล้มคดี การไม่มีหลักฐานหรือของกลางและการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่มีส่วนรู้เห็นในคดี แม้แต่การได้อ่านสำนวนของคนอื่นเพื่อเปรียบเทียบกับของตนเพราะมั่นใจในความบริสุทธิ์ของของตัวเอง เท่ากับเป็นการสร้างความหวังให้กับจิตใจในการใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพง ดังนั้นความหวังจากการสู้คดีจึงเป็นเหมือนแสงสว่างในความยากลำบากของผู้ให้ข้อมูล ดังตัวอย่างเช่น

“สู้คดีก็ยังมีหวัง トラバドที่ยังหายใจอยู่ก็ต้องมีความหวัง トラバドที่ยังสู้คดีอยู่ก็ยังมีหวัง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ความรู้สึกตอนนั้นก็บอกตัวเองว่าเราจะอยู่ในเรือนจำนี้ให้ได้ด้วย ให้ทุกข์น้อยที่สุด บอกตัวเองแค่นั้น เพราะตอนนั้นยังมีอีกสองชั้นศาลที่ต้องสู้กันคือศาลอุทธรณ์ ฎีกา รอดด้วยความหวังไม่เครียดและไม่กังวลมากนัก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“คิดว่าหลักฐานไม่มีคงไม่ถึงตัวเรา น่าจะสู้คดีชนะ พยายามเทียบเคียงกับคดีของคนอื่น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ตอนสู้อยู่ก็มีความหวังว่าจะยกฟ้องนะ เพราะของกลางไม่ได้อยู่กับตัวโดนชดทอตมา แล้วเราก็ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีความหวังจากการสู้อยู่ ถึงผมจะทำจริงแต่สำนวนคำให้การเป็นอีกอย่างไม่ตรงกับความเป็นจริง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ที่สู้อยู่เพราะไม่ใช่ของเรา แค่อาศัยบ้านเขาอยู่และของ (ยา 3.5 ล้านเม็ดกับแท่นผลิต) ก็อยู่ใต้บันได จึงมีความหวังจากการสู้อยู่”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

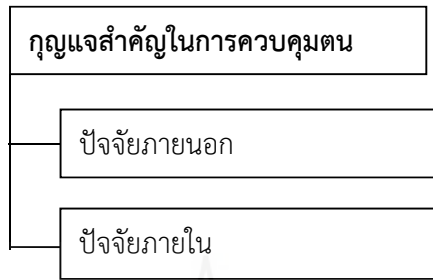
“การสู้อยู่มีความหวังมากๆ เขาจับยา 5 หมิ่น 8 พันเม็ดอยู่ใกล้ๆ แล้วมาจับเราที่หลัง สู้อยู่หลายปีเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

ประเด็นหลักที่ 2 กุญแจสำคัญในการควบคุมตน

ประเด็นหลักที่สอง กุญแจสำคัญในการควบคุมตน เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติอันเกิดจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องโทษจำคุกและถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำว่าการที่ผู้ต้องขังต้องมาอยู่รวมกันในสังคมของโลกหลังกำแพง การทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีชีวิตร่วมกัน การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันมีส่วนช่วยให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิดและเรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดปัญหาที่เรียนรู้ที่จะหาทางในการแก้ปัญหาอย่างสันติโดยพยายามหลอมรวมและยอมรับความแตกต่างระหว่างกันเพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เกิดการสร้างจิตสำนึกใหม่ในการอยู่ร่วมกันซึ่งส่งผลต่อการสร้างคุณค่าและนำไปสู่การสร้างความเป็นอิสระในตนเองที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อความมั่นคงในการควบคุมตน และสามารถใช้ชีวิตอยู่ภายใต้บริบทแห่งความทุกข์ยากลำบากได้อย่างมีความหวังและความสุขของผู้ให้ข้อมูลในโลกหลังกำแพง กุญแจสำคัญของการสร้างความมั่นคงในการควบคุมตน สามารถจำแนกเป็นประเด็นรองได้ 2 ประเด็น คือ (1) ปัจจัยภายนอก และ (2) ปัจจัยภายใน ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.5

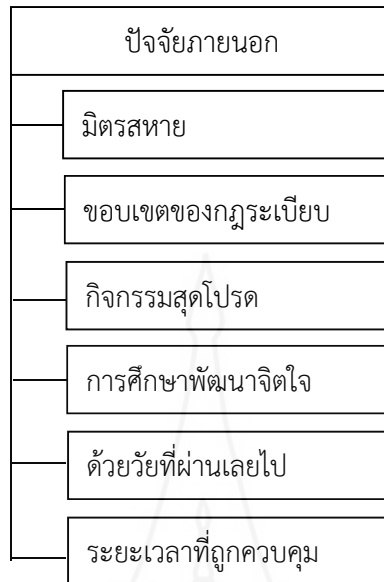

ภาพที่ 4.5 ประเด็นหลักที่ 2. กฎเกณฑ์สำคัญในการควบคุมตน

2.1 ปัจจัยภายนอก

ในประเด็นนี้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง การแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลให้กับชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งเพื่อคลายจากความทุกข์พร้อมกับการสร้างความสามารถในการควบคุมตน ปัจจัยจากภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมจะเป็นตัวควบคุมผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิดเป็นพลังผลักดันให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนแต่ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในด้านใด ผู้ให้ข้อมูลต่างเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิดและเรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยพยายามหลอมรวมและยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน มีความพยายามและความสามารถที่จะต่อรองกับกฎเกณฑ์ กติกา สร้างคุณค่าและนำไปสู่การสร้างความเป็นอิสระในตนเองที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ รวมทั้งสามารถต่อรองกับความหวังที่มาพร้อมกับสภาพและบทบาทของการเป็นผู้ต้องขังที่ตนเองได้รับ แน่ใจว่าประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละบุคคลจึงมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในโลกหลังกำแพง ปัจจัยภายนอกจึงเป็นปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวควบคุมและเป็นพลังผลักดันให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความมั่นคงในการควบคุมตน ซึ่งปัจจัยภายนอกนี้สามารถจำแนกเป็นประเด็นย่อยได้ 6 ประเด็น คือ (1) มิตรสหาย (2) ขอบเขตของกฎระเบียบ (3) กิจกรรมสุุดโปรด (4) การศึกษาพัฒนาจิตใจ (5) ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป และ(6) ระยะเวลาที่ถูกควบคุม ดังรายละเอียดภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 ปัจจัยภายนอก

2.1.1 มิตรสหาย

จากระยะเวลาที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำนานหลายๆ ปี เป็นสถานะที่ทำให้ผู้ต้องขังต้องหันหน้าเข้าหากันโดยสร้างความเป็นมิตรให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่แคบๆ ที่พบปะกันอย่างซ้ำซากจำเจเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทดแทนความคิดถึงของครอบครัวที่ขาดหายไป การดูแลพูดคุยถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าเพื่อเยียวยาความเจ็บปวดจากการถูกจองจำที่อยู่ในจิตใจให้บรรเทา ลง คำสนทนาที่มีทั้งคำปลอบโยน ให้กำลังใจ และตักเตือน หรือแม้การรับฟังอย่างเงียบๆ ก็ทำให้การพูดคุยนั้นมีคุณค่ายิ่ง เมื่อผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่โลกหลังกำแพงในสถานะของผู้ต้องขังซึ่งเป็นโลกที่แตกต่างจากสังคมภายนอกโดยสิ้นเชิงไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ต้องตื่นเมื่อไหร่ ตื่นแล้วต้องทำอะไรบ้าง ต้องกินข้าวหรืออาบน้ำที่ไหน สามารถเขียนจดหมายได้ก็บรรทัดหรือส่งได้ก็ฉบับต่อสัปดาห์ ต้องทำความเคารพเจ้าหน้าที่อย่างไร หรือแม้แต่การจะถอดหรือสวมใส่กางเกงในสภาพที่ขาใส่ตรวนอยู่ได้สร้างความมั่นใจและความยุ่งยากลำบากในการดำเนินชีวิตไม่น้อยจึงจะต้องเรียนรู้วิธีการดังกล่าวจากเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่มีหัวอกเดียวกันและมีประสบการณ์การเผชิญความยากลำบากในชีวิตมาก่อนจึงมีความเข้าใจและรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้ต้องขังเข้าใหม่ได้ดี โดยจะคอยโอบอุ้มดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนในด้านต่างๆ ดังตัวอย่างเช่น

“ตอนเข้าเรือนจำแรกๆ มีคนแถวบ้านดูแลความเป็นอยู่ทุกอย่างเลย บอกว่าให้อดทนและคอยให้กำลังใจ ยังได้สอนวิธีใส่เสื้อผ้าทั้งที่ขามีตรวนด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ช่วงใหม่ๆ ก็ต้องมีคนบอก ต้องมีเพื่อนที่คอยบอกคอยแนะนำทุกอย่าง ผมยังมีนักโทษที่เขาเข้ามาอยู่ก่อนเป็นพวกกันหลายคน ที่อยู่ก่อนดูแลเรื่องการกินและเรื่องการพูดให้กำลังใจซึ่งเพื่อนนักโทษในห้องประหารเขาจะมีน้ำจิตน้ำใจในส่วนนี้มาก เตือนอะไรก็ช่วยเหลือ แม้จะแออัดในด้านร่างกายแต่ด้านจิตใจโปร่งกันทุกๆ คน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“มาใหม่ๆ อยู่กับพรรคพวก เขาก็แนะนำถึงการใช้ชีวิตในนี้ เราป่วยก็คอยดูแลกัน ผมก็ซื้อให้เขากินประจำ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เข้าเรือนจำใหม่ๆ มีเพื่อนคอยช่วยเหลือ คอยแนะนำต่างๆ แต่ละแห่งไม่เหมือนกัน กว่าที่จะเข้าที่ก็นานพอสมควร”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“เรามาใหม่ๆ ไม่มีของกินของใช้ เพื่อนคนเซียงรายดูแลทุกอย่าง แนะนำการใช้ชีวิตในนี้ บอกให้อดทนให้เรียนหนังสือ เรียนธรรมศึกษาด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีเพื่อนดูแลตอนเข้าคุกใหม่ๆ เขาเป็นคนนครศรีธรรมราชคอยดูแลเรื่องอาหารการกินที่อยู่ที่นอนและการวางตัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“เข้าใหม่ๆ มีน้องอยู่จังหวัดเดียวกันคอยดูแลอาหารการกิน ที่อยู่อาศัยและความเป็นอยู่ต่างๆ ยังบอกว่าคนอื่นอีกเยอะแยะต้องอยู่ให้ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

เมื่อผู้ให้ข้อมูลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมของโลกหลังกำแพงได้สักระยะและต้องการพัฒนาสัมพันธ์ของเพื่อนเพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ขาดหายไป เพื่อเยียวยาความเจ็บปวดจากการถูกจองจำและช่วยเหลือซึ่งกันยามประสบปัญหา แต่ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าคนหมู่มากนั้นล้วนต่างจิตต่างใจหรือมาจากร้อยพ่อพันแม่ เป็นการแสดงให้เห็นว่าการจะเลือกคบใครหรือสนิทสนมกับใครซึ่งมีพื้นเพภูมิหลังและมีนิสัยใจคอแตกต่างกันนั้นก็จะต้องมีความระมัดระวังและรู้จักเลือกคบคนในจำนวนที่ไม่มากนักอาจเป็น 1-2 คน หรือหากเป็นกลุ่มเล็กๆ ไม่เกิน 4-5 คน อย่างที่ผู้ให้ข้อมูลจะเลือกคบคนที่มีนิสัยใจคอไปด้วยกันได้พูดกันได้ทุกเรื่องและไว้วางใจได้ ทำให้สามารถใช้การดูแลและพูดคุยถ่ายทอดทุกข์สุขปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโลกหลังกำแพง หากพบว่าเพื่อนที่คบอยู่กระทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม ผิดวินัย หรือมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับตนเอง ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะแยกตัวออกมาและหาเพื่อนกลุ่มใหม่ การคบในลักษณะนี้บางครั้งจะถูกเรียกว่าเป็นบ้าน โดยแต่ละบ้านจะมีพื้นที่เป็นของตนเองอาจจะมีเสื้อหรือผ้าพลาสติกปูนั่งและซื้ออาหารมากินร่วมกันแทนที่จะกินข้าว โรงเลี้ยงซึ่งรู้จักเปื้อนและจำ่า ดังตัวอย่างเช่น

“เพื่อนทั้งดีและไม่ดีก็มีเนาะ แต่อยู่ที่เราเลือกคบ เพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญเหมือนกัน ถ้าเราหลีกเลี่ยงได้และเดินในทางที่ดีมันก็ดี ถึงแม้เพื่อนๆ ก็อยู่ในส่วนของเขาไม่ยุ่งกับเรา เราก็ไม่ยุ่งกับเขา เพื่อนที่ดีจะคอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนที่ไม่ดีก็คอยสร้างแต่ปัญหาและความทุกข์ใจ ถ้าความเห็นไม่ตรงกันคิดไม่ตรงกันเราแยกออกมาดีกว่า พอเราคิดว่าสิ่งที่เขาทำไม่ถูกเราก็ถอนตัวออกมา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เพื่อนที่ว่าเข้าใจและก็แนวทางเดียวกันนั้นก็เยอะอยู่ คุณแล้วว่าเขาก็อยู่แนวๆ เดียวกับเราคือจะไม่เข้าไปสูงส่งกับเรื่องที่ว่าผิดวินัยเพราะว่าในคุกมีทั้งคนที่ยังทำผิดวินัยผิดระเบียบบ่อยก็มาก ซึ่งคนเหล่านี้ก็รู้จักใกล้ชิดแต่เราพยายามเจอเขาหรือว่าปฏิสัมพันธ์กับเขาให้น้อยแต่ถ้าเขามีปัญหาเรื่องที่ว่าไม่เกี่ยวกับการทำผิดเราอาจจะคุยกับเขาก็ได้ เรื่องเรียนยังเงี้ย ส่วนมากแล้วผมจะคุยเรื่องการเรียน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“เพื่อนก็มีส่วนเยอะครับเพราะว่าอยู่กับเพื่อน ถ้าเพื่อนคนไหนนิสัยไม่ค่อยดีเราก็อึดอัดอยู่ลำบาก เราอยู่ด้วยกันก็ไม่อยากมีปัญหาอะไร อยู่กันไปได้ทุกวันๆ เราก็คุยกันรู้เรื่องคุยกันได้ทุกเรื่อง รู้ใจกันมีอะไรก็กินไอนั้น มีของดีก็กินกันดี ไม่ดีก็ว่ากันตามนั้น ไม่ต้องบ่นไม่ต้องอะไรกัน แต่ถ้ามีปัญหากันเบรกกันแซวกันอะไรอย่างเงี้ย ก็จะเกิดความอึดอัดขึ้นมา ผมก็ทำใจเพราะรู้ว่าคนในนี้ต่างคนต่างมากันแต่ละที่ละทางต่างจิตต่างใจ ไม่รู้ห้วนอนปลายเท้ากันเป็นไง เราต้องทำตัวของเราให้นิ่งๆไว้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ทุกวันนี้ผมกินอยู่คนเดียวเพราะประหยัดไม่ต้องเบิกเงินในบัญชีบ่อยๆ สะดวกตรงที่ว่าเรารับข้าวแกงมาแล้วจะกินตอนไหนก็ได้ไม่ต้องรอกัน แต่ผมก็ช่วยทุกคนแม้กระทั่งสัตว์คนที่เราคบแล้วถือว่าเป็นสมาชิกกัน เช่นได้แกงมาถ้วยหนึ่งผมกินผักส่วนปลาก็ให้แมว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ในนี้มันร่อยพ่อพันธุ์แม่ต้องเลือกดูคน ดุนิสัย ต้องเป็นคนดีและต้องไม่ทำผิดวินัย ส่วนคนที่ยังทำผิดอยู่เราก็แค่คุยธรรมดาแต่ไม่คบ ทุกวันนี้กินอยู่ 3 คน ทั้ง 3 คนนิสัยดีเป็นคนภาคเดียวกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“เคยมีปัญหากันนิดหน่อยเลยไม่ยากยุ่งเกี่ยวต่างคนต่างอยู่ ตอนแรกคิดจะกินคนเดียวเพราะสะดวกอิสระไม่มากเรื่อง กินอยู่กันหลายๆ คนจะมีการเอาเปรียบกัน ทุกวันนี้บ้านของเรากินอยู่กัน 3 คน ก็ดูคนที่นิสัยเหมือนๆ กับเรา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ทุกวันนี้จะกินอยู่กันหลายคนเพราะเป็นคนในร้านค้าทั้งหมด แต่ผมจะเลือกคบแต่คนดีๆ ที่อยู่ในกฎระเบียบวินัย ใครทำผิดเราก็ไม่ยุ่ง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.1.2 ขอบเขตของกฎระเบียบ

ภารกิจหลักของเรือนจำคือการควบคุมผู้ต้องขังไว้ไม่ให้หลบหนีและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มข้นก็เพื่อควบคุมผู้ที่ต้องเข้ามาสู่โลกหลังกำแพงในฐานะของผู้ต้องขังให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยปราศจากการต่อต้านชัดเจน การควบคุมดูแลผู้ต้องขังจึงเป็นไปอย่างเข้มงวด โดยสังคมของเรือนจำได้มีการวางมาตรการให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามกฎระเบียบทั้งการให้รางวัลผู้ทำตามกฎระเบียบและลงโทษผู้ฝ่าฝืน การให้รางวัลที่มีความหมายเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ต้องขังคือการทำให้ผู้ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบมีโอกาสได้รับการปล่อยตัวที่เร็วขึ้นด้วยการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษเมื่อเข้าเงื่อนไข ส่วนการลงโทษมักจะออกมาในในรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกัน เช่น การตัดชั้น การงดเยี่ยมญาติ การขังเดี่ยว ขอบเขตของกฎระเบียบจึงเป็นเหมือนประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเรือนจำรวมทั้งความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลมีให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงทั้งสิ่งๆ ที่เรียกว่าเป็นการต่อต้านชัดเจนหรือการกระทำผิดกฎระเบียบรวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่ผู้ให้ข้อมูลมีต่อกฎระเบียบของเรือนจำอย่างรู้เท่าทัน ดังตัวอย่างเช่น

“กฎระเบียบที่เขาสร้างขึ้นมา ณ ปัจจุบันเนี่ยะ กฎระเบียบมันเพิ่มขึ้น เราก็คงต้องทำใจ เราต้องบังคับตัวเองให้ได้ ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำ ยังไงก็ต้องพ้นจากจุดนี้ให้ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เราก็คงต้องหลีกเลี่ยงมันพร้อมที่จะมาหาเราและผมก็เคยพลัดหลงเข้าไปด้วย เพียงแต่ เฮ้อ!ไม่ได้โวย ถ้าเกิดเรามีปัญหาด้านวินัยแล้วโดนตัดอะไรสักอย่างโดนคดี โดนต่อก็คืออะไรอย่างเงี้ยะ มันมีปัญหาก็กเลยพยายามหลีกเลี่ยงตรงนั้นการปรับตัวก็ไม่ใช่มะโอะไรมาก ก็แค่ปลีกออกมา แล้วก็นั่งมองคนที่เขาโดน เขาโดนทำโทษ เขาโดนขังเดี่ยวและก็โดนตัดชั้น นั่งมองเขาถ้าเราไม่มีการปรับตัวนะ ไม่มีการยอมรับกฎเกณฑ์นะ ชีวิตคุณจะไม่มีความสุขเลย แต่ถ้าเรายอมรับแล้วบอกว่าตราบใดที่อยู่ในนี้ผมจะไม่ยอมทำผิดนั้นแหละคุณจะมีสุขขึ้นมาหนึ่ง เราต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่เขาวางไว้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“มันก็มีส่วนนะ แต่ว่าผมไม่ใช่เรียสเรื่องกฎระเบียบเท่าไรเพราะว่าผมก็ตามกฎหมายตลอด ไม่เคยผิดวินัยอะไร เราก็อยู่ไปเรื่อยๆ นาย (เจ้าหน้าที่) ว่าไงเราก็ไปอย่างนั้นตามเขาไป เราก็อยู่ไปไม่มีปัญหา กับนายไม่สร้างความลำบากให้ตัวเองก็อยู่ไป คนในบ้านส่วนใหญ่ก็อยู่ตรงนี้นักนานแล้วส่วนใหญ่มันก็จะรู้กันแล้วว่าเออถ้าทำผิดวินัยจะเป็นยังไง เจ้าหน้าที่เขาก็แจ่งอยู่ตลอดเวลา เตือนว่าอย่าทะเลาะกันนะอย่ามีเรื่องมีราวอะไรนะ ถ้ามีการทำผิดวินัยมันจะเกิดปัญหากับการพักโทษไม่ได้อะไรอย่างเงี้ย ทุกคนรู้ดีกันอยู่ ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ทำตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยสิ่งไหนที่เขาห้ามก็อย่าทำ เขาสร้างระเบียบวินัยเพื่อสอนให้เราเป็นคนดีแม้กฎระเบียบทุกวันนี้ทำให้คุณแคบลงและรู้สึกอึดอัดใจนิดหน่อยแต่ก็พยายามทำใจให้อดทน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ทุกวันนี้ก็ยังไม่ติอยู่ (กฎระเบียบเข้มงวด) รู้สึกเบื่อแต่ก็ต้องทำใจ เตือนตัวเองว่าต้องมีสติพยายามอยู่ในระเบียบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีส่วน เป็นสิ่งที่กำหนดให้เราต้องปฏิบัติตาม การปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ใช่เรื่องยากเลยแม้ตอนนี้ยังเข้มงวดอยู่แต่เราก็อยู่ได้ เราเป็นนักโทษถือเป็นหน้าที่ รู้และเข้าใจว่าเขาต้องการแก้ไขฟื้นฟู”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“มีชิ มีมากด้วย เราไม่ทำผิดเจ้าหน้าที่เขาก็ไว้ใจ พยายามอยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ทุกวันนี้ไม่คิดแล้ว (กฎระเบียบเข้มงวด) เขาสั่งอะไรก็ทำไปเราอยู่ในกฎระเบียบมาตลอดจึงอยู่ได้อย่างไม่ลำบาก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.1.3 กิจกรรมสุดโปรด

หากมองวิถีชีวิตของผู้ต้องขังด้วยเงื่อนไขของเวลาในแต่ละวันและแต่ละช่วง สัปดาห์ ชีวิตในโลกหลังกำแพงตามวัฏจักรปกติในช่วงวันจันทร์-วันศุกร์ระหว่าง 8.00-15.00 น. จะเป็นเวลางานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกมองว่าได้สร้างประโยชน์ทั้งต่อเรือนจำและตัวของผู้ต้องขังเอง ทั้งเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจและการเพิ่มคุณค่าในตัวของผู้ต้องขังรวมถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ช่วงเวลาวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดเทศกาลสำคัญต่างๆ ที่ผู้ต้องขังสามารถใช้เวลาเพื่อพักผ่อนหรือทำกิจกรรมสุดโปรดตามความพอใจภายใต้เงื่อนไขของเรือนจำ ชีวิตในโลกหลังกำแพงจึงคล้ายกับสังคมภายนอกหากความแตกต่างกันมากจะอยู่ตรงที่ความมีอิสระ เมื่อผู้ให้ข้อมูลทำงานหรือทำกิจกรรมสุดโปรดเป็นวิธีหนึ่งที่จะบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจเพื่อให้ผู้ต้องขังพัฒนาตนเองออกจากความหมกมุ่นในอารมณ์และความรู้สึกในสภาพชีวิตของการเป็นนักโทษโดยเฉพาะความเครียดและความวิตกกังวลต่างๆ ที่ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไปด้วยการแสดงออกทางกาย เช่น กินไม่ได้ นอนไม่หลับหรือเกิดอาการป่วยต่างๆ ดังนั้น การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การออกกำลังกาย และการทำกิจกรรมสุดโปรดต่างๆ เช่น การเรียนหนังสือ การเรียนดนตรีไทย การอ่านพระคัมภีร์และเข้าโบสถ์ และการพูดคุยกับเพื่อนๆ เป็นต้น กิจกรรมสุดโปรดจึงเป็นการทำงานหรือทำกิจกรรมที่ตนเองชอบเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจ ให้รู้สึกสบายใจและมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้น ดังตัวอย่างเช่น

“วันธรรมดาจะออกไปเรียนที่แดนการศึกษา วันเสาร์หรือวันที่ไม่ได้ออกไปเรียนก็จะออกกำลังกาย เราเป็นคริสต์เตียนก็ต้องอ่านพระคัมภีร์และเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“กิจกรรมหลักๆ คือ การอ่านหนังสือ การเรียน การออกกำลังกาย และก็พูดคุยกับเพื่อนนักโทษ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“มีกิจกรรมอะไรก็ทำ เราก็คุยกับทุกๆ คน กิจกรรมในแดนช่วงที่อยู่โทษตลอดนี้ ก็ไม่ค่อยมีอะไรทำเท่าไร้อ้อ! ลงมาอยู่ตลอดได้ 2 เดือนก็ได้ออกมาศึกษาที่แดน 14 มาฟังบรรยายมั้งอะไรมั้งและก็มีสมัครมาเรียนดนตรีไทยก็ใช้เวลาไปเรื่อย ได้รับอบรมการเลิกลูกหมี มีกิจกรรมอะไรก็จะออกมา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เมื่อก่อนทำความสะอาด ภูพื้น ล้างส้วมและดูแลรอบๆ แนวกำแพงจนได้รับคำชมว่าสะอาด ทุกวันนี้ อายุเยอะขึ้นระเบียบก็เข้มงวดจึงไม่อนุญาตให้ออกนอกแนวกำแพงก็เลยเน้นศึกษาพระคัมภีร์ให้มาก เท่าที่จะมากได้และเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“คงจะเป็นเรื่องเรียน เริ่มเรียนตั้งแต่อยู่ประหารตอนที่เริ่มเรียนไม่เครียด มีความหวังจากคดี เริ่มเรียน ตั้งแต่ ม.ต้น จบแล้วต่อด้วย มสธ. ควบ ม.ปลาย ที่เรียนกฎหมายเพราะตัวเราคิดว่าที่ต้องติดคุกเพราะ โง่จึงต้องเรียนให้รู้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ผมชอบออกกำลังกายและก็เป็นช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในแดน อยากไปร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจ ทุกอย่างที่เขาจัด แต่ภารกิจเราเยอะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

ผู้ต้องขังคนใดไม่สะดวกหรือไม่ต้องการทำงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายบางอย่างจาก เรือนจำ เช่น การทำเวรทำความสะอาดรวมถึงการซักรีดเสื้อผ้าของตนเองก็อาจใช้วิธีจ้างผู้ต้องขังด้วยกัน ทำแทนซึ่งอัตราการจ้างก็แล้วแต่จะตกลงกันในกรณีที่เป็นเงินจำนวนน้อยอาจจ่ายกันในรูปของบุหรี่ หรือคุบซึ่งผู้ต้องขังจะเบิกจากบัญชีที่ตนเองมีเงินฝากอยู่กับเรือนจำแต่หากเป็นเงินจำนวนมากก็อาจ ใ้ญาติฝากเงินเข้าบัญชีของผู้รับจ้างหรืออาจส่งธนาณัติ ซึ่งเป็นการหารายได้เสริม เช่น การรับจ้างซัก ผ้า รับจ้างทำความสะอาดห้องพักร และทำกับข้าวขาย เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น

“ตอนอยู่แดน 2 รับจ้างทุกอย่างที่ทำได้ทั้งรับจ้างซักผ้า ทำกับข้าวขาย ได้บุหรี่ยี่สิบห้าเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวันเพราะเราไม่มีญาติ นานๆ มาครั้งหนึ่ง พอย้ายมาแดน 5 ก็ทอดไก่ ฝรั่งเหินวขาย ทำน้ำเต้าหู้ บ๊ะจ่าง นอกจากได้เป็นบุหรี่ยี่สิบห้าแล้วก็ให้เขาส่งธนาณัติให้ลูกบ้าง ทุกคนจะรู้ว่าผมไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎระเบียบ เด็ดขาด ทุกวันนั่งดูอาหารสดเลยออกกำลังกายอย่างเดียว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ช่วยทำงานอยู่ร้านค้าและรับจ้างซักผ้า เริ่มซักตั้งแต่ย้ายมาอยู่บางขวางหลายปีแล้ว เขาให้เป็นบุหรี่ยี่สิบห้าค่าใช้จ่ายในคุก ไม่เคยคิดอยากทำของผิด ไม่เอาไม่ทำ มันไม่คุ้มไม่ทำผิดเราก็อายุสบายไม่เดือดร้อน ไม่ปวดหัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.1.4 การศึกษาพัฒนาจิตใจ

ด้วยกรมราชทัณฑ์เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการทำงานของเรือนจำทั้งหมดจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของเรือนจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ต้องขังตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลจึงรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้นเมื่อได้เรียนจบการศึกษาในระดับต่างๆ เนื่องจากเวลาที่อยู่ข้างนอกนั้นความจำเป็นในการหาเลี้ยงครอบครัวรวมถึงความยากจนทำให้ไม่มีโอกาสได้เรียน จึงมุ่งมั่นที่จะเรียนจนกระทั่งบางคนสามารถเรียนถึงระดับปริญญาตรีและจบการศึกษาด้วยความภาคภูมิใจทั้งแก่ตนเองและครอบครัวขณะอยู่ในโลกหลังกำแพงยังได้ใช้ประโยชน์จากการเรียนดังกล่าว เช่น ความรู้ด้านกฎหมายในการแนะนำให้คำปรึกษากับเพื่อนผู้ต้องขัง ภายในเรือนจำยังได้จัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนอื่นๆ ที่เห็นว่าผู้ต้องขังควรจะได้สร้างความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเอง ดังนั้นจึงมีการจัดโครงการอบรมต่างๆ ขึ้นโดยเน้นการเติมเต็มชีวิตให้แก่ผู้ต้องขัง เช่น การอบรมด้านศาสนา การปฏิบัติธรรม โครงการด้านศิลปะต่างๆ เช่น โครงการ Art For All การวาดรูป ดนตรีบำบัด การฝึกอบรบอาชีพต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เลือกเรียนในอาชีพที่รู้สึกชอบและถนัด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเมื่อออกสู่สังคมภายนอกในอนาคต ดังตัวอย่างเช่น

“เริ่มเรียนเมื่อมาอยู่บางขวางตั้งแต่ชั้นอนุธรรมไม่เดี๋ยวดูก็เรียนอยู่แล้ว สมัยตั้งแต่ไม่รู้หนังสือ คือถ้าจะเป็นจะตายเราไม่รู้คือเรียนไว้ก่อน อยู่ข้างนอกไม่มีโอกาสเรียนเมื่อมีโอกาสก็อยากเรียน ทุกวันที่เรียน ปวช. คอมพิวเตอร์ธุรกิจก็หวังว่าจะเรียนให้สำเร็จให้ได้ มีความรู้เพิ่มขึ้นคือแบบมีเป้าหมายในชีวิตมากขึ้นพอเราเรียนจบแล้วออกไปแล้วอยากจะทำอะไรอย่างนี้ มีเป้าหมายมากขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เราเดินเข้าเรือนจำมากับความมืด คือมืดในปัญญา มืดในความคิด มืดในจิตใจ วันหนึ่งหากเราต้องเดินออกจากคุกไปและยังพกพาความมืดทั้งหลายออกกลับไปด้วย คิดดูแล้วพอที่จะพูดได้ว่าเรายังเป็นคนอยู่อีกมั๊ย การศึกษาไม่ว่าศาสตร์ใดย่อมนำมาซึ่งแสงสว่างไม่มากก็น้อย ในเมื่อเรามีมืดตอนจะออกไปเราต้องสว่างจึงต้องเล่าเรียนทุกๆ เวลาเราต้องเรียนรู้ตลอด ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นปริญญาโท ปริญญาตรี แต่เป็นการควบคุมตนถ้าเราไม่เรียนรู้ ไม่ศึกษาสิ่งรอบข้างก็มีผลกับการที่เราจะปรับตัวเองให้อยู่ในกฎเกณฑ์”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“การฝึกดนตรีไทยได้ความอดทนในการฝึกซ้อม มีส่วนทำให้เราใจเย็น ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์เป็นการฆ่าเวลาที่เรายู่ในเรือนจำนอกจากจะได้ความรู้ด้านดนตรีแล้วยังได้เจอเพื่อนใหม่ๆ ทำให้จิตใจเราสบายขึ้นคลายเครียด ยังได้เจอกับพรรคพวกหลายๆ คน ได้คุยกันจากแต่ละที่ๆ ที่มาเรียนกันเนี่ย แต่ละแดนมันก็มีความสุขสนุกสนานเฮฮาขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ผมเรียนพระคัมภีร์ทางไปรษณีย์อยู่ให้เรารู้บัญญัติของพระเจ้าว่าสิ่งนั้นพระองค์รักหรือเกลียดเมื่อเราทำตามเราก็ปลอดภัย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ผมเรียน ม.ต้น จนจบม.ปลายในนี้นะ การศึกษาสอนให้เราเป็นคนดีมีสติ คิดวิเคราะห์เพื่ออนาคตพ้นโทษไปยังใช้ประกอบอาชีพได้อีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ผมเรียนกฎหมายจบ 3 ปีครึ่งได้ H 2 ตัว ถึงไม่ได้ทำคดีแต่เน้นเป็นการปรึกษาในด้านคดีซะมากกว่า การศึกษาทำให้เราเรียนแต่หนังสือไม่ค่อยได้สนใจคนอื่นใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ติดคุกเป็น 10 ปีแล้วไม่เรียนก็เสียชาติเกิด การเรียนทำให้รู้สึกว่าการได้ประโยชน์กับเวลาที่เสียไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ผมเคยอบรมวิชาชีพช่างตัดผม อบรมจิตภาวะนาและเรียนธรรมศึกษาจบชั้นตรี-โท-เอก นอกจากจะได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพแล้ว ยังสามารถนำหลักศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิต มีส่วนที่เราไม่ทำผิดวินัย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“เคยเรียนระดับผู้ไม่รู้หนังสือ อยู่ข้างนอกไม่ได้เรียนจึงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ก็พออ่านออกเขียนได้ การเรียนทำให้ผมสามารถเขียนจดหมายคุยกับลูกทุกเดือน ทุกวันนี้ไม่ได้เรียนแล้วเพราะต้องทำงานร้านค้าและรับจ้างซักผ้าไม่ค่อยมีเวลา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.1.5 ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป

จากระยะเวลาที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำนานหลายๆ ปี สิ่งที่เราเรียกว่าอัตลักษณ์หรือตัวตนของผู้ต้องขังที่มีอยู่ก็จะปรับเปลี่ยนไปด้วยเพราะภายในเรือนจำผู้ต้องขังจะถูกขัดเกลาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบ การใช้อำนาจของเรือนจำจึงเป็นการใช้อำนาจเพื่อเปลี่ยนจิตวิญญาณและเกิดการควบคุมตนให้เป็นไปตามบรรทัดฐาน กฎระเบียบของเรือนจำจึงเป็นเสมือนเครื่องมือของอำนาจอันทรงพลังที่เข้าไปสลายตัวตนของผู้ต้องขังออกจากกันและนำมาประกอบใหม่ให้กลายเป็นบุคคลที่เชื่อฟังและยอมสยบต่อกฎระเบียบของเรือนจำแต่จากระยะเวลาที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำนานหลายๆ ปี ทำให้ผู้ให้ข้อมูลก็มีอายุที่มากขึ้นและมีได้ตกอยู่ในฐานะของการยอมสยบแต่เป็นการรักษาความเป็นตัวตนอยู่ได้แม้ระยะเวลาแห่งการคุมขังจะผ่านไปนานปี โดยอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยกฎระเบียบอย่างเข้มงวดอย่างรู้เท่าทันหรือการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะอันเป็นที่ยอมรับจากเจ้าหน้าที่และจากเพื่อนผู้ต้องขังด้วยตัวเอง ขณะเดียวกันก็สามารถดำรงอำนาจอิสระหรือความเป็นตัวตนของตัวเองเอาไว้ได้ ดังตัวอย่างเช่น

“มีส่วนครับ ก็คือตอนวัยรุ่นไม่ค่อยคิดอะไร ตอนนี้อะไรจะทำอะไรสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ต้องคิดมากขึ้น มีการวิเคราะห์พิจารณาตัวเอง อะไรต่างๆ มีความคิดมากขึ้นคือแบบว่าต้องวิเคราะห์คิดแล้วคิดอีก ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำ ยิ่งไงก็ต้องพ้นจากจุดนี้ให้ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“อายุนั้นมันเป็นส่วนหนึ่งกับการดำเนินชีวิตให้เกิดภาวะของการควบคุมตน ซึ่งวุฒิภาวะนี้ที่สำคัญตราบไต่ที่อยู่ที่นี่จะไม่ยอมทำผิดนั้นแหละจะมีความสุขขึ้นมาหนึ่ง เราต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่เขาวางไว้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“มีส่วนมากเลยเพราะว่า อายุเรามันเปลี่ยนมากขึ้น ร่างกายเราก็เปลี่ยนไปเยอะ อย่างที่เราเคยออกกำลังกายมากๆ กลายเป็นเราต้องพักละ ตอนนี้นั้นไม่ค่อยไหว จะพยายามทำตามกฎต่อไปเรื่อยๆ นาย (เจ้าหน้าที่) ว่าไงก็ไปอย่างนั้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ผมอยู่ข้างนอกใจร้อนมาก ขนาดเคยถอยรถชนคันหลังเพราะบีบแตรใส่ตอนติดไฟแดงแต่ผมก็ถือสังขนะ ทุกวันนี้เย็นลงเยอะ พระวณะของพระองค์สอนให้เราใจเย็นลง สิ่งไหนที่ระเบียบเขาห้ามไว้เราก็ไม่ทำ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“พอว่าอายุมากขึ้นใจเราก็เย็นลง ความคิดของเราก็ต้องคิดเยอะขึ้น พยายามเตือนตัวเองว่าต้องมีสติ และพยายามอยู่ในกฎระเบียบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีส่วนซี อายุมากขึ้นก็คิดได้ใจก็เย็นลง เราไม่ทำผิดกัน ดูเจ้าหน้าที่เขาก็สบายใจ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“มีส่วน พออายุเยอะขึ้นก็มีความคิด อุดทนกับสิ่งที่เราไม่เคยจะอดทนได้มากขึ้น เขา (เจ้าหน้าที่) สั่งอะไรก็ทำไป”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.1.6 ระยะเวลาที่ถูกควบคุม

การถูกเรียกว่านักโทษหรือคนคุกทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกถึงความไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ผู้ให้ข้อมูลบางคนต้องใช้เวลาในปีเพื่อต่อสู้กับความไร้คุณค่าไร้ศักดิ์ศรีและยอมรับต่อโชคชะตาว่าถ้ารอดโทษประหารไปได้ก็ต้องใช้ชีวิตในเรือนจำนาน 10-20 ปี หลายคนสามารถสร้างกำลังใจและความหวังให้กับตัวเองเพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขมากขึ้นสร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์ให้กับตนเองเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิตเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งชีวิตประจำวันและการทำงานเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาสามารถคืนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์กลับมาได้อีกครั้ง ผู้ให้ข้อมูลจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการถูกคุมขังในโลกหลังกำแพงเป็นเวลานานให้ระมัดระวังไม่ก้าวล่วงล้ำเส้นของระเบียบวินัยเรือนจำ เพราะการถูกตัดชั้นทำให้ผู้ต้องขังต้องสอบชั้นใหม่ที่มีแค่ปีละ 2 ครั้ง หากปีใดมีพระราชทานอภัยโทษก็จะได้ตามชั้นของตน ซึ่งผู้ต้องขังในชั้นเลวมากและชั้นเลวจะไม่ได้ ดังนั้น ยิ่งผู้ให้ข้อมูลเหลือเวลาจำคุกน้อยลงเท่าไร ยิ่งจะไม่อยากทำผิดซ้ำ เพราะจะทำให้ได้กลับบ้านช้าลงไปอีก ดังตัวอย่างเช่น

“อย่างที่ว่านั่นแหละเราอยู่มานานแล้วไม่อยากทำผิดอีกอะไรอย่างเนี่ยะ เราใกล้ฝั่งแล้ว ทำผิดอีกมันก็ต้องต่อคดีไปอีกเมื่อไหร่จะได้กลับ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ติดคุกนานเพราะว่าการอยู่ตรงนี้ที่เราารู้สึกว่าเราควบคุมตนจริงๆ เมื่อเราปฏิบัติอยู่ในแบบเป็นปกติมันเป็นความเคยชิน มันคงจะเปลี่ยนว่าเออออกจากคุกไปไม่มีการควบคุมตนอีกมันคงจะยาก เป็นส่วนหนึ่งที่ผมคิดว่าติดตัวออกไปได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“จำมาเยอะแล้ว เรารู้ เราไม่เคยผิดระเบียบ มันก็อยู่ในกรอบในกฎระเบียบอยู่แล้ว ดำเนินชีวิตเหมือนทุกวัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เราก็ทำตัวเหมือนเดิมตั้งแต่วันแรกที่เรามา คิดว่าถ้าเราทำผิดอีกก็เหมือนกับตอนที่เราได้พลาดเข้ามา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ยิ่งวันจำเยอะ ยิ่งต้องรักษาระเบียบวินัยเพื่อจะได้อภัยพ้นโทษเร็วๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีส่วน วันจำมากแล้วใกล้จะพ้นโทษก็ไม่อยากทำผิดอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“สำหรับเราแค่นี้ (โทษสูง) มันก็มากที่สุดๆ แล้วจะไม่อยากทำผิดอีก มากกว่านี้รับไม่ได้แล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

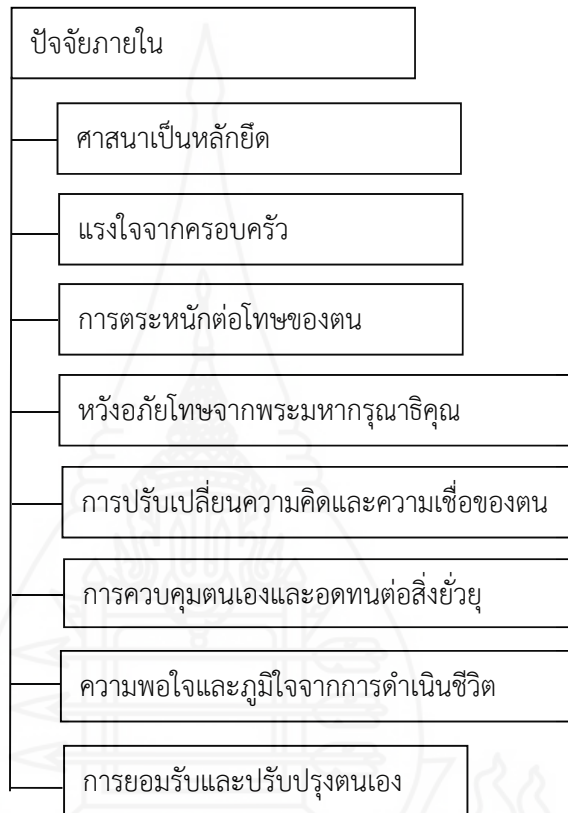
“เราอยู่มาเยอะแล้ว ยิ่งต้องอยู่ในระเบียบรักษาชั้นให้ดีๆ จะได้กลับบ้านเร็วๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2 ปัจจัยภายใน

ในประเด็นนี้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะให้ผู้ให้ข้อมูลถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลให้กับชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งทางใจเพื่อคลายจากความทุกข์พร้อมกับการสร้างความความมั่นคงในการควบคุมตน ปัจจัยภายในเป็นพลังภายในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนที่อาจมีมากน้อยต่างกันตามประสบการณ์ชีวิต เมื่อผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ในขณะที่บางคนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป แต่บางคนกลับสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การปรับเปลี่ยนและสร้างค่านิยมใหม่ๆ ขึ้นมา การสร้างเงื่อนไข การสร้างความคิดความเข้าใจและอิสรภาพทางจิตใจ นำไปสู่ความเป็นอิสระเกิดเป็นความเชื่อมั่นที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนต่างเลือกใช้ชีวิตทางในการแก้ไขปัญหาและการควบคุมตนแตกต่างกัน แต่ต่างก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตอยู่ภายในบริบทของโลกหลังกำแพงได้อย่างกลมกลืน ปัจจัยภายในนี้

สามารถจำแนกเป็นประเด็นย่อยได้ 8 ประเด็น คือ (1) ศาสนาเป็นหลักยึด (2) แรงใจจากครอบครัว (3) การตระหนักต่อโทษของตน (4) หวังอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์คุณ (5) การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตน (6) การควบคุมตนเองและอดทนต่อสิ่งชั่วร้าย (7) ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต และ (8) การยอมรับและปรับปรุงตนเอง ดังรายละเอียดภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 ปัจจัยภายใน

2.2.1 ศาสนาเป็นหลักยึด

ศาสนาเกิดจากความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยมที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าวิถีชีวิตหรือแนวปฏิบัติของแต่ละศาสนาจะแตกต่างกันไป แต่ทุกศาสนาก็ต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนดีประพฤติปฏิบัติชอบด้วยกันทั้งสิ้น ศาสนาจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ทุกชนชาติทุกภาษาและมนุษย์ทุกคนย่อมมีศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจเพื่อดำเนินรอยตามคำสั่งสอนของพระศาสดาในแต่ละศาสนา ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกำลังเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต คำสอนและแนวทางการปฏิบัติตนของทุกศาสนาได้ทำให้มนุษย์อยู่ในกรอบที่ตั้งงามและทำให้ผู้ปฏิบัติตามหลักคำสอนได้รับความร่มเย็นเป็นสุขสามารถดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข คำสอนของหนังสือศาสนา

ทุกเล่มทุกตอนล้วนแต่ให้สติสอนใจได้ข้อคิดในเชิงบวกเสมอ ศาสนาคริสต์สอนให้ศรัทธาในพระเจ้า ศาสนาพุทธเน้นว่าเมื่อสติมา ปัญญาเกิด ศาสนาอิสลามเชื่อว่าองค์อัลเลาะห์เป็นผู้สร้างทุกสิ่ง แต่ความคิดพฤติกรรมเป็นของมนุษย์ เป็นต้น การปฏิบัติตามหลักศาสนกิจของแต่ละศาสนาสามารถช่วยให้จิตใจของตนสงบลง ลดความว้าวุ่นใจในการคิดถึงความทุกข์ของตน คลายความโกรธความโมโหต่อเพื่อนผู้ต้องขังลงได้ มีสติในการดำรงตนดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างเหมาะสม รู้จักหลีกเลี่ยงปัญหา ทำตนให้เป็นที่รักของคนรอบข้างและเจ้าหน้าที่ ประหนึ่งแสงเทียนส่องนำทางให้สามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างระมัดระวังที่ละนิดในหุบเหวลึกแห่งขุมอเวจีเป็นก้าวอย่างเริ่มต้นของการปีนป่ายไต่หน้าผาไปบนหนทางที่แสนจะไกลและยาวนานที่ทั้งขรุขระและทุรกันดารจนกว่าจะขึ้นไปพ้นขอบเหวเพื่อหวนคืนสู่อิสราภาพอีกครั้ง ดังตัวอย่างเช่น

“ตอนอยู่ที่หอประหารเราก็นั่งสมาธิ และก็อ่านพระคัมภีร์คือศึกษาพระคัมภีร์ คนเราเกิดมาก็ตายคนเดียว คิดได้อย่างนั้นก็น่าใจได้แล้ว อยู่ที่ไหนถ้าถึงที่ตาย ก็ต้องตาย อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด เราคิดแบบนี้ ทุกวันนี้เราเป็นคริสต์เตียนก็ต้องอ่านพระคัมภีร์และเข้าโบสถ์กันทุกวันอาทิตย์ เราถ่ายถอดทุกวัน เราสอนทุกครั้งที่เราเข้าไปในโบสถ์ เราก็ถ่ายถอดให้เขา เราก็มอบทุกสิ่งไว้กับพระเจ้า ชีวิตเรานี้ยะคือเรา พระเจ้าเป็นคนสร้างมาทุกอย่างก็แล้วแต่พระเจ้ากำหนดไว้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“มาใหม่ๆ ผมก็สวดมนต์ไหว้พระอธิฐานถึงลูกเมียขอให้ปลอดภัยแล้วคลาดจากสิ่งต่างๆ การไหว้พระสวดมนต์ทำให้มีสติ อดทน ปลอดภัยตัวเอง ไม่นานต้องได้ออก ด้วยกฎระเบียบทุกวันนี้ทำให้ไหว้พระสวดมนต์วันละ 3-4 รอบ ก่อนนอนผมก็จะไหว้อธิษฐานขอให้ใจสงบมีสมาธิอยู่กับปัจจุบัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“มาใหม่ๆ ใช้หลักศาสนา ศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานและละหมาดตามบทบัญญัติของศาสนา ช่วยให้อใจสงบ ทุกวันนี้ก็ศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานและละหมาดตามบทบัญญัติของศาสนาอยู่ตลอดนะ ใจมันสงบดี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ผมรู้จักพระเจ้าตั้งแต่ตอนติดคุกครั้งแรก พ.ศ.2517 เห็นพระคัมภีร์เล่มหนึ่งวางอยู่ตัวหนังสือใหญ่น่าอ่านดี เลยเหมือนเป็นสิ่งที่สนใจที่สอนให้เราเป็นคนดี ทุกครั้งที่ไม่สบายใจก็จะอ่านพระคัมภีร์และอธิษฐานกับพระองค์การศึกษาพระคัมภีร์มาตลอด 10 ปีและใช้หลักคำสอนในการดำเนินชีวิตไม่ให้เกิดผิดอีก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“เข้ามาใหม่ๆ มีโอกาสได้เรียนธรรมศึกษา การสวดมนต์นั่งสมาธิประจำ ใจเราก็งสงบขึ้นพยายามทำใจ อยู่กับปัจจุบัน ผมก็ยังสวดมนต์นั่งสมาธิมาตลอดนะ ที่เรื่อนจำให้สวดมนต์วันละ 3-4 รอบยิ่งเป็นการดี เลยใจเราจะได้สงบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“การสวดมนต์ไม่สามารถทำให้ใครเป็นคนดีขึ้นมา ถ้าเป็นพระมาเทศให้ฟังจะมีประโยชน์ เช่น ยกตัวอย่างถูกผิด แต่การสวดมนต์ทำให้ใจสงบและมีสมาธิมากกว่า”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ตอนที่โทษประหาร ญาติเอาหนังสือพระมาให้อ่านแทบไม่ทัน พอสวดมนต์นั่งสมาธิและเริ่มพูดคุยกับ เพื่อนที่โทษพอๆ กับเราก็อำใจได้ จนทุกวันนี้ชีวิตในคุกทำให้เราได้สวดมนต์ นั่งสมาธิ ปลงได้เป็น ความสงบที่มันเกิดจากข้างใน (ยิ้ม)”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“การสวดมนต์อธิฐานต่อพระเจ้าตอนที่เครียดๆ เรื่องคดี เรื่องครอบครัวทำให้เรารู้สึกดีและสบายใจ ขึ้นทุกครั้ง การเข้าโบสถ์ทุกอาทิตย์ตลอดมา 15 ปี นอกจากจะได้สวดมนต์ ร้องเพลงสรรเสริญและอธิ ฐานต่อพระเจ้าแล้วยังจะได้พูดคุยกับพี่น้องคริสต์เตียนด้วยนะ ทำให้รู้สึกดีและสบายใจ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.2 แรงใจจากครอบครัว

นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องขังก้าวเท้าเข้าสู่โลกหลังกำแพงหรือที่คนทั่วไปไปเรียกว่า เรือนจำ ตัวตนและคุณค่าในตนเองของเขาได้ถูกทำลายลงไปสิ้นหากผู้ต้องขังคนใดไม่สามารถละทิ้ง ความรู้สึกไร้ค่าไร้ตัวตนออกไปได้ก็จะต้องจมอยู่กับความท้อแท้สิ้นหวัง ผู้ต้องขังจึงต้องการกำลังใจ อย่างมากในการฝ่าฟันอุปสรรคที่เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อเป็นแรงผลักดันให้เขาลุกขึ้นค้นหาตัวตนและ คุณค่าใหม่ซึ่งครอบครัวมีส่วนสำคัญในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลที่จะผลักดันให้พ้นจากความสิ้นหวังไร้ค่าไร้ ตัวตนและเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ชีวิตใหม่เกิดความสามารถในการควบคุมตน แรงใจจากครอบครัวจึงเป็น สายใยที่เชื่อมโยงทางจิตใจ เป็นภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตในยามตกทุกข์ได้ยากและผลักดันให้ผู้ให้ข้อมูล สามารถก้าวข้ามความทุกข์ความผิดหวังที่ต้องสูญเสียอิสรภาพและนำไปสู่การพยายามในการควบคุม ตนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำท่ามกลางอุปสรรคได้อย่างมีคุณค่าและมีความหวังที่จะได้ออกไป ดำเนินชีวิตภายนอกในอนาคต ดังตัวอย่างเช่น

“ครอบครัวเป็นเหมือนความหวัง เป็นเหมือนกำลังใจของเรา การดำเนินชีวิต ก็คือเราต้องยอมรับในสภาพที่เราเป็นอยู่ ครอบครัวจะเดือดร้อนอย่างไรเราก็ต้องทำตัวให้ดิ้นรนพยายามให้ได้กลับบ้านเร็วๆ ไปอยู่กับครอบครัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เรื่องที่สำคัญกับการควบคุมตนคือครอบครัว ครอบครัวก็คือเป้าหมายที่ผมพูดว่าเป้าหมายก็คือเนี่ยะ สิ่งเหล่านี้ การไปมีชีวิตใหม่ การมีอิสรภาพ การได้อยู่กับครอบครัวอะไรเหล่านี้ นี่คือเป้าหมายกว้างๆ ก็คือ เป้าหมายมันกว้าง ครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายทำให้เราต้องควบคุมตน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ก็เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเราอยากจะทำครอบครัวมากกว่า เราผ่านความทุกข์ยากในชีวิตมาได้เพราะครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นรางวัลชีวิตของเรา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ครอบครัว ถ้าเราได้กลับบ้านเร็วเท่าไรผมก็ตั้งใจ ถึงแม้จะไม่ใช่แม่แท้ๆ แต่ลูกก็เรียกแม่ทุกคำ เขาติดต่อกันตลอดเราก็ภูมิใจสบายใจที่เขาให้เกียรติกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ครอบครัว อยู่เพื่อลูกหลานเรา ตั้งใจอยู่ในกฎระเบียบเพื่อเขา เพราะพวกเขา รอคอยเราอยู่ มาเยี่ยมก็ให้กำลังใจตลอด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“เงื่อนไขชีวิตของเราก็คือครอบครัว เพราะเป็นเหมือนเป้าหมายที่จะได้อยู่พร้อมหน้าพ่อแม่ลูก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ครอบครัวใหญ่สุดเลย ทำให้เรามีสติอยู่กับสิ่งที่เป็นอยู่ทุกวันที่เพื่อหวังว่าสักวันเราจะได้ออกไปอยู่กับครอบครัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ครอบครัวครับ อยากกลับไปดูแลพ่อแม่ตอนนี้พออายุ 80 แล้วแต่ยังแข็งแรงอยู่จึงเป็นความหวังที่เราจะต้องออกไปดูแล”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

โดยธรรมชาติของมนุษย์ย่อมแสวงหาความปลอดภัยให้กับชีวิต ต้องการความรักความเข้าใจและความอบอุ่นจากครอบครัว แม้นักโทษจะได้ชื่อว่าเป็นบุคคลอันตรายและเป็นภัยต่อสังคมแต่นักโทษก็คือมนุษย์คนหนึ่งซึ่งมีความต้องการต่างๆ เหมือนมนุษย์ธรรมดาทั่วไปเพราะยังมีคนที่เขารักและรักเขาอยู่ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ พี่น้อง คนรัก ครอบครัวและเพื่อนฝูง ในช่วงแห่งภาวะวิกฤตของชีวิตมนุษย์ย่อมเฝ้ารอความรัก แห่ล่งพักพิงใจ แร่งสนับสนุน และกำลังใจจากคนที่เขารักที่มีความหมายต่อเขาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าเขาไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวแม้การอยู่แยกห่างทางกายแต่หากจิตใจยังมีเยื่อใยของความสัมพันธ์ระหว่างกันก็ยังคงเป็นความหวังเป็นพลังใจได้มากยิ่งขึ้นกว่าการอยู่ใกล้ชิดทางกายแต่จิตใจเหินห่างไม่ใส่ใจใยดีต่อกัน ผู้ให้ข้อมูลเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่ากำลังใจที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเขาระหว่างที่ขังใช้กรรมอยู่ในโลกหลังกำแพงก็คือความรักจากครอบครัว การได้รับกำลังใจและความหวังใจจากครอบครัว ญาติมิตร เปรียบเสมือนหยาดฝนชุ่มชื้นโลมต้นไม้มิให้เหี่ยวเฉาแห้งตายในยามหน้าแล้งจากทั้งทางจดหมาย การส่งเงินธนาณัติ หรือการมาเยี่ยมที่ทุกคนต้องสละเวลาทั้งจากการเดินทาง การทำเรื่องเข้าเยี่ยม การรอให้ถึงรอบ ความแออัดภายในห้องเยี่ยม การตรวจค้นร่างกายอย่างละเอียดซึ่งคนทั่วไปในสังคมไม่ต้องประสบ นับเป็นความตั้งใจจริงและความเสียสละทุ่มเทของครอบครัวที่ช่วยกันเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามที่ตกทุกข์ได้ยากอย่างไม่มีวันลบลือน และเผื่อโอกาสที่จะทดแทนบุคคลเหล่านั้น ดังตัวอย่างเช่น

“เป็นกำลังใจอีกอย่างหนึ่งที่ครอบครัวมาเยี่ยมเราตลอด คอยให้กำลังใจบอกให้อดทนเยอะๆ ผมมีลูก 2 คนลูกสาวหมดเลย ตอนที่ผมโดนจับอายุแค่ 2 ขวบเองมีคนโต คนเล็กอยู่ในท้อง ตอนนั้นคนโตอายุ 16 แล้วคนเล็กนี่อายุ 13 ย่าง 14 แล้ว เราไม่ได้เลี้ยงดูเขาเลยกว่าจะได้เห็นหน้าจะได้เจอเขาก็ 5 ปี กว่า ครั้งแรกที่พบญาติใกล้ชิดก็อ้อมเขาได้กอดเขารู้สึกดี ทำให้เรามีความหวังมากขึ้นชื่นใจเป็นกำลังใจกับเรา ครอบครัวเป็นเหมือนความหวังเป็นเหมือนกำลังใจของเรา เป็นกำลังใจอีกอย่างหนึ่งที่ครอบครัวมาเยี่ยมเราตลอด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ได้รับกำลังใจจากครอบครัวและครอบครัวตลอดเวลา ญาติก็มาพอประมาณไม่ถึงกับบ่อยแต่ก็ยังมาเยี่ยมอยู่ตลอดครับ ทุกคนคอยให้กำลังใจก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จูงใจให้เราไม่ทำผิดวินัยให้เราอยู่ในกรอบเพื่อที่จะได้ออกจากที่นี่ได้เร็วขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ห้วงลูกยังเล็กอยู่ แต่ก็ญาติๆ คอยดูแล เราก็อายห่วงไป พวกญาติพี่น้องก็มากัน ครอบครัวมีส่วนมากกับการดำเนินชีวิตทุกวันนี้เพราะว่ามันเป็นอนาคตของลูกด้วยอะไรด้วย เราก็คือเป็นห่วงลูกถ้าเราไม่มีลูกชีวิตผมก็คงไม่ต้องมีอะไรให้ต้องห่วงเท่าไร ตั้งแต่ผมมานี้ก็ 13 ปีลูกก็ยังเด็กอยู่ คนสุดท้องมันแค่ 2 ขวบเอง ผมมีลูก 8 คน คนโตตอนนี้ก็อายุประมาณเกือบ 30 แล้วมั้ง คนเล็กสุดตอนนี้ก็อยู่ ม.3 แล้วเราก็คือไม่ค่อยอยากให้มาเพราะต้องเสียเวลาทั้งวัน นอกจากว่านานๆ มาเยี่ยมบ้างอยู่ไม่ไกลหรอกครับ อยู่ชานเมือง อยู่สมุทรปราการ เราไม่อยากให้เขาเดือดร้อนขับรถขับอะไรมาที่ลำบาก ส่วนใหญ่จะใช้โทรสารธารณะหรือเขียนจดหมายคุยกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“แรกๆ ครอบครัวมาเยี่ยมบ่อย ผมมี 3 เมีย ลูก 5 คนเขามีครอบครัวกันหมดแล้ว ทุกวันนี้เมียคนที่ 3 ที่รอเราออกไปอยู่ด้วย เขาสุขภาพไม่ค่อยดีจึงไม่ค่อยได้มาเยี่ยมแต่จะเขียนจดหมายคุยกันเดือนละฉบับ ยังมีลูกสาวคนที่ 3 กับลูกชายคนที่ 4 ที่มาเยี่ยมอยู่ แต่ผมให้มาเยี่ยมเฉพาะมีเยี่ยมใกล้ชิด ดีใจทุกครั้งที่ได้เจอกันได้กินข้าวด้วยกันก็มีความสุข เขาก็พูดปลอบเสมอว่าอดทนอีกไม่นานก็ได้กลับบ้านแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ทุกครั้งที่มาเยี่ยมลูกก็บอกให้อดทนเยอะๆ พ่อไม่ผิดยังไงก็ต้องยกฟ้องแน่นอน ระยะเวลาหลังก็นานๆ จะมาครั้งอยู่ไกล ผมมีลูก 3 คน ชาย 1 หญิง 2 ลูกชายมีครอบครัวแล้ว ทุกครั้งที่มาเยี่ยมก็ดีใจ ลูกบอกว่าพ่อไม่ต้องคิดมากให้ทำตัวดีๆ ไม่ต้องห่วงทางบ้าน เราก็คือทำตามเลยทำให้เราไม่อยากทำผิดวินัยจะได้กลับบ้านเร็วๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“เมียมาเยี่ยมและให้กำลังใจกันอยู่ตลอด จึงทำให้เราสบายใจได้ไปเรื่องหนึ่งนะ แต่ก็สงสารเขามากๆ เพราะต้องเดินทางมาจากระนองไปกลับ 3 วันเพื่อเยี่ยมแค่ครึ่งชั่วโมง จากที่บ้าน (เมีย) มาเยี่ยมทุกเดือนมีส่วนมากเลยที่ทำให้เราไม่อยากทำผิดกฎระเบียบ ผมมีลูก 2 คน คนโตเป็นผู้ชายส่วนคนเล็กเป็นลูกสาว จะทำอะไรก็ต้องคิดถึงลูกเมียที่คอยอยู่”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“แรกๆ ญาติๆ เขาคอยมาเยี่ยมคอยให้กำลังใจคอยปลอบใจ เอาหนังสือพระมาให้อ่านแทบไม่ทัน เราก็มีกำลังใจขึ้นพอเห็นว่าเราอยู่ได้ก็ไม่ค่อยได้มาเยี่ยม แต่เมียเก่าจะมาเยี่ยมประมาณ 2 เดือนครั้งหนึ่ง บอกว่าไม่ต้องห่วงทางบ้านนะ (พ่อแม่) จะดูแลให้ ญาติพี่น้องก็รักใคร่กันดี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ครอบครัวไม่ค่อยได้มาเยี่ยมเพราะอยู่ไกลตั้งเชียงใหม่ แค่เขียนจดหมายหาเดือนละครั้ง สบายดีมีymp พื่อไม่ต้องห่วงงะน้องจะดูแลสวนให้แค่นี้ก็ชื่นใจแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.3 การตระหนักต่อโทษของตน

เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำความมั่นคงสูงเนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงโทษประหารชีวิต เมื่อผู้ให้ข้อมูลก้าวเท้าเข้าสู่โลกหลังกำแพงและต้องใช้ชีวิตอยู่ในนั้น ความจำเป็นในการใช้ชีวิตในสังคมแห่งใหม่ ความโดดเดี่ยวท้อแท้ ความเหงาและความเจ็บปวดของการต้องจากครอบครัวและการถูกจองจำทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องสร้างความสัมพันธ์กับทุกคนรอบข้างในโลกหลังกำแพงภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดทั้งของตนเองและของโลกหลังกำแพง เมื่อต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงเป็นเวลานานๆ มีแนวโน้มจะเป็นผู้ต้องขังที่อยู่ในภาวะเปียบและมีความระมัดระวังที่จะไม่กระทำความผิดเพื่อให้สามารถได้รับพระราชทานอภัยโทษและมีโอกาสได้รับการพักโทษหรือวันลดโทษเมื่อเข้าเงื่อนไข ดังนั้น การตระหนักต่อโทษของตนจึงเป็นความเกรงกลัวต่อการต้องถูกจองจำเป็นเวลานาน ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลมีแนวโน้มในการควบคุมตนเองและปฏิบัติตนอยู่ในภาวะเปียบด้วยความระมัดระวัง ดังตัวอย่าง เช่น

“โทษเยอะแล้วมีส่วนมัย ก็มีสวนเหมือนกันเราอยู่มาก 10 กว่าปีแล้วเราทำผิดซ้ำอีก คือแบบว่าไม่คุ้มกันเลย ไม่รู้จะได้อกลับเมื่อไหร่ถ้าผิดซ้ำอีกจะไอย่างเงี้ย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ส่วนตัวของผมโทษสำคัญเพราะว่าถ้าเราโทษเยอะ โทษมากติดคุกนาน ถ้าเราควบคุมตนเองไม่ได้เราต้องอยู่อีกนานไม่รู้เท่าไหร่”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ก็มีสวน เราโทษเยอะแล้วไม่ยอมทำผิดอีก พอเหลือโทษตลอดก็ สภาพจิตใจมันก็เออ รู้แล้วว่าอนาคตจะเป็นอย่างไรเราก็ทำใจ เราอยู่มานานทำใจอยู่ไปเรื่อยๆ รอเวลาไปเรื่อยๆ จนกว่าถึงกำหนดที่จะได้ออก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เราโทษเยอะอยู่แล้ว ถ้าทำผิดอีกก็มีโทษต่ออีก ยิ่งปัจจุบันโทษน้อย ก็ยิ่งกลัวไม่ยอมทำผิดอีกมันไม่คุ้ม”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีส่วน ทำผิดวินัยอภัยฯ ก็ไม่ได้ ยิ่งโทษเหลือน้อยก็ยิ่งต้องระวังตัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“มีส่วน เพราะเราอยากกลับไปอยู่กับแม่กับเมีย แค่ครั้งเดียวก็แย่ ถ้าทำผิดอีกก็ยาวเลยนะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“มีส่วนครับ คดีนี้ก็ต้องอยู่เป็น 20 กว่าปี ถ้าทำผิดอีกเมื่อไหร่จะได้ออกไปละ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.4 หวังอภัยโทษจากพระมหากรุณาธิคุณ

ผู้ต้องขังจะพยายามเตรียมตัวเองให้มีคุณสมบัติให้พร้อมต่อการได้รับ

พระราชทานอภัยโทษ ด้วยการประพฤติปฏิบัติตัวให้อยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำจนได้รับการสอบเลื่อนขั้นเป็นนักโทษชั้นเยี่ยมและพยายามรักษาชั้นของตนเองเอาไว้ การได้รับพระราชทานอภัยโทษก็ด้วยพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ได้ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยโทษแก่บรรดาผู้ต้องขังเนื่องในวาระสำคัญต่างๆ ทำให้หมายกำหนดโทษของผู้ต้องขังลดลงตามลำดับเมื่อนำไปรวมกับระยะเวลาที่ถูกควบคุมและวันลดโทษอาจได้รับการปล่อยตัวอันเนื่องมาจากจำนวนวันที่ได้รับการลดโทษนั้นมากถึงหรือเกินหมายกำหนดโทษของตัวเอง ดังนั้น การได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลความหวังและการตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของการได้รับพระราชทานอภัยโทษซึ่งมีความสัมพันธ์กับการประพฤติตนเป็นคนดีและเกิดเป็นความมั่งคั่งในการควบคุมตน ดังตัวอย่างเช่น

“หวังในสิ่งที่ตัวเราจะได้รับแต่สิ่งดีๆ ก็คือรักษาชั้นให้ได้ พุดง่าย ๆ อยู่ในนี้ชั้นเนี่ยสำคัญที่สุด คือถ้าเรารักษาตัวนี้ได้ เราก็ได้อภัยฯ ได้อะไรกรณีพิเศษ ตอนที่ได้อภัยฯ รู้สึกว่ารอดตายแล้วชีวิตเริ่มมีความหวังจะอยู่เพื่อรออภัยฯ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“อภัยโทษมีส่วนมากๆ การที่เราไปทำผิด ไปควบคุมตนไม่ได้ ไปออกนอกกลุ่มเนี่ยะ มันมีโอกาสที่จะไม่ได้รับอภัยโทษตามชั้นที่ควรจะได้ เพราะงั้นตรงนี้ถือว่าเป็นจุดสำคัญจุดหนึ่ง ตอนที่ได้รับอภัยโทษเหมือนเกิดใหม่ ความรู้สึกตอนนั้นเต็มไปด้วยความหวังและกำลังใจอีกไม่นานคงจะได้ออกไปชดเชยให้กับครอบครัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ก็คาดหวังเรื่องอภัยฯ พักโทษเพราะว่าถ้าเราไม่ทำผิดวินัย การที่เราจะได้อภัยฯ เต็มๆ และทำเรื่องได้ กลับบ้านก่อนเวลา พักโทษ วันลตอะไรอย่างเงี้ย เขาจะได้พิจารณา จะได้มีความหวังในการพิจารณา ของเจ้าหน้าที่ ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ถ้าเราไม่ทำผิดวินัยอยู่ในชั้นเยี่ยมก็ต้องได้อภัยฯ เยอะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ถ้าเราไม่ทำผิด ได้อภัยฯ เต็มๆ ได้วันลตโทษกลับบ้านเร็วๆ กลับไปอยู่กับลูกหลาน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ได้กลับบ้านเร็วๆ เพราะได้อภัยฯ ได้พักโทษกลับไปทำสวนยาง สวนกาแฟ สวนทุเรียน เน้นแบบ เกษตรผสมผสานและใช้ชีวิตอย่างพอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ได้อภัยโทษ ไม่เคยผิดวินัยก็สามารถพักโทษได้ กลับไปอยู่กับครอบครัวใช้ชีวิตพอเพียงทำนาทำสวน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“หวังจะได้อภัยโทษกลับบ้านดูแลครอบครัวทำไร่ทำสวน ทำเกษตรผสมผสานใช้ชีวิตพอเพียง ดูแลพ่อ สร้างครอบครัวใหม่อีกครั้ง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.5 การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตน

ทุกชีวิตในโลกหลังกำแพงต้องดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์ ระเบียบ และ ข้อจำกัดมากมาย ผู้ต้องขังจะต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในบริบทที่เป็นอยู่เพื่อความอยู่รอดของตน แม้จะถูกจำกัดอิสรภาพ ทางกายแต่ผู้ให้ข้อมูลบางรายกลับสามารถสร้างอิสรภาพทางจิตใจและความคิดขึ้นมาได้ใหม่โดย การปรับเปลี่ยนตนเองและสร้างความหมายให้กับชีวิตภายใต้บริบทต่างๆ ของเรือนจำด้วยการทำ ความเข้าใจกับเรื่องราวที่ทำให้ตนเองต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงนี้อย่างรู้เท่าทัน ทั้งนี้ ความคิดความเชื่อดังกล่าวเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งจะค่อยๆ เปลี่ยนไปอย่างเหมาะสม กับสถานการณ์รอบตัวอันนำไปสู่การสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัด

ต่างๆ การเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดนี้นำไปสู่การสร้างชีวิตใหม่และการค้นหาตัวเองตลอดจนการสร้างความหมายใหม่ให้กับคุณค่าของตน ความคิดความเชื่อของผู้ให้ข้อมูลจึงเปรียบเสมือนอิสรภาพทางจิตใจ จึงส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงอย่างรู้เท่าทัน ดังตัวอย่างเช่น

“ถ้าเราไม่ทำผิดก็คือดีเลยดีต่อเรา ถ้าเราไม่ทำผิดอภัยมาเราก็ได้เต็มๆ คือเราไม่ต้องไปหักไปอะไร เพราะเราอยู่ในชั้นเยี่ยม มันอยู่ที่ตัวเราทำตัวแบบไหนยังไง เราพยายามหลีกเลี่ยงไม่ชอบความวุ่นวาย ไม่ชอบมีปัญหาให้กับใคร ต้องบังคับตัวเองให้ได้ ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำ ทุกวันนี้คิดว่าคงจะไม่มีอะไรแล้วแหละ คิดว่าโทษเหลืออีก 2-3 อภัยก็จะได้กลับแล้วก็ต้องอดทนมากกว่าเดิมบังคับตนเองให้หนักกว่าเดิม”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“การได้ดูแลตัวเองให้อยู่ในระเบียบวินัยและก็ไม่มีเรื่องให้มีปัญหากับตัวเองมากระทบเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด ถ้าเราควบคุมตนได้เราไม่ผิดวินัยเราไม่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ของเรือนจำชั้นเราก็จะไม่ถูกลดเราก็ได้อภัยๆ เต็มๆ จะได้รับปล่อยตัวเร็วขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ผมก็ตามกฎหมายตลอด ก็ไม่ต้องปรับตัวอะไรมาเพราะว่าเราก็อยู่ไปตามแบบสไตล์ที่เคยอยู่ เคยลำบากมาแล้วไงตอนอยู่ประหาร พอมาอยู่ตลอดก็เหมือนๆ กัน ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ถ้าเราทำดีเชื่อฟังในคำสอนของพระเจ้าเราจะเป็นคนชอบธรรม ไม่ทำผิดเดินไปไหนก็มีแต่คนสรรเสริญเรา ถ้าเห็นคนที่เตือนได้เราก็บอกเสมอทุกวันนี้ผมดำเนินชีวิตตามความเชื่อมาโดยตลอด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ถ้าเราไม่ทำผิดอะไร ชั้นไม่ถูกตัด อภัยๆ มากก็ได้เยอะๆ พยายามบอกคนในบ้านว่าอย่าทำผิดนะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“มีส่วน พยายามทำตัวเองให้ดีที่สุดอยู่ในระเบียบ ไม่อยากให้ชีวิตแย่ไปกว่านี้ อภัยๆ มากก็ได้เต็มๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“มีชี มีเยอะด้วย ต้องอยู่ในระเบียบเป๊ะๆ ยิ่งในคนหมู่มากยิ่งต้องเน้นระเบียบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“จะไม่ทำผิดเพื่อจะได้อภัยฯ อยู่มาขนาดนี้ถ้าทำผิดโดนตัดชั้น ชั้น 10 (ซ่งเตี่ยว) อภัยฯ ก็ไม่ได้ จะได้ ออกเมื่อไหร่”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.6 การควบคุมตนเองและอดทนต่อสิ่งยั่วยู่

เมื่อผู้ให้ข้อมูลสามารถปรับตัวเข้ากับความเป็นอยู่ในบริบทของเรือนจำได้แล้ว เขาจะเป็นผู้ที่สร้างค่านิยมใหม่ๆ เพื่อให้เขาเกิดความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อสถานที่ที่จะต้องใช้ชีวิตอยู่อาศัย เช่น คุณ คือ โรงเรียนลูกผู้ชาย ที่จะต้องมีกฎระเบียบคอยควบคุมให้ต้องปฏิบัติตามเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เจ้าหน้าที่ที่เป็นเสมือนครูปกครองที่คอยเข้มงวดให้ทำตามกฎระเบียบที่วางไว้ ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะทำความเข้าใจต่อการเกิดขึ้นของกฎระเบียบและความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเสียใหม่เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำตามกฎระเบียบแทนความรู้สึกอึดอัดขัดขืนจนเกิดความรู้สึกต่อต้านกฎระเบียบซึ่งจะเป็นผลทางลบกับตนเอง ทั้งที่สังคมของโลกหลังกำแพงมีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างแออัดไปด้วยจำนวนผู้ต้องขังโทษสูงและล้นแต่เป็นอาชญากรรายสำคัญจึงมุ่งเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาได้ตลอดเวลา ผู้ให้ข้อมูลกลับคิดบวกและสามารถควบคุมตนเอง บังคับตนเอง ให้มีอดทนต่อสิ่งยั่วยู่ได้ ด้วยการอดทนเก็บอารมณ์โกรธเอาไว้และหลีกเลี่ยงหรือเดินหนีเพื่อจบปัญหา ในบางรายใช้วิธีย้อนกลับมาพูดคุยกันด้วยเหตุผลใหม่อีกครั้งเมื่ออารมณ์เย็นลง เพื่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหาหรือในบางรายคิดในทางบวกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือนบททดสอบความเข้มแข็งของจิตใจ ดังตัวอย่างเช่น

“เราใกล้กลับแล้วยิ่งต้องระวังนะคือชีวิตคนเราไม่แน่นอน บางครั้งอยู่ๆ แบบปัญหามันก็มาเองได้ใช่ปะ เราต้องเก็บกดอารมณ์เราไว้คือแบบว่าหลีกเลี่ยง ถ้าแบบว่าโมโหเราก็เดินหนี ผมว่าคุณก็เป็นเหมือนโรงเรียนกนินอนที่แออัดไปด้วยนักเรียน เจ้าหน้าที่ก็คือครูปกครอง สำคัญเลยคือเราต้องบังคับตัวเองให้ได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ผมเคยเปลือยใช้กำลังไปก็เยอะ แล้วสุดท้ายผมมานั่งดูว่าถ้ายังเป็นอยู่อย่างนี้ผมคงไม่รอด หลังๆ มากี่เลยคิดว่า เออ ดีเหมือนกันไอ้คนนี้นั้นมากวนๆ มันก็ทดสอบความอดทนของเรา วันไหนที่เราผลุนผลันใช้กำลังออกไปเท่ากับเราแพ้วตัวเอง โดยเฉพาะกับอะไรที่ว่ามัน มันขัดกับความรู้สึกของเราหรือว่าขัดกับจิตใจของเรา แม้แต่หลายๆ เรื่องโดยเฉพาะช่วงหลังๆ การที่เราไม่ได้อ่านหนังสือบนห้องนอน ก็เลยถ้าคิดว่าถ้าเราต่อสู้ให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้นมันยังงี้ก็ไม่ได้ เมื่อไม่ได้เราก็ต้องเปลี่ยนความคิดใหม่ เออดีเหมือนกันกลางคืนจะได้นอนพักผ่อนสบายๆ ใช้การคิดบวก มองบวกไป มองให้มันเป็นบวกไว้ คิดดูดีๆ เรือนจำก็เหมือนโรงเรียนลูกผู้ชายนะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“เราก็อัดทนเอา ว่าเออบางครั้งก็มีเรื่องแรงๆ อะไรอย่างเงี้ย ไม่ใช่ที่เราหนีนะ บางทีเราก็อ่อนแอ ไม่อยากไปต่อลื้อต่อเถียงกัน คือไม่อยากจะต่อสู้กันเพราะรู้ว่ามันจะต้องผิตวินัยแน่ ถ้ามีปัญหากันการพักโทษมันก็มีอุปสรรค เราก็มักไม่ทำเราก็อัดทนเอา ส่วนของผิต ก็ไม่เคย เราไม่เคยยุ่ง โทรศัพท ยาเสพติด บุหรี่ยังไม่สูบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ผมว่าเรือนจำคือโรงหลอมมนุษย์นะ กฎระเบียบเป็นเหมือนความร้อนของไฟเพื่อให้เราแข็งแกร่ง ส่วนเจ้าหน้าที่คือผู้ที่ทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ถ้าเวลามีคนทำให้โกรธ เราไม่ตอบโต้ เดินจากไปไม่ต่อลื้อต่อเถียง นึกถึงคำสอนในพระคัมภีร์”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ตอนอยู่แดน 2 ไปทวงเงินความรับจ้างเขาจะต่อยเอา เราไม่สู้ต้องวิ่งหนีคิดว่ามันไม่ใช่เรื่องใหญ่ ให้อภัยเขา อย่าให้เป็นเรื่องใหญ่ไปทะเลาะกับเขาก็ไม่คุ้ม เราก็อัดทนเอา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“หลีกเลียง เห็นเขาทะเลาะกันเราก็อ่อนแอ คนไหนเกเรเราก็อ่อนแอกลัวทนไม่ได้ คุณก็เหมือนมหาลัยชีวิตแหละ มีเรื่องราวต่างๆ ให้ต้องเรียนรู้มากมายไม่รู้จบ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ก็ดูว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร เราก็อัดตัวเข้ากับเหตุการณ์นั้น กับเจ้าหน้าที่เราก็อ่อนแอ กับเพื่อนเราก็อ่อนแอ ถ้ามีปัญหาอยู่กับเพื่อนก็พยายามคุยกันให้รู้เรื่อง หากคุยกันไม่รู้เรื่องก็เดินหนี อารมณ์ดีๆ ค่อยมาคุยกัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ถ้ามีปัญหาที่เดินหนี เราถอยปัญหาก็กบเขาหาเรื่องเราไม่ได้เพราะเราไม่อยู่ซะแล้ว ส่วนของผิดทุกอย่างเราก็ไม่เอา เช่น โทษศัพท์ ยาบ้า น้ำแข็ง (ยาไอซ์) เห็นเขาทำผิดเราก็กเดินหนี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.7 ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต

เมื่อผู้ให้ข้อมูลเกิดความพอใจภูมิใจในคุณค่าของตนเองจากการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติตลอดมาในโลกหลังกำแพง จนทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองจะเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีได้ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นอิสระทางจิตใจที่จะลงมือกระทำการต่างๆ เพื่อให้มีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จนนำไปสู่การสร้างพลังที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ที่จะเข้ามาทดสอบความสามารถในการควบคุมตนเองแต่ความพอใจภูมิใจในคุณค่าของตนเองจากการดำเนินชีวิตดังกล่าวจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถฝ่าฟันและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลังกำแพง ดังนั้นความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพงจึงเกิดจากปัจจัยภายในด้านความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต ขณะเดียวกันยังสามารถดำรงความมีอิสระหรือความเป็นตัวตนของตัวเองเอาไว้ได้ ดังตัวอย่างเช่น

“อ้อ ก็คือภูมิใจครับผม ภูมิใจที่เราไม่เคยทำผิดวินัยเลยใช้ปะ รู้สึกว่าเราก็ภูมิใจที่เราอยู่มาได้ยังไง 14 ปีที่เราไม่เคยสร้างปัญหาให้ตัวเองเลย ไม่เคยสร้างปัญหาให้ใครคนใดคนหนึ่งเลย บางครั้งเราก็กคิดว่าอยู่มาได้ไงอะไอย่างนี้ เราชู้สึกเราดีแล้วเราทำดีที่สุดแล้วอะไอย่างเงี้ย เราอยู่มาได้เราไม่เคยมีปัญหา เขาก็ถามนะว่าเราอยู่มาได้ไง เราก็แนะนำเราต้องอยู่ให้เป็น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“เราอยู่มาได้ 10 ปีนี้โดยที่เจ้าหน้าที่ก็มีความเกรงอกเกรงใจเราแล้วก็เขาก็เห็นว่าเราไม่ออกกรอบ เราก็พอใจและภูมิใจตรงนี้ ติดคุกมาเกิน 10 ปีแล้วเราไม่เคยผิดเราไม่เคยมีปัญหาอะไรที่วุ่นแรง เราสามารถแก้ไขปัญหาที่มันเกิดขึ้นไม่ว่ากับเพื่อนกับเจ้าหน้าที่ หลายครั้งที่ผมรู้สึกท้อใจว่า เออเราชนะตัวเองนะ เราจะม่ีเรื่องมีราวเราจะทะเลาะมีการใช้กำลังกับเพื่อนเนี่ย แต่เรายับยั้งได้ อ่า เรามาถึงทบทวน เฮ้ย เราชนะตัวเองได้แล้ว แต่ถ้าเราไปทำร้ายหรือว่าลงไม้ลงมือกับเพื่อนเนี่ย เหมือนกับว่าเราแพ้ นี่คือสิ่งที่เราคิดว่าเราชนะตัวเองนี่คือสิ่งที่คิดว่าเราได้จากการที่เราอยู่อู้นี้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“เราก็อธิว่เราก็อยู่ไปแบบตามระบบตามกฎระเบียบของเรือนจำ ที่เราไม่ผิดแล้วเราก็จะไม่โทษกับตัวเอง เราก็สบายใจขึ้นเราก็พอใจแล้ว ก็พอใจ ภูมิใจครับ ที่ไม่เคยผิดวินัยเนี่ย ไม่ใช่เรื่องยากที่จะอดทนบังคับใจตนเอง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ภูมิใจ เราเดินไปไหนเจ้าหน้าที่ไม่เคยว่าอะไร เราทำความเคารพเขาก็ยิ้มแ้มกับเรา เพื่อนก็มีมาคบหาเพราะเราเป็นคนดี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“พอใจ ภูมิใจ คือว่าตลอดเวลา 10 ปีที่ผ่านมาเราไม่เคยทำผิดระเบียบวินัยเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“พอใจและภูมิใจ คิดว่าการรักษาวินัยเป็น 10 ปีเป็นเรื่องยากนะเพราะในคุกร้อยพ่อพันแม่ การกินอยู่หลับนอนและการดำเนินชีวิตแต่ละวันมีโอกาสเกิดปัญหาได้ตลอด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ภูมิใจซิ มากๆ ด้วย ตัวเราสุดยอดเลยที่อยู่ในระเบียบและรักษาชั้นไว้ได้ พยายามเตือนคนที่ทำผิดอยู่ตลอดนะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ภูมิใจ เราอยู่มาได้ขนาดนี้ไม่เคยผิดวินัยเลย คิดว่าเวลาที่ต้องอยู่ต่อไปอดทนได้ไม่มีปัญหา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

2.2.8 การยอมรับและปรับปรุงตนเอง

สิ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความมั่นคงในการควบคุมตนหลังจากที่ต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงได้ระยะหนึ่ง คือ การมองเห็นคุณค่า การสร้างความคิด ความเข้าใจและอิสรภาพทางจิตใจและปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้เกิดการควบคุมตน ความเชื่อมั่นว่าตนเองจะเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีได้ ความสามารถในการยอมรับข้อด้อยของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ในชีวิต การตระหนักถึงศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวเองและเชื่อมั่นว่าจะสามารถนำเอาศักยภาพที่มีอยู่นั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้เท่ากับว่าผู้ให้ข้อมูลยอมรับและรับรู้ทั้งด้านดีและด้านด้อยของตัวเองเมื่อผู้ให้ข้อมูลเกิดการยอมรับตัวเองได้แล้ว ก็จะ

สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของเรือนจำและนำไปสู่ความมั่นคงในการควบคุมตนในโลกหลังกำแพง ดังตัวอย่างเช่น

“ไม่รู้ล่ะ คนเราอารมณ์ความแปรปรวนของเรา ยิ่งเราเครียดๆ อยู่เนี่ยอยู่ดีๆ เพื่อนมาหย่าอะไรอย่างเนี่ยะ บางครั้งก็โมโหเหมือนกัน มีอยู่แล้วแหละเรื่องครอบครัวมันก็ยังมีอยู่ใช่ปะ เรื่องภายนอกก็มีปัญหาเราก็อึดๆ อยู่เนี่ยปัญหาข้างใน ในเพื่อนฝูงบ้างอะไรบ้าง เล็กๆ น้อยๆ บางคนอะไรนิดอะไรหน่อยก็ อ้อ อารมณ์ คนเรามีขีดจำกัด ในเมื่อเราเข้ามา เราต้องยอมรับสภาพของตนเองเราต้องปรับปรุงแก้ไขตนเองคืออารมณ์ร้อนของเรา เราต้องดับให้ได้อะไรยังเงี้ยะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“อารมณ์เพราะว่าอารมณ์ไม่อยู่ คือเป็นคนสติแตกง่าย แล้วก็ต้องฝึกอีกเยอะฝึกตัวเองฝึกความอดทนฝึกมีสติในการยับยั้งเพราะว่าทุกวันนี้บางครั้งก็เผลอสติขาดมันก็หลุดออกไปทันทีโดยเฉพาะคำพูดในส่วนตัวผมนะ ผมพูดเร็วโดยเฉพาะด้านลบกับเพื่อนฝูงบางทีก็ไม่ค่อยคิด พอคิดมาก็พูด บางทีไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเพื่อน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ผมยังใจร้อนอยู่ แต่คิดว่ามีเรื่องไปก็ไม่ได้ออก ทำไปก็ไม่คุ้ม ต้องอดทนเยอะๆ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“อดทนต่อกฎระเบียบที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่ยากเกินความพยายามและดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนของพระเจ้า”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ผมใจร้อน บางครั้งยังมีโมโหอยู่บ้างเหมือนกันต้องพยายามคุมสติเตือนตัวเองอยู่ตลอดเวลา จะพยายามนึกถึงครอบครัวและใช้ธรรมะเข้าช่วย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“บางทีพูดอะไรโดยไม่ได้คิด บังคับตนเองไม่ค่อยได้ คิดว่ายังขาดจิตใจที่เป็นคนดีโดยสมบูรณ์ ต้องพยายามเรียนรู้ ทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ให้มากกว่านี้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ผมใจร้อน วู่วาม มือเร็ว ขาใส่เหล็ก ร่างกายก็ไม่ค่อยดีต้องกินยาประจำ เตือนตัวเองว่าเราอายุมาก แล้วความคิดกับอารมณ์ก็เย็นลง พยายามออกกำลังกายร่างกายก็ดีขึ้นไม่ต้องกินยาประจำแล้ว”

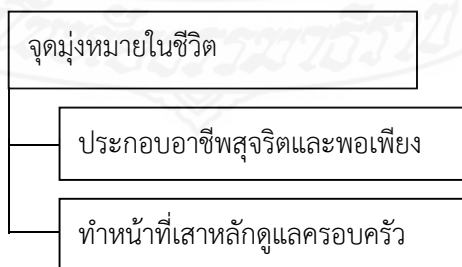
ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“บางที่เหมือนจะอดทนไม่ค่อยจะได้กับคำพูดคน พยายามอดทนให้เยอะๆ มีสติอยู่กับตัวและนึกถึงครอบครัวเอาไว้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

ประเด็นที่ 3 จุดมุ่งหมายในชีวิต

ประเด็นหลักที่สาม จุดมุ่งหมายในชีวิต เกิดขึ้นในขณะที่แม่การพลิกผันของชะตาที่ทำให้ชีวิตต้องก้าวเข้าสู่โลกหลังกำแพงจะเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่อยากจะให้เกิดขึ้นก็ตามแต่ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างก็ยอมรับว่าชีวิตใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แคบๆ แห่งนี้กลับกลายเป็นตัวตนที่เขาภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง การมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาหาความรู้ในอาชีพที่ตนเองรู้สึกชอบและถนัด เพื่อหวังนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะได้ไม่ต้องหวนกลับไปสู่ชีวิตในแบบเดิมๆ อย่างในอดีตอีกซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของชีวิตอย่างใหญ่หลวงดังเช่นที่ผ่านมา จุดมุ่งหมายในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นเหมือนก้าวแรกของชีวิตใหม่หลังจากการก้าวพ้นจากโลกหลังกำแพงออกไป โดยหวังที่จะประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียงทำหน้าที่ดูแลและชดเชยความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ขาดหายไป จุดมุ่งหมายในชีวิตยังเป็นเหมือนน้ำหล่อเลี้ยงให้กับผู้ให้ข้อมูลใช้ต่อสู้ต่อรองกับตราบาปที่ถูกยึดเหยียดจากสังคมเพื่อเรียกคืนตัวตนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ตนเองอีกครั้ง จุดมุ่งหมายในชีวิตนี้ สามารถจำแนกเป็นประเด็นย่อยได้ 2 ประเด็น คือ (1) ประกอบอาชีพสุจริตและพอเพียง และ (2) ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.8 ประเด็นที่ 3. จุดมุ่งหมายในชีวิต

3.1 ประกอบอาชีพสุจริตและพอเพียง

ด้วยนโยบายของกรมราชทัณฑ์ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของเรือนจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับต่างๆ และการฝึกอบรมวิชาชีพที่หลากหลายตามความสนใจของผู้ต้องขัง ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างก็ยอมรับว่าชีวิตใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แคบๆ ที่เรียกว่าโลกหลังกำแพงแห่งนี้กลับกลายเป็นตัวตนที่เขาภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง การมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ตนชื่นชอบและถนัดโดยตั้งความหวังไว้ว่าเพื่อประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียงเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว การหันมาทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงน่าจะเหมาะสมและเป็นจริงได้มากกว่าสำหรับชีวิตที่มีอุปสรรคในการเริ่มต้นใหม่และขาดการยอมรับจากสังคมเนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ต้องใช้การลงทุนอะไรมาก พื้นที่ก็มีอยู่แล้ววัสดุส่วนใหญ่ก็ใช้จากสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ ทุนที่ใช้มากที่สุดก็น่าจะเป็นทุนด้านแรงงานซึ่งก็มีติดตัวอยู่แล้วบวกกับความมุ่งมั่นประกอบอาชีพตามสิ่งที่แต่ละคนถนัด บนวิถีแห่งความสุขที่เรียบง่าย ดังตัวอย่าง เช่น

“ผมตั้งใจว่าจะปลูกสับปะรด ปลูกพืช ปลูกผักทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 8 ไร่และดูแลครอบครัวใช้ชีวิตที่พอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ดูแลไร่-นาให้เจริญ จะปลูกทุกอย่าง อย่างที่กิน ดูแลเอาใจใส่ให้สมบูรณ์ให้ได้ผลผลิตดีๆ ใช้ชีวิตอย่างสุขสงบพอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ทำสวนลั่นจี่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา แบบเกษตรผสมผสานและอยู่กับลูกหลานแค่นี้ก็มีความสุขแล้วละ (ยิ้ม)”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ผมทำสวนยาง สวนกาแฟ สวนทุเรียน เน้นแบบเกษตรผสมผสานและใช้ชีวิตกับครอบครัวอย่างสงบและพอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“ผมมีนาอยู่ 10 ไร่ มีสวนลั่นจี่ 30 ไร่ และมะขามหวานอีก 4 ไร่จะเลี้ยงปลาในบ่อที่มีอยู่ด้วยการเกษตรแบบพอเพียงจะทำให้มีขายทั้งปี”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ผมมีที่อยู่ 10 ไร่เมื่อก่อนปลูกข้าวโพด พันโทษไปตั้งใจจะทำเกษตรผสมผสานใช้ชีวิตที่พอเพียง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

นอกจากการทำเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว จากการศึกษาในระดับต่างๆ การจัดโครงการอบรมต่างๆ และการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกประกอบอาชีพที่รู้สึกชอบและถนัด ดังตัวอย่าง เช่น

“อนาคตก็คือคาดหวังว่าจะได้พันโทษเป็นคนดีของครอบครัวและสังคมแล้วก็เรียนให้จบปริญญาโทให้จบในคุณนี่แหละ เพื่อที่จะได้นำความรู้ตรงนี้ไปใช้สำหรับเลี้ยงชีพแต่ยังไม่รู้ว่าจะไปด้านไหนนะ แต่คิดว่าความรู้ที่ได้ มันต้องทำให้เราพอเลี้ยงชีพได้”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ยังไม่รู้เราอยู่ในนี้นาน อาจเขียนหนังสือขายสัก 4-5 เล่มใช้ชีวิตอย่างสงบและพอเพียง อายุก็เยอะแล้วจะไปทำอะไรได้ละ แค่เลี้ยงหลานอยู่กับบ้านก็มีความสุขแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

3.2 ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว

ตลอดเวลาที่ผ่านมาสายสัมพันธ์จากครอบครัว คือ กำลังใจและความสุขที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในช่วงแห่งภาวะวิกฤตของชีวิตขณะที่กำลังชดใช้กรรมอยู่ในโลกหลังกำแพงของผู้ให้ข้อมูล แรงสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัวที่เขารักและมีความหมายต่อเขาได้แสดงให้เห็นว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาเขาไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ต้องเผชิญชะตากรรมอยู่อย่างโดดเดี่ยวแม้เป็นการอยู่แยกห่างทางกายแต่หากจิตใจยังมีเยื่อใยของความสัมพันธ์ระหว่างกันเสมอ สายสัมพันธ์จากครอบครัวญาติมิตรจึงช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามที่ตกทุกข์ได้ยากอย่างไม่มีวันลบลือน รอแต่โอกาสที่จะทดแทนบุคคลเหล่านั้น ผู้ให้ข้อมูลต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าเมื่อใดที่สามารถก้าวพ้นโลกหลังกำแพงออกไปได้ ความหวังที่จะทำหน้าที่เป็นเสาหลักดูแลครอบครัวจึงเป็นเสมือนการทดแทนและชดเชยในสิ่งต่างๆ ให้กับครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ดังตัวอย่างเช่น

“ยังไงก็ต้องมีความหวังที่เราจะออกไปอยู่กับครอบครัวอยู่กับลูกเมียให้ความอบอุ่นอีกครั้งหนึ่ง ที่ผ่านมาเราถึงแม้จะอยู่บ้านก็จริงแต่ไม่ได้อยู่กับบ้านตลอด คือเราต้องไปทำมาหากินเนาะ คือไม่มีไม่ได้ให้ความอบอุ่นกับเขา ก็หวังอย่างนั้น ได้กลับบ้านเมื่อไหร่ จะดูแลทุกๆ คนให้ดีที่สุด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“สิ่งเดียวที่ต้องการคือโอกาสออกไปแก้ไขที่ผิดต่อเขาตั้งใจว่าจะต้องดูแลพวกเขาให้ดีที่สุด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ตั้งใจมากที่สุดเลย คือการจะได้ออกไปใช้ชีวิตกับลูกๆ เลี้ยงลูกเลี้ยงหลานอะไรอย่างเงี้ย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ถ้าออกไปได้ผมจะเป็นคนดีของครอบครัว ดูแลไร่นาให้เจริญจะได้มีเงินเลี้ยงดูทุกคนในครอบครัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ว่างจากงานเกษตรก็อยากจะช่วยเลี้ยงหลานๆ เพื่อตอบแทนที่ลูกๆ คอยให้ความหวังและเป็นกำลังใจให้กับเรามาโดยตลอด”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ตลอดเวลาที่ผ่านมาเมื่อกับลูกๆ อยู่เคียงข้างผมมาตลอด พันโทชออกไปจะต้องเลี้ยงดูครอบครัวอย่างที่ตอนอยู่ข้างนอก”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“โชคดีที่เมียเก่าคอยดูแลพ่อแม่และทุกอย่างที่บ้านให้และมาเยี่ยม 2 เดือนครั้งหนึ่ง ก็จะเล่าถึงความ เป็นอยู่ของทุกคนที่บ้านยังทำให้รู้สึกผิดต่อเขานะ ความตั้งใจทุกวันนี้คือจะต้องตอบแทนและดูแลเขา ด้วยชีวิตที่มีเลย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

“ถึงครอบครัวไม่ค่อยได้มาเยี่ยมเพราะอยู่ไกล แต่จดหมายจากลูกก็ทำให้ชื่นใจได้ทุกครั้ง วันที่ได้ ออกไปผมอยากจะช่วยเลี้ยงหลานๆ และส่งเรื่องการเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระของพวกเขา”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพงครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีแบบอธิบายตามลำดับ (Sequential explanatory mixed methods research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง และเพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง
- 2.2 เพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ในช่วงปี พุทธศักราช 2558 จำนวน 3,895 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ในการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2544)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ คือ ผู้ที่ได้คะแนนในระดับเยี่ยมจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถสื่อสารได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (อายุ การศึกษา การต้องโทษในคดี การถูกกำหนดโทษ ระยะเวลาที่ถูกควบคุม และความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม)

2) แบบวัดความสามารถในการควบคุมตน มีข้อคำถาม 33 ข้อ แบ่งเป็นด้านความสามารถในการจัดการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง จำนวน 8 ข้อ ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตนเอง จำนวน 14 ข้อ และด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม จำนวน 11 ข้อ และ3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน จำนวน 5 แคน ได้แก่ แคน 2 แคน 3 แคน 4 แคน 5 แคน และ 6 แคนละ 80 ชุด รวมจำนวนทั้งหมด 400 ชุด พร้อมกับได้ชี้แจงการกรอกแบบวัดดังกล่าวเพื่อให้เข้าใจตรงกัน โดยมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 360 ชุด จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์ คือ ผู้ที่ได้คะแนนในระดับเยี่ยมจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน ซึ่งเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถสื่อสารได้ดีและยินดีเข้าร่วมการวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าคะแนนความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับเยี่ยม เพื่อทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในลำดับต่อไป

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการถอดความบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำจากเทปบันทึกการสัมภาษณ์เป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรแล้วจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้พร้อมกับการฟังเทปบันทึกการสัมภาษณ์ซ้ำแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลถอดรหัสข้อความ (coding) และจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะที่มีความหมายคล้ายคลึงกันให้เป็นหมวดหมู่ (categories) จากนั้นจัดเป็นประเด็นย่อย (sub themes) และสรุปเป็นประเด็นหลักด้วยการรวมประเด็นย่อยที่มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกันไว้ด้วยกัน ในประเด็นหลัก (themes) โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 360 คน ด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ด้านการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 ด้านการต้องโทษในคดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 ด้านการถูกกำหนดโทษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกกำหนดโทษตลอดชีวิต จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 ด้านระยะเวลาที่ถูกควบคุม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำสูงกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 และด้านความถี่ที่ญาติมาเยี่ยม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/3เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 132-164 จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน เท่ากับ 152.30 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 15.80

4.2 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล พบ 3 ประเด็น ได้แก่ วิถีชีวิตในสังคมใหม่ ภัยแสบสำคัญในการควบคุมตน และจุดมุ่งหมายในชีวิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 วิถีชีวิตในสังคมใหม่ วิถีชีวิตในสังคมใหม่เป็นทัศนคติและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญความยากลำบากและถูกบังคับให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขังจากการที่ต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำซึ่งเป็นโลกที่แตกต่างจากสังคมภายนอกโดยสิ้นเชิง จึงก่อให้เกิดเป็นประเด็นของการเผชิญความยากลำบาก โดยวิถีชีวิตในสังคมใหม่ ประกอบด้วย การเผชิญความยากลำบาก และแสงสว่างในความยากลำบาก ในประเด็นการเผชิญความยากลำบาก คือ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญในขณะที่ถูกบังคับให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็น (1) พันธนาการแห่งชีวิต (การใส่โซ่ตรวน) เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำความมั่นคงสูงจึงเน้นการควบคุมและการดูแลผู้ต้องขังอย่างเข้มงวด ผู้ต้องขังจึงถูกพันธนาการทางจิตใจด้วยการควบคุมอย่างเข้มงวด และการพันธนาการทางร่างกายด้วยเครื่องพันธนาการโซ่ตรวนที่ข้อเท้าเป็นวิธีที่ปฏิบัติมานานเกิดความรู้สึกเหมือนกับตนไม่ใช่คนเกิดความรำคาญและเครียดมาก รู้สึกขาดอิสรภาพและไร้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงนับเป็นช่วงชีวิตที่แสนจะทรมานลำบากกายลำบาก

ใจของผู้ให้ข้อมูลอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน (2) ข้าวแดงแกงหลวง ข้าวแดงที่ให้ผู้ต้องขังรับประทานเป็นข้าวที่มีคุณภาพต่ำและมีราคาถูกซึ่งนอกจากจะแข็งแล้วยังมีส่วนผสมอื่นๆ ปะปนมาด้วยเวลาจะรับประทานจึงจะต้องเคี้ยวและรับประทานอย่างระมัดระวังรวมถึงการประกอบอาหารที่มีคุณภาพน้อยไม่ว่าในเรื่องรสชาติและปริมาณของอาหารซึ่งนอกจากไม่เป็นประโยชน์แล้วยังเป็นโทษอีกด้วย ยิ่งทำให้การรับประทานข้าวแดงแกงหลวงในแต่ละครั้งเป็นเรื่องที่ลำบากไม่น้อย (3) สลัมมนุษย์ โดยเกิดจากจำนวนของผู้ต้องขังและความเก่าแก่ของตัวเรือนจำที่อาจมีเนื้อที่คับแคบและตั้งอยู่ใจกลางเมืองสภาพห้องนอนที่แออัดไปด้วยผู้ต้องขังที่ต้องนอนตะแคง กลับจากห้องน้ำไม่มีที่นอน หรือต้องการนอนสายกลาง ความไม่คุ้นเคยกับสภาพการนอนเช่นนั้นทำให้รู้สึกเครียดไม่สบายใจและนับเป็นทุกข์ของการเผชิญความยากลำบาก ยังรวมถึงความแออัดคับแคบภายในบริเวณเรือนจำด้วย (4) กฎระเบียบที่เข้มงวด เรือนจำความมั่นคงสูงจะเน้นการควบคุมและการดูแลผู้ต้องขังอย่างเข้มข้น การบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดทำให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกที่รับไม่ได้กับกฎระเบียบที่มากมาย ยังต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์รวมทั้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลาซึ่งนับเป็นความกดดันทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานมากกว่าบาดเจ็บทางร่างกายเสียอีก (5) ไร้สิทธิเสรีภาพ เมื่อก้าวเท้าผ่านประตูที่แข็งแรงนับสิบๆ ประตูเข้าสู่บริเวณโลกหลังกำแพงอิสรภาพของผู้กระทำผิดก็หมดสิ้นลงเพราะชีวิตความเป็นอยู่ในเรือนจำได้ถูกกำหนดเอาไว้แล้วอย่างเป็นแบบแผน ผู้ต้องขังไม่สามารถก้าวเท้าออกจากบริเวณเรือนจำหรือเดินจากแดนหนึ่งไปยังอีกแดนหนึ่งได้ตามใจชอบ ไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ อย่างที่เคยกระทำเช่นตอนอยู่ที่บ้านจนเกิดความรู้สึกว่าอิสรภาพช่างต่างกับข้างนอกอย่างฟ้ากับดิน (6) ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว การจากครอบครัวในห้วงเวลาปกติทุกๆ ไปนั้นยังสามารถที่จะติดต่อกับครอบครัวได้อย่างอิสระแต่ในโลกหลังกำแพงมีกฎระเบียบที่เข้มงวดที่จะทำได้ในบางเรื่องและทำไม่ได้อีกในหลายๆ เรื่อง และแม้บางเรื่องจะทำได้ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง เกิดเป็นความรู้สึกเครียดและทุกข์เพราะความคิดถึงและห่วงใยครอบครัวจึงนับเป็นการเผชิญความยากลำบากที่จะก้าวผ่าน และ (7) กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน ในขณะที่คดียังไม่สิ้นสุดและอยู่ระหว่างการรอการพิจารณาของศาล ความไม่แน่นอนและความไม่รู้ว่าสภาพการณ์ของตนจะเป็นไปอย่างไรรวมถึงระยะเวลาของการรอคอยการพิจารณาคดีที่บางครั้งใช้เวลายาวนาน ความไม่แน่นอนและความไม่รู้ว่าสภาพการณ์ของตนจะเป็นอย่างไรรวมถึงระยะเวลาของการรอคอยการพิจารณาคดีบางครั้งใช้เวลายาวนานหรืออาจต้องถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิตจึงสร้างความทุกข์ทรมานทางใจเป็นอย่างมากต่อผู้ต้องขังในโลกหลังกำแพงทุกคนจะต้องประสบ

ในขณะที่ผู้ต้องขังต้องเผชิญกับความยากลำบากในการใช้ชีวิตและการถูกหล่อหลอมให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจะแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลของชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งเพื่อให้คลายจากความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจที่ได้รับจากการถูกคุมขังพร้อมกับการสร้างความหวังให้กับจิตใจจึงเป็นเหมือนแสงสว่างในการ

เผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ซึ่งแสงสว่างในความยากลำบากได้แก่ ความหวังจากการสู้คดี คือ โดยความหวังดังกล่าวอาจเกิดจากความมั่นใจในตัวของท่านหรือจากผู้ที่แสดงตนว่าจะช่วยเหลือโดยแลกกับจำนวนเงิน ทรัพย์สินมีค่าในการวิ่งเต้นเพื่อล้มคดี การไม่มีหลักฐานหรือของกลาง การไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ส่วนรู้เห็นในคดี เท่ากับเป็นการสร้างความหวังให้กับจิตใจในการใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงเป็นเหมือนแสงสว่างในการเผชิญความยากลำบากของผู้ให้ข้อมูล

4.2.2 กฎเกณฑ์สำคัญในการควบคุมตน กฎเกณฑ์สำคัญในการควบคุมตนเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติอันเกิดจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ต้องขังถูกหลอกล่อมให้ยอมรับสถานะของการเป็นนักโทษอยู่ภายในโลกหลังกำแพง การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันมีส่วนช่วยให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิดและเรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่ภายใต้บริบทแห่งความทุกข์ยากลำบากได้อย่างมีความหวังและความสุข กฎเกณฑ์สำคัญของการสร้างความมั่นคงในการควบคุมตนสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเด็นรอง คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน โดยปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยทางสังคมที่จะเป็นตัวควบคุมผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิด และเป็นพลังผลักดันให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความมั่นคงในการควบคุมตน ซึ่งปัจจัยภายนอกสามารถจำแนกได้เป็น (1) มิตรสหาย จากระยะเวลาที่ถูกควบคุมอยู่ในโลกหลังกำแพงนานหลายปี เป็นสถานะที่ทำให้ผู้ต้องขังสร้างความเป็นมิตรให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่แคบๆ ที่พบปะกันอย่างซ้ำซากจำเจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทดแทนความคิดถึงของครอบครัวที่ขาดหายไป การดูแลพูดคุยถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าเพื่อเยียวยาความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ และช่วยเหลือซึ่งกันยามประสบปัญหา ต่อมาเมื่อผู้ให้ข้อมูลต้องการพัฒนาสัมพันธ์ของเพื่อนเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ในคนหมู่มานั้นล้วนต่างจิตต่างใจหรือมาจากร้อยพ่อพันแม่การจะเลือกคบใครหรือสนิทสนมกับใครนั้นก็จะต้องมีความระมัดระวังและรู้จักเลือกคบคนในจำนวนที่ไม่มากนักมีนิสัยใจคอไปด้วยกันได้พูดกันได้ทุกเรื่องเพื่อถ่ายทอดทุกข์สุขและปรึกษาหารือกัน (2) ขอบเขตของกฎระเบียบ ภารกิจหลักของเรือนจำคือการควบคุมผู้ต้องขังไว้ไม่ให้หลบหนีและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เข้มข้นเพื่อควบคุมผู้ที่เข้าสู่โลกหลังกำแพงในฐานะของผู้ต้องขังให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยปราศจากการต่อต้านขัดขืน ขอบเขตของกฎระเบียบจึงเป็นเหมือนประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเรือนจำที่มีต่อกฎระเบียบอย่างรู้เท่าทัน (3) กิจกรรมสุจริต วิธีชีวิตของผู้ต้องขังในโลกหลังกำแพงตามวัฏจักรปกติจะเป็นเวลางานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกมองว่าได้สร้างประโยชน์ทั้งต่อเรือนจำและตัวของผู้ต้องขังเอง การทำงานหรือกิจกรรมสุจริตที่ตนเองชอบเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจเพื่อพาตนเองออกจากความหมกมุ่นในอารมณ์และความรู้สึกในสภาพชีวิตของการเป็นนักโทษ รวมถึงการหารายได้เสริม เช่น การรับจ้างต่างๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสบายใจมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้น (4) การศึกษาพัฒนาจิตใจ กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของเรือนจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ต้องขังตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้

หนังสือไปจนถึงระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เนื่องจากความจำเป็นในการหาเลี้ยงครอบครัวรวมถึงความลำบากยากจนทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา เมื่อต้องเข้ามาใช้ชีวิตภายในโลกหลังกำแพง ผู้ให้ข้อมูลจึงมุ่งมั่นที่จะเรียนจนกระทั่งบางคนสามารถเรียนถึงระดับปริญญาตรีและจบการศึกษาด้วยความภาคภูมิใจ ทำให้รู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น (5) ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป กฎระเบียบของเรือนจำเป็นเสมือนเครื่องมือที่เข้าไปสลายตัวตนของผู้ต้องขังออกจากกันและนำมาประกอบใหม่ให้กลายเป็นบุคคลที่เชื่อฟังและยอมสยบต่อกฎระเบียบของเรือนจำ เมื่อผู้ให้ข้อมูลถูกควบคุมเป็นเวลานานหลายปีทำให้มีอายุมากขึ้นและมิได้ตกอยู่ในฐานะของการสยบยอม แต่มีความรู้เท่าทันและปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะอันเป็นที่ยอมรับจากเจ้าหน้าที่และเพื่อนผู้ต้องขังด้วยตัวเอง ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความเป็นตัวตนของตัวเองไว้ได้ และ(6) ระยะเวลาที่ถูกควบคุม การถูกเรียกว่านักโทษทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกถึงความไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ บางคนต้องใช้เวลาสิบปีเพื่อต่อสู้กับความไร้คุณค่าไร้ศักดิ์ศรีและยอมรับต่อโชคชะตา การใช้ชีวิตในเรือนจำนานๆ ผู้ให้ข้อมูลมีความระมัดระวังที่จะไม่กระทำผิดและสร้างความหวังกำลังใจให้กับตัวเองเพื่อให้อยู่อย่างมีความสุข สร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์และเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิตเพื่อให้สามารถคืนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ในด้านปัจจัยภายใน เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลถูกหล่อหลอมให้ยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง โดยแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลให้กับชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งทางใจเพื่อคลายจากความทุกข์พร้อมกับการสร้างความความมั่นคงในการควบคุมตน ปัจจัยภายในเป็นพลังภายในจิตใจของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนนี้อาจมีมากน้อยต่างกัน เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ในขณะที่บางคนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป แต่บางคนกลับสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี เกิดเป็นความเชื่อมั่นที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลังกำแพง ซึ่งปัจจัยภายในนี้ แบ่งออกเป็น (1) ศาสนาเป็นหลักยึด ศาสนาเกิดจากความเชื่อความศรัทธาและต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนดีประพฤติปฏิบัติชอบ ศาสนาจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ทุกชนชาติทุกภาษา ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกำลังเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต การปฏิบัติตามหลักศาสนกิจของแต่ละศาสนาสามารถช่วยให้จิตใจของตนสงบลง มีสติในการดำรงชีวิตและทำตนให้เป็นที่รักของครอบครัวและเจ้าหน้าที่ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในโลกหลังกำแพง (2) แรงใจจากครอบครัว นับตั้งแต่วันที่ก้าวเท้าเข้าสู่โลกหลังกำแพง ตัวตนและคุณค่าในตนเองได้ถูกทำลายลงไปสิ้น แม้นักโทษจะได้ชื่อว่าเป็นบุคคลอันตรายและเป็นภัยต่อสังคมแต่นักโทษก็คือมนุษย์คนหนึ่งซึ่งมีความต้องการเหมือนมนุษย์ธรรมดาทั่วไป การได้รับกำลังใจและความห่วงใยจากครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามที่ตกทุกข์ได้ยากอย่างไม่มียันต์ลบล้างครอบครัวจึงเป็นสายใยเชื่อมโยงจิตใจและผลักดันให้สามารถก้าวข้ามความทุกข์ความผิดหวังที่ต้องสูญเสียอิสรภาพและนำไปสู่การพยายามในการควบคุมตนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำอย่างมีคุณค่า

และมีความหวังที่จะได้ออกไปดำเนินชีวิตภายนอกในอนาคต (3) การตระหนักต่อโทษของตน เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ทำให้มีกำหนดโทษสูงจึงต้องใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำเป็นเวลานาน ส่งผลให้ผู้ต้องขังมีแนวโน้มปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและมีความระมัดระวังที่จะไม่กระทำความผิด การตระหนักต่อโทษของตนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการระมัดระวังตัว และควบคุมตนเองในการไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ (4) ห่วงภัยโทษจากพระมหากษัตริย์คุณ โดยผู้ให้ข้อมูลจะพยายามเตรียมตัวเองให้มีคุณสมบัติให้พร้อมต่อการได้รับพระราชทานอภัยโทษด้วยการประพฤติปฏิบัติตัวให้อยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำจนได้รับการเลื่อนขั้นเป็นนักโทษชั้นเยี่ยมและพยายามรักษาชั้นของตนเองเอาไว้ การได้รับรับพระราชทานอภัยโทษก็ด้วยพระมหากษัตริย์คุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระบรมวงศานุวงศ์ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องขังที่มีความมั่งคั่งในการควบคุมตนได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญ (5) การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตน จากการทำทุกชีวิตในโลกหลังกำแพงต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบและข้อจำกัดมากมาย ซึ่งความคิดความเชื่อดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่ค่อยๆ เปลี่ยนไปอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์รอบตัว การสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ นำไปสู่การสร้างชีวิตใหม่ที่มีอิสรภาพทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพงอย่างรู้เท่าทัน (6) การตนเองควบคุมและอดทนต่อสิ่งยั่วๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลสามารถปรับตัวให้เข้ากับความเป็นอยู่ในบริบทของเรือนจำได้ เขาจะสร้างค่านิยมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานที่ทำความเข้าใจต่อการเกิดขึ้น และความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเสียใหม่เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบ รวมถึงการคิดบวก การควบคุมและบังคับตนเองก็เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (7) ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต เมื่อผู้ให้ข้อมูลเกิดความพอใจภูมิใจในคุณค่าของตนเองจากการดำเนินชีวิต เกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีได้จึงนำไปสู่ความเป็นอิสระทางจิตใจที่จะลงมือกระทำการสิ่งต่างๆ เพื่อให้มีชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น ความพอใจภูมิใจดังกล่าวจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถฝ่าฟันและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนรอบข้าง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลังกำแพง และ(8) การยอมรับและปรับปรุงตน สิ่งที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตน คือ การมองเห็นคุณค่า การสร้างความคิด ความเข้าใจและอิสรภาพทางจิตใจ ความเชื่อมั่นว่าตนเองจะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนไปในทางที่ดีได้ การยอมรับข้อดีและข้อด้อยของตนและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ในชีวิต การตระหนักและนำเอาศักยภาพที่ตนเองมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อผู้ให้ข้อมูลยอมรับทั้งด้านดีและด้านด้อยของตัวเองได้แล้วก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างกลมกลืนในบริบทของเรือนจำและนำไปสู่ความมั่นคงในการควบคุมตนในโลกหลังกำแพง

4.3.3 จุดมุ่งหมายในชีวิต จุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะของการพลิกผันแห่งโชคชะตาที่ทำให้ต้องก้าวเข้าสู่โลกหลังกำแพงแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นแต่ผู้ให้ข้อมูล

ทุกคนต่างก็ยอมรับว่าชีวิตใหม่ในพื้นที่แคบๆ แห่งนี้กลับกลายเป็นตัวตนที่เขาภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองการมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาหาความรู้ เพื่อหวังนำไปใช้ประโยชน์เมื่อพ้นโทษออกไปและจะไม่หวนกลับไปสู่ชีวิตแบบเดิมในอดีต ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของชีวิตอย่างใหญ่หลวงดังเช่นที่ผ่านมา จุดมุ่งหมายในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นเหมือนก้าวแรกของชีวิตใหม่หลังการก้าวพ้นไปจากโลกหลังกำแพง ซึ่งจุดมุ่งหมายในชีวิตจำแนกได้เป็น (1) ประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง การทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะเหมาะสมและเป็นจริงได้มากกว่าเนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ต้องใช้การลงทุนอะไรมาก พื้นที่ที่มีอยู่แล้ววัสดุส่วนใหญ่ก็ใช้จากสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ บวกกับความมุ่งมั่นประกอบอาชีพตามสิ่งที่แต่ละคนถนัดบนวิถีแห่งความสุขที่เรียบง่าย ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลบางคนคิดจะประกอบในอาชีพที่ตนรู้สึกชอบและถนัดจากการได้รับการศึกษา การจัดโครงการอบรม และการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ ของเรือนจำ และ (2) ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว ขณะที่กำลังชดใช้กรรมอยู่ในโลกหลังกำแพง แรงสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัวแสดงให้เห็นว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาเขาไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ต้องเผชิญชะตากรรมอยู่อย่างโดดเดี่ยว สายสัมพันธ์จากครอบครัวญาติมิตรจึงช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามที่ตกทุกข์ได้ยากอย่างไม่มีวันลบลือน รอแต่โอกาสที่จะทดแทนบุคคลเหล่านั้น ดังนั้น ความหวังที่จะทำหน้าที่เป็นเสาหลักดูแลครอบครัวเมื่อก้าวพ้นโลกหลังกำแพงออกไปได้จึงเป็นเสมือนการทดแทนและชดเชยในสิ่งต่างๆ ให้กับครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง และเพื่อศึกษาประสบการณ์การควบคุมตนของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้เป็นลำดับ ดังนี้

5.1 ระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงระดับการควบคุมตนของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสามารถในการควบคุมตนอยู่ในระดับดีมาก กล่าวคือ มีคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 132-164 จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 ของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 8 คน มีเกณฑ์ คือ ผู้ที่ได้คะแนนในระดับเยี่ยมจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตน ซึ่งเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยตลอด 10 ปีของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถสื่อสารได้ดี

และยินดีเข้าร่วมการวิจัย โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ฤกษ์แจสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังมีความสามารถในการควบคุมตนเองในระดับดังกล่าวได้แก่ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย มิตรสหาย ขอบเขตของกฎระเบียบ กิจกรรมสุตโปรด การศึกษาพัฒนาจิตใจ ด้วยวัยที่ผ่านเลยไป และระยะเวลาที่ถูกควบคุม ส่วนปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ศาสนาเป็นหลักยึด แรงใจจากครอบครัว การตระหนักต่อโทษของตน หวังอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์คุณ การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตน การควบคุมตนเองและอดทนต่อสิ่งยั่วยุ ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต และการยอมรับและปรับปรุงตนเอง โดยเฉพาะปัจจัยภายในด้านแรงใจจากครอบครัวมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ต่อความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง ส่วนการประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง และการทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัวเป็นเหมือนจุดมุ่งหมายในชีวิตที่นำไปสู่การสร้างความเป็นอิสระในตนเองที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลถึงระดับการควบคุมตนเองของผู้ให้ข้อมูลในโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับเอฟ อีแวน ไนย์ (Nye, 1958; จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น.18 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 11-12) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า พ่อแม่คือตัวแทนของสถาบันครอบครัว เป็นผู้ห้ามปรามไม่ให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบ และการที่คนเราอยู่ในสถาบันครอบครัวมานาน ทำให้เกิดความรักความผูกพันตอบสนองพ่อแม่ซึ่งเป็นตัวแทนสถาบัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังไม่ทำอะไรนอกกฎ

5.2 ประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์การควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเองที่เกิดจากเหตุและปัจจัยต่างๆ รวม 3 ประเด็น ได้แก่ (1) วิธีชีวิตในสังคมใหม่ (2) ฤกษ์แจสำคัญในการควบคุมตนเอง และ(3) จุดมุ่งหมายในชีวิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 วิธีชีวิตในสังคมใหม่

วิธีชีวิตในสังคมใหม่เกิดจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่แม้จะเข้าสู่โลกหลังกำแพงด้วยความผิดที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตอยู่ในสถานที่ซึ่งไม่คุ้นเคย สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชะตาชีวิตของผู้ให้ข้อมูลที่พลิกผันเข้าสู่เรือนจำจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขา รู้สึกว่าชีวิตของตนนั้นได้หมดสิ้นลงแล้วทั้งชีวิตในปัจจุบันและอนาคตเพราะภาพความเข้าใจของคำว่าเรือนจำถูกสะท้อนในความหมายออกสู่สังคมภายนอกกว่าเป็นพื้นที่แห่งความมืดมนไร้ความหวังและหมดอนาคต สอดคล้องกับสุพจน์ สุทธา (2539 อ้างถึงใน เพ็ญพรธชา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 8) กล่าวว่า สังคมได้กำหนดให้เรือนจำเป็นสถานที่อยู่ร่วมกันของผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายของสังคม เพื่อเป็นการลงโทษต่อความผิดที่เขาได้ก่อขึ้น และนันทิ จิตสว่าง (2541 อ้างถึงใน เพ็ญพรธชา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 10) ได้กล่าวถึงงานของเรือนจำว่า เป็นการควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล เพื่อให้การอบรมแก้ไขให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมภายนอกได้โดยไม่กระทำความผิดขึ้นอีก

ผลการวิจัยพบว่า “วิถีชีวิตในสังคมใหม่” เป็นทัศนคติและประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการเป็นผู้ต้องถูกคุมขังในเรือนจำ ประกอบด้วย การเผชิญความยากลำบาก และแสงสว่างในความยากลำบาก ประเด็นการเผชิญความยากลำบาก ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญในขณะที่ถูกบังคับให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็น (1) พันธนาการแห่งชีวิต (การใส่โซ่ตรวน) คือ การถูกพันธนาการทางจิตใจด้วยการควบคุมอย่างเข้มงวด และการพันธนาการทางร่างกายด้วยเครื่องพันธนาการโซ่ตรวนที่ข้อเท้า ซึ่งทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับความทรมานทั้งทางกายและใจอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน (2) ข้าวแดงแกงหลวง เป็นความทุกข์ทรมานของผู้ให้ข้อมูลจากการได้รับอาหารที่ด้อยทั้งคุณภาพ, ปริมาณ และรสชาติ รวมทั้งสิ่งเจือปนในอาหารอันได้แก่ กรวด หวาย เมล็ดพืช ซึ่งนอกจากไม่เป็นประโยชน์แล้วยังเป็นโทษต่อผู้ให้ข้อมูลในขณะที่รับประทานอีกด้วย สอดคล้องกับแกรแฮม ไชคีส (Gresham Sykes, 1958 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 13-15) ได้เห็นว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำถูกจำกัดสิทธิในการที่จะเลือก ไม่มีที่พักผ่อนและไม่มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เป็นของตนเองไม่มีแม้กระทั่งเวลาที่จะเลือกทำในสิ่งที่ชอบเหมือนกับตอนอยู่ที่บ้าน (3) สลัมมนุษย์ โดยเกิดจากจำนวนของผู้ต้องขังและความแออัดคับแคบในเรือนจำ โดยเฉพาะในห้องขังที่ผู้ให้ข้อมูลต้องนอนรวมกันกับผู้ต้องขังอื่น ซึ่งสภาพดังกล่าวก่อให้เกิดทั้งความทุกข์และความเครียด (4) กฎระเบียบที่เข้มงวด คือ ความกดดันทางจิตใจที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดซึ่งทุกข์ทรมานมากกว่าความเจ็บปวดทางร่างกายที่เคยได้รับ สอดคล้องกับแกรแฮม ไชคีส (Gresham Sykes, 1958 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 13-15) กล่าวว่า การถูกจำกัดด้านอิสรภาพ เกิดจากผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่ไม่เกิดความกดดัน คือ การไม่มีเหตุผลของกฎระเบียบหรือคำสั่งต่างๆ (5) ไร้สิทธิเสรีภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ในเรือนจำได้ถูกกำหนดเอาไว้แล้วอย่างเป็นแบบแผน ผู้ต้องขังไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ อย่างที่เคยกระทำเช่นตอนอยู่ที่บ้านเกิดเป็นความทุกข์จากการถูกควบคุมให้ต้องสิ้นไร้ซึ่งอิสรภาพทางกาย สอดคล้องกับแกรแฮม ไชคีส (Gresham Sykes, 1958 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 13-15) ได้เห็นว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดมากที่สุด คือ ความจริงที่ว่า การถูกคุมขังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการถูกปฏิเสธจากสังคมภายนอกและถูกตีตราว่าเป็นนักโทษ นับตั้งแต่วันที่ก้าวเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (6) ความคิดถึงและห่วงใยครอบครัว เป็นความรู้สึกเครียดและทุกข์เพราะการต้องพลัดพรากจากครอบครัวไปจนถึงความห่วงใยในวิถีการใช้ชีวิตของคนในครอบครัว และ (7) กลัวถูกประหารชีวิตและถูกจำคุกนาน คือ ความทุกข์ทรมานทางใจเมื่อได้รู้ว่าตนเองต้องถูกคุมขังเป็นเวลานาน หรืออาจต้องถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิต สอดคล้องกับแกรแฮม ไชคีส (Gresham Sykes, 1958 อ้างถึงใน เพ็ญพรรษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 13-15) ได้กล่าวไว้ว่า ความเจ็บปวดของการถูกจองจำ (Pain of Prisonment) เกิดจากการคุมขังผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ

ได้ ส่งผลให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ เบื่อหน่าย เหนงา กลัวและเกิดความเครียดในใจ จนก่อให้เกิดเป็นความกดดัน มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ

ในขณะที่ผู้ต้องขังต้องเผชิญกับความยากลำบากในการใช้ชีวิต และการถูกหล่อหลอมให้ต้องยอมรับสถานะของการเป็นผู้ต้องขังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจะแสวงหาแนวทางที่จะรักษาความสมดุลของชีวิตด้วยการหาหลักยึดหรือแสวงหาที่พึ่งเพื่อให้คลายจากความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจพร้อมกับการสร้างความหวังให้กับจิตใจ จึงเป็นเหมือนแสงสว่างในการเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ ซึ่งได้แก่ ความหวังจากการสู้คดี คือ โดยความหวังดังกล่าวอาจเกิดจากความมั่นใจในตัวของตนหรือจากผู้ที่จะแสดงตนว่าจะช่วยเหลือโดยแลกกับจำนวนเงิน ทรัพย์สินมีค่าในการวิ่งเต้นเพื่อล้มคดี การไม่มีหลักฐานหรือของกลาง การไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่มีส่วนรู้เห็นในคดี เท่ากับเป็นการสร้างความหวังให้กับจิตใจในการใช้ชีวิตอยู่ในโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสซ์ (Walter C. Reckless) (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น. 16 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 10-11) กล่าวว่า การหาความพึงพอใจอย่างอื่นทดแทน การให้เหตุผลในการถ้อยแถลง ความเครียด เป็นการควบคุมจากภายในเป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคน ซึ่งอาจจะมีความน้อยต่างกัน

5.2.2 กฎแฉสำคัญในการควบคุมตน กฎแฉสำคัญในการควบคุมตนเกิดจาก

ประสบการณ์การมาอยู่รวมกันในสังคมหลังกำแพงของผู้ให้ข้อมูล การทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีชีวิตอยู่ร่วมกันตลอดเวลาเป็นเวลานาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิด เรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยพยายามหลอมรวมและยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขการสร้างจิตสำนึกใหม่ในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างคุณค่าและนำไปสู่การสร้างความเป็นอิสระในตนเองและเรียนรู้ที่จะลงมือกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อความมั่นคงในการควบคุมตนของผู้ให้ข้อมูลในโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับโดนัลด์ เคลมเมอร์ (Donald Clemmer, 1958 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 36-39) กล่าวว่า การจัดระเบียบทางสังคมในเรือนจำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังด้วยกันและระหว่างผู้ต้องขังกับเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นวัฒนธรรมของเรือนจำ และตรงกับเคลมเมอร์ (พรรณเลขา พลอยสระศรี, 2546, น.31 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 40-41) ให้ข้อคิดว่า ผู้ต้องขังเข้าใหม่จะเริ่มถูกซึมซับโดยวัฒนธรรมของเรือนจำที่ละน้อย นับแต่นั้นที่แรกจนในที่สุดก็จะกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเรือนจำโดยไม่รู้ตัว

ผลการวิจัยพบว่า “กฎแฉสำคัญในการควบคุมตน” เป็นแนวทางซึ่งผู้ให้ข้อมูลเรียนรู้เพื่อที่จะปรับความคิด ปรับพฤติกรรมและเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่ภายใต้บริบทแห่งความทุกข์ยากลำบากได้อย่างมีความหวังและความสุข สอดคล้องกับจอห์น บี. วัตสัน (John B. Watson อ้างถึงใน นิธิพัฒน์ เมฆจร, 2554, น. 16) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์ล้วนเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งกฎแฉสำคัญของการสร้างความมั่นคงในการควบคุมตนสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเด็นรอง คือ ปัจจัย

ภายนอก และปัจจัยภายใน โดยปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยทางสังคมที่จะเป็นตัวควบคุมและเป็นพลังผลักดันผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิดให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตน แต่ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในด้านใด ผู้ให้ข้อมูลต่างเรียนรู้ที่จะปรับตัว ปรับความคิดและเรียนรู้ที่จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยพยายามหลอมรวมและยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน มีความพยายามและความสามารถที่จะต่อรองกับกฎเกณฑ์ กติกา รวมทั้งสามารถต่อรองกับความหวังที่มาพร้อมกับสถานภาพและบทบาทที่ตนเองได้รับ ซึ่งปัจจัยภายนอกสามารถจำแนกได้เป็น (1) มิตรสหาย เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ให้ข้อมูลกับเพื่อนผู้ต้องขังอื่นเพื่อเยียวยาความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ ทดแทนความคิดถึงของครอบครัวที่และช่วยเหลือซึ่งกันยามประสบปัญหา ต่อมาเมื่อผู้ให้ข้อมูลต้องการพัฒนาสัมพันธ์ของเพื่อนเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ในคนหมู่มากนั้นล้วนต่างจิตต่างใจหรือมาจากร้อยพ่อพันแม่การจะเลือกคบหรือสนิทสนมกับใครนั้นจะต้องระมัดระวังและเลือกคบคนในจำนวนที่ไม่มากนัก ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 มีการใช้ชีวิตที่แตกต่างออกไป คือ การกินอยู่คนเดียวเพราะประหยัดและสะดวก โดยนัทธิ จิตสว่าง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 44-51) ได้แบ่งผู้ต้องขังประเภทพวกเสือเดียว ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในทำนองชอบเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสังสรรค์กับใคร (2) ขอบเขตของกฎระเบียบ ได้แก่ ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อกฎระเบียบและการใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำอย่างรู้เท่าทัน สอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554, น. 11-13) มีแนวคิดที่ อีโก้ (Ego) คือ ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรม โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและหลักแห่งความเป็นจริง (Reality Principle) มาช่วยในการตัดสินใจเพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมออกตามความพอใจของตนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคิดและแสดงพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล (3) กิจกรรมสุดโปรด เป็นการทำงานหรือทำกิจกรรมที่ตนเองชอบเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดภายในจิตใจให้รู้สึกสบายใจและมีความสุข ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีกิจกรรมสุดโปรดที่แตกต่างออกไป คือ การรับจ้างทุกอย่างเพื่อไว้เป็นใช้จ่ายในคุก สอดคล้องกับ นัทธิ จิตสว่าง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 44-51) ที่ให้คำจำกัดความ “พวกแท้กซี่” ได้แก่ผู้ต้องขังที่ไร้ญาติและขาดแคลนเงินใช้สอยในเรือนจำ จึงพยายามเอาตัวรอดด้วยการรับจ้างผู้ต้องขังที่มีเงินในการทำทุกอย่างเพื่อหารายได้มาซื้อปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (4) การศึกษาพัฒนาจิตใจ ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 การขาดโอกาสทางการศึกษาตอนอยู่ข้างนอก เมื่อเข้ามาใช้ชีวิตภายในโลกหลังกำแพงจึงมุ่งมั่นที่จะเรียนจนกระทั่งบางคนสามารถเรียนถึงระดับปริญญาตรีและจบการศึกษาด้วยความภาคภูมิใจ ยังรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น สอดคล้องกับ เออร์วิน (พัฒนา พัวพัฒนกุล, 2533 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 53-55) ซึ่งเสนอรูปแบบการปรับตัวของผู้ต้องขังที่เป็นพวกเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ว่าพวกนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านหนังสือเพื่อเก็บเกี่ยวและตักตวงความรู้ (5) ตัววัยที่ผ่านเลยไป ซึ่งจากผลการวิจัยเชิง

ปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 125 คนคิดเป็นร้อยละ 34.7 คือ การรักษาความเป็นตัวตนอยู่ได้แม้ระยะเวลาแห่งการคุมขังจะผ่านไปนานปี โดยอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยกฎระเบียบอย่างเข้มงวดอย่างรู้เท่าทัน เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะอันเป็นที่ยอมรับจากเจ้าหน้าที่และเพื่อนผู้ต้องขัง และ (6) ระยะเวลาที่ถูกควบคุม ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำสูงกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคือถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ 5-10 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของการถูกคุมขังเป็นเวลานานให้ระมัดระวังไม่ก้าวล่วงล้ำเส้นของระเบียบวินัยเรือนจำ

ในด้านปัจจัยภายใน เป็นพลังภายในจิตใจที่มีมากน้อยต่างกันตามประสบการณ์ชีวิตซึ่งส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนต่างเลือกใช้ชีวิตทางในการแก้ไขปัญหาและการควบคุมตนเองแตกต่างกัน แต่ต่างก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตอยู่ภายในบริบทของโลกหลังกำแพงได้อย่างกลมกลืนในบริบทของโลกหลังกำแพง สอดคล้องกับ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสซ์ (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น. 16 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น.10-11) กล่าวว่า การควบคุมจากภายใน เป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละคนที่จะอาจจะมีมากน้อยต่างกัน ซึ่งปัจจัยภายในนี้ แบ่งออกเป็น (1) ศาสนาเป็นหลักยึด ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ทุกชนชาติทุกภาษา ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกำลังเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต การปฏิบัติตามหลักศาสนกิจของแต่ละศาสนาสามารถช่วยให้จิตใจของตนสงบลง มีสติในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในโลกหลังกำแพง (2) แรงใจจากครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/3 เดือน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองลงมาคือญาติมาเยี่ยม 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 คือ การใช้กำลังใจและความห่วงใยจากครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตในยามตกทุกข์ได้ยาก และผลักดันให้สามารถก้าวข้ามความทุกข์ไปสู่การดำรงชีวิตท่ามกลางอุปสรรคได้อย่างมีคุณค่าและความหวัง สอดคล้องกับเอฟ อีแวน ไนย์ (Nye, 1958; จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น.18, อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 11-12) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า พ่อแม่คือตัวแทนของสถาบันครอบครัว เป็นผู้ห้ามปรามไม่ให้บุคคลกระทำความผิดกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบ และการที่คนเราอยู่ในสถาบันครอบครัวมานาน ทำให้เกิดความรักความผูกพันตอบสนองพ่อแม่ซึ่งเป็นตัวแทนสถาบัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องไม่ทำอะไรนอกกฎ (3) การตระหนักต่อโทษของตน ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกกำหนดโทษตลอดชีวิต จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือ ถูกกำหนดโทษประหารชีวิต จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 เป็นความเกรงกลัวต่อการต้องถูกจองจำเป็นเวลานาน ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลมีแนวโน้มในการปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบด้วยความระมัดระวัง (4) หวังอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์ คือ ความหวังและการตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของการได้รับพระราชทานอภัยโทษซึ่งมีความสัมพันธ์กับการประพฤติตนเป็นคนดีเกิดเป็นความมั่นคงในการ

ควบคุมตนเองของผู้ให้ข้อมูล สอดคล้องกับ ทอร์เซน และมาโฮนี (Thoresen & Mahoney, 1974 อ้างถึงใน ยุพิน พุมหิรัญ, 2550, น. 27-28) ที่กล่าวว่า การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) เป็นการกำหนดเกณฑ์ในการควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง (5) การปรับเปลี่ยนความคิดและความเชื่อของตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่ค่อยๆ ปรับความคิดและความเชื่อให้เปลี่ยนไปอย่างเหมาะสมจนนำไปสู่การสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ และนำไปสู่การสร้างอิสรภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจของตน สอดคล้องกับ ซิกมัน ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554, น. 11-13) ซึ่งอ้างถึง Super Ego ว่าเป็นปัจจัยที่ควบคุมความคิดให้แสดงออกในลักษณะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (6) การตนเองควบคุมและอดทนต่อสิ่งยั่วยุ ได้แก่ การทำความเข้าใจต่อกฎระเบียบเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติตาม ทั้งนี้ก็เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สอดคล้องกับ ซิกมัน ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ ณ ระนอง, 2554, น. 11-13) ที่กล่าวว่า อีโก้ (Ego) เป็นส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมโดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและหลักแห่งความเป็นจริง (Reality Principle) มาช่วยในการตัดสินใจเพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมออกตามความพอใจของตน (7) ความพอใจและภูมิใจจากการดำเนินชีวิต เป็นความเชื่อมั่นว่าสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีได้จึงนำไปสู่ความเป็นอิสระทางจิตใจ และ(8) การยอมรับและปรับปรุงตน เป็นการยอมรับข้อดีและข้อด้อยของผู้ให้ข้อมูลและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ในชีวิตซึ่งสอดคล้องกับ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสซ์ (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, 2533, น. 16 อ้างถึงใน สุกัญญา เสมอมาศ, 2550, น. 10-11) ที่กล่าวว่า ความสำนึกที่สามารถควบคุมตนเองได้ ความสำนึกที่ดียิ่ง ความอดทนต่อความคับข้องใจ และความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ เป็นการควบคุมจากภายในหรือเป็นพลังภายในจิตใจของแต่ละบุคคลซึ่งอาจจะมีมากน้อยต่างกัน

5.3.3 จุดมุ่งหมายในชีวิต จุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นเหมือนความหวังของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อก้าวแรกของชีวิตใหม่หลังการก้าวพ้นไปจากโลกหลังกำแพง โดยมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาหาความรู้หวังนำไปใช้ประโยชน์เมื่อพ้นโทษเพื่อจะไม่หวนกลับไปสู่ชีวิตที่เคยประพาศผิดแบบเดิมในอดีต ซึ่งจุดมุ่งหมายในชีวิต ประกอบด้วย (1) ประกอบอาชีพอย่างสุจริตและพอเพียง การทำเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากใช้ทุนไม่มาก พื้นที่และวัสดุส่วนใหญ่มีอยู่ในธรรมชาติ บวกกับความมุ่งมั่นที่ถนัดบนวิถีแห่งความสุขที่เรียบง่าย ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลบางคนคิดจะประกอบอาชีพที่ตนรู้สึกชอบและถนัดจากการได้รับการศึกษา การจัดโครงการอบรม และการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ ของเรือนจำ และ (2) ทำหน้าที่เสาหลักดูแลครอบครัว การได้รับแรงสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัวจึงช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิตในยามที่ตกทุกข์ได้อย่างไม่มีวันลบลือน ความหวังที่จะทำหน้าที่เป็นเสาหลักดูแลครอบครัวจึงเป็นเสมือนการตอบแทนและชดเชยในสิ่งต่างๆ ให้กับครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง สอดคล้องกับไอแวน เพโทรวิช พาฟลอฟ (Ivan Petrovich Pavlov อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต, 2554, น. 9-16) อธิบายว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นต้องมีสาเหตุมาจากเงื่อนไข (Condition) พฤติกรรมของ

มนุษย์จะเกิดขึ้นหรือจะยุติจะต้องมีเงื่อนไข และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ เงื่อนไขสิ่งเร้า สอดคล้องกับโอเลียรี และดูเบย์ (O'Leary & Dubey, 1997 อ้างถึงใน ยุพิน พุ่มหิรัญ, 2550, น. 26-27) ที่กล่าวตรงกันว่า กลวิธีในการควบคุมตนเองที่สำคัญคือการฝึกควบคุมตนเอง ซึ่งได้แก่ การฝึกควบคุมตนเอง โดยกำหนดเงื่อนไขให้แก่ตนเอง ซึ่งจะมีค่าและเป็นพลังที่จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำ หรือมีพฤติกรรมในวิถีทางที่พึงประสงค์ต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลของการวิจัยพบว่าความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังเกิดจากปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ แรงใจจากครอบครัว การศึกษาพัฒนาจิตใจ และจุดมุ่งหมายในชีวิต ดังนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) สถาบันครอบครัวควรนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการดูแลเอาใจใส่ และคอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ต้องขัง อาจเป็นได้ทั้งการเยี่ยมเยียน หรือการเขียนจดหมายให้กำลังใจ

2) เรือนจำควรนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้ต้องขัง เช่น โครงการให้ความรู้เรื่องการควบคุมตนเองแก่ผู้ต้องขังเข้าใหม่ โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องการควบคุมตนเองอย่างต่อเนื่อง โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้ต้องขัง โครงการให้ความรู้ด้านแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้ต้องขัง โครงการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มพูนความสามารถในการควบคุมตนเองจนสามารถใช้ชีวิตในเรือนจำได้อย่างปกติสุข และสามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมในโลกภายหลังจากพ้นโทษได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

3) กรมราชทัณฑ์ควรนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายต่างๆ ให้กับเรือนจำ เช่น นโยบายคืนคนดีสู่สังคมสำหรับผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ นโยบายสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพสำหรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ นอกจากนี้ควรมีการติดตามศึกษาถึงระดับความมั่นคงในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วเพื่อนำผู้ต้องขังเหล่านั้นกลับมาใช้เป็นแบบอย่างในการให้การศึกษาอบรมแก่ผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนเองต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลที่ได้คะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเองในระดับเยี่ยมและไม่เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำมาก่อน ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลจากผู้ที่ได้คะแนนความสามารถในการควบคุมตนเอง

ในระดับเยี่ยมแต่เคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงปัจจัยที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังกระทำผิดและปัจจัยที่เป็นต้นเหตุให้เกิดความสามารถในการควบคุมตน

6.2.2 ควรศึกษาถึงความแตกต่างของปัจจัยที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนของผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ ที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้ต้องขังต่างชาติ ผู้ต้องขังชรา รวมถึงผู้ต้องขังที่อยู่ต่างเรือนจำว่ามีปัจจัยที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการควบคุมตนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

6.2.3 ควรมีการติดตามผลของความมั่นคงในการควบคุมตนของกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาต่างๆ เช่น 6 เดือน หรือ 1 ปี หลังทำการวิจัย เพื่อศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของระดับความมั่นคงในการควบคุมตนของกลุ่มตัวอย่าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ลาดพร้าว.
- กาญจนา พูนสุข. (2541). “การควบคุมตนเอง (SELF-CONTROL)” วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา.
- โกศล มีคุณ และ ณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). “ผลของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะ” กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- โกศล มีคุณ. (2555). การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ และกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. (2533). *ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ*. รายงานวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- จรรุวรรณ คงยศ. (2551). *การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จรรุวรรณ รังสิมันตุชาติ. (2544). *การป้องกันตัวของผู้ต้องขังเข้าใหม่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ศึกษากรณีเรือนจำพิเศษกรุงเทพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จิระสุข สุขสวัสดิ์. (2554). *ความรุนแรงระดับกลุ่มอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ การเผชิญปัญหา และความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย: การวิจัยแบบผสมวิธี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ: การวิจัยและพัฒนาบุคคล*. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2549). *ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนส่งผลให้คนเจริญ: หลักการปลูกฝังสร้างเสริม*. ใน *บทความทางวิชาการประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง นวัตกรรมแตงนิทาน*

พัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย. 16-19 สิงหาคม ณ โรงแรม
รามการ์เด้นส์.

นันทิ จิตสว่าง. (ม.ป.ป.). *หลักทฤษฎีวิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบราชทัณฑ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ม.ป.ท.
นันทิ จิตสว่าง. (2529). *การศึกษาผลกระทบของระบบสังคมในเรือนจำต่อผู้ต้องขัง*. รายงานการวิจัย
คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทิ จิตสว่าง. (2541). *หลักทฤษฎีวิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์*. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์.

นิธิพัฒน์ เมฆจร. (2554). *จิตวิทยาเพื่อการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 1-7.
นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิภา นิ่มนวล. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ
ศึกษาเฉพาะกรณีของทัณฑสถานหญิงกลาง (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ประธาน วัฒนาวาณิชย์. (2546). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: โพรฟรินดิง.

ประเสริฐ เมฆมณี. (2522). *หลักทฤษฎีวิทยา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ปรีชา วิทโคโต. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม*. ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 8-15.
นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544, น. ง.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549, น. 38.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554, น. 47.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559, น. 3.

พรรณเลขา พลอยสระศรี. (2548). *กระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังวัยหนุ่มเรือนจำกลางบางขวาง.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

พัฒนา พัวพัฒนกุล. (2533). *การศึกษาทัศนคติของเจ้าพนักงานเรือนจำต่อผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาเรือนจำ
ความมั่นคงสูงสุดในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์. (2553). *บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต: ศึกษากรณีกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภรณ์ อินทสร. (2536). *ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาจิตวิทยาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ยุติธรรม กระทรวง. สำนักกิจการยุติธรรม. (2546). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: วิสัยทัศน์ใหม่สำหรับเหยื่ออาชญากรรมและผู้กระทำผิดในสังคมไทย*. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์. กรุงเทพมหานคร. วันที่ 21 เมษายน 2546.
- ยุพิน พุ่มหิรัญ. (2550). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวต่อการควบคุมตนเองในพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- รัตนภรณ์ อ่อนแก้ว. (2539). *ศึกษาการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสารคาม, มหาสารคาม.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2554). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบจิตวิเคราะห์. ในประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณช แหยมแสง. (2555). *การพัฒนาเครื่องมือมาตรฐานทางการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). *การออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิวิทย์ จตุปารีสุทธิ์. (2540). *การบริหารงานยุติธรรม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). *วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. ขอนแก่น: อักษราพิพัฒน์.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2543). *รวมศัพท์อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม*. ม.ป.ท.
- สมพร สุทัศน์ีย์ (2535). *เปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ม.ป.พ.

- สิทธิ์ อธิสรณ์. (2010). *การออกแบบการวิจัยแบบวิธีผสม: ความเป็นมาและประเด็นข้อขัดแย้ง*. สืบค้นจาก http://acad.vru.acth/from/var_4.pdf.
- สุกัญญา เสมอมาศ. (2550). *ผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุพจน์ สุทธา. (2539). *ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- สุวิมล ว่องวานิช และดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2553). *Research Approach*. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงอรุณ ธรรมเจริญ และ ลินดา สุวรรณิ. (2547). *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่นในเขตที่มีแหล่งยั่วในระดับต่างกัน*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- โสภณ พรหมพลจร. (2547). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมตนด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Bandura, Albert. (1969). *Principles of Behavior Motivation*. New York, Holt-Rinehart and Winston.
- Brigham, Thomas A. (1978). *Salf-Control : Part II in Handbook of Applied Behavior Analysis : Social and Instruction Process*, pp. 259-264. Edited by T.A. Brigham, and A.c. Catania. New York Irvington.
- Campbell, D. T., & Fiske, D. (1959). Convergent and discriminant validation by the multitraitmulti method matrix. *Psychological Bullentin*, 56, 81-105.
- Comier, Willams H. and Comier, Sherilyn. (1979). *Interviewing Strategies for Helpers A Guide to Assesment*. Treatment and Evaluation. California: Brook/Coie.
- Creswell, J. W. (2003). *Educational research : Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative approaches to research*. Upper Saddle River, NJ : Merrill/Pearson Education.
- Creswell, John W. and Plano Clark, Vicki L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. (2nd ed.). Thousand Oask: SAGE Publications.

- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1988). *Do inquiry paradigms imply inquiry methodologies?* In D. M. Fetterman (Ed.), *Qualitative approaches to evaluation in education*. New York; Praeger Publishers.
- Kanfer, Frederrick H. and Jeanne S. Phillips. (1970). *Learning Foundations of Behavior Theory*. New York, John Wiley & Sons.
- Kazdin, Alan E. (1984). *Behavior Modification in Applied Setting 3RD ed*. Homewood. Illinois: The Dorsey Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ความรู้เกี่ยวกับเรือนจำกลางบางขวาง

เรือนจำกลางบางขวาง เป็นเรือนจำที่มีมาตรการควบคุมมั่นคงสูงสุดของประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีดำริที่จะย้ายเรือนจำมหันตโทษพระนคร มาไว้บริเวณชานเมือง จึงทรงมีพระบรมราชโองการจัดซื้อที่ดินผืนใหญ่ บริเวณทุ่งนา ณ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 200 ไร่ เมื่อปีพุทธศักราช 2445 ทว่าไม่ทันได้สร้าง พระองค์ทรงเสด็จสวรรคตเสียก่อน

ต่อมา ปีพุทธศักราช 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระบรมราชโองการให้สร้างเรือนจำกลางบางขวาง ณ บริเวณที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้จัดซื้อเอาไว้แล้ว การก่อสร้างใช้เวลา 4 ปี เสร็จสมบูรณ์ในปี พุทธศักราช 2474 โดยครั้งแรกชื่อว่า เรือนจำกองมหันตโทษ ต่อมา เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2484 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น เรือนจำกลางบางขวาง

เรือนจำกลางบางขวาง มีกำแพงล้อมรอบ 2 ชั้น กำแพงชั้นนอก มีความยาว 2,400 เมตร สูง 6 เมตร และลึกลงไปได้ดิน 1 เมตร สายไฟฟ้าแรงรอบกำแพง กำแพงชั้นใน มีความยาว 1,298 เมตร สูง 6 เมตร มีลวดหนามกันไว้โดยรอบ นับได้ว่า เรือนจำกลางบางขวางมีมาตรการการป้องกันการหลบหนีอย่างดีเยี่ยม

เรือนจำกลางบางขวาง มีอำนาจการควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษประหารชีวิต ปัจจุบันมีผู้ต้องขัง 3,895 คน

โครงการการบริหาร

เรือนจำกลางบางขวาง เป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีโครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง ผู้อำนวยการสถานพยาบาล ผู้อำนวยการส่วนทัณฑ์ปฏิบัติ และผู้อำนวยการส่วนบริหารทั่วไป ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ 328 คน

ภารกิจหลัก

เรือนจำกลางบางขวาง มีภารกิจสำคัญ 2 ประการ คือ ภารกิจด้านการควบคุม และ ภารกิจด้านการแก้ไขฟื้นฟู

1. ภารกิจด้านการควบคุม

ภารกิจด้านการควบคุมผู้ต้องขังตามหมายศาล นับเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งของ เรือนจำกลางบางขวาง แบ่งการควบคุมผู้ต้องขังออกเป็นฝ่ายควบคุมแดนต่าง เพื่อจ่ายต่อการต่อ การควบคุม ประกอบด้วย

ฝ่ายควบคุมแดน 2 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 30 ปี ไปจนถึงกำหนดโทษประหารชีวิต

ฝ่ายควบคุมแดน 3 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง ที่มีกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิต ลงมา

ฝ่ายควบคุมแดน 4 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขัง ที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีลงมา

ฝ่ายควบคุมแดน 5 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษประหารชีวิต

ฝ่ายควบคุมแดน 6 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิตลงมา ส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม

ฝ่ายควบคุมแดน 8 ใช้เป็นสถานฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง ที่ใกล้กำหนดพ้นโทษ

ฝ่ายควบคุมแดน 9 แคนสุทกรรม เป็นสถานที่ประกอบอาหารเลี้ยงผู้ต้องขังเรือนจำ กลางบางขวางทั้งหมด

ฝ่ายควบคุมแดน 10 ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ และผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมอันมีลักษณะเป็นเครือข่ายอาชญากรรม ผู้ร้ายรายสำคัญ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แคนขังเดี่ยว

ฝ่ายควบคุมแดน 12 แคนสถานพยาบาล สำหรับผู้ต้องขังที่เจ็บป่วย

ฝ่ายควบคุมแดน 17 หรือแดนชรา ใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่ชราภาพ มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป รวมทั้งผู้ต้องขังที่ทุพพลภาพ และอยู่ในระยะการพักฟื้น

นอกจากจะแบ่งการควบคุมออกเป็นฝ่ายต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกตามลักษณะ จำแนกของผู้ต้องขังแล้ว เพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบใช้โทรศัพท์มือถือภายในเรือนจำ อันเป็นสาเหตุสำคัญในการลักลอบส่งการค้ายาเสพติดจากภายในเรือนจำ เรือนจำกลางบางขวาง ได้ ติดตั้งเครื่องตัดสัญญาณมือถือ ครอบคลุมอาณาบริเวณเรือนจำกลางบางขวาง อีกด้วย

2. การกิจด้านการแก้ไขฟื้นฟู

การกิจด้านการแก้ไขฟื้นฟู นับได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่งของเรือนจำ กลางบางขวาง ตามแผนยุทธศาสตร์คืนคนดีสู่สังคม ดังนั้น เรือนจำกลางบางขวาง จึงได้เน้นหนักในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี อยู่ในสังคมได้อย่างปกติ เมื่อยามพ้นโทษไป และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก เรือนจำกลางบางขวาง จึงแบ่งการแก้ไขฟื้นฟู ออกเป็นด้าน การศึกษา และด้านพัฒนาจิตใจ

ด้านการศึกษา

เรือนจำกลางบางขวาง ได้จัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านอาชีวศึกษา ได้จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งในระดับ ปวช. และปวส.

โดยเฉพาะในสาขาคอมพิวเตอร์

ด้านวิชาชีพพระยะสัน ได้มีการจัดฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันตลอดทั้งปี เพื่อให้ผู้ต้องขังมีวิชาชีพติดตัวออกไปเมื่อยามพ้น เช่น วิชาชีพช่างตัดผม ช่างซ่อมรองเท้า นวดโบราณ

ระดับอุดมศึกษา เรือนจำกลางบางขวาง สนับสนุนให้ผู้ต้องขังสมัครเรียนในระดับปริญญาตรีไปแล้วมากกว่า 400 คน นับแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ได้สนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ระดับปริญญาโท) ให้แก่ผู้ต้องขัง โดยจัดการสอนที่เรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำนำร่องในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตแขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มีผู้ต้องขังสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว 18 คน

ด้านการพัฒนาจิตใจ

นอกจากการพัฒนาด้านการศึกษาแล้ว เรือนจำกลางบางขวางยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้ต้องขัง จึงได้จัดให้มีการอบรมด้านจิตภาวนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีการเรียนการสอนด้านธรรมศึกษา ตั้งแต่ธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม จัดกิจกรรมด้านการศาสนาอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ เรือนจำกลางบางขวาง ยังได้จัดให้มีการอบรมด้านอื่นๆ เพื่อเพิ่มจิตสำนึกด้านงานจิตอาสา และสาธารณะประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง เช่น โครงการศิลปะบำบัด อาร์ท ฟอรั ออล ในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการกำลังใจ ในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา รวมทั้งเครือข่ายสมาชิกภาคีอื่นๆ

การประหารชีวิต

การประหารชีวิต นับเป็นภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเรือนจำกลางบางขวาง เนื่องจากเป็นเรือนจำแห่งเดียวในประเทศไทยที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการประหารชีวิต นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

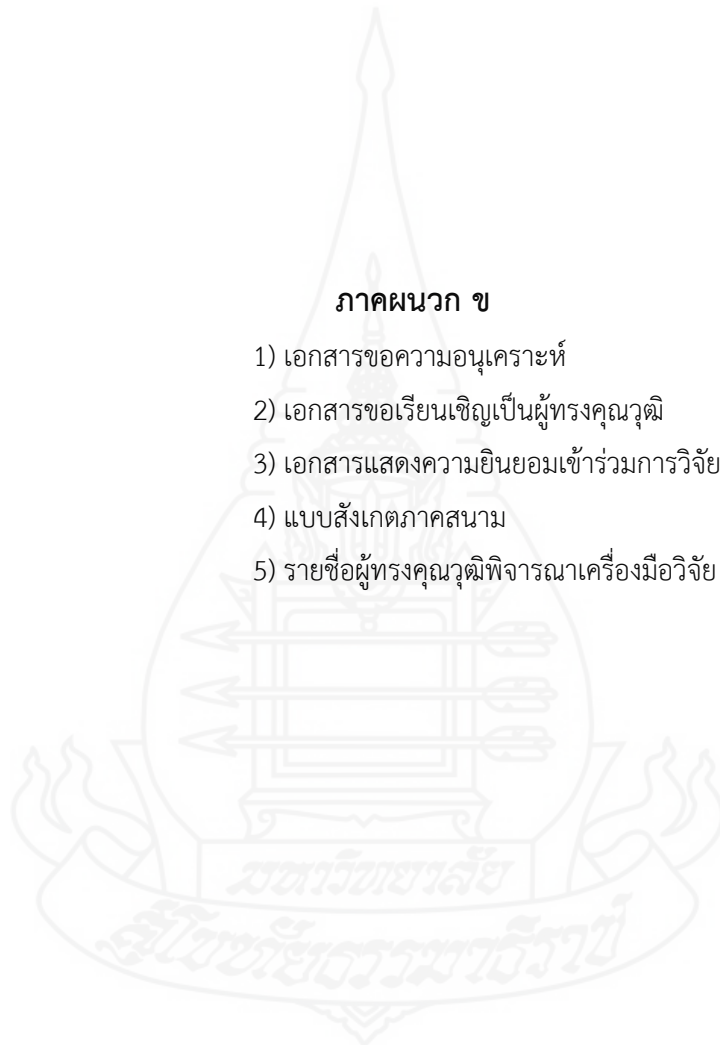
การประหารชีวิต ที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติมาตั้งแต่ครั้งในอดีต ก็คือ การใช้ดาบตัดคอ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2477 รัฐบาลสมัยนั้นได้เปลี่ยนการประหารชีวิตมาเป็น การประหารชีวิตด้วยปืน โดยมีการประหารชีวิตครั้งแรกในวันที่ 11 กันยายน พุทธศักราช 2478

ว่าการประหารด้วยปืนมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากนานาอารยประเทศว่าเป็นการกระทำที่โหดร้ายขัดต่อศีลธรรมจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 10 โดยแก้ไขวิธีการประหารชีวิตจากการยิงด้วยปืนให้ตายมาเป็นการฉีดยาพิษแทน เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2546

ภาคผนวก ข

- 1) เอกสารขอความอนุเคราะห์
- 2) เอกสารขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
- 3) เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
- 4) แบบสังเกตภาคสนาม
- 5) รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้มีอำนาจเหนือกลางบางขวาง

ด้วย นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษา
เชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง
ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของต้นหลังกำแพง

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผลการศึกษา
ค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตาม
วัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง

ด้วย นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หลักสูตร
การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนของตนหลังจำคุก

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก เรือนจำกลางบาง
ขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง ตามโครงการการศึกษา
ค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเชิง
จิตวิทยา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ สุภาภรณ์ ผลบุญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง ตามโครงการการศึกษา
ค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและ
ให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น
ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวอารีย์รัตน์ ไกรเกตุ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง ตามโครงการการศึกษา
ค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเครื่องมือแบบวัด ได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ
รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (การตอบแบบสอบถาม)

ชื่อเรื่องวิจัย	ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง
ชื่อผู้วิจัย	นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800502
หลักสูตร	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
สถานที่ติดต่อผู้วิจัย	เรือนจำกลางบางขวาง แดง ๕ โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ - E-mail: -

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่ชัดเจนจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ เพื่อศึกษาถึงระดับในการควบคุมตนเองของผู้ต้องขัง และเพื่อศึกษา ประสิทธิภาพทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

4. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 360 คน โดยการคัดเลือกแบบการตอบแบบสอบถาม

5. กระบวนการวิจัย คือ การวิจัยแบบผสมผสานแบบอธิบายตามลำดับ ได้แก่

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งในแบบสอบถามจะมีข้อมูล รายละเอียดชี้แจง รวมทั้งผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างเองและกลุ่มตัวอย่างสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลาที่ตอบแบบสอบถาม

7. งานวิจัยนี้ อาจมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ท่านอยู่บ้าง

8. การเข้าร่วมในการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ โดยท่านสามารถปฏิเสธ หรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์แต่อย่างใด

9. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้ โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลาตามสถานที่และเบอร์โทรศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้น

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (การตอบแบบสอบถาม)

ทำที่ เรือนจำกลางบางขวาง ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี

วันที่ 24 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง “ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง” โดยผู้วิจัย คือ นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800502 และมี อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา เป็นกรรมการสอบ ที่อยู่ที่ติดต่อก็คือ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอดและได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัยจนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมตอบแบบสอบถามต่างๆ ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการควบคุมตน โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที

ข้าพเจ้ามีสิทธิตอบหรือไม่ตอบชุดแบบสอบถามดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อตัวข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้า ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวของข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (การสัมภาษณ์)

ชื่อเรื่องวิจัย ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง
 ชื่อผู้วิจัย นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800502
 หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 สถานที่ติดต่อผู้วิจัย เรือนจำกลางบางขวาง แคน ๕ โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ - E-mail: -

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ชัดเจนจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา
2. โครงการนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระดับในการควบคุมตนเอง และเพื่อศึกษาประสบการณ์ในการควบคุมตนเองผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง
4. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่มีความมั่นคงในการควบคุมตนเอง ที่มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 8 คน โดยที่ท่านคือผู้ให้ข้อมูลและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ เกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมที่ไม่เคยกระทำความผิดวินัยตลอด 10 ปี ของการดำเนินชีวิตในเรือนจำ 2) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ข้อมูล 3) เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี เกณฑ์การคัดออก คือ 1) ท่านไม่สะดวกในการให้ข้อมูล
5. กระบวนการวิจัย คือ การวิจัยแบบผสมผสานแบบอธิบายตามลำดับ
6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
  - 6.1 ผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ท่านที่เข้าร่วมการวิจัยเอง และท่านที่เข้าร่วมการวิจัยสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลาที่ดำเนินการสัมภาษณ์
  - 6.2 ในการคัดกรองผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย หากผู้วิจัยพบว่าท่านผู้นั้นไม่อยู่ในเกณฑ์คัดเลือกและกำลังอยู่ในสถานะที่สมควรได้รับความช่วยเหลือ ผู้วิจัยจะส่งต่อให้กับแหล่งช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในลำดับต่อไป
7. งานวิจัยนี้ อาจมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ท่าน
8. ผู้วิจัยจะยุติการสัมภาษณ์ทันที หากท่านรู้สึกอึดอัดใจ ไม่พอใจในการสัมภาษณ์ และทำการช่วยเหลือเบื้องต้นหรือส่งต่อแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น (ถ้ามี) เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในลำดับต่อไป
9. การเข้าร่วมในการวิจัยเป็นไปโดย ความสมัครใจ โดยท่านสามารถปฏิเสธ หรือยุติการการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่สูญเสียประโยชน์แต่อย่างใด

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (การสัมภาษณ์)

ทำที่ แคนการศึกษา

วันที่ 12 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง “ความมั่นคงในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง” โดยผู้วิจัย คือ นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 2572800502 และมี อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา เป็นกรรมการสอบ ที่อยู่ที่ติดต่อกได้ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอดและได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัยจนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมให้สัมภาษณ์ 1-2 ครั้งเป็นเวลาครั้งละ 50 นาทีและยินยอมให้บันทึกเสียงการสนทนาได้

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อตัวข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้า ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวของข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่ แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 9/9 หมู่ 9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2504-8504-6 โทรสาร 0-2503-3567

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ.....

(นายภาณุกานต์ บ่อเงิน)

พยาน

แบบสังเกตภาคสนาม

หมายเลขผู้ถูกสังเกต/ให้ข้อมูล.....การสังเกต ครั้งที่ .....วันที่.../...../.....
 เวลา.....สถานที่.....

สถานการณ์สังคมา:.....

1. สภาพแวดล้อมทั่วไป

.....
 .....
 .....

2. บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ (ควรมีแผนผังประกอบ)

.....
 .....
 .....

3. ปฏิสัมพันธ์ และกิจกรรมที่ทำ

.....
 .....
 .....

4. ลำดับเหตุการณ์

.....
 .....
 .....

5. สิ่งที่ต้องสังเกต หรือ หาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ ในครั้งต่อไป

.....
 .....
 .....

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

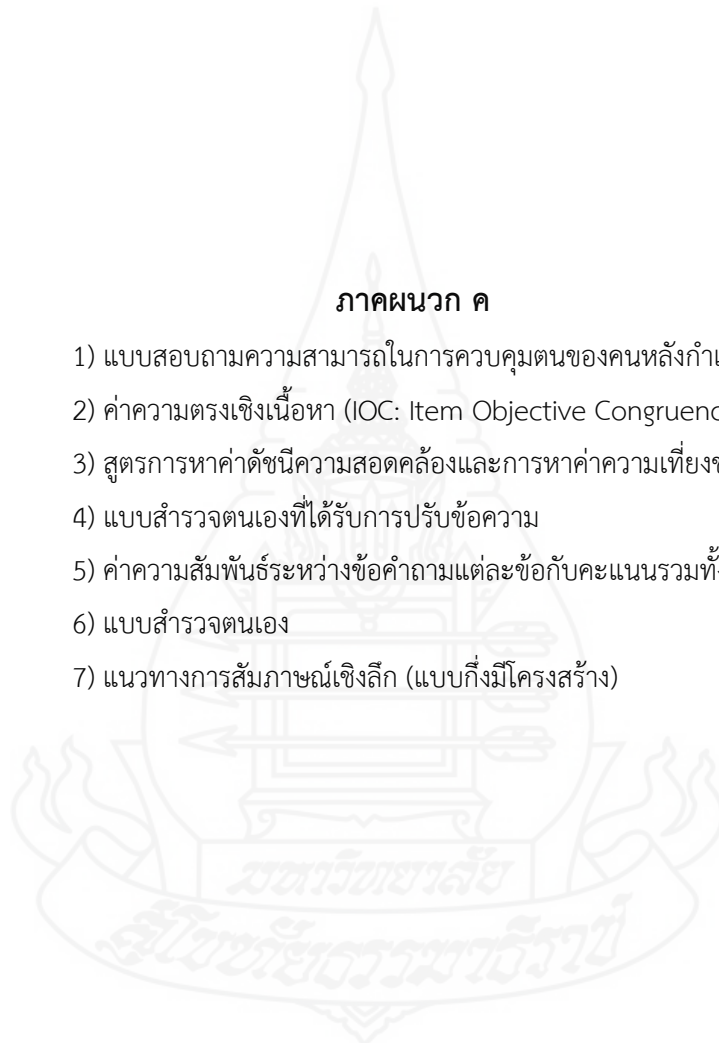
1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมธิราช วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรการแนะแนวและการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
2. ชื่อ อาจารย์ สุภาภรณ์ ผลบุญ สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชา จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
3. ชื่อ นางสาว อารีรัตน์ ไกรเกตุ สถานที่ทำงานเรือนจำกลางบางขวาง วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ประสบการณ์หรือความชำนาญ อดีตหัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ

ภาคผนวก ค

- 1) แบบสอบถามความสามารถในการควบคุมตนของคนหลังกำแพง
- 2) ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Item Objective Congruence Index)
- 3) สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องและการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม
- 4) แบบสำรวจตนเองที่ได้รับการปรับข้อความ
- 5) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (ITC)
- 6) แบบสำรวจตนเอง
- 7) แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบกึ่งมีโครงสร้าง)

แบบสอบถามเรื่อง

ความสามารถในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง

นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่กำหนด

ความสามารถในการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการจัดการตนเองด้านการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตน การรู้จักตนเอง การมีสติรู้จักยับยั้งและลดความคิดหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบข้อบังคับหรือละเว้นการกระทำพฤติกรรมที่รู้ว่าไม่เหมาะสม จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมโดยใช้ความพยายาม ความอดทน และความเสียสละเป็นระยะเวลานาน โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง คือ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเองเพื่อยับยั้งจิตใจให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ และละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่องยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน คือ ความสามารถในการคิด และวิเคราะห์ เพื่อปรับพฤติกรรมของตนด้านต่างๆ ยับยั้งพฤติกรรมของตนที่อาจกระทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่องยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

3. ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม คือ ความสามารถในการปรับตัวด้านชีวิตความเป็นอยู่ กิจกรรมประจำวัน การร่วมกิจกรรมต่างๆ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ และเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ เพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่องยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

แบบวัดความสามารถในการควบคุมตน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1 หมายถึง ข้อความตรงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

0 หมายถึง ไม่แน่ใจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

-1 หมายถึง ข้อความไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

ข้อ ที่	เนื้อหา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ/ การ แก้ไข
		สอดคล้อง 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
	1. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเองเพื่อยับยั้งจิตใจให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของเรือนจำ และละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่อง ยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ				
1	ฉันรู้สึกอึดอัดในกฎระเบียบและคำสั่งต่างๆ ของ เรือนจำ				
2	ฉันรู้สึกว่าด้อยค่าในฐานะเป็นผู้ต้องขัง				
3	ฉันรู้สึกเสียใจทุกครั้งที่ทำผิดกฎระเบียบแม้ เป็นเพียงแค่เรื่องเล็กน้อย				
4	ฉันรู้สึกปลอดภัยในกฎระเบียบของเรือนจำ				
5	ฉันรู้สึกชื่นชมคนที่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย ของเรือนจำ				
6	ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่มีกระทำผิดกฎระเบียบ ของเรือนจำ				
7	ฉันรู้สึกเบื่อเมื่อต้องรับประทานอาหารที่ทาง เรือนจำจัดให้				
8	ฉันรู้สึกอึดอัดกับสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ				
9	ฉันรู้สึกไม่พอใจเจ้าหน้าที่ที่เข้มงวดกับกฎระเบียบ ของเรือนจำ				
10	ฉันรู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา จิตใจของเรือนจำ				
11	ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนๆ ที่เคารพ กฎระเบียบวินัย				

ข้อ ที่	เนื้อหา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ/ การ แก้ไข
		สอดคล้อง 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
12	ฉันรู้สึกเกลียด คนที่ชอบเอาเปรียบเพื่อนผู้ต้องขังคนอื่น				
13	ฉันรู้สึกเบื่อเมื่อถูกบังคับให้เข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆที่เรือนจำจัดขึ้น				
14	ฉันรู้สึกไม่พอใจในการรักษาจากสถานพยาบาลของเรือนจำ				
15	ฉันรู้สึกดีใจที่เรือนจำเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ต้องขัง				
16	ฉันรู้สึกเครียดที่เพื่อนสนิทไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ				
<p>2. ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน หมายถึงความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ ยับยั้งพฤติกรรมของตนที่อาจกระทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่องยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ</p>					
1	ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ใช่เรื่องยาก				
2	ฉันคิดว่าการกระทำผิดตามคำขอร้องของเพื่อน เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม				
3	ฉันคิดว่าการใช้ชีวิตในเรือนจำ ต้องใช้ความอดทน เป็นอย่างมาก				
4	ฉันคิดว่าระเบียบเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมเรือนจำ				
5	ฉันคิดว่าอาหารเรือนจำไม่สะอาดและขาดคุณค่าโภชนาการ				
6	ฉันคิดว่าการไหว้พระสวดมนต์ทำให้จิตใจสงบได้ เป็นอย่างดี				
7	ฉันคิดว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำขาดความเท่าเทียม				
8	ฉันคิดว่าห้องสมุดของเรือนจำมีความรู้ในเรื่องที่ฉันสนใจ				
9	ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ได้ช่วยให้ชีวิตดีขึ้นมา				

ข้อ ที่	เนื้อหา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ/ การ แก้ไข
		สอดคล้อง 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
10	หากเรือนจำอนุญาตให้มีเสื้อผ้า ได้แก่ 5 ชุดฉันคิดว่า คงจะไม่พอใส่				
11	ฉันเชื่อว่าเรือนจำไม่สามารถคืนคนดีสู่สังคมได้				
12	ฉันมั่นใจว่าตนเองเก่งจึงไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
13	ฉันไม่คิดจะให้ภัยกับคนที่ทำให้ฉันโกรธ				
14	ฉันมั่นใจว่าถ้าคิดดี ทำดี สิ่งดีๆ จะต้องเกิดตามมา				
15	ฉันเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ				
16	ฉันคิดว่าตนเองถูกคุมขังแม้กระทั่งความคิดและความรู้สึก				
17	ฉันคิดว่าการติดคุกก็ดี อย่างน้อยก็มีข้าวกิน มีที่นอน ไม่ต้องทำงาน				
18	ฉันมักจะซื้อของในร้านค้าสงเคราะห์โดยมิได้มีการวางแผนล่วงหน้า				
19	ฉันพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เรือนจำเสมอ				
20	ฉันสามารถรับประทานอาหารของเรือนจำได้อย่างสบาย				
21	ถ้ามีเรื่องไม่สบายใจฉันมักจะไหว้พระสวดมนต์เพื่อให้ใจสงบ				
22	ฉันตั้งใจปฏิบัติงานที่เจ้าหน้าที่มอบหมายให้จนสำเร็จทุกครั้ง				
23	ฉันหลีกเลี่ยงสิ่งเข้ายวนใจ เพื่อไม่ให้กระทำผิดวินัยของเรือนจำ				

ข้อ ที่	เนื้อหา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ/ การ แก้ไข
		สอดคล้อง 1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	
	<p>3. ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวด้านชีวิตความเป็นอยู่ กิจกรรมประจำวัน การรับประทานอาหาร การร่วมกิจกรรมต่างๆ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ และเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ เพื่อละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและที่เหมาะสม โดยใช้ความพยายาม อดทน เสียสละอย่างต่อเนื่องยาวนานจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ</p>				
1	ฉันนอนไม่หลับเพราะบรรยากาศในห้องนอนคับแคบ และอึดอัด				
2	ฉันจะไม่อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่ชอบทำผิดวินัย				
3	ฉันทำงานไม่เสร็จเพราะเพื่อนมักชวนไปร่วมกิจกรรมต่างๆ				
4	ฉันจัดที่พักอาศัยให้สะอาด เพื่อจะได้มีสุขอนามัยที่ดี				
5	ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำได้ดี				
6	ฉันไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์				
7	ฉันขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหา				
8	ฉันพยายามทำชีวิตให้มีคุณค่าได้เสมอ แม้จะเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ				
9	ฉันจะคบหาสมาคมแต่กับคนที่ฉันคิดว่าเขาเป็นคนดี				
10	ฉันไม่ซื้ออาหารที่ไม่มีประโยชน์				
11	ฉันมักรับฟังและหาทางช่วยเหลือเมื่อเพื่อนมีปัญหา				
12	ฉันตั้งใจทำประโยชน์ให้กับเรือนจำมาโดยตลอด				
13	ฉันแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนเพื่อลดการเกิดปัญหา				

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

การแปลความหมายคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

การแปลความหมายค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ ที่มีค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไปแสดง

ว่า แบบวัดสามารถได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบวัดกับเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง											
ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 1			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 2			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 3			$\sum R$	IOC
1	1			1			1			3	1
2	1			1			1			3	1
3	1			1			1			3	1
4	1				0		1			2	.66
5	1			1			1			3	1
6	1			1			1			3	1
7	1			1				0		2	.66
8	1			1				0		2	.66
9	1			1				0		2	.66
10	1					-1		-1		-1	-33
11	1					-1		-1		-1	-33
12	1					-1		-1		-1	-33
13	1			1				0		2	.66
14	1			1			1			3	1
15	1			1				0		2	.66
16	1			1				0		2	.66

2. ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน											
ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 1			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 2			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 3			$\sum R$	IOC
1	1			1			1			3	1
2		0		1			1			2	.66
3	1			1				0		2	.66
4	1			1				0		2	.66
5			-1	1					-1	-1	-33
6	1			1					1	3	1
7	1					-1			-1	-1	-33
8		0				-1	1			0	0
9	1			1				0			.66
10	1			1				0		2	.66
11		0		1				0		1	.33
12	1			1				0		2	.66
13	1					-1			-1	-1	-33
14	1			1			1			3	1
15	1			1				0		2	.66
16		0				-1			-1	-2	-66
17	1				0				-1	0	0
18		0		1			1			2	.66
19	1					-1			-1	-1	-33
20	1					-1			-1	-1	-33
21	1			1			1			3	1
22	1			1			1			3	1
23	1			1			1			3	1
3. ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม											
1	1			1			1			1	1
2	1			1			1			3	1
3	1			1			1			3	1
4	1			1			1			3	1
5	1			1			1			3	1
6	1			1			1			3	1

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 1			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 2			ผู้ทรงคุณวุฒิที่ 3			$\sum R$	IOC
7	1			1			1			3	1
8	1			1			1			3	1
9	1			1			1			3	1
10		0		1					-1	0	0
11	1			1			1			3	1
12	1			1			1			3	1
13	1			1			1			3	1

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ด้วยสูตร

$$IOC = \Sigma R/N$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ΣR แทน ผลรวมคะแนนจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยสูตร

$$\alpha = N/N-1 (SD^2 - \Sigma SDi^2 / SD^2)$$

เมื่อ N = จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

SD² = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบถามทั้งฉบับ

SDi² = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามรายข้อ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ Item-Total Correlation (ITC)

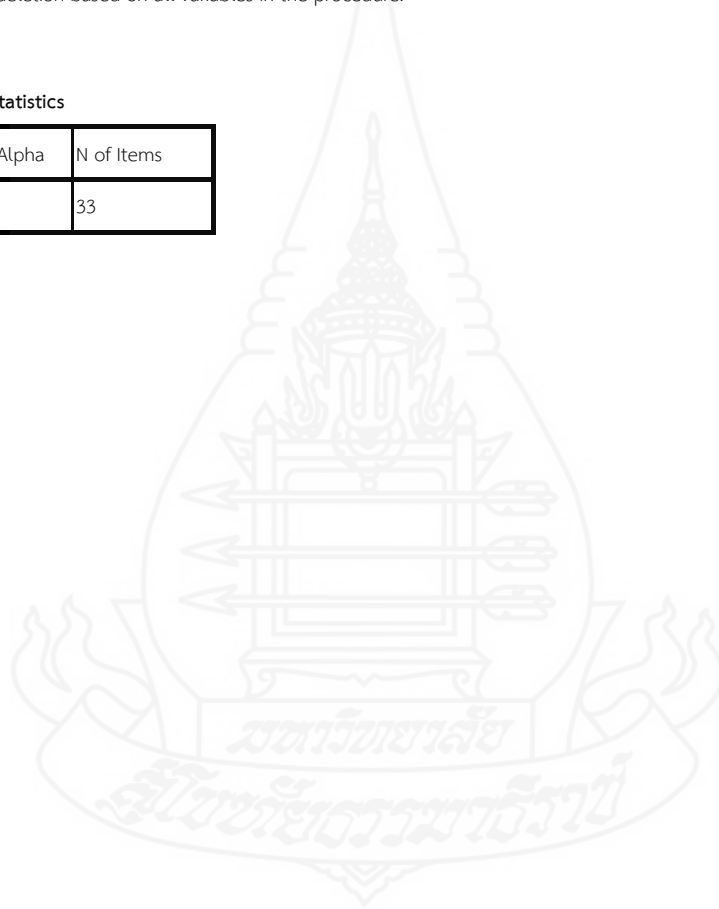
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	50	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	50	100.0

a. List wise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.867	33

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cornbrash's Alpha if Item Deleted
N1	142.5000	314.051	.382	.863
N2	140.8800	315.251	.348	.864
N4	140.1400	307.184	.505	.860
N5	139.8600	308.858	.633	.858
N8	142.2200	311.359	.261	.869
N9	142.3400	314.923	.332	.864
N11	139.1000	327.724	.268	.866
N12	141.2200	310.012	.429	.862
N13	140.1800	306.722	.563	.859
N14	139.9200	320.198	.292	.865
N16	139.9400	306.139	.636	.857
N17	139.9800	308.306	.431	.862
N18	140.8000	297.184	.545	.858
N19	142.0600	320.996	.152	.871
N20	140.8200	312.191	.288	.867
N21	139.9800	318.142	.420	.863
N22	139.5200	315.847	.395	.863
N23	141.1200	314.516	.339	.864
N25	140.6600	317.127	.232	.868
N26	139.6000	326.163	.185	.867
N27	139.6000	315.959	.481	.861
N28	139.3800	324.730	.313	.865
N30	140.1000	311.439	.397	.863
N32	139.5600	324.415	.330	.865
N33	140.0400	321.835	.401	.863
N34	139.7400	312.727	.411	.862
N35	140.4400	310.088	.503	.860
N36	139.9600	318.692	.549	.861
N37	139.8200	323.824	.390	.864
N38	139.5400	321.560	.448	.863
N39	140.2400	320.268	.366	.864
N40	139.6600	312.923	.464	.861
N41	139.4800	314.989	.595	.860

ตัวอย่างแบบสำรวจตนเองที่ได้รับการปรับข้อความให้มีความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง

1. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง	
ข้อกระทงแบบสำรวจตนเองฉบับเดิม	ข้อกระทงที่ได้รับการปรับข้อความใหม่
1. ฉันรู้สึกอึดอัดในกฎระเบียบและคำสั่งต่างๆ ของเรือนจำ	1. ฉันรู้สึกอึดอัดในกฎระเบียบและคำสั่งต่างๆ ของเรือนจำ
2. ฉันรู้สึกด้อยค่าต่อตนเองในฐานะเป็นผู้ต้องขัง	2. ฉันรู้สึกด้อยค่าในฐานะเป็นผู้ต้องขัง
3. ฉันรู้สึกเสียใจทุกครั้งที่ทำผิดกฎระเบียบแม้เป็นเพียงแค่เรื่องเล็กน้อย	ตัดข้อกระทงออก
4. ฉันรู้สึกปลอดภัยในกฎระเบียบของเรือนจำ	4. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ
5. ฉันรู้สึกชื่นชมคนที่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ	5. ฉันรู้สึกชื่นชมคนที่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ
6. ฉันรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่มีการกระทำผิดกฎระเบียบของเรือนจำ	ตัดข้อกระทงออก
7. ฉันรู้สึกเบื่อเมื่อรับประทานอาหารที่ทางเรือนจำจัดให้	ตัดข้อกระทงออก
8. ฉันรู้สึกอึดอัดกับสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ	8.ฉันรู้สึกอึดอัดกับสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ
9. ฉันรู้สึกไม่พอใจเจ้าหน้าที่ที่เข้มงวดกับกฎระเบียบวินัยมากเกินไป	9.ฉันรู้สึกไม่พอใจในการเข้มงวดกับกฎระเบียบของเรือนจำ
10. ฉันรู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจของเรือนจำ	ย้ายไปด้านที่ 3
11. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนๆ ที่เคารพกฎระเบียบวินัย	ย้ายไปด้านที่ 3
12. ฉันรู้สึกเกลียด คนที่ชอบเอาเปรียบเพื่อนผู้ต้องขังคนอื่น	ตัดข้อกระทงออก
13. ฉันรู้สึกเบื่อเมื่อถูกบังคับให้เข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆที่เรือนจำจัดขึ้น	ตัดข้อกระทงออก

ข้อกระทงแบบสำรวจตนเองฉบับเดิม	ข้อกระทงที่ได้รับการปรับข้อความใหม่
14. ฉันรู้สึกไม่พอใจในการรักษาจากสถานพยาบาลของเรือนจำ	ตัดข้อกระทงออก
15. ฉันรู้สึกดีใจที่เรือนจำเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ต้องขัง	15. ฉันรู้สึกดีใจที่เรือนจำเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ต้องขัง
16. ฉันรู้สึกเครียดที่เพื่อนสนิทไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ	16. ฉันรู้สึกเครียดที่เพื่อนสนิทไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ
2. ด้านความสามารถในการจัดการพฤติกรรมของตน	
1. ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ใช่เรื่องยาก	1. ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ใช่เรื่องยาก
2. ฉันคิดว่าการกระทำผิดตามคำขอร้องของเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	2. ฉันคิดว่าการกระทำผิดตามคำขอร้องของเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม
3. ฉันคิดว่าการใช้ชีวิตในเรือนจำ ต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก	ตัดข้อกระทงออก
4. ฉันคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมในเรือนจำ	4. ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมในเรือนจำ
5. ฉันคิดว่าอาหารเรือนจำไม่สะอาดและขาดคุณค่าโภชนาการ	ตัดข้อกระทงออก
6. ฉันคิดว่าการไหว้พระสวดมนต์ทำให้จิตใจสงบได้เป็นอย่างดี	6. ฉันคิดว่าการไหว้พระสวดมนต์ทำให้จิตใจสงบได้เป็นอย่างดี
7. ฉันคิดว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำขาดความเท่าเทียม	ตัดข้อกระทงออก
8. ฉันคิดว่าห้องสมุดของเรือนจำมีความรู้ในเรื่องที่ฉันสนใจ	ตัดข้อกระทงออก
9. ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบก็ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตดีขึ้น	9. ฉันคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ได้ช่วยให้ชีวิตดีขึ้น
10. หากเรือนจำอนุญาตให้มีเสื้อผ้า ได้แก่ 5 ชุด ฉันคิดว่า คงจะไม่พอใส่	10. ฉันคิดว่า เสื้อผ้า 5 ชุดไม่พอใส่
11. ฉันเชื่อว่าเรือนจำไม่สามารถคืนคนดีสู่สังคมได้	11. ฉันเชื่อว่าเรือนจำไม่สามารถคืนคนดีสู่สังคมได้

ข้อกระหนงแบบสำรวจตนเองฉบับเดิม	ข้อกระหนงที่ได้รับการปรับข้อความใหม่
12. ฉันมั่นใจว่าตนเองเก่งจึงไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	12. ฉันมั่นใจว่าตนเองเก่งจึงไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
13. ฉันไม่คิดจะให้ภัยกับคนที่ทำให้ฉันโกรธ	ตัดข้อกระหนงออก
14. ฉันมั่นใจว่าถ้าคิดดี ทำดี สิ่งดีๆ จะต้องเกิดตามมา	14. ฉันมั่นใจว่าถ้าคิดดี ทำดี สิ่งดีๆ จะต้องเกิดตามมา
15. ฉันเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ	15. ฉันเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ
16. ฉันคิดว่าตนเองถูกคุมขังแม้กระทั่งความคิดและความรู้สึก	ตัดข้อกระหนงออก
17. ฉันคิดว่าการติดคุกก็ดี อย่างน้อยก็มีข้าวกิน มีที่นอน ไม่ต้องทำงาน	ตัดข้อกระหนงออก
18. ฉันมักจะซื้อของในร้านค้าสงเคราะห์โดยมิได้มีการวางแผนล่วงหน้า	ตัดข้อกระหนงออก
19. ฉันพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เรือนจำเสมอ	ตัดข้อกระหนงออก
20. ฉันสามารถรับประทานอาหารของเรือนจำได้อย่างสบาย	ตัดข้อกระหนงออก
21. ถ้ามีเรื่องไม่สบายใจฉันมักจะไหว้พระสวดมนต์เพื่อให้ใจสงบ	21. ฉันมักจะไหว้พระสวดมนต์เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจเพื่อให้ใจสงบ
22. ฉันตั้งใจปฏิบัติงานที่เจ้าหน้าที่มอบให้จนสำเร็จทุกครั้ง	22. ฉันตั้งใจปฏิบัติงานที่เจ้าหน้าที่มอบให้จนสำเร็จทุกครั้ง
23. ฉันหลีกเลี่ยงสิ่งเข้ายวนใจ เพื่อมิให้กระทำผิดวินัยของเรือนจำ	23. ฉันหลีกเลี่ยงสิ่งเข้ายวนใจ เพื่อมิให้กระทำผิดวินัยของเรือนจำ
3. ด้านความสามารถในการจัดการตนเองให้อยู่ร่วมกับสังคมและสภาพแวดล้อม	
1. ฉันนอนไม่หลับเพราะบรรยากาศในห้องนอนคับแคบ และอึดอัด	ตัดข้อกระหนงออก
2. ฉันจะไม่อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่ชอบทำผิดวินัย	2. ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่ชอบทำผิดวินัย

ข้อกระทงแบบสำรวจตนเองฉบับเดิม	ข้อกระทงที่ได้รับการปรับข้อความใหม่
3. ฉันทำงานไม่เสร็จเพราะเพื่อนมักชวนไปร่วมกิจกรรมต่างๆ	ตัดข้อกระทงออก
4. ฉันจัดที่พักอาศัยให้สะอาด เพื่อจะได้มีสุขอนามัยที่ดี	4. ฉันจัดที่พักอาศัยให้สะอาด เพื่อการมีสุขอนามัยที่ดี
5. ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำได้ดี	5. ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำได้ดี
6. ฉันไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์	6. ฉันไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตใจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์
7. ฉันขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหา	7. ฉันขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหา
8. ฉันพยายามทำชีวิตให้มีคุณค่าได้เสมอ แม้จะเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ	ย้ายไปด้านที่2
9. ฉันจะคบหาสมาคมแต่กับคนที่ฉันคิดว่าเขาเป็นคนดี	9. ฉันคบหาสมาคมกับเฉพาะคนที่ฉันคิดว่าเขาเป็นคนดี
10. ฉันไม่ซื้ออาหารที่ไม่มีประโยชน์	ตัดข้อกระทงออก
11. ฉันมักรับฟังและหาทางช่วยเหลือเมื่อเพื่อนมีปัญหา	11. ฉันรับฟังและหาทางช่วยเหลือเมื่อเพื่อนมีปัญหา
12. ฉันตั้งใจทำประโยชน์ให้กับเรือนจำมาโดยตลอด	12. ฉันตั้งใจให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่เรือนจำ
13. ฉันแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนเพื่อลดการเกิดปัญหา	13. ฉันแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนเพื่อลดการเกิดปัญหา
รวม 52 ข้อ	รวม 33 ข้อ

แบบสำรวจตนเอง

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสำรวจฉบับนี้ ความร่วมมือที่ท่านให้ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้เชิงวิชาการ

แบบสำรวจฉบับนี้เป็นแบบสำรวจตนเองเพื่อการศึกษาในระดับในการควบคุมตน มีข้อความทั้งหมด 33 ข้อ ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสำรวจแต่ละข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงคำตอบที่ท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

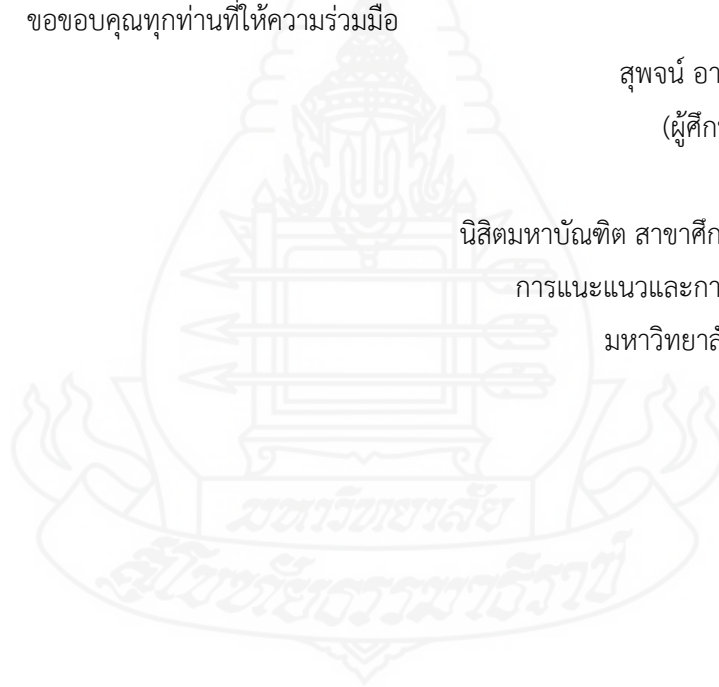
คำตอบที่ท่านเลือกตอบแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด ขอท่านโปรดเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวและขอความกรุณาให้ท่านตอบให้ครบทุกข้อ

ผู้วิจัยจะไม่เผยแพร่ข้อมูลที่ท่านตอบ และจะรักษาคำตอบไว้เป็นความลับ โดยข้อมูลจะนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวม และจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

สุพจน์ อารีย์สวัสดิ์
(ผู้ศึกษา)

นิสิตมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการ
การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อ/สกุล..... อายุ.....ปี แดน.....
2. ท่านจบระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้รับการศึกษา	☐ ปวช.
☐ ประถมศึกษา (ระบุชั้น)....	☐ ปวส.
☐ มัธยมศึกษา (ระบุชั้น).....	☐ ปริญญาตรี
☐ อื่นๆ (ระบุ.....)	
3. ท่านต้องโทษในคดี

☐ ประทุษต่อทรัพย์	☐ เกี่ยวกับเพศ
☐ ประทุษต่อชีวิต	☐ พระราชบัญญัติยาเสพติด
☐ อื่นๆ ระบุ.....	
4. ท่านถูกกำหนดโทษ.....ปี.....เดือน.....วัน
5. โทษปัจจุบันของท่านคือ.....ปี.....เดือน.....วัน
6. ระยะเวลาที่ท่านถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำตั้งแต่วันแรกถึงปัจจุบันนี้ จำนวน.....ปี
7. ระยะเวลาที่ท่านเหลือโทษที่ต้องจำต่อไป.....ปี.....เดือน.....วัน
8. ปัจจุบันท่านอยู่ชั้น.....
8. จำนวนครั้งที่ท่านเคยกระทำผิดวินัยของทางเรือนจำ

☐ ไม่เคย	☐ 1 ครั้ง
☐ 2 ครั้ง	☐ มากกว่า 3 ครั้ง (ระบุ.....)
9. จำนวนครั้งที่ญาติมาเยี่ยมท่าน

☐ มากกว่า 1 ครั้ง/เดือน	☐ 1ครั้ง/เดือน
☐ 1ครั้ง/ 3 เดือน	☐ 1 ครั้ง/ 6เดือน
☐ 1ครั้ง/ ปี	☐ ไม่แน่นอน (ระบุ.....)

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบกึ่งโครงสร้าง)

เรื่อง ความมั่นคงในการควบคุมตนเองของคนหลังกำแพง

หมายเลขผู้ให้สัมภาษณ์.....การสัมภาษณ์ ครั้งที่ .....วันที่...../...../.....

เวลา.....สถานที่.....

สถานการณ์สังคม:.....

ขั้นเริ่มต้นการสัมภาษณ์

1. แนะนำตัวผู้วิจัย
2. แจ้งวัตถุประสงค์และ ประโยชน์การสัมภาษณ์
3. แจ้งสิทธิ์ ของผู้ให้สัมภาษณ์
  - การให้ข้อมูลตามความสมัครใจ สามารถยุติการให้ข้อมูลได้เมื่อไม่ต้องการจะให้ข้อมูลต่อไป
  - การเก็บความลับของผู้ให้ข้อมูล
  - ลงนามในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมวิจัย

ขั้นเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์

1. อายุปัจจุบันของท่าน คือ.....ปี การศึกษาของท่าน คือ..... ท่านต้องโทษในคดี.....
โทษเดิมของท่าน คือ..... โทษปัจจุบันของท่าน คือ.....ปี ท่านจำคุกมาแล้ว.....ปี
2. ขอให้ท่านช่วยเล่าถึงความรู้สึกแรกตอนเข้าเรือนจำว่าเป็นอย่างไรบ้าง?.....
3. กฎระเบียบของเรือนจำ มีส่วนในการดำเนินชีวิตวันนี้ของท่านอย่างไร?.....
4. กิจกรรมอะไรในแดนที่ท่านต้องทำเป็นประจำ?.....
5. บุคคลใดบ้างที่มีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้ของท่านและอย่างไร?.....
6. อะไรเป็นจุดเริ่มต้นให้ท่านคิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ควบคุมตนเองได้?.....
7. ความคิด ความเชื่อของท่านมีส่วนในการดำเนินชีวิตทุกวันนี้อย่างไร?.....
8. ท่านมีวิธีการบังคับตนเองและอดทนต่อสิ่งยั่วเย้าอย่างไร?.....
9. ท่านพอใจ หรือภูมิใจในการดำเนินชีวิตของท่านทุกวันนี้หรือไม่?.....
10. ท่านคิดว่าตัวท่านเองยังต้องปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองในเรื่องใดอย่างไร?.....
11. ท่านคาดหวังหรือวางเป้าหมายอะไรในอนาคต จากการดำเนินชีวิตอยู่ในทุกวันนี้?.....

ขั้นจบการสัมภาษณ์

1. ท่านมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร?.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุพจน์ อารีย์สวัสดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	23 กรกฎาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	เกษตรศาสตรบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2554
สถานที่ทำงาน	-
ตำแหน่ง	-

